ION ARAMĂ

rapsodie albastră

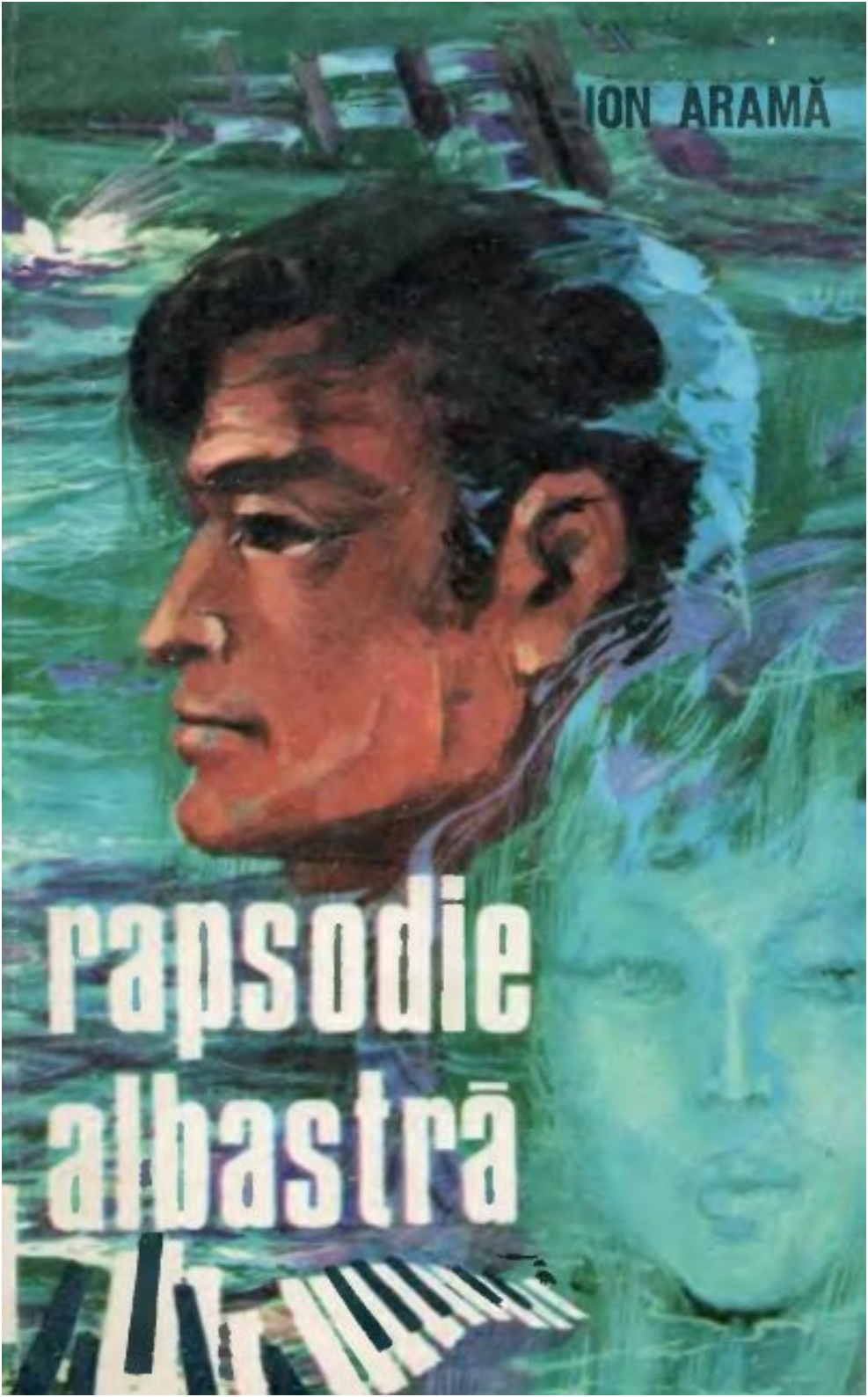

ION ARAMĂ

RAPSODIE ALBASTRĂ

- roman -

Editura Militară, București, 1971

Versiunea digitală 1.0 - ianuarie 2022

Partea întâi

1

Tangoul se sfârși. În urma lui rămase doar susurul ușor al bandei satinând tăcerea, apoi în cameră țâșni deodată, într-un glissando rapid, strigătul limpede al clarinetului. Câteva arabescuri tot mai rare, mai solemne parcă, pe urmă întreaga orchestră, un popor de sunete…

— „Rapsodia albastră”, murmură Anda.

Emil Armașu o sărută mai jos de ureche și o simți cum zvâcnește toată, scuturată de un fior. Asta îi plăcea, dar când încercă iarăși, ea se apără, alăturând capul de umăr. Ca s-o necăjească, se prefăcu indiferent. Se depărtă. Mângâie întunericul mătăsos de pe pernă – părul ei. Se întinse apoi spre capătul studioului. Găsi țigările. Și chibriturile. Când scăpără, ea își feri ochii răniți de lumină.

— Fumezi cam mult, Emil. Nu cumva din plictiseală?

Emil se gândi că acum o zi nici n-ar fi visat s-o aibă aici, lângă el, învăluind-o, înflăcărând-o, dăruindu-i, în fine, voluptatea îndelung dorită, luând pentru sine din plăcerea ei, însetat de setea ei aprigă, încă o dată reînviată, un ghem de dorințe noi, o altă vibrație, un țipăt interior prelungit, un freamăt al întregii ei ființe desprinse de sine, trăind în, și din, și pentru bucuria lui iar el devenind ea, trăind în, și din, și pentru bucuria ei, un zbucium, o contopire, o încercare târzie de a întârzia finalul, acuitatea simțurilor intensificată până-n pragul durerii – apoi liniștea, bătăile inimii ca tunete profunde rărindu-se treptat, un ecou al furtunii trecute…

Se gândi că acum o zi n-ar fi sperat s-o aibă aici, lângă el, să-i simtă alături șoldul fierbinte, s-o mângâie încet, mai mult pentru ideea de a mângâia decât dintr-o pornire senzuală, cu lenea aceea dulce de după dragoste.

— Nu cumva din plictiseală? repetă ea.

Emil suflă fumul spre tavan și râse victorios:

— Plictiseală, cu tine?

Râse și ea, sigură pe sine și pe propriile farmece. Se ridică într-un cot spre el. Părul lung lunecă neauzit și-i acoperi pe jumătate fața.

— Cortina, spuse Emil. Te ascunzi mereu după cortina asta.

Anda scutură puțin din cap și șuvoiul negru, lucios, se prelinse dincolo de umăr. Mâna ei ațintă poruncitor țigara:

— Dă-mi și mie. Măcar să te scutesc de două fumuri.

— Mă copleșești cu atâta grijă.

— Nu. Pur și simplu vreau să fumez.

Jarul țigării, înviorat, îi lumină o clipă obrazul delicat, nasul fin, buzele țuguiate copilărește. Apoi jarul acela, potolit, urmă o traiectorie iute către scrumiera de aluminiu care închipuia o sirenă cam corpolentă și muri acolo, strivit pe pântecele aspru, de metal neprelucrat. O dungă de lumină strecurată printre jaluzele juca pe umerii bombați ai sirenei. Anda le urmări încet, cu degetul, contururile.

— Cine-a modelat figurina asta avea o părere ciudată despre corpul uman.

El se ridică și privi la rându-i scrumiera, de parcă o vedea pentru prima dată. I-o dăruise un cunoscut din șantier, un sculptor amator care, printre robinețI și mânere de ușă, turna uneori, pentru plăcerea personală, mici obiecte cu ornamente complicate.

— Ideal de frumusețe primitivă, explică. Simbolizează dărnicia naturii sau așa ceva.

— Auzi, Emil, povestește-mi despre tine.

— Ar fi o istorie grozav de anostă, râse el.

Sărută brațul ei mai sus de cot, acolo unde sub pielea catifelată se ghicea, zvâcnind ca un arc, tricepsul. Înotătorii au tricepsul bine dezvoltat, gândi. Iar a-ți povesti viața unei fete e ca și cum ai închide povestea într-o sticlă și ai arunca-o în valuri. Sau ca și cum te-ai destăinui unui necunoscut în tren. Ce o privesc amintirile mele din copilărie? Și, în definitiv, cine-i Anda? Una dintre atâtea fete cu care-ți place să petreci câteva ceasuri. Dacă te-ai așterne pe confesiuni de fiecare dată...

Voia să-și potolească dorința fierbinte care-l atrăgea spre ea. Așa se obișnuise. Să-și desprindă repede din suflet femeile care-i plăceau. Se temea, inexplicabil, de permanentizarea unei legături. De pierderea unei independențe care nu-i folosea la nimic. De cele o mie de mărunțișuri ce compun proza vieții în doi. Prefer să fiu un amant care aduce flori femeii, decât soțul care-i furnizează cămăși de spălat. O etică ciudată, în numele căreia întreținea numai relații temporare, schimba mereu ținta pasiunilor lui și aduna, treptat, amintiri. Încercă și acum, odată

actul iubirii consumat, să redevină lucid, indiferent, rece, dar nu izbutea. Fii bărbat, ce naiba! N-o să mă îndrăgostesc acum, la treizeci de ani! Pe lângă mine, nu-i decât o fetișcană romanțioasă și zglobie... Dar, mai știi? poate tocmai asta-mi place la ea, asta și toate celelalte, frumusețea deosebită, mersul de regină, vocea, scânteierile din ochi. Încerca, poate pentru prima oară, strania dorință de a avea o femeie pentru totdeauna: a lui și numai a lui.

Anda stătea nemișcată, cu ochii închiși, și respira egal. O dungă de lumină îi urmărea liniile feței, curbându-se de-a lungul obrazului oval, spre ureche, se stingea neputincioasă în prima șuviță de păr, pe urmă reapărea pe pernă și albul o reflecta către gât, unde o venă albăstruie tresărea ritmic. Emil urmări zbaterea aceasta microscopică; într-un răstimp, descoperi că inimile lor aveau același ritm și ar fi vrut să vadă în asta un simbol. Se culcă lângă ea, cuminte, cu fața-n sus, cu mâinile sub cap. Rapsodia își desfășura mai departe cascadele sonore; geamătul saxofoanelor puncta în răstimpuri fierberea prelungă a orchestrei și Emil îl compară cu un val care izbește repetat în stâncile țărmului. O forță subtilă și atotputernică, neobosită și plină de echilibru, cum numai marea poate avea. Reluarea motivului de blues, cu patetismul lui reținut, ar echivala cu goana unică și repetată a talazurilor gonind spre nicăieri, crescând, izbind și ostoindu-se în frământări mărunte ca să renască iarăși cu o vitalitate zadarnică... Poate s-a gândit la mare când a scris-o. Dac-aș fi aviator, aș spune că s-a gândit la zbor; m-aș duce cu gândul la niște nori albi, învolburați, prin care intrăm, din care ieșim, lumină-întuneric, abur-soare, o alternanță la fel de posibilă ca valul... Asta-i virtutea muzicii, gândi. Pentru fiecare simbolizează altceva. Potrivit cu universul lui. Universul... Casa asta, muzica asta sunt ale mele, ca și fata de alături. Fie și numai temporar, fac parte din acest univers al meu... Dar eu? Eu intru în universul Andei? În ce raport se află ea cu tot ce o înconjoară aici?

Privi în tavan, spre lustra care acum, în penumbră, semăna cu o pasăre preistorică. Nici nu era nevoie de serviciile ei; becul cu neon din stradă bătea drept în geam și numai jaluzelele coborâte pe jumătate izbuteau să diminueze lumina dură, violacee, care altfel ar fi părut neplăcută. E drept, gândi, pe întuneric se simte mai în largul ei. Măcar acum, în prima seară...

Încercă pentru o clipă să se dedubleze, să intre în rolul ei, să-și închipuie că se află pentru întâia oară într-o casă străină, în casa *asta*. Ce va fi gândind Anda? Trecu în revistă interiorul nepretențios, mai mult utilitar decât supus convențiilor. Lângă peretele opus patului trona dulapul masiv, lucios și negru ca o locomotivă; în colț, lângă el, toaleta, cu oglinda în care nu se uitase niciodată, dintr-o aversiune veche (încercase să n-o primească la magazin, ca pe un lucru tipic feminin, de care el, burlac convins, n-avea nevoie, dar vânzătorul îi replicase cam cu bruschețe că niciun om civilizat nu s-ar mai putea lipsi de o asemenea piesă; drept răzbunare, el o ignora); mai încolo, spre celălalt perete, cam în drum, fotoliul pliant, cumpărat dintr-un capriciu vara trecută și care-i prindea bine când stătea seara singur și-l apuca miezul nopții citindu-l pe Joseph Conrad, apoi un taburet de bucătărie alb, cu o margine roasă în mod curios – obișnuia să pună acolo piciorul când se încălța dimineața –, iar lângă ușă o etajeră străveche, în contrast violent cu restul mobilelor, singurul obiect adus de acasă, de la Sulina, se deprinsese cu ea de când era în liceu și deși dincolo, în sufragerie, lucea o bibliotecă nouă și lungă, el tot pe etajera asta demodată își păstra cărțile mai dragi. De cealaltă parte a ușii era un scaun drept, împrumutat din sufragerie, pe al cărui spătar își punea vestonul bleumarin cu trese de căpitan-locotenent. Peste haină se afla acum rochia ei verde, aruncată cu o mânecă deasupra epoletului, de parcă veșmintele înseși ar fi repetat, caricatural, îmbrățișarea stăpânilor.

— Taci mereu, murmură Anda, fără să deschidă ochii.

— Credeam că dormi.

Hotărât lucru, interiorul acesta nu spune nimic despre omul care-l locuiește. O simplă adunătură de lucruri necesare, fără nicio semnificație psihologică. O casă de duzină. Trebuie să-mi fac rost de un mic bar. Pentru musafiri. Sau musafire, se corectă. Sună mai exact.

— Ce-ar fi să facem o cafea? întrebă Anda ridicându-se într-un cot. Sper că n-ai nimic împotrivă. Bine-nțeles, dacă ai utilaje pentru asta…

Voia neapărat să-și găsească de lucru. Se simțea stingherită în prezența acestui bărbat frumos dar cam tăcut, cu ochii albastru-cenușii scrutători, cu sprâncenele groase adesea încruntate, oglindind o continuă frământare interioară, cu gura

fermă, bine desenată, gata de zâmbet, și cu bărbia proeminentă dar rotundă – semn de bunătate sufletească, aflase ea dintr-o carte veche. Îi privi coama de păr aspru, conturată ca un arici în cadrul zebrat al ferestrei; șuvițele nu prea ascultau de pieptene, ci se rânduiau după o logică a lor, fiecare în altă direcție, astfel că părul lui, fără să pară dezordonat, avea totdeauna un aspect zbârlit și rebel. Asta-i accentua aerul romantic pe care ea i-l atribuise din prima zi. Un om al mării, cu viața lui secretă, de neînțeles pentru cei de pe țărm, un om care dă comenzi energice prin șuierul furtunii, care râde în hohote ca răspuns la hohotul talazurilor, un om în care nici dragostea, nici ura, nici îndrăzneala nu au margini.

Dar omul de acum, de aici, din pat, nu-i încuraja această imagine; își aminti vag de o poezie de Baudelaire, în care albatrosul, stăpânul văzduhurilor și al stihiilor cerului, devine o biată arătare șontoroagă când umblă pe pământ. „De aripile-i vaste se-mpiedică în pași”, spunea ultimul vers, și Andei comparația îi păru tocmai potrivită pentru acest Emil domestic, cu umerii largi odihnindu-se leneș pe albul cearșafului, cu glasul potolit, abia distinct în acordurile largi ale Rapsodiei, cu degetele nervoase care strângeau o nouă țigară, turtind-o, scuturând-o, rotunjind-o iarăși înainte de a o aprinde, tabiet de fumător înveterat...

Acest Emil nu spunea nimic, glasul lui puternic în furtună tăcea, privirile lui nu scăpărau ca în fața primejdiei, căldura sufletului nu i se revărsa spre sufletele copleșite de teamă; era un om oarecare, un om ca toți oamenii, cam obosit, cam gânditor, și numai amintirea îmbrățișării lui furtunoase o făcea să-l deosebească de alții. Ar fi vrut ca el să vorbească, să spună orice, fie și o banalitate, poate asta l-ar coborî puțin de pe piedestalul lui romantic, l-ar face mai accesibil, l-ar apropia; dar lui nici prin cap nu-i trece să-i spună ceva drăguț – știi, n-am mai întâlnit niciodată o fată ca tine, mi-ai plăcut din prima clipă, ne potrivim grozav – un loc comun oarecare, bun numai să învioreze puțin atmosfera. Așa, ar fi avut și ea prilejul să răspundă: tu ești al doilea bărbat din viața mea și primul pe care-l iubesc cu adevărat, sau ceva asemănător, un suport moral pentru apropierea fizică deja săvârșită. Se aplecă spre el cu intenția să-l sărute ușor, cu vârful buzelor, dar îi simți brațul cuprinzând-o și îmbrățișarea lui îi tăie răsuflarea.

— Ce puternic ești! râse. De fapt, nici nu prea am termen de comparație. Ca să fiu sinceră, tu ești al doilea bărbat din viața mea…

El își lipi obrazul de umărul ei rece și neted ca fildeșul.

— Să lăsăm asta. Sunt gelos din fire, Anda.

— Gelos?

— Foarte. Nu-mi place să discut despre lucruri care-au fost înainte de mine. Lasă-mi iluziile intacte. Să nu fiu nici al doilea, nici primul, ci singurul.

— Dar bine, Emil, ești într-adevăr. Singurul. Altfel… Doar nu crezi că…

— Taci, Anda, o întrerupse. Să nu ne jucăm cu vorbe mari. Mi-a plăcut de tine din prima clipă. Dacă și ție-ți place aici, cu mine, e perfect. Restul sunt lucruri secundare. Absolut secundare.

— Îmi vorbești ca unui țânc, se bosumflă ea. Știi că am împlinit nouăsprezece ani?

— La vârsta asta ești aptă să faci o cafea strașnică. Dacă e nevoie, te ajut și eu. În orice caz te însoțesc, ca să-ți țin de urât. Vrei?

Anda sări drept în mijlocul casei și rămase în fața oglinzii într-o atitudine de zeiță greacă. Pentru asta avea un pretext destul de simplu: să-și aranjeze puțin părul acela negru și lucios, cu reflexe albăstrui, răvășit de lupta dragostei. Emil îi privi corpul perfect proporționat, încă păstrând o urmă din bronzul verii trecute; numai pe sânii mici și în jurul șoldurilor pielea rămăsese albă, neatinsă de soare, iar acum, în lumina filtrată printre jaluzele, Anda părea că poartă un bikini de culoarea fildeșului. O frumusețe perfectă, dar cum stătea așa, dreaptă și sportivă, nu-l mai tulbura ca femeie; o admira cu detașare, ca pe-o operă de artă, și-l fermeca ideea că-i aparținuse – trup și suflet sau numai una dintre ele, pe deplin sau numai, amăgitor, pentru o clipă scurtă. Tu, Anda, ai fost și rămâi a mea. Chiar dacă pleci. Din mintea mea, din simțurile mele nu te poți smulge și nu te poate smulge nimeni; până și amintirea ta mi-ar fi de ajuns…

— Iarăși taci, se alintă ea întorcându-se oarecum cu spatele. La ce te gândești?

O rafală de vânt zgudui geamurile. Emil se gândi o clipă la cei de pe mare.

— Ești frumoasă, răspunse, furios îndată de banalitatea acestor cuvinte. Ai un corp minunat. Și îmi închipui că te-ai

săturat de complimente.

— Nimeni nu se satură de complimente.

— Atunci am să-ți spun niște mărunțișuri amabile, vrei?

— Tu, mărunțișuri? Nu, Emil. Tu nu spui niciodată mărunțișuri. Numai că taci prea mult. Veni lângă el, pe pat, și atingând cearșaful răcoros se zgribuli în glumă. I-auzi cum fluieră vântul. Ține-mă-n brațe, Emil, mi-e frig. Și povestește-mi ceva frumos. Despre ce-ai văzut în drumurile tale. Despre golfuri cu apă albastră, cu muzică și miros de mandarine. Despre depărtarea care înghite vapoarele. Le văd mereu cum vin... cresc... trec... se fac mici... dispar... Ca niște jucării plutitoare. Dar acolo-i o lume, Emil! Sunt oameni care-ascund la piept o fotografie, care-au lăsat în urmă pe cineva, sunt îndrăgostiți, logodnici, soți. Unde se duc vapoarele? Și cum rabdă oamenii despărțirea? Aveți o taină voi, oamenii mării. Și tata a fost marinar. De la el știu că există o taină. Care-i taina voastră, Emil? Nu vă e dor, nu sunteți triști, nu oftați după ce-ați lăsat pe țărm? Ce puteri vă țin acolo, departe? De ce nu-ntoarceți vasul după un ceas de mers pe apă, ca să veniți din nou la ce vă cheamă cu adevărat? Vă lăsați pe țărm iubitele... Ce vă poartă departe de ele, de pământ, de dragoste?

— Altă dragoste, spuse Emil. La fel de puternică. Dragostea de mare.

— Emil! sări ea din nou în mijlocul camerei.

— Spune, Anda.

— Emil, tu mă minți. Pot exista două iubiri deodată?

— Firește. Uite, eu iubesc marea, dar iubesc deopotrivă o persoană prostuță care-și bate capul cu întrebări...

— Nu glumi, Emil.

— Nu glumesc.

— Îți plac cu adevărat?

Da, îi strigă în gând. Îmi placi cu adevărat. Mai mult decât crezi tu. Îmi place glasul tău, îmi plac buzele tale, îmi plac șoldurile și părul și ochii și mersul și zâmbetul și trupul și tu cu totul și te iubesc, te iubesc-te iubesc-te iubesc-te iubescteiubesc...

Dar n-avea curajul. Șoptise atâtea minciuni la urechea femeilor, încât se îndoia că va fi crezut acum, când spune de fapt adevărul. Rapsodia se terminase. Urma o melodie de duzină, un zgomot ritmic de chitare și de tobe, regulat și

nemelodios ca pulsația unei mașinării, punctat în răstimpuri de urletele scurte, nearticulate, ale unui solist răgușit. Anda își îmbrăcă furoul și se apropie de fereastră. El profită de neatenția ei și coborî să-și ia pijamaua. Moment prozaic: reveneau și unul și altul pe pământ.

— Spuneai de-o cafea, Anda. Hai la bucătărie. Și pune asta pe tine, dacă ți-e rece.

Haina lui de casă, vișinie, cu cordon. Ea observă mânecile suflecate, dar nu zise nimica. Fără-ndoială, nu era singura persoană căreia haina îi fusese prea lungă la mâneci. O îmbrăcă și zâmbi stingherită:

— Mă scuzi puțin, merg până la baie.

Totul reintra pe făgașul de totdeauna; o piesă bine pusă la punct, pe care de fiecare dată alți actori o joacă la fel de corect. Nu-i chip să te desprinzi de șabloanele astea blestemate, își spuse el pentru a suta oară și aprinse lumina.

2

— Bine c-am scăpat nițel din iadul ăla de jos.

Emil se întoarse cu un zâmbet crispat. Pe puntea de comandă se ivise, naiba știe când, șeful-mecanic.

— Dacă nu te mai astâmperi… mormăi el ca să spună ceva.

— Trebuia s-o facem și p-asta. Pompa de apă sărată ne-a sâcâit tot drumul. Păcatul e că nu prea se vede aici, sus, ce lucrăm noi.

— Ești un lăudăros, Valeriu.

— Am și de ce, surâse șeful-mecanic și-i întinse pachetul cu bomboane de mentă. Serviți cu încredere.

— Nu mai servesc așa ceva de douăzeci de ani.

— Păcat. Ajută la limpezirea gândurilor.

— De unde știi că am nevoie de limpezirea gândurilor?

— Se vede după față, zise Valeriu.

Fața lui Emil se mai destinse puțin. Prezența șefului-mecanic era totdeauna ceva liniștitor, un fel de garanție că lucrurile se vor aranja până la urmă. Slab și deșirat, cu o figură aproape imberbă, cu un nas mare și îngust pe spinarea căruia ochelarii cu multe dioptrii păreau să nu-și găsească în vecii vecilor un loc stabil, Valeriu Teodorescu avea aerul că privește lumea de undeva din depărtare sau cam de sus. I-ar sta mai bine în halat

și-n papuci, gândise Emil acum doi ani, când lua în primire canoniera purtătoare de rachete C-588, „nava opt”, cum o numeau pe scurt. Teodorescu, fiind cel mai mare la bord în lipsa comandantului, îl întâmpinase la schelă după eticheta marinărească. Nu prea saluta grozav și nici formula de prezentare n-o rostise impecabil. Bibliotecar cu epoleți, îl calificase Emil mai apoi, în cabina invadată de tomuri voluminoase, între care inginerul părea că se simte cu adevărat la el acasă. Cu vremea, cunoscându-l mai bine, se atașase de el și-i trecea cu vederea micile ciudățenii: pasiunea exagerată pentru matematică, obiceiul de a ronțăi tot timpul bomboane ca un școlar sau vocabularul presărat cu termeni extravaganți.

— Infernul lui Dante e o pensiune drăguță față de hărmălaia de jos, de la mașini, spuse Valeriu. Mă mir cum nu sar tablele bordajului de-atâta zgomot. Îți toacă nervii, pe cuvântul meu.

— Dac-ar vorbi altul, mi-ar fi milă. Dar când e cineva care nu vrea să poarte căștile…

— Păi mai auzi motoarele cu drăciile alea pe cap? Ar fi ca și cum ai pune un orb să picteze. Eu le ascult ca doctorii. Și fixez diagnosticul fără să-i dau pacientului mațele afară.

— Purum-pum-pum… imită Emil o fanfară. Te-am și trecut la primă. Că decorații nu se dau luna asta.

— Serviți o bomboană. Și dați-mi voie să mai stau și eu cinci minute aici, la lărgime.

— Lărgime, pe naiba! făcu Emil scoțând o țigară. Semnalizator, ai un chibrit?

— Da, tova’com’ ant!

— Iar vorbești cu economie?

Semnalizatorul râse tăcut și scăpără chibritul. Emil își aprinse țigara, ferindu-se de curentul care sufla ușor dar statornic dinspre prova, apoi își roti privirea peste lărgimea de care vorbea Teodorescu. Lărgime, aici? Un paradox, gândi. Apă întinsă cât vezi cu ochii, totuși abia te poți mișca. Puntea de comandă de doi metri pe trei, în mijloc catargul scurt și gros ca un picior de pod, mai încolo postamentul mitralierei jumelate, rastelul cu steguleț, lada cu măști, apoi centurile de salvare stivuite frumos, iar în stânga – proiectorul cel mare, care parcă abia așteaptă să-i tragi una cu capul.

— Lărgime! mai pufni o dată Emil.

Departe, în babord, se zăreau nelămurit clădirile albe, de

înălțimi atât de diferite, încât țărmul părea o gigantică lamă de ferăstrău aplicată pe orizont. Un val răzleț izbi canoniera dintr-o coastă, nava se înclină ușor, și ferăstrăul coborî domol spre parapetul punții de comandă. Pe urmă tot așa, domol, nava se redresă și panorama orașului depărtat se instală iarăși la nivelul ochilor. O clipă, Emil se gândi la oamenii care de acolo, de pe țărm, aruncă o privire întâmplătoare spre larg și se opresc în treacăt asupra navei lui. Uite un vapor, vor fi zicând. Și revin iarăși la ocupațiile lor, fără să știe că această alcătuire cenușie, abia vizibilă în negura depărtării, ascunde cincizeci de oameni, cincizeci de inimi, cincizeci de doruri răzlețe, fiecare țintind în altă parte, un suflet rănit de o dragoste fără răspuns, altul nefericit pentru că a fost smuls de lângă fericire, un altul chinuit de incertitudinea unei iubiri posibile, altul ros de gelozie, iar altul – trist că n-are parte de niciuna dintre acestea.

— Valeriu, omule, mă-nsor.

— N-am înțeles.

— Mă-nsor, mă-nsor, mă-nsor.

Valeriu își scoase cascheta și-și netezi părul spre frunte; avu deodată aerul unui băiețaș nedumerit.

— Adică cum? Ce v-a venit așa, deodată?

— Tristețea singurătății și dorința de a avea un rost pe lume, declamă Emil. Vreau o femeie care să fie numai a mea, o femeie tristă și dulce, sau veselă, zburdalnică, domoală și placidă, cu forme rotunde, stil Rubens sau o balerină, o dansatoare, o croitoreasă, o profesoară de chimie – o femeie. Femeia mea. Definitiv. M-am săturat să tot încerc, să caut, să uit și s-o iau de la capăt. N-aș vrea să ies la pensie burlac.

— Și cine-i persoana?

— Nu mă gândesc la cineva anume. Vorbesc în general…

Nedumerirea dispăru subit de pe fața șefului-mecanic.

— În general! Nu cumva numele ei începe cu A?

— De unde naiba știi?

— Calculul probabilităților, zâmbi Valeriu. Nouăzeci la sută din oamenii care se-ntâlnesc de două ori la rând cu Anda se gândesc la însurătoare. Bine-nțeles, înainte de a-i cere și ei părerea. Pe urmă…

— Pe urmă ce?

— Nu mai aduc vorba despre asta.

Emil se întoarse iute spre el. Credea că prietenul lui glumește,

dar Valeriu îl privea rece prin ochelarii lui bombați ca niște faruri de mașină.

— Așa e cum vă spun. Doar nu credeți că sunteți primul candidat la mâna ei. Prima partidă. Pretendentul așteptat. Etcetera.

— Începe să devină interesant, zise Emil. Ce, Anda nu vrea să se mărite?

— Nici gând. Plănuiește să se facă artistă.

— Toate fetele se visează artiste.

— Da, dar ea e mai statornică. Mult mai statornică decât în alte lucruri. Se vede că n-o cunoașteți destul.

— N-o cunosc deloc, mărturisi Emil. Dar mă atrage cum nu m-a mai atras niciodată o femeie. Nu știu de ce. Poate fiindcă are un trup superb și un suflet romantic. Iar mie-mi plac sufletele romantice, desprinse de mărunțișurile vieții de toate zilele.

— Asta nu-nseamnă prea mult când e vorba de căsătorie.

— Ai dreptate. Tocmai de aceea am deschis vorba. Am nevoie de ajutorul tău…

Era rândul lui Valeriu să se întrebe dacă nu-i o glumă. Toți sunt foarte comunicativi când discută despre femei în general, își zise. Dar când e vorba de una anume, singura, *dânsa*, devin brusc circumspecți. Numai la strâmtoare deschid gura ca să ceară ajutor. Sunteți la strâmtoare, tovarășe comandant. Ridică din umeri:

— Nu văd cum pot să vă ajut.

— Eu văd. Spune-mi ce știi despre ea.

— Multe și nimic. Stau la familia ei în gazdă de când am venit în oraș. Sunt cinci ani de-atunci și Anda avea paisprezece. Un copil zvăpăiat, fără minte prea multă. Mă respecta, probabil fiindcă am ochelari și fiindcă n-am încercat niciodată să-i fac curte. Mai ales asta îți dă prestigiu în fața fetelor. M-a transformat deci într-un fel de confident. Așa e soarta unora, să asculte povești de dragoste și să dea sfaturi…

— Ceea ce se întâmplă și-n prezent, vrei să spui.

— Persoanele de față se exclud.

— Mulțumesc. Mai departe.

— Mai departe… La trei-patru seri venea la mine să se plângă. Se certa cu prietenul ei – de când o știu numește pe cineva „prietenul ei”, numai că foarte rar e vorba de aceeași persoană. Se certa pentru un lucru de nimica, dar ei i se părea grav nu

atât lucrul acela, cât ideea de a se întoarce și a-și recunoaște vina. Prefera să sufere, cât poate să sufere o puștancă de paisprezece sau șaisprezece ani. Frumoasă cum o știți, avea totdeauna în jurul ei o escortă de băiețandri. Pasionați de volei când o vedeau pe plajă cu mingea. Înotători din vocație când ea avea chef să înoate. Îi domina. O mică regină răsfățată. De aici tot felul de pretenții absurde și siguranța că dacă unul i se împotrivește, sunt alți doi-trei gata să-i accepte absurdițățile. Asta a ajutat-o să nu se fixeze, să cunoască mulți oameni și să nu prețuiască cu adevărat pe nimeni, să creadă că totul i se cuvine și mai ales i se iartă. Mai știu că are nouăsprezece ani și că ultima ei cucerire pare a fi comandantul navei opt, căpitanul Armașu în persoană.

— Poate invers, eu am cucerit-o pe ea, ripostă căpitanul Armașu.

— Știți bine că nu-i așa. Anda cucerește pe cine vrea și sunt foarte puțini oameni în stare să-i reziste. Acum vreo doi ani a avut un bucluc chiar la școală, ceva cu unul dintre profesorii tineri, direcția s-a alarmat și n-o privea cu ochi buni... Numai că învăța foarte bine și asta închidea multora gura.

— Ești o adevărată enciclopedie, îl lăudă Emil.

— Nu. Un simplu spectator. Ba încă unul imparțial. Numai un spectator imparțial vede meciul cu adevărat.

— Anda și restul lumii.

— Anda și cei care se interesează de ea.

— Spune mai departe, zise nervos Emil.

— Mă tem că nu mai am ce. V-am descris-o așa cum o cunosc. Și nu cred că descrierea asta e în avantajul ei.

— Sau al meu.

— Vedeți? Mâine-poimâine te pomenești că Anda devine madam Armașu și domnul Armașu îi spune între două îmbrățișări: uite, dragă, dacă mă luam după vorbele lui Cutare... Știți, uneori în pat oamenii trec la destăinuiri stupide. Și Cutare o să fie blestemat. Iar mie nu-mi place să fiu blestemat.

Emil se încruntă abia vizibil. Oare o să-i vorbesc vreodată Andei despre toate aceste întrebări, despre nesiguranța, despre îndoiala, despre speranțele mele? M-ar disprețui, fără-ndoială. Că n-am avut încredere de la bun început. Că am șovăit. Că am avut nevoie de referințe. Că am pus înaintea sentimentului calculul rece.

— Valeriu, să lăsăm gluma. Ești singurul om căruia îi cer părerea. Am mare nevoie de un sfat prietenesc.

— Sfatul meu prietenesc e să vă lăsați păgubaș. Anda nu-i potrivită pentru dumneavoastră.

Emil încercă să surâdă:

— Ei, asta-i! Trebuie să recunoști că-i o fată superbă... Și nici proastă nu-i. Ce vrei mai mult?

— Nu știu nici eu. Mă întreb dacă-i suficient să fie frumoasă și deșteaptă. E greu să pătrunzi caracterul unui om.

— Am fost prudent o viață-ntreagă. Cu prudența n-ajungi niciodată la starea civilă.

— Văd că aveți toate răspunsurile pregătite. E limpede că o să fiu blestemat de madam Armașu.

Emil continuă să nege cu încăpățânare.

— Dar nu-i nimic hotărât, omule. Ți-am spus, am vrut doar așa, să-ți cer sfatul.

— Numai un prost dă sfaturi în dragoste. Și numai un mare prost își închipuie că sfaturile lui vor fi ascultate.

— Să admitem că eu te-aș asculta. Valeriu, sunt nebun după ea. A devenit pentru mine un fel de obsesie.

— Da, spuse inginerul. Vin și eu la nuntă. Numai dacă între timp Anda nu-și găsește alt logodnic.

— Spuneai că e statornică.

— Nu și în dragoste.

— Asta-i un motiv în plus să mă grăbesc. Până nu se răzgândește, nu? Dar înainte să iau o hotărâre...

— Hotărârea ați luat-o. Se vede de la o poștă. Iar ancheta asta nu servește la nimic. N-a servit niciodată, nimănui. Totdeauna omul își amintește prea târziu de sfaturile pe care le-a ignorat.

— Nu vreau s-o pierd, murmură Emil mai mult pentru sine. Mă îmbolnăvește ideea că ea poate să se plimbe oricând, cu oricine. Să se plimbe și toate celelalte. Sunt egoist, recunosc. O vreau numai pentru mine. Și pentru totdeauna. Așa cum este, cu toate defectele ei. Minus nestatornicia, se grăbi să adauge. Nu crezi, Valeriu, că o femeie devine statornică dacă se mărită?

— Absolut, spuse Valeriu.

Emil scoase o nouă țigară și semnalizatorul se apropie eu chibriturile.

— Vedeți norul de colo? schimbă vorba inginerul. O să ne facă figura mai spre seară.

— L-am văzut și-l aștept ca pe un prieten. Am în plan un exercițiu general și ce-mi lipsește este tocmai un pic de vreme parșivă.

— Pe vreme rea aparatura suferă…

— Și oamenii suferă. Dar din păcate războiul nu se duce numai pe mare bună.

— Acuma nu-i război, spuse încet șeful-mecanic.

Emil se aprinse la față. Vechea poveste: De ce să chinuim echipajul și nava? Dar antrenamentul, măi oamenilor, antrenamentul? De când există marina se știe că victoria e a celui deprins cu marea rea. Asta era pe vremea lui Nelson. Ba pe toate vremurile, nu vă supărați. Lasă, tovarășe, acum avem electronica, soldatul devine un fel de auxiliar al aparatelor… Dar tot omul rămâne elementul hotărâtor. Aparatul merge dacă-l programezi, dacă-i dai de lucru. Și nu-i indiferent ce-i dai de lucru… Până la urmă, ridicau din umeri: Just. Trebuie să ne antrenăm în condiții complexe. Just, dar rândul trecut ai pândit pentru trageri o zi cu mare calmă, te-au lăudat la bilanț pentru reușită, iar mie, la atelier, când am o defecțiune la un agregat, îmi spun printre dinți: Așa vă trebuie, dacă supuneți tehnica la solicitări prea mari…

— Cei de pe nava șapte cum fac? reluă Valeriu. Anul trecut au dat economii la carburanți și la ulei. Au prelungit durata motoarelor… I-au evidențiat că știu să protejeze aparatura…

Cei de pe nava șapte. Miti, colegul de școală militară al lui Emil. Stăteau la ancoră, ca și ei, la vreo jumătate de milă mai spre sud, și Emil privi îndelung silueta cenușie, aerodinamică, a navei șapte, cu hangarele rachetelor abia îngroșând-o puțin către centru. Acolo e ceva mai multă liniște, presupuse.

— Îi invidiezi, Valeriu?

— Nu, zise simplu inginerul. Dar mă gândesc că noi consumăm ulei peste normă.

— Și ce-i cu asta? Motoarele diferă între ele, poate ale noastre au vreo chichiță pe care nu le-o știm…

— Chichiță pe care nu le-o știm! izbucni șeful-mecanic, crunt lovit în amorul propriu. Când mergi o noapte-ntreagă pe mare de gradul șase, cu elicele ieșind din apă la fiecare minut, cum naiba să nu consume peste normă? Bine că nu le-am prăjit. Că dacă se-ntâmpla asta, ne prăjeam și noi.

— În schimb, lui Ionescu-Tun i-a plăcut marșul ăla. Unui

cunoscător ca Ionescu-Tun!

— Aliatul dumneavoastră.

— Aliat, fiindcă mă-nțelege deplin. Înțelege logica mea. Să știi că mai am un mare aliat, Valeriu: logica, în numele ei fac toate astea.

— Și tot în numele ei suportați consecințele. Mereu suntem trași la răspundere, pe toate liniile.

— Ți-e frică de răspundere?

— Dar dumneavoastră?

— Mie nu. Merg înainte și înfrunt totul, în numele scopului principal: să pregătesc echipajul.

— E scopul principal al tuturor. Dar vedeți că avem motoare sensibile, de mare turație…

— Tu, Valeriu, trebuia să fii pe un portavion nuclear. Acolo n-ai motoare de mare turație.

— N-aș da eu rechinul ăsta pe toate portavioanele din lume, rânji șeful-mecanic, lăsând să i se vadă dinții mari ca niște lopățele sidefii. Dar uitați-vă că prietenul dumneavoastră s-a apropiat. Și a venit și frate-său.

Într-adevăr, nourașul cenușiu și inofensiv care tivea orizontul crescuse pe nesimțite, acoperind o bună parte din cer, iar dinspre sud se învolbura o adevărată avalanșă aeriană, amenințătoare prin tăcerea ei. În direcția norilor, marea devenise gri ca oțelul. Deși în jurul navei valurile erau vesel albastre, Teodorescu se zgribuli. Era celebru în tot divizionul cu teama lui de frig. O rafală de vânt rece se stârni dinspre prova și Emil își îndreptă fața aprinsă către ea.

— Vă place vântul de prova, rosti inginerul.

Emil încuviință din cap zâmbind. Cuvintele acestea îi făceau plăcere. Descifra în ele un înțeles ascuns: omul care știe să primească vântul în față. Să ia pieptiș totul, să lupte și să învingă. Această simbolistică naivă era unul dintre secretele lui. În difuzorul de sub timonă se auzi un pârâit și o voce metalică rosti cam pe nas:

— Gama șapte și gama opt, vorbește șase-zero. Meteorul dă prognoză de vreme rea. Raportați hotărârea.

— Ați văzut? făcu victorios Valeriu.

— Ți-am spus eu? îl imită Emil.

Era un motiv de laudă s-o iei înaintea „meteorului”. Radiotelegrafistul, un sergent spătos, cu mustăcioară, răsări

lângă ei:

— Raportez că vine vreme rea. Am prins buletinul de la radio-coastă.

— Și ce spune radio-coasta, Velicule?

— Vânt de nord, forța șase, ploaie și mare agitată.

— Iarăși forța șase! oftă șeful-mecanic.

— Luna mai, explică Emil. Se-ntâmplă în fiecare an.

Semnalizatorul de cart întinse gâtul spre comandant. Suferea de rău de mare și chiar numai gândul la vremea rea îi dădea un junghi în capul pieptului.

— S-auzim ce hotărăsc ceilalți, spuse Emil.

Tăcură câteva clipe, cu ochii țintă la difuzorul radio-telefonului. Se auzi un declic și apoi o voce tinerească, vibrantă:

— Sunt gama șapte, am terminat lucrul și plec acasă.

— Bine, spuse vocea nazală de la început.

— Miti se grăbește, surâse Emil și luă microfonul: Sunt gama opt, rămân unde mă aflu și execut planul în continuare.

— ...Bine, făcu iarăși difuzorul după o pauză scurtă. Sergentul Velicu plecă în fugă iar semnalizatorul de cart lăsă capul în jos, dezamăgit.

3

Anda puse ceașca pe farfurioară.

— Grozav îmi place cafeaua de la o vreme. Mai ales cum o faci tu. Adevărată turcească.

— Era bun și-un strop de coniac, dragă, spuse visătoare Iuliana.

— Ei, coniac! Te-ai învățat cu coniacul acolo, pe munte.

Iuliana râse scurt, aproape fără să-și clintească mușchii obrazului. Citise undeva că râsul accentuează ridurile, iar ea ajunsese la vârsta când femeile se uită în oglindă și-și pipăie cu vârful degetelor un anumit loc dintre tâmplă și ochi.

— Și ce ți-ai mai cumpărat? întrebă Anda.

— Nimica, spuse Iuliana cu ipocrizie. Niște fleacuri. Se ridică netezindu-și fusta pe șoldurile plinuțe, deschise ușa șifonierului și trase afară un cupon de stofă de culoarea tutunului. Uite ăsta, de la Romarta, mi l-a luat Nic. Culoarea am ales-o eu, bine-nțeles. A stat trei zile cu mine-n București la întoarcere.

— Ah, Bucureștiul! N-am mai fost din septembrie. Voi ce

faceți, nu vă mutați?

— Nu vrea Nic, dragă. Ia pune mâna, parcă-i mănușă, nu pantof. Îi asortez la mantoul ăla bej, cu tighele late, făcut la Casa de mode. Nu pot să-l scot din ale lui pe Nic. Cu toate că dac-ar vrea... Știi, are niște colegi la minister, doar o vorbă să le zică. Aș! Locul meu e la mare, iubițel, n-o să comand un vaporaș pe Herăstrău decât la pensie poate... Fusta asta-i de la Consignația. Tinerească, nu? Așa-s bărbații, fac mare caz de meserie, de vocație, de cariera lor. Zdrăngăni printre umerașele cu rochii din șifonier. Ascultă sfatul meu, dragă: nu te mărita cu un marinar.

— Nici cu un marinar, nici cu altcineva, spuse Anda scuturând cu mândrie din cap. Mă țin de planul meu. Toamna asta dau iar la Teatru, orice s-ar întâmpla.

Iuliana o privi lung. Avea un anumit fel de a privi, deprins de la o cântăreață de mâna a doua care apărea uneori la televizor: întorcea numai ochii, ținând capul înainte, nemișcat, și asta-i dădea un aer languros și excentric. Dacă crezi că pentru teatru e destul să fii un animal frumos... gândi ea și spuse compătimitor:

— E greu fără pile.

— Am și pile. De data asta am. Un unchi de-al doamnei care stă la noi îl cunoaște pe fratele decanului. Au fost colegi de liceu. Se tutuiesc. Și n-o să mă refuze...

— Foarte bine, dragă, că te-ai hotărât să-ți faci un viitor. Nu ca mine, înfundată aici în provincie. Adăugă repede: De fapt n-o duc rău, de ce să spun? Nic mă iubește, mă respectă și aduce acasă și ultimul leu. Nu merge la țuică cu colegii. Iar când primește o primă...

— Știu. Direct la Constanța te oprești.

— Ba chiar la București, dragă. Își probă în glumă o beretă cărămizie care-o arăta mult mai tânără. Iau și termosul cu mine. Să-mi aduc aer de Capitală. Ăsta-i singurul lucru ce-mi lipsește.

Anda oftă înțelegătoare și-și făcu de lucru cu cafeaua. Sorbi cu grijă ultima înghițitură, răsturnă atent ceașca, învârtind-o cu grijă pentru ca zațul să se lăbărțeze uniform și o depuse pe farfurioară.

— Și ce mai e nou, dragă? întrebă Iuliana. Niciun eveniment pe-aici în lipsa mea?

— Eveniment! În colțul ăsta uitat de Dumnezeu! Unul singur:

Rebegea și-a gonit nevasta.

Iuliana lăsă să-i cadă fusta plisată pe care tocmai o examina și-și lovi palmele una de alta:

— Ei, asta! Cum, dragă? Ce-a avut cu ea? Doar spune la toată lumea c-o iubește și ni-ni-ni pe lângă ea, ca un logodnic…

— A fost o întreagă istorie, povesti Anda cu plăcere. O aventură misterioasă, ca prin romane, tu! El a plecat pe teren. L-au văzut toți vecinii cu geamantanu-n mână și ea la poartă, îi făcea semn cu batista… Acuma ori bănuia Rebegea ceva, ori pur și simplu a pierdut trenul, că n-a mai plecat. Măcelarul spune că l-a văzut cu ochii lui la bodegă: geamantanul alături, la piciorul mesei, și omul se cinstea cu doi inși de la șantier. Pe urmă s-a dus acasă și madam Rebegea nicăieri. Întreabă vecinii dacă știu ceva despre ea, era alarmat, alții spun că voia să aibă martori… Noaptea a dormit singur. A dormit sau a băut, că lumina a ars în casă până-n zori.

— Sau a stat la pândă, spuse Iuliana cu sufletul la gură.

— Poate, confirmă Anda. Dimineața apare și madam Rebegea: veselă, cu zarzavat în sacoșă, de ochii vecinilor, chipurile se întorcea de la piață…

— Se pricepe la de-alde astea!

— Intră în curte, nu bănuiește nimica, și-n ușă dumnealui. Pe urmă dă-i bufnituri și țipete și plânsete, se adunase lumea ca la circ. Madam Rebegea a ieșit după vreo oră, bătută măr, și s-a dus la sora ei, croitoreasa.

— Cum naiba, dragă, atâta imprudență! Și până la urmă cu cine a fost?

— Nimeni nu știe nimic. Doar taxatoarea de pe locală spune că a zărit-o pe o motocicletă albastră, dimineața, la marginea orașului…

— Albastră! strigă Iuliana. Iarăși?

— Cum iarăși? A mai pățit-o o dată madam Rebegea?

— Nu ea. Altcineva. O casieriță de la magazin, fată tânără. Nemăritată. N-ai auzit? Prin toamnă, când erai tu la examen. O vedeau toți pe șosea, călare pe motocicleta albastră. Și într-o zi s-a otrăvit cu carbaxin. E drept, au salvat-o, dar n-a mai călcat pe aici de-atunci. S-a transferat la Hârșova, mi se pare. Cât despre motociclist… în tot orașul nu există nicio motocicletă albastră.

— Așa spune și milițianul de vizavi de noi. Vorbea cu tata ieri

dimineață. E din altă localitate, spunea. În orice caz, bine lucrat. În oraș n-a intrat, că eram de serviciu în noaptea aia, spune milițianul. A lăsat-o la gară și a plecat înapoi.

— Asta zic și eu aventură, întări Iuliana. Zău că merită să riști. Și bătaie, și plecare de acasă, și tot.

— Ce spui, Iuliana? Eu una mă mir cum mai scoate capu-n lume după asta. Îți dai seama, la piață toate cucoanele își fac semne când o văd...

— De invidie, dragă, ascultă-mă pe mine. Alea care-și dau coate, ce n-ar da să fie-n locul ei... Viața-i scurtă și o femeie se trece repede. Numai că așa-i în orașele de provincie. Nu poți face o mișcare, că te știe toată lumea.

Anda oftă de circumstanță.

— Și se bănuie măcar cine-a fost motociclistul?

— Mister absolut, spuse Anda. Un fel de Făt-Frumos motorizat...

— E frumos, într-adevăr, murmură Iuliana.

— Îl cunoști?

— Nu, cum să-l cunosc? se apără Iuliana. Vreau să spun e frumos din partea lui că nu iese la iveală. Cavaler. Știu și eu? Am cunoscut acum doi ani un tânăr, tot așa, dar nu-i numai o motocicletă albastră pe lume...

— Cum arăta?

— Înalt, blond, cu ochi albaștri, cu glas plăcut... Dar nu poate fi el. Era în trecere pe aici. Nu l-am mai văzut de atunci.

Anda se și văzu răpită de un tânăr cu plete blonde, cu ochi albaștri, asortați cu motocicleta. Nu prea sună ca-n basme, dar, la urma urmei, motocicleta e un fel de cal modern. Mai actualizăm și noi basmele!

— N-are gusturi proaste madam Rebegea, spuse ea.

— Poți să știi, dragă, cu cine-a fost? Vreun golan din lumea largă, făcu Iuliana cam înțepat. I-adevărat că și ea e cam slăbănoagă...

— Are talie subțire.

— Și gura cam mare...

— Zâmbește frumos.

— Și părul cam rar...

— Știe să și-l tapeze.

Iuliana se dădu bătută. Madam Rebegea fusese cândva una dintre prietenele și rivalele ei la baluri. Pe vremea când erau

domnișoare și le obseda ideea unei partide. Mai apoi se înstrăinaseră și pe stradă abia se salutau.

— În orice caz, păcat de băiatul ăla, cine-o fi, să aibă neplăceri. Rebegea e o brută. Mai ales când bea un pahar. Mă tem să nu dea de el într-o bună zi. Orașul mic... Ia să fi fost la București. Nu simțea nimeni, în vecii vecilor.

— Ei, București! Altă viață! spuse Anda și rămase tăcută, cu privirea pironită pe tabloul cu mesteceni din mijlocul peretelui.

Bucureștiul... Vara trecută, în zorul pregătirii pentru admitere. Dimineața, studiu la bibliotecă. Bilețele și priviri furișe peste mesele încărcate cu tomuri.

La douăsprezece, creionul jos. Câțiva pași pe bulevard. Aglomerația din fața cinematografelor. Fețe încadrate de favoriți lungi, cămăși tricotate, stacojii sau albastre, mâini înfundate în buzunarele aduse mult spre șolduri. Singurică, duduie? Am un bilet în plus, și dacă acceptați... Uneori accepta. Se cufunda în mulțimea anonimă care trântea scaunele în sală. Se așeza alături de necunoscutul acela și-l privea cu coada ochiului. În timpul jurnalului el se foia pe scaun. O atingea ca din greșeală cu cotul, supraveghind-o discret. Ea nu mișca. Îi simțea brațul lipindu-se de al ei. Pe urmă, palma lui strecurându-se peste spătarul scaunului, către umărul celălalt. Nu reacționa în niciun fel. Încurajat, băiatul mergea mai departe. Mâna lui cobora sub braț încercând să-i atingă sânul. Ea o depărta ușurel, cu ochii țintă la ecran. Mâna se retrăgea, dar începea dincoace: de la cot la degete, apoi degetele împreunate, pe genunchi... Tot mai sus, pe piciorul gol... până la tivul fustei. Atât. Hotărâse limita asta și mai departe nu-i îngăduia să... Dar fusta era scurtă. Scurtă, cât se poartă. Simțea palma aceea mare și fierbinte învăluindu-i pulpele. Și-i plăcea. Și-o lăsa. Dar iarăși tivul fustei și iarăși ea... Un joc și nimic mai mult. Un joc care dura cât filmul și se încheia cu privirea puțin jenată, puțin aprinsă, a tânărului în cauză. Ea se prefăcea grăbită și-i făgăduia să vină la întâlnire seara. Și, bine-nțeles, nu venea.

Seara mergea la dans. Cu vreun băiat cunoscut la bibliotecă. Dansau până la epuizare. Lipiți unul de altul și abia mișcând picioarele în ritmul acela egal, un fel de rudiment al valsului, foarte la modă în anii din urmă, lent și monoton. Băiatul gâfâia lângă urechea ei și-i simțea pe gât răsuflarea fierbinte ca jetul aparatului de uscat părul. Începea un fel de conversație banală

care-l liniștea pentru un moment. Apoi iar răsuflarea fierbinte pe gât... Târziu, plecau. Pe străzi dosnice, pustii la miez de noapte, se îmbrățișau la fiecare zece pași. Pe urmă, tânărul o invita, mai pe ocolite sau mai direct, la el acasă. Atunci era punctul culminant al petrecerii ei, fiindcă rostea fraza aceea aparent foarte firească și spontană, cu ezitări bine jucate, folosită de multe ori cu rezultate excelente: Te sfătuiesc să nu-ți faci iluzii. Sunt fată cuminte. Și n-am de gând să fiu... altfel, decât cu cel care-mi va fi soț. De obicei, fraza avea efectul unui șoc electric; băiatul îi dădea drumul din îmbrățișare, dezamăgit, și porneau spre gazda ei, și ea râdea tot drumul spunând nimicuri și întrebându-l de ce e bosumflat...

Cu Emil fusese altfel. Erau la balul mărțișorului, ea cu un grup de fete și băieți, ofițeri tineri, care altfel n-ar fi avut curajul să apară acolo: un fel de reuniune de familie, unde fiecare dansa cu consoarta sau, din când în când, vecinii de masă schimbau între ei partenerele; dacă unul o invita de două ori la rând pe soția altuia, întâmplarea avea s-ajungă subiect de discuții chiar a doua zi... Cine venea singur, risca să rămână pe scaun toată seara. Poate că Emil se împăcase cu această perspectivă, fiindcă se așezase de la început cam într-un colț, bea bere și fuma țigară după țigară. Pe la miezul nopții s-au împărțit mici inimioare de carton numerotate, și numărul ei corespundea cu al lui. A luat-o din grupul acela voios și, după un vals-boston, a făcut câteva reflecții despre hazardul care-i scosese în cale o dansatoare perfectă. Ea a râs. La sfârșitul balului a condus-o acasă. Nu încercase propunerea cu cafeaua, dar o strângea de mijloc și brațul lui era puternic și Andei îi plăceau oamenii puternici. Nădăjduiesc să vă mai văd, domnișoară. Când doriți, domnule căpitan. Mâine seară. Nu-i cam devreme? a râs ea. Ba da, dar ce importanță are? Vă aștept la opt, în fața librăriei. Nu s-a dus. După vreo săptămână l-a revăzut pe stradă și i-a zâmbit de departe, ca să afle dacă nu e supărat. El a salutat-o și a vrut să treacă înainte, dar ea și-a amintit într-o fulgerare de brațul lui puternic. L-a privit drept în ochii cenușiu-albaștri și l-a oprit. El a primit cu indiferență scuzele, deci primise cu indiferență și lipsa ei de la întâlnire, a gândit ea atunci, contrariată. Nu-i plăcea să fie privită cu indiferență și purtarea lui o alarma. Data viitoare o să fiu mai punctuală, domnule. Când? întrebase el. Când doriți. Mâine seară la opt, tot acolo. S-au întâlnit, s-au dus la cinema,

se rezemase de brațul acela puternic, era un film sentimental, o dramă spaniolă cu multe lacrimi și ea simțea nevoia unei dovezi palpabile că în viață dramele nu-s așa de grave ca în filme, îl avea lângă ea și brațul acela cu palma mare, fierbinte, care-i luase mâna… El a plecat în larg pentru o perioadă mai lungă, între timp veniseră studenții în vacanță, ea mergea cu ei la dans, încercase să se rezeme de brațul tinerilor acelora, dar niciunul nu era așa puternic și s-a bucurat când l-a revăzut, într-o seară, cu o geantă mare-n mână, venit la târguieli. Purta un sveter bleumarin care-i reliefa umerii și avea un mers elastic, suplu și totuși apăsat, mi-era dor de tine, Anda, ce faci, vii de la piață, da, așa-i când ești burlac, diseară aș vrea să te văd, nu știu dacă pot, mă duc la croitoreasă, dar venise, croitoreasa mai putea s-aștepte, în altă seară iar…

Acum vreo două săptămâni, într-o seară, ploua mărunt și ea s-a plâns că nu-i vreme de plimbare, începuse vântul, mai bine-am asculta muzică, a spus el, hai la mine, mi-am reparat magnetofonul, vin, Emil, dar să fii cuminte, nu știu ce-nseamnă asta, dar o să fiu…

Pe urmă, în timp ce pregăteau cafeaua, ea purtând haina lui cu mânecile suflecate, o sărutase pe gât: Chiar te gândeai c-o să fiu cuminte? Poate fi cineva cuminte lângă o fată ca tine? Nu fi rău, Emil… Sunt sincer, atâta.

Îi plăcea de el, dar avea un ce anume care-i scăpa. Era cam închis, dacă nu ascuns, poate era prea serios, sau poate prudent, Anda nu obișnuia să analizeze oamenii, n-avea răbdarea cuvenită, prefera părerile gata formulate de alții și voia răspuns pe loc la toate întrebările. Oare Iuliana știe mai multe? Cunoștea pe toată lumea din oraș și avea pentru fiecare un mic portret mai mult sau mai puțin caustic…

— Iuliana, tu cunoști un ofițer Emil Armașu?

— Pe căpitanul Armașu? Cum să nu-l cunosc, dragă? E subalternul lui Nic. Un bărbat prezentabil. La ochi seamănă cu Alain Delon. Și are o dantură splendidă. Ca statură, nu mai vorbesc. Știi bine că-mi plac bărbații înalți ca el.

— Ca înfățișare îl cunosc și eu, o întrerupse Anda nerăbdătoare. Te întrebam așa, dacă-l cunoști ca om. Sufletește adică.

— Politicos și atent cu doamnele. Un cavaler, dragă! Prima oară l-am văzut la un bal. Stătea singur și-n jur lumea se distra,

mă rog, ca la bal. El, singur la o masă.

— Obiceiul lui, murmură Anda.

— Atunci Nic l-a invitat la masa noastră. Iubițel, zice, uite pe tovarășul căpitan Armașu, lucrează la noi. Fii gazdă bună, că dânsul e nou în oraș și nu cunoaște pe nimeni. Iar dacă te invită la dans, nu cumva să refuzi. Doar știi că eu, cu dansul… Așa-i Nic, dragă, totdeauna binevoitor. Căpitanul a înțeles aluzia și m-a invitat la un tango, știi, tocmai „Chitara romana”, l-am cerut și la radio, la melodia preferată… Dansează frumos, dragă, dar corect, rece, fără sentiment. Și nu era să-l strâng eu de mână, ce Dumnezeu! Când l-am văzut așa, zic e timid băiatul, și-am încercat să intru în vorbă. Dacă e-nsurat sau în perspectivă. Dacă-i place orașul. Mă rog, conversație. Nu cu gânduri ascunse, cu toate că e genul meu, dar știi, nu se face, coleg cu Nic… Pur și simplu îl simpatizez și atunci l-am compătimit văzându-l singur, fără relații… Oamenii singuri nu inspiră decât compătimire sau neîncredere, sunt sau înfumurați, sau proști. El însă, nu era nici una, nici alta. De aceea am deschis discuția. Nic mi-l descrisese ca pe-un om deosebit, și Nic nu se înșală la oameni, pe urmă unde mai pui că era totuși nou venit în oraș, sau mai nou decât toți ceilalți, poate n-a reușit să-și facă încă relații, cineva trebuie să înceapă, nu-i așa, vorba lui Nic, totdeauna suntem dispuși să vedem într-un nou-venit un eventual prieten, pe urmă omul își dezvăluie caracterul și se-ntâmplă să regretăm că i-am acordat încredere, așa spune Nic și cred că are dreptate…

— Vrei să spui că Emil Armașu e un om care nu merită încredere?

— Dimpotrivă, dragă, el face o excepție, are o purtare corectă și știe ce vrea. Și e om serios, altfel cum îți închipui că i-aș fi dat atenție! În seara aia mi s-a părut cam tăcut. Sau poate era rezervat față de mine, știa cine sunt și n-ar fi vrut să fie prea intim tocmai cu soția comandantului, orașul e mic și lumea clevetește… Cu toate că Nic nu-i gelos, ferit-a sfântul, mă înțelege ca un prieten desăvârșit și spune distrează-te, iubițel, simte-te bine, nu se uită urât dacă vorbesc sau râd cu cineva din societate, Nic e om civilizat, din prima zi de căsătorie mi-a arătat încredere, e blajin de felul lui și nu face o tragedie din toate mărunțișurile…

Anda tăcea jucându-se cu un chibrit ars. Te-am întrebat de

Emil Armașu, nu de grasul tău. Nic grasul. Mă mir cum ai loc în același pat cu el. Și mâna aceea transpirată și vocea aceea nazală când făcuseră cunoștință pe faleză, într-o seară: Nu știam, iubițel, că ai prietene așa de drăguțe. Oare în tinerețe o fi fost ceva de capul lui? O figură de duzină. Și Iuliana, femeie de gust, ce-o fi găsit la el? Bani? Să te măriți cu un portofel umflat…

— Cred că are vreo relație ascunsă, altfel nu se poate, surprinse Anda din flecăreala Iulianei. În lume nu iese cu nimeni.

— Acum iese.

— Zău, dragă? De când?

— De când ești tu plecată la munte.

— Și… cu cine?

— Cu mine.

Iuliana știa să-și ascundă sentimentele. Surâse din vârful buzelor și o făcu pe mirata. Încă un nenorocit. Băiat frumos, cu perspective, se-ncurcă cu o fâță. Știa pe degete combinațiile Andei. Anda însăși nu făcea din asta un secret: Am fost la bar, la Eforie. Cu un amic, doctor din București. Zău, dragă? Îl cunoști de mult? De ieri dimineață, de pe plajă. Trei sute a cheltuit. Îi plăcea să precizeze sumele. Parcă se prețuia cu banii cheltuiți de amicul acela. Obicei de cocotă. Un singur lucru nu știa Iuliana: dacă se culca cu el sau nu. Anda tăcea ca un sfinx când discuția aluneca spre această latură. Nimeni nu știa nimic, în afară de cel în cauză. Nici măcar nu existau indicii; nu fusese văzută ieșind din locuințe străine la ore suspecte, iar la ea acasă era o ordine care excludea orice posibilitate: tatăl ei, un pensionar fără itinerare neprevăzute; musafirii veniți la sezon – familiști, oameni serioși; inginerul acela înalt și inflexibil, care stătea la ei de ani de zile, părea cu totul străin de perspectiva obișnuită – chiriașul tânăr îndrăgostit de fiica proprietarului. E drept că Anda făcea escapade pe litoral și la drept vorbind sutele acelea nu se cheltuiesc chiar așa, de amorul artei, dar cine știe? La urma urmei mai există și fete deștepte… Se cuibări pe studio, lângă ea.

— Hai să-ți ghicesc.

Anda îi oferi cu plăcere ceașca. Nu credea, dar o amuzau totdeauna aceste mici șarade din zațul cafelei sau din cărțile cu regi bărboși și regine împopoțonate, cine e persoana asta în vârstă care-ți vrea binele, uite, îți cade în casă o damă de tobă,

o să primești un dar, o să fii într-o adunare cu vorbe bune, o să faci un drum și așa mai departe, un șir întreg de previziuni optimiste pe care le uita îndată, pe când Iuliana le ținea bine minte și când se nimerea ca faptele să coincidă cu spusele ei, triumfa și se minuna. De data asta, Iuliana trăgea nădejde că fie din șănțulețele albe și tremurate care străbăteau zațul, fie din discuția meșteșugit condusă, va izbuti să afle răspuns la întrebarea care nu-i dădea pace.

— Uite, dragă! Să mai spui că ceașca minte!

— Unde-i? spuse Anda bufnind în râs.

— Aici, și Iuliana ațintì țepușa roz-sidefie a unghiei spre fundul cești. Uite-l, nu vezi? Bradul ăsta. Brad, adică voinic: militar.

— Ca să vezi ce întâmplare!

— Ce întâmplare, dragă? Uite mai departe, șarpele. Aici, alături. Un obstacol. Dar el dă cu mâna așa, și-l împinge. Îl îndepărtează.

— A, da!

Nu vedea nimic. Brazde albe pe suprafața neagră lucitoare. Puteau fi orice: șarpe, floare, ghem de ață deșirat. Dar nu voia să-și dezamăgească prietena.

— Extraordinar! strigă Iuliana. Aici, spre coada cești, în casă adică. Un lanț. Lanțul înseamnă dragoste mare. Cu ce v-ați legat voi?… Strengăriță, ai fost la el!

— La el acasă, tu?

— Sau a venit el la tine.

— Ești nebună?

— Ceașca spune, rosti solemn Iuliana. Și ceașca nu minte!

— De data asta minte. Doar nu crezi că…

— Atunci e ceva serios. Îl ții la distanță ca să te măriți cu el.

Anda făcu iarăși mișcarea aceea mândră cu capul, scuturându-și pletele negre:

— Pe toți îi țin la distanță!

4

— Eram în navigație independentă, replică Emil.

— Dar de regula generală nu ții seama? Când ai văzut că-i vreme rea trebuia să intri în port. Nu s-o faci pe eroul. Pe spinarea echipajului. Și a motoarelor.

— Motoarele n-au nimic.

— N-au nimic! pufni căpitanul de rangul trei Bădoiu. Dar oamenii? I-ai văzut cum arată? Deschise ușa cabinei și strigă la nimereală pe punte: Ia vino-ncoa, soldat!

— Ordonați!

Emil îl privi o clipă pe marinarul care intrase. Era semnalizatorul, cu mutrișoara lui șireată, cu nasul în vânt, un băiețandru cu beretă, mic de statură și cu umeri înguști ca de fată. Cum nu fusese chemat pe nume, își dădea desigur seama că nu-l pândește vreo observație și nici nu va fi pus să dea socoteală pentru ceva păcate mărunte, deci intră cu inima ușoară. Își îngădui chiar un mic zâmbet, fugar ca o adiere de vânt. Bădoiu se aplecă înainte, oftând, și-l întrebă cu blândețe:

— Ai rău de mare?

— Păi…

— Ce-ai mâncat în timpul ieșirii în larg?

— La început, normal. Cât a fost vreme bună.

— Bine. Și după aia?

Semnalizatorul râse vinovat:

— Două zile n-am pus nimica-n gură, tova’ rang’ trei.

Prescurta, ca totdeauna, gradele. Un obicei prost, de care Emil încercase zadarnic să-l dezvețe.

— Și-n ziua următoare?

— Pezmet și apă, vă raportez.

— Și-a patra zi?

— A patra zi mi-era mai bine și m-a ajuns foamea, spuse soldatul cu un fel de voluptate. Am mâncat normal, ba am cerut și supliment. De-acuma nu mai mi-e teamă, vă raportez. M-am obișnuit.

— Bine, du-te.

Marinarul plecă, închizând cu grijă ușa cabinei.

— Ăsta suferă cel mai mult din tot echipajul, spuse Emil. Dacă și el a ajuns să se deprindă…

— Las’ că știu eu. I-ai învățat să-ți cânte-n strună, dar adevărul… De ce-i chinuiești, Armașule? Principiul meu e să protejez oamenii. În toate unitățile unde-am lucrat, ei mă iubeau pentru asta. Tu, iartă-mă că-ți spun, n-ai grijă de ei.

— Dimpotrivă. Din grijă pentru ei o fac. Îi călesc, îi ajut să se deprindă cu greul.

Bădoiu se aplecă spre el și începu să vorbească, înfuriindu-se treptat:

— Nu-mi spune mie asta. Un soldat care trăiește bine, lucrează mai cu spor. Și-și prețuiește mai mult comandantul. Mi-a plăcut să am oamenii de partea mea, Armașule. Și la bine, și la rău. Nu m-au părăsit niciodată. Și nu-ți permit nici ție, atâta vreme cât...

Se opri. Gâfâia și-și simțea fața arzând. Auzea parcă vorbele Iulianei: Nu te mai enerva din toate fleacurile, Nic dragă. Grăsuț cum ești tu, și cu tensiune... Își tamponă fruntea, apoi își trecu batista pe sub gulerul strâmt al vestonului alb, încheiat la toți nasturii. Își desfăcu copca, cerându-și scuze:

— Îmi dai voie, nu? Și deschide naibii ușa aia. Ne sufocăm aici.

Emil deschise ușa. Nu i se părea prea cald, dar el purta cămașa-bluză ușoară, de lucru, pe când Bădoiu nu umbla altfel decât cu vestonul alb, pretențios, apretat ca tabla, care-i ascundea întrucâtva corpolența. Tăcură. Ascultau, fără voia lor, discuția domoală de pe punte.

— Păcat că n-ați mers cu noi, tova’caporal.

— Ce să fac, măi? Aveam treabă în permisie. Sau voiai să renunț? Am umblat destul pe mare, pentru mine nu mai e o noutate.

— Da, da așa ca acuma cred că n-ați apucat-o niciodată. A fost ceva de spaimă, se lăudă semnalizatorul. Credeam că ne răstoarnă.

— Cum să te răstoarne, băiete? Am navigat cu nava asta și pe vânt de forța nouă. Știi, are metacentrul foarte jos. Saltă pe valuri ca un hopa-Mitică, dar nu se lasă.

— Nu se lasă, tova’caporal, da eu unu am hrănit peștii ca la carte. Dacă mai dura trei zile, îmi aducea la mal numa bocancii. Și-am auzit că ăia, la motoare...

Emil scoase capul pe ușă:

— Ce-s basmele astea? Nu mai aveți ce face? Ia treceți la posturile voastre!

Bocăniră pașii iuți ai celor doi. În cabină, răsturnat în fotoliul pliant, Bădoiu triumfa:

— Ai văzut? Oamenii tăi, Armașule. Acuma le știi părerea, nu-i așa? Ascultă-mă pe mine, că-s bătrân în meserie: soldatul e șmecher. Ți-a prins slăbiciunea și-ți cântă-n strună. Dar ce e în sufletul lui, asta n-ai de unde să mai știi. În orice caz, altceva decât părerea oficială, pe care o susține ca să-ți facă plăcere ție,

comandantului. Acuma îmi dai dreptate, nu-i așa?

— Un lăudăros, pufni Emil. Se grozăvește de parcă a trecut printr-un taifun. Avem vară capricioasă, asta-i. Și nu puteam să încalc planul de pregătire.

— Acuma te ascunzi după plan, râse Bădoiu. Dar rândul trecut? Știi bine cum te zoream, execută tragerea, Armașule, că e vreme bună, dar tu nimica. Făceai aluzii la inițiativa comandantului. Și spuneai să nu fim robii planului…

Emil zâmbi. Șterse într-o doară capacul sondei ultrasonore și-și examină cu atenție degetul, să vadă dacă nu-i vreun fir de praf. Ridică privirea spre comandantul divizionului:

— Aveam o defecțiune la mașini și nu puteam să ies în larg.

— Vorbă să fie! Știu eu ce defecțiune ai avut. Voi mă credeți naiv. Vedeți că tac și vi se pare că m-ați dus. Chiar dacă e ceva, tac din gură. Dar asta nu-nseamnă, Armașule, că n-am observat. Vrei să-ți spun de ce n-ai ieșit atunci? Așteptai o zi urâtă, ca să faci demonstrații. De ce să iei foarte bine la trageri?

— Un bine pe vreme rea are mai mare valoare decât…

— Teoria ta, se înfurie iar Bădoiu. Ca să arăți că se poate trage precis și pe mare proastă. Dar știi că din cauza asta nici divizionul n-a luat foarte bine? Și știi că angajamentul nostru…

— Acolo nu specifică să tragi neapărat pe vreme bună.

— Asta ai s-o hotărăști când o să comanzi tu divizionul ăsta. Deocamdată însă, trebuie să faci cum spun eu.

— Am înțeles, zise Emil mohorât.

— Sună fals „am înțeles” ăsta al tău. Știu că n-ai înțeles, știu asta fiindcă ești tu și nu altul. Ții neapărat să-ți etalezi stilul. Mulți te admiră. Îi aud șoptind: Ce curaj pe Armașu! Ai văzut al naibii? Rebel ca totdeauna. Pe ăsta nimeni nu-l întoarce. Mereu contra părerii generale, Armașu. Mereu cu o idee, Armașu.

— N-o fac de dragul de a fi original, ci fiindcă așa trebuie. Chiar dacă alții nu-mi dau dreptate.

— Dar s-ar putea să greșești și să crezi că greșesc alții. Că greșesc toți. Ce ne facem atunci? Crezi că orice lucru nou este neapărat un lucru mai bun?

Emil simțea că-i zvâcnesc tâmplele. Încercase tot timpul să se tempereze, să discute liniștit, să-și expună argumentele. Voia să-i demonstreze logic, la rece, că nu făcuse o greșeală sau o imprudență, ci un act deliberat, de a cărui utilitate era convins. Dar nu putea să se stăpânească, să rămână calm în fața acestui

om care acum îi părea atât de obtuz, atât de fricos pentru liniștea lui, atât de puțin înclinat către cel mai mic risc. Ești funcționăraș, nu marinar, îi venea să-i strige. N-ai înțeles nimic din legile mării, din cerințele și asprimile meseriei. Totul e să n-avem neplăceri cu nimeni, să ne scăldăm într-o zonă călduță, să ne tămâiem la bilanțuri... Dar acolo, în larg, ce ne facem? Dacă ne prinde furtuna departe de port, dacă ne trezim cu catargele frânte și cu bărcile smulse de valuri? Toată nădejdea e-n navă și-n echipaj, asta caut, vreau siguranța absolută, în mecanisme și în oameni, mai ales în oameni, îi vreau drepți și călițiți în fața furtunii și-n fața mamei furtunii...

— Tovarășe comandant, mă cercetați de parc-aș fi făcut o crimă. Pur și simplu am acționat după regulament...

— După regulament, dar trebuia să te orientezi. Unde scrie să rămâi în larg când se anunță furtună?

— Dar unde scrie să intri în port, să fugi din calea ei?

Bădoiu sări în sus, cu un strigăt de satisfacție:

— Aha! Răspunsul pe care-l așteptam. Rebelul nu se dezminte! Se așează din nou, suflând greu, și spuse pe alt ton, calm și binevoitor: Armașule, ți-o spun prietenește, fii atent că pierzi. Ești un ofițer bun, meseria ți-o cunoști, ar fi păcat, înțelegi? E mai bine pentru toată lumea să fim uniți, să gândim la fel, să vorbim aceeași limbă. Nu uita că-n toamnă vine inspecția. De ce să nu meargă totul ca pe roate?

Vasăzică asta era, inspecția! gândi Emil cu sarcasm. Uite pentru ce mă omor eu de un an de zile: să meargă totul ca pe roate la inspecție. Ei bine, o să meargă!

— O să meargă, spuse el tare.

— Știu c-o să meargă. Știu și ce-nțelegi tu prin „o să meargă”. Dar pân-la urmă o să-ți auzi iarăși vorbe, cei de la brigadă vor spune că divizionul nostru n-are o linie unitară în pregătire, iar șantierul naval o să ne acuze că suprasolicităm tehnica. La toate astea nu te gândești când faci experiențele tale pe mare?

Emil apăsă pe butonul soneriei. Șeful de cart se ivi într-o clipă în ușa comenzii.

— Ordonați!

— Să vină șeful-mecanic cu jurnalul de mașini.

Marinarul dispăru. Figura lui Bădoiu se bosumflă. Obrajii lui trandafirii, bine bărbieriți, îl făcură pe Emil să se gândească la un mare copil supărat.

— Ce jurnal de mașini? Ce-ai să-mi demonstrezi cu asta? Regim normal de exploatare, nu? Turația constantă etcetera. Dar a fost vânt de forța șase, măi tovarășe! Asta numești regim normal de exploatare?

Emil ridică din umeri:

— Sancționați-mă, dacă socotiți că…

— Hai, nu te supăra. Mai bine ascultă-mi sfatul, Armașule. Și eu am fost cândva rebel ca tine, însă pe parcurs am mai învățat câte ceva. Viața pe navă e grea și fără experiențele tale. Nu chinui oamenii inutil.

— Nu-i chinuiesc, ci îi formez, spuse Emil rar. Îi fac să se deprindă cu greul, și-atunci greul o să li se pară mai ușor. Asta nu merge de la sine. Trebuie să-i ajuți. Să-i stimulezi. Să le pretinzi. Oamenii dau atât cât li se cere. Iar eu le cer totul!

Valeriu intră aplecându-se în ușa mult prea scundă pentru el. Purta o salopetă plină de pete, iar în mână frământa un șomoiog de bumbac, odată alb, care împrumutase acum culoarea brună a uleiului ars. Aceeași culoare o aveau și mâinile lungi și subțiri, cu degete uscate și foarte mobile. Valeriu păru cam stânjenit când dădu cu ochii de comandantul divizionului.

— Vă rog să mă iertați că mă prezint așa. Tocmai lucram. S-a fisurat o conductă de ulei la motorul principal din babord.

— Mai vrei ceva, Armașule? triumfă iarăși Bădoiu. Dacă-ți dau ordin acuma să ieși în larg?

Emil ezită. Întrebarea îl surprindea nepregătit.

— Putem pleca oricând. Tovarășe comandant, interveni inginerul. Folosim conductele de rezervă și între timp remediem incidentul.

— Cu voi n-o scoate omul la capăt, se văicări în glumă Bădoiu. Parcă v-ați vorbit cu toții…

Se întrerupse. În ușă se oprise șeful de cart. Salută și raportă că masa e gata. Emil îl concedie cu un semn din cap și se întoarse spre comandantul divizionului:

— Vă invităm la prânzul nostru modest.

— Cu plăcere. Măcar bucătăria știu că merge bine pe vaporul ăsta.

— Răspund cu capul, tovarășe comandant. Pentru bucătărie și pentru toate celelalte.

Bădoiu îl amenință clătinându-și gușa și se ridică greoi. Cum o să mai urc scările după masă? se întrebă. Pe nava opt se

serveau totdeauna prânzuri excelente.

5

Contraamiralul Dobrescu, comandantul brigăzii, lăsă stiloul și-și aprinse o țigară.

— Iar! făcu mustrător Blăjan, secretarul consiliului politic. Spuneați că le mai răriți.

— Ai rămas cu apucăturile din cincizeci, Nicule, hohoti gros contraamiralul. Păzitor al moralei: să nu fumezi, să nu bei…

— Să nu umbli după fete, completă Blăjan.

— Ba ce-aș mai umbla! râse iarăși Dobrescu. Ți-aduci aminte la Flotilă, când ne îndrăgostisem amândoi de dactilografă? Hai, nu te încrunta. Promit să vin la discuții mai ortodoxe. Ți-am spus eu, ai rămas vechiul puritan…

— Cu diferența că am îmbătrânit între timp. În schimb dumneavoastră ați rămas același: tânăr și bătăios.

Contraamiralul Dobrescu suflă cu voluptate fumul spre tavan și-și trecu mâna peste părul mărunt și sur de la tâmplă.

— Bătăios, poate. Cât privește tinerețea… hm… aș vrea să fiu iarăși căpitan și să am treizeci de ani. Din păcate, nu mai merge. Sunt prea înțelept pentru asta. Și prea cărunt. Și, cu timpul, vezi și tu că ne rămân tot mai puține plăceri… Suflă un rotocol măiestrit de fum albăstrui. Asta-i, prietene. Ne apropiem de apus, fie că vrem, fie că nu.

Blăjan îl privi pe bărbatul din fața lui, aspru și vânjos, dar bătrân înainte de vreme, și încercă să și-l închipuie așa cum îl cunoscuse acum douăzeci de ani, într-un port dunărean. L-a găsit pe dană, lucrând cu soldații la niște dărâmături. Dezbrăcat până-n brâu ca și ei, ars de soare ca și ei, tânăr ca și ei. L-a recunoscut după caschetă și s-a apropiat de el. Dobrescu a făcut un semn și un marinar i-a adus la iuțeală vestonul albastru de doc, plin de moloz. L-a întâmpinat încheindu-și nasturii oxidați. Mă ierți că mă găsești așa, locotenente, pardon, tovarășe secund politic. Ne-au mutat la dana asta, abia am sosit. Ruine și iar ruine. E nevoie de mână de gospodar aici. Vrei să mergi pe nava-bază, să te odihnești? În două ceasuri terminăm și… Nu-s obosit, tovarășe căpitan. Mă rog, cum dorești. Măi leat, fugi la bucătar și spune-i să dea de două ori cu prostovolul, că avem musafiri. Aș vrea să nu fiu musafir, tovarășe căpitan, aș vrea să

devin de-al casei cât mai repede. V-aș ruga să-mi dați și mie o lopată. Îmi placi, locotenente, a hohotit căpitanul de atunci. Numai dă-ți haina jos. Și cravata. Măi leat, du astea și geamantanul în cabină la mine. Și după aia du-te la colț, la nea Cristache, să-ți dea o sticlă de molan. Spune-i că-i pentru mine. Banii la leafă, știe el.

La masă, în ziua aceea de toamnă, l-a întrebat pe căpitan cum a fost în război. Mizerie, spunea. Dă-l dracului de război. Când m-au numit în funcție mi-au povestit despre dumneavoastră și vă numeau erou… Erou, locotenente? Eroi nu-s decât morții. Noi, ăștilalți, suntem bucuroși că am scăpat cu viață. Te uiți la decorații, ei da, viața e cea mai grozavă decorație, nu era zi să nu explodeze o mină, unele se loveau de bușteni care veneau pe apă, pe altele le distrugeam noi, dar se mai întâmpla și altfel… Într-o seară, eram aval de Giurgiu, tocmai terminasem dragajul, stăteam pe comandă și fumam, zic l-am mai păcălit pe Dumnezeu de-o zi, și-atunci a venit un „Stukas”, parc-a ieșit de sub mal, și trăgea cu mitralierele ca la nuntă, n-am avut vreme să fac o mișcare, un snop întreg a lovit vedeta, pe mine m-a nimerit în șold și în clipa aia nu m-am gândit decât la magazia de muniții, am avut noroc mare, ne-au decorat atunci iar mie, ca rănit, mi-au dat „Mihai Viteazul”, cu toate că fusesem la fel de erou ca și ceilalți… Bea, locotenente, și nu te mai gândi la asta, fii vesel, că viața e tristă…

Își aminti careul ofițerilor de pe șlepul pe care căpitanul Dobrescu de atunci îl numea „navă-bază”: o încăpere scundă, cu gemulețe pătrate din lemn, care nu se închideau ca lumea și vântul fluiera prin ele aducând miros de baltă; masa din mijloc, scâlciată, cu mușamaua de deasupra roasă pe la colțuri; scaunele trosnind la fiecare mișcare, farfuriile de tablă, scrumiera dintr-un tub de proiectil retezat lângă capsă… De la careul acela la cabinetul de acum, mare cât o sală de bal, cu masa de consiliu vastă și scaunele cu spătare înalte, acoperite cu pluș de culoarea pelinului – și-n capul mesei omul de atunci, încă atletic, cu glas încă puternic, doar douăzeci de ani înseamnă ceva, bea locotenente și fii vesel, că viața e tristă, e tristă numai deocamdată, tovarășe căpitan, și uite-l acum, îl privea și-și spunea au trecut anii, prietene, amiralule cărunt, poate sunt și eu la fel de cărunt, viața merge înainte, trebuie să-i facem față, hai să lăsăm trecutul, e un subiect care te

întristează de la o vârstă încolo…

— De trei săptămâni caut să mă orientez în brigada dumneavoastră.

— A noastră, îl corectă contraamiralul.

— A noastră, zâmbi Blăjan. Oameni mulți, nave multe, probleme multe… Pe unele am reușit să le dezleg singur. Dar sunt altele în care o să că cer ajutorul.

— Cu dragă inimă.

Blăjan începu să răsfoiască în carnețelul lui cu scoarțe cenușii, veche deprindere de activist politic; carnețelul cu scoarțe cenușii în care avea notate planuri și observații și adrese și data nașterii unuia sau altuia dintre ofițeri, se pomenea omul că-i felicitat de ziua lui de care uita totdeauna, furat de vârtejul miilor de treburi de atunci (după-amiaza devenea învățător la școala de alfabetizare a unora din leatul ’49, alteori pierdea ore întregi în tratative interminabile pentru niște uniforme mai acătării, fiindcă echipajele purtau echipament din timpul războiului, vechi și uzat, care crăpa mereu la cusături…);

carnețelul devenea un fel de jurnal al acestor zile eroice, oamenii munceau pe rupte, puneau iarăși pe linia de plutire flotila fluvială, refăceau cazărmi și depozite, scoteau la suprafață nave scufundate; uneori găseau în caseta comandantului, ermetic închisă, jurnalul de bord cu ultima însemnare întreruptă la jumătate „sala mașinilor inundată, abandonăm nava, echipajul…” și hârtia veche trecea din mână-n mână și o priveau înfiorați, cu un fel de evlavie, și-n ziua aceea nu mai glumea nimeni și după stingere, în dormitorul echipajului se auzea până târziu șoapta unui subofițer care povestea cum a fost;

carnețelul cu scoarțe cenușii cuprindea numele și adresa părinților unui soldat care nu primise veste de acasă, a iubitei care l-a părăsit pe fruntașul Buică, pe urmă, subliniat cu roșu, *„de discutat cu caporalul Hălmăgeanu”*, veneau oamenii să se plângă, caporalul Hălmăgeanu le dăduse un ghiont sau i-a înjurat, zdrahonul de caporal asculta spăsit predica despre demnitatea omului muncitor și după ce ieșea pe punte zâmbea pe sub mustață și făcea tot ce știa el și ce apucase de la caporalul dinaintea lui, care-l primise de recrut;

carnețelul cu scoarțe cenușii, în fiecare an plin de drame și de conflicte adesea rezolvate, și de unele care rămâneau

nerezolvate, un soldat care-și pierduse părinții în timpul refugiului și încercări zadarnice de a le da de urmă, cine știe prin ce sat uitat, sau prin ce cimitir... Pe urmă planificările acelea sărace, în mai toate lunile același lucru, datele când trupa urma să participe la curățirea centrului de ruine (acolo unde acuma sunt blocuri și trandafiri și o fântână arteziană cu o fată goală de bronz și liceenii își dau coate când trec prin dreptul ei, primul nud cu care fac cunoștință, dar pe locul acela găsiseră, printre cărămizi, un ceas deșteptător și o săndăluță de lac); planul pentru campania electorală, o convorbire cu bucătarii pe tema *„să nu furăm din hrana tovarășilor noștri”*, câteva constatări privind îngrijirea materialului, constituirea organizației de tineret, plan pentru prelucrarea noilor regulamente, opinia colectivă – mijloc de educare, probleme tot mai complicate, o întreagă istorie cuprinsă între scoarțele cenușii...

— Voiam să vă întreb și de Armașu. Din prima zi când am venit aici aud mereu de el. Și toate lucrurile pe care le aud se contrazic, se bat cap în cap...

— Armașu? zise contraamiralul visător. Ca să afli totul trebuie să ai răbdare. Îți spun un secret, Nicule, și să nu mă crezi o babă sentimentală. Cred că Armașu ăsta este ce-aș fi vrut să fiu eu la anii lui, dacă apucam vremuri prielnice. Ai și tu copii și știi cum zicem noi, părinții, toți părinții din lume: copilul meu să facă ce n-am putut realiza eu. Să-mi ducă mai departe visurile, aspirațiile; pentru asta îi dau din puterile mele, din sufletul meu. Un fel de transfer al personalității, înțelegi? Așa și cu Armașu. Îi transfer, dacă pot spune așa, o parte din personalitatea mea, îl învestesc, fără să știe, cu speranțele mele nerealizate, cu dorurile mele, cu elanurile mele de acum douăzeci de ani...

— De ce l-ați ales tocmai pe el?

— Pentru că l-am găsit demn de asta. Singur s-a ales. Îl urmăresc de ani de zile. Marinar bun și curajos. E destul să-ți spun că până acum doi ani a fost comandantul remorcherului paisprezece...

— Interesant!! făcu Blăjan luminat la față. Nu știam numele comandantului, dar despre navă s-a dus vestea. Acum vreo patru ani, remorcherul paisprezece făcea minuni pe Dunăre.

— Da, era și spărgător de gheață și navă de salvare și de toate, în primăvară a evacuat populația unui sat întreg din

Deltă, venise Dunărea mare și curgeau sloiuri și el mergea înainte, trecea printre ele și peste ele, nici o altă navă nu risca asta, iar când l-au scos pe doc pentru revizie s-a văzut că tablele de la prova erau subțiate de atâta frecuș cu gheața, parcă erau lustruite cu șmirghel. Unii au făcut scandal atunci, că a fost o acțiune imprudentă și că Armașu a șubrezit nava, dar să-i fi văzut pe bătrânii satului acela din Deltă venind la comandament să ne mulțumească…

— Frumos, dar meritele astea au fost prețuite la vremea respectivă. Nu poate să trăiască la infinit pe seama lor. Și nici să-și ascundă abaterile de acum.

— Abateri? se încruntă contraamiralul.

— Poate nu chiar abateri. Exagerări în orice caz. Se spune despre el că sare mereu peste cal.

— Sare, e adevărat. Însă în numele unor idei. Prefer asta în locul unui comandant amorf, care nu iese din litera instrucțiunilor. Are idei, niște idei îndrăznețe pe care nu toată lumea le acceptă. Noul pătrunde greu, Nicule, nu trebuie să-ți explic asta, ți-aduci aminte că într-o vreme chiar și acostarea cu pupa la cheu era ceva împotriva instrucțiunilor…

— Se spune că el a făcut imprudențe ceva mai mari.

— Cei care spun așa nu l-au înțeles. E mai comod să mergi pe principii solide, verificate, care nu-ți dau bătaie de cap. Eu tocmai pentru asta îl prețuiesc, fiindcă-mi dă bătaie de cap.

— De ce nu-l apărați dacă sunteți de partea lui?

— Nu e momentul încă. Trebuie să-și demonstreze lui însuși mai întâi că are dreptate. Canonierele sunt nave moderne, rutina n-are ce căuta acolo. Armașu asta vrea să facă, să spargă rutina, să deschidă drumuri noi. Uneori poate greși, dar am grijă să nu i se întâmple ceva grav.

— Vreți să spuneți că vegheați de la distanță asupra lui, ca un fel de tată ceresc? Mai bine i-ați aduna pe toți și le-ați pune în vedere să-l lase în pace. Să-l sprijine chiar.

— Nici asta nu se poate. Ți-am spus că susține idei care ies din cadrul obișnuit. Regulamentele sunt desprinse dintr-o experiență anterioară, din practica trecutului. Ele nu pot prevedea ce-o să fie. Aici mi se pare că se plămădește o mlădiță a noului, ceea ce regulamentul numește inițiativa comandantului. Îl las pe Armașu să-și dezvolte inițiativa asta. Să experimenteze. Are pentru asta un an, o navă și un echipaj…

— Abia acum vă recunosc deplin!

— Mă răzbun pe viață prin el, zise contraamiralul. Și vreau să-l văd izbutind. Ar fi o victorie a mea.

Blăjan închise carnețelul cenușiu și privi visător undeva, peste epoleții din fir de aur ai omului din fața lui.

6

Vine-nu vine, vine-nu vine. Ce prostie! Trebuia să-mi dau seama de la-nceput. Îi place să se joace de-a dragostea. Treaba ei, dar nu *cu mine*! Ah, de ce nu vine odată! Poate i s-a întâmplat ceva. Un ciorap agățat când să iasă pe poartă, înapoi să-l schimbe... O jumătate de oră pentru un ciorap? Și acuma-i vară, ce ciorapi! Găsesc consolări prostești și vremea trece și uite că n-am tăria să plec de aici. Dacă vine în lipsa mea? Încă cinci minute. Jur!

A naibii puștoaică, un ceas de așteptare, zău, e culmea, o fi uitat, o fi adormit, or fi reținut-o acasă niște musafiri neașteptați... Sau vrea să scape de mine și n-are curaj să spună de-a dreptul? Poate nici nu-i pasă c-o aștept. Ei, nu-i pasă! Dacă nu-i păsa, nu venea la mine. Iar o femeie care a fost o dată a ta, e sigură. E atât de sigură că devine stingheritoare. Nu mai scapi de ea. Cum să scap de Anda? Abia am găsit-o, e fata care-mi trebuie, dar poate eu nu-i trebuiesc ei, atunci, de ce, Dumnezeule, de ce s-a încurcat cu mine, ba nu-i deloc încurcată, singură spunea că nu-i place să aibă obligații, dar cu ce-o oblig eu care-o chem în oraș din an în paști, are timp berechet să se distreze în lipsa mea, să se distreze cu alții, poate le împarte la fel de darnic îmbrățișările, o neserioasă, ce mai încolo-ncoace, nu merită să-mi bat capul pentru asta, jur că dacă-n cinci minute nu vine...

O iubea și o ura deopotrivă în clipa asta, se imagina certând-o, dac-ar veni acum, după un ceas de așteptare, dac-ar veni, dar uite că nu vine și te-apucă deznădejdea, te vezi singur și caraghios și inutil, dar tocmai în asta stă farmecul, o prefera pe Anda fetelor docile, pisăloage, care-l căutau până și în port, motivând că sunt venite din provincie și de la un timp plutonierul de la punctul de control începuse să înțeleagă și le spunea, mișcând fioros mustața de hoțoman, imposibil, duduie, a plecat în larg, n-am cum să-l chem, marea-i mare și doar dacă

găsiți dumneavoastră o ocazie... Dar Anda nu se purta așa, era cât se poate de departe de femeia-scai, care umblă după tine și-ar vrea să te-ntâlnești în fiecare zi, să-ți lași treburile baltă ca să stai mereu cu ea, care-ți reproșează supusă și plângăreață mă așteptam la asta, nu ții la mine niciun pic, nu, Andei nu-i pasă dacă ține la ea sau nu, dar lui îi pasă, îi păsa al naibii și se-ntreba mereu dacă și ea...

Minutele treceau și în cele din urmă, înțelegând că nu mai e nicio speranță, Emil luă o hotărâre bruscă, se întoarse pe călcâie și porni grăbit către gară, grăbit fiindcă era furios, n-avea ce căuta la gară, dar n-avea unde să se ducă acum, acasă, ce acasă, apartamentul acela mic și drăguț nu-l mai atrăgea cu nimic, de când Anda ascultase „Rapsodia albastră". Toate ungherele casei îi vorbeau despre trecerea ei pe-acolo, unică trecere, de care-l despărțeau două săptămâni încheiate; ceașca de cafea, haina de casă cu mânecile suflecate, care-i păstrase parfumul sau numai așa i se părea lui, parfumul ăsta îl urmărea pretutindeni, îi stăruia viu în amintire, îl întrista, îl înfuria, îl făcea s-o cheme cu un glas interior deznădăjduit, s-o regrete, s-o certe, s-o ierte, s-o adore...

Se înserase și pe bulevardul principal pâlpâiră violet luminile cu neon, acum am fi fost amândoi pe terasă, aș fi privit-o în ochi, i-aș fi luat mâna în mâna mea și i-aș fi spus ascultă Anda, ce-ar fi să... Dar ce-nțelege dintr-o mărturisire gravă o fată de nouăsprezece ani, care-a ascultat atâtea mărturisiri grave?...

N-o mai văzuse din seara aceea, din seara în care fusese la el. Era așa de sigur atunci! Cum se înșelase în ideea aceea, înfumurată, plină de orgoliu, că de-acum încolo Anda îi aparține cu trup și suflet! A doua zi plecaseră în larg pe neașteptate; urma să se întâlnească cu ea, dar la ora întâlnirii el avea să se afle undeva, departe, dincolo de orizont; găsise numai răgazul să-i scrie câteva rânduri, cam emfatice poate, despre împlinirea celeilalte iubiri, drace, poate n-a înțeles aluzia, te pomenești că a jignit-o tonul scrisorii sau s-a supărat că el lipsește, indiferent din ce motiv! Poate n-a-nțeles că trebuia să plece, uneori femeile sunt absurde, nu pricep nimic, de-atâtea ori îi spuseseră, după ce faptul acela se petrecuse, acuma cred că ai să mă disprețuiești, prostii, spunea el iubirilor acelea trecătoare, dar nu se poate, Anda nu-i la fel ca celelalte, o fată ca ea nu-și poate închipui că-i de ajuns o seară de amor ca să se

plictisească cineva de ea să n-o mai dorească apoi, nebunește, de zece ori mai tare, nu și nu!

Mergând furios pe stradă, o zări în ultima clipă, aproape o părere, dar nu putea s-o confunde, era într-adevăr ea, cu rochia aceea de culoarea ierbii, mulată pe corp, cu părul lung și strălucitor revărsat pe umeri, cu obrajii rumeniți de soare, cu ochii ei negri, cu zâmbetul, ah! cum zâmbea! cui zâmbea? — totul dintr-o dată, o imagine scurtă ca un fulger și totuși clară, imposibil de confundat, imaginea aceea unică pe care numai dragostea o poate închega atât de repede și de precis!

Stătea rezemată de perna mașinii și cel de la volan, o siluetă anonimă, tocmai îi spunea ceva; mai avu vreme să constate că mașina, o „Dacia 1300” verde, poartă număr de Iași, dar asta nu-l încălzea cu nimica, putea să aibă și număr de Honolulu, pentru el era tot atâta, cert este că-și bate joc de mine, își spuse, hotărând, o dată pentru totdeauna, s-o rupă definitiv cu făptura asta frumoasă și lipsită de inimă. Dar…

Poate era o rudă de-a ei.

Poate n-a primit scrisoarea lui și-atunci n-avea de unde știi că i-a dat întâlnire.

Poate se ducea la gară să aștepte pe cineva.

Poate…

Era singur și trist și hoinări îndelung pe străzi înainte de a se întoarce acasă, în casa mai pustie ca niciodată.

7

— Ce faci, vere? strigă ajutorul șefului de echipaj, îmbrățișându-l. Habar n-aveam că ești la atelier, noroc că mi-a ciripit unu de la nava șapte, un băiat din mahalaua noastră, care te cunoaște de la dans. Nu știa cum te cheamă, da știa că stai pe Giulești și când am auzit de mustață am zis e clară. Cine mai are mustață ca tine? Hei, da ți-a crescut, nu glumă. Necazuri, chipurile. Ce știți voi, ăștia de la atelier, despre necazuri? Păi să-ți cânte băiatu cum devine cu necazurile. De lasă mai la urmă. Acuma spune ce mai știi de-acasă, că eu n-am fost de la nunta sor-mii. Voi, ăștia de la atelier, vă mai învârtiți de-o permisie, de-o delegație, hai, nu-mi spune mie, că nu-s ageamiu! E drept că și al nostru e om de comitet. Ne dă învoire în fiecare duminică, pe viața mea. Numai ce-l auzi: Are vreunu treabă-n

oraș? Doi pași înainte! Și-ncep frații, după obiceiu soldățesc: ăla că are fotografii de scos, altu că i-a venit o rudă în stațiune, altu că-și așteaptă logodnica… Bancuri. Al nostru râde și se face că-i crede. Să fiți cuminți în oraș, atâta vreau. Și să veniți înapoi la timp, că-i jale. Care-ntârzie un minut, s-a ras pentru altădată! Și băieții îl ascultă, vere, ca pe Dumnezeu, și nici unu nu-ncearcă să-l tragă-n piept. Nici n-ar putea. Un om ca ăsta cred că n-a fost păcălit în viața lui.

Altfel, nu-i moale cu noi. Ne vrea spirt. Și noi așa suntem: spirt. Sau ne străduim să fim. Pe navă nu-i ușor, da nu știu cum, ne place, dacă-nțelegi. Ne place și e greu al dracului. Din când în când ar trebui să veniți și voi, ăștia de la atelier, să vedeți cu ce se mănâncă asta. Ca să nu mai spuneți ce mizerie, când aducem un electromotor la reparat. Habar n-ai tu cum ruginește fieru în șase ore de stat în larg! Pe urmă îi dați zor că nu-ntreținem tehnica. Lasă, lasă, vă știm noi. N-oi fi tu, că te cunosc, da alții ne-au mâncat sufletu. După părerea lor, eu unu n-aș fi fost bun nici de bucătar. Noroc că al nostru știe cum e cu apa. El m-a salvat.

Toată treaba a pornit de la jucărica aia roșie de-o faceți voi. Aia, frate, motopompa de incendiu. Asta-i exemplarul doi, că prototipu e la noi, pe nava opt, îl șterg și-l ung în fiecare dimineață. Invenția inginerului nostru. Păi da, avem șef-mecanic un inginer, și ce inginer! Ăia de jos, de la mașini, îi spun Edison. Ce, numa la voi ingineri și chestii d-astea? Ei bine, ingineru nostru a născocit jucărica, să știi și tu. Motopompă specială pentru noi: pornire ușoară, debit mare, poa'să stingă și un vulcan. Tocmai ce ne trebuie în caz de bucluc la rachete. Ce s-a mai rugat de atelieru vostru că construiască prototipu! Că trebuie aprobări, că de unde material, că-s în urmă cu planu… Pân-la urmă au făcut-o. Stătea ingineru până seara pe capu lor. Și mi-a dat-o mie-n grijă. O să zici că de ce tocmai mie. Păi ce crezi, vere, eu sunt nimeni pe vaporu ăla? Sunt ajutoru șefului de echipaj, dacă vrei să știi.

Da lasă-mă vere să vorbesc, cum să spun dacă mă-ntrerupi? Am adus jucărica la bord, să-i facem proba. Mergea de minune. Ingineru și-a pierdut ochelarii de bucurie. Stătea pe lângă ea și s-a aplecat să vadă cât intră sorbu-n apă. S-au dus încet la fund. Și ce ochelari a-ntâia! Cu rame aurite, ca-n filme, vere! Iar începi? Uite că povestesc. Trebuia s-o luăm cu noi în larg. Să

vedem cum lucrează în condiții complexe, așa scria în fișă. Ingineru mi-a făcut capul calendar: ține-o așa, leag-o așa, ai grijă, umblă atent... Parcă nu mai văzusem motopompă în viața mea. Am priponit-o de n-o clinteai niciun milimetru. Și am plecat în larg... Ei, și se pune o sărăcie de vântoasă dinspre nord! Voi, ăștia de la atelier, habar n-aveți când e furtună pe mare. Doar de-o citiți în ziar. Sălta nava ca o coajă de nucă și se clătina, vere, de ziceai că se răstoarnă. Aș, nu se răstoarnă nici pe taifun. Da apă pe punte știe să ia. Nu-i chip să circuli încălțat. Pân-la genunchi, zău dacă te mint. Al nostru stătea sus, pe comandă, în ploaie. Nu-l vezi o dată cu pălăria de furtună. Doar ridică gulerul la haina de piele și-și trage cascheta pe frunte. Se uită-n toate părțile și parcă are șapte ochi. Da și noi umblăm ca sfârlezele, să dea dracu!

Îți spun și de pompă, da dacă nu mă lași! Uite, vere, ce-am pățit. Al nostru a fluierat la mine, că nu mai auzeai nimica prin vuietul ăla și forfotea apa pe punte ca-n mașina de spălat, dacă știi cum vine asta. Eu mă-nvârteam pe lângă pompă, intrasem la griji. Jucărica abia se mai vedea în apă. Un gogoloi roșu și gata. Pe urmă apa se retrăgea ca prin minune, și cred că bujiile... Da asta n-ar fi fost nimica. Al nostru fluieră la mine, cum spun, și-mi face semn s-o leg mai ca lumea. O priponisem cu șapte noduri, vere, și mi s-a părut că-i în plus s-o mai leg, da ordinu-i ordin; poate doar voi, ăștia de la atelier...

Mă duc după niște sârmă groasă și un patent, zic lasă fir-ar mama ei a dracului c-o aranjez eu. Și ce crezi, vere! N-am lipsit mai mult de două minute. Când m-am întors, jucărica fugea ca o sanie pe punte, tot la vale după cum se înclina vaporu. Când mă uit mai bine, la postamentu proiectorului se căsca cogeamite spărtura, de puteau intra prin ea două pompe, nu una, sau așa mi se părea mie atunci, de fapt pompa doar îl lovise în trecere, îl ștersese, cum zic șoferii, și-a fost destul ca să îndoaie și să străpungă fieru. O fi ea jucărică, da-i mai grea decât o motocicletă și când vine așa, orbește... Ce să-ți mai povestesc? Cum am ajuns în port ne-am dus să ne repare postamentu. Ai voștri, de la atelier, au sărit cu gura că vinovatu să plătească, e caz de neglijență, numa cu tunu de patruzeci poți da o gaură ca asta și așa mai departe. S-a și prezentat un căpitan finanțist să-ncheie acte de imputație, și dacă nu era al nostru să-l potolească... Doar după ce l-a amenințat că se duce la

contraamiral și-a strâns ăla registrele. Caz de forță majoră, vreme rea, da finanțiștii nu prea știu cum e pe mare, ei știu să facă acte de imputație și dacă nu era al nostru să se bată pentru mine, nu știu, zău, cum ieșeam din toată treaba.

Ei, vere, asta-i schema cu marea și cu oamenii de la noi, de pe nava opt, oameni dintr-o bucată, mi-era teamă că ingineru o să se supere, da el era mai bucuros ca toți, s-a dovedit că jucărica ține la tăvăleală, nici bujiile n-au suferit cine știe ce, și-acuma, dacă prototipu-i aprobat, cred că vine o comandă grasă și-o să se bucure și finanțistu, că nu mai aducem motopompe din import.

Da mai spune și tu o vorbă, vere, povestește ce mai e pe acasă, că voi, ăștia de la atelier…

8

— Nu te mai vede omul nicăieri de la o vreme, spuse Emil. Te-ai dat la fund, ce-i cu tine?

Miti râse deschis, copilărește aproape.

— De ce? se miră el. N-am lipsit nici măcar o zi din port.

— Știi bine că nu-i vorba de serviciu!

— Duc o viață sportivă, explică Miti. Dar acuma, dacă tot ne-am întâlnit, mă gândesc să fac o excepție. Numai să nu-ți fie rușine. Târăsc după mine sacoșa asta. Strică estetica, nu?

— Mai ales dacă bei sifon sau limonadă. Să-ți intre-n cap că sunt persoană cunoscută acolo, la Cazino.

— Mă sacrific, spuse Miti. Jur să beau orice. Afară de produse petroliere.

Era duminică dimineața și mulțimea pestriță a verii inundase străzile. Pe asfalt șuierau cauciucurile sutelor de automobile. În fața fotografului, două grupuri numeroase – de fiecare parte câte doi-trei bărbați, două-trei femei, câțiva copii, bețe de cort, plute în chip de crocodil gata umflate – se întâlniseră și vorbeau toți odată. Abia se strecurară printre bagajele și exclamațiile lor.

— Uite, d-aia aștept să vină iarna, spuse Emil. Făcu loc unei duduițe în pantaloni galbeni cu dungi negre. Ziceam că aștept iarna, repetă el când își ajunse iarăși prietenul.

— Astă iarnă nu prea erai de acord cu gheața și cu toate celelalte.

— În schimb eram mai liniștiți. Nu vezi? Nu-i chip să găsești o

bere…

— Pentru oamenii buni se găsește, proclamă Miti.

Se priviră surâzând unei vechi amintiri. Auziseră vorba asta în primul an de școală navală. Doi băieți de optsprezece ani cu bani proaspăt sosiți de acasă. Cârciumioara aceea de la periferie, spre Mamaia, cu armonistul urât și neras care cânta de inimă albastră și arăta tuturor poza lui din tinerețe, fixată pe armonică într-o rămiță ovală de plexiglas. Și povestea lui, servită gratuit cui voia s-o asculte, cu o iubită geloasă care-i aruncase cu vitriol în ochi, mai-mai să-l orbească, și berea cu rom și cântecele acelea triste care te îndemnau să nu mai ții socoteala la pahare și să te simți singur și nefericit. Nu mai e bere, s-a anunțat într-o vreme de la bar. Era răcoare și armonistul a dat pe gât ultima rămășiță dintr-o sticlă și armonica a scos un fel de miorlăit. I-au plătit chelnerului și i-au dat un bacșiș bun. Chiar nu mai e bere? Armonistul a făcut un semn anume, fără să se întrerupă din cântec, și chelnerul a spus vorba aceea, un fel de parolă parcă: Pentru oamenii buni se găsește… Fusese semnalul primei lor bețiii. Seara târziu, i-a scos patrula din cârciumă. Tocmai începuseră ostilitățile cu niște indivizi care susțineau că gloria marinărească e de domeniul trecutului. Nici ăia nu băuseră apă. Când au ieșit, armonistul le-a cântat „marșul miresii”…

Mergeau. Se strecurau prin mulțimea zgomotoasă care lipăia cu papucii de plajă, zdrăngănea termosuri, clempănea bețele de cort și examina în mijlocul drumului ilustratele proaspăt cumpărate. Pe terasă lume multă. Mai ales pe latura dinspre mare nu mai era niciun loc liber.

— Nu-i nimica. Am văzut destul marea luna asta, se consolă Miti. Uneori aș prefera un peisaj alpin. Pentru variație.

Emil se așează în fața lui și-l privi atent. Miti modernul, cochetul de totdeauna. Cămașă elegantă, cu dungi înguste azurii și albe, cu reverele atât de apretate încât păreau din carton. Proaspăt ras. Aerul de sportiv pe care i-l admirau toți. Gesturi calme și sigure când așezase alături sacoșa cu cutii, cu pungi și cu suluri de hârtie igienică.

— Arăți bine, zise Emil.

— Ți-am spus că duc o viață sportivă.

— Zi mai bine că te-a pus Cora la punct. Acuma ai fi trăit la fel ca mine.

— Ce să-ți fac? Eu am fost alesul soartei...

Emil tăcu și se jucă cu bricheta. Cora fusese mai întâi prietena lui. O cunoscuse prin anul doi, nu-și mai amintea împrejurarea. Ținea minte doar atât, că ea se prezentase graseind puțin și lui i-a plăcut grozav cum a pronunțat: Cohra. Îmbătrânesc, gândi. Încep să mă uit înapoi. La toamnă împlinesc treizeci de ani... Avea nouăsprezece când o cunoscuse. Fată bună, plăcută, deschisă. Era în penultimul an la pedagogică. Mergea cu ei sâmbătă seara, cu vreo trei prieteni din oraș, cu alte două sau trei fete. El cu chitara și ea mare amatoare de muzică. Pe faleză, în preajma statuii lui Eminescu, cântau în cor cantonete. Vreau să fumez, se alinta Cora. El îi oferea bucuros o țigară, dar ea scutura din cap: nu, vreau de la tine. Și mai bucuros, îi dădea să tragă din țigara lui. Asta-nsemna aproape o sărutare și atunci, la nouăsprezece ani, dintre care ultimii doi în școala militară, nu apucase să sărute prea multe fete. Uneori se nimerea să fie singuri, ei doi. Se plimbau prin oraș. Cora avea mulți cunoscuți. O salutau, o opreau pentru o clipă ca să schimbe câteva amabilități. El stătea deoparte și încerca să nu pară încruntat. Era gelos. I-a spus-o și ea a râs.

Într-o seară, pe faleză, sub lună, ea murmura „O sole mio” și el tăcea fiindcă simțea ceva nemaicunoscut, un fel de duioșie și căldură, avea impresia că asta va dura prea puțin și-i era teamă de un sfârșit oarecare. Și-atunci, ca și-acum, pretindea că știe să ia lucrurile pieptiș, fără ezitări. S-a oprit brusc în fața ei: Cora, te iubesc și aș vrea să ne căsătorim. Suntem prea tineri ca să ne gândim la asta, Emil. După ce terminăm școala, dacă pân-atunci nu-ți schimbi părerea. Nu mi-o schimb niciodată, hai să ne căsătorim mâine. Și nu mai râde, Cora. Dar ce să fac, să plâng?

La sfârșitul anului doi, balul ambarcării. Miti, nou venit în cercul lor. I-a făcut cunoștință cu ea și Miti a invitat-o la dans. Și la dansul următor. El părea indiferent, deși clocotea și fuma, stând pe margine cu atât de cunoscutul aer blazat al băieților geloși de la bal. Ai obosit, Milly? îl întrebase o fată blondă, cu plete lungi, tot de la pedagogică. Rock-ul era la modă și blonda îl dansa dumnezeiește. Pe urmă, un tango și fata s-a lipit de ei și-o simțea caldă și vie, vibrând. Au mers după aceea afară, în balcon, să vadă răsăritul lunii. N-o remarcase în timpul plimbărilor cu chitara, făcea parte din decor și-atâta tot. S-au sărutat. Pe Cora n-o sărutase încă cu adevărat. Blonda părea

îndrăgostită de el și asta îl măgulea. Am obosit, uite cum îmi bate inima. I-a apăsat mâna pe sânul ei mic, peste puloverul albastru închis ca reflexele uleiului mineral. Se înfiorase la atingerea aceea neașteptată. Cora rămăsese cu Miti și cu ceilalți în sala plină de râsete și muzică. Nici n-a observat când dispăruseră. El tot cu blonda, tot timpul lângă ea, străduindu-se să-i atingă umărul, mâna, aurul moale ce i se revărsa pe spate. Te conduc, i-a spus la plecare, și ea s-a împotrivit, de formă: Nu stau departe, de ce să te deranjezi? Dar dacă-mi face plăcere? Atunci e altceva, a râs fata. Au luat-o în jos, pe strada Mării, și n-a protestat când el a schimbat puțin direcția, spre faleză. Statuia lui Eminescu. Locul acela nu-i mai amintea „O sole mio”, era amețit de strălucirea și parfumul pletelor blonde, aurite de lună. A sărutat-o pe gât. Ea l-a mușcat de ureche și i-a spus hai la mine. Că mama-i plecată la țară, la bunica. Spusese asta pe un ton foarte firesc și plin de candoare. Valul de bucurie îl făcuse să-și uite identitatea, obligațiile; trebuia să se întoarcă la școală, dar sunt atâtea împrejurări când de dragul unui lucru dorit ne avântăm orbește, ignorând urmările: fie ce-o fi!

A dormit în cămăruța ei, la subsol, cu perdeluțe de tifon la geamurile mici. Patul de campanie alb și câteva cărți la căpătâi. Trupul ei alb ca marmora în luna strecurată prin perdelele de tifon. A doua zi a intrat la arest, pentru întârziere. Era duminică și n-a mai avut când să vorbească cu Miti. Prea plin de amintirea nopții trecute, nu mai dădea importanță restului. L-a văzut pe coridor, își lustruia pantofii pentru oraș. Săptămâna următoare, a căutat-o iarăși pe blondă… Pe urmă îmbarcarea, o croazieră lungă pe mare, o nouă toamnă, când și când – cămăruța cu perdele de tifon… La terminarea școlii, Miti se căsătorise cu Cora.

— Ce ai, frate, unde te gândești?

— Sunt plictisit astăzi. Nu mă simt în apele mele. Un marinar care și-a pierdut busola, cum se spune prin cărți.

— Anda?

— De unde știi?

— Parcă poți ține ceva secret în orașul ăsta?

Chelnerul vârstnic, cu puțină chelie și mult. Zâmbet profesional, se apropie îndatoritor:

— Ordonați, dom’ căpitan.

— Ordon niște bere, nea Ilie, numai să fie rece.

— Rece ca de obicei, dom’ căpitan.

Omul desfăcu cu dexteritate două sticle, turnă berea în paharele care se aburiră îndată și se depărtă cu o plecăciune.

— Ești cunoscut, într-adevăr, aici, spuse Miti cu o falsă admirație. Auzi, ca de obicei! Cred că ar fi timpul să te-nsori.

— Eu să mă însor? Cu cine naiba? Deocamdată…

— Dar Anda?

Emil abia aștepta să aducă vorba despre ea. Să-și descarce sufletul, să-și strige îndoiala, să se indigneze, să asculte consolările unui prieten. Și bucuria, și tristețea ne împing deopotrivă să le împărtășim cuiva. Mai ales tristețea. O rană deschisă, pe care-ți place s-o zgândărești, repetând iar și iar o poveste care te-a durut.

— Anda! exclamă el. Nu știu încotro s-o iau. Tu ce zici, Miti, o fată ca asta merită să-i încredințezi vise, speranțe, sufletul din tine?

— De ce n-ar merita? se miră Miti.

— Parcă n-o cunoști! Toată lumea știe că nu prea e serioasă.

— Oamenii prea serioși sunt neplăcuți. În ce sens, serioasă?

Emil tăcu. Sigur, în ce sens? Om serios: om care nu râde. Om care pune între el și ceilalți o anumită distanță. Care nu se joacă cu vorbele. Care nu cântă. Care nu glumește. Om cărunt. Om încruntat. Om tăcut.

— În ce sens? întrebă Miti iarăși.

Miti era de-o seamă cu el. Avea însă un copil de cinci ani și experiența unei căsnicii solide. Asta-i dădea o anumită superioritate, superioritatea omului întreg, a omului realizat. Miti știa ce vrea, nu ca el. Se disprețui. Îmi place să iau vântul în față, primesc cu drag riscul, știu să răspund pentru ceea ce fac… Dar unde-i riscul? În fața cui trebuie să răspund? Eu singur, făptaș și judecător… Poate tocmai de aceea e mai greu. Să te judeci ca unul din afară, să te dedublezi, să faci abstracție de faptul că tu însuți ești în cauză…

— Spune, Emil, îți place Anda?

Răspunsul țâșni ca o săgeată din arc:

— Sunt mort după ea! încercă să explice: Nu știu cum a venit asta. La început am tratat-o ca pe-o oarecare fată drăguță, cu care-ți place să petreci câteva ceasuri. Așa se-ntâmplă: cunoști o femeie, te grozăvești nițel în fața ei, începi să construiești atunci, pe loc, sisteme filosofice… De obicei, ea nu te

contrazice. Tace și ascultă. Asta îți aprinde imaginația, te stimulează, perorezi ceasuri întregi cu impresia că ai dat, în sfârșit, peste femeia care te-nțelege cu adevărat. Chiar dacă ea n-a făcut altceva decât să te aprobe când și când, sau te-a înțeles numai pe jumătate. Ei bine, sunt realist. Nu-mi fac iluzii pornind de la o discuție care-i de fapt un monolog.

— Atunci poate ți-a expus Anda filosofia ei.

— Nu. Nici nu pare să aibă așa ceva. Mai degrabă e împrăștiată, sare de la speculații sociale la coafură și, povestind un film, nu uită să facă reflecții asupra spectatorilor din preajmă. Poate asta face parte din farmecul ei: o fată de nouăsprezece ani nu poate vorbi ca un profesor universitar: Ce să-ți mai spun?

— Înțeleg, spuse Miti. Îți place fără să știi de ce anume. De fapt asta cred că-i dragostea. Să-ți placă omul așa cum e, în întregime, pentru el însuși și nu pentru o anumită calitate. Dar… ea?

— Dac-aș ști ce gândește ea! Dac-aș fi sigur măcar o clipă! N-am curajul s-o întreb.

— Nici nu-i nevoie. Trebuie să reiasă din purtarea ei.

— Din purtarea ei! aproape strigă Emil. N-ai spune asta dac-ai ști tot. Mai alaltăieri îi dau întâlnire la nouă seara, să mergem la cinema. Nouă și cinci, nu vine. Arunc biletele la coș și mă duc să mănânc. La Cazino, ea. Dansând twist cu un pictor pletos care-și face veacul pe plajă.

— Poate n-o interesa filmul.

— Poate. Dar de unde l-a scos la iuțeală pe pletosul ăla?

Miti oftă.

— Știu eu ce să zic, Emil? Într-o problemă ca asta nimeni nu te poate sfătui. Dar dacă dragostea… sau să nu zic dragostea, simpatia dintre voi nu-i reciprocă, va trebui să renunți.

— N-am zis că nu-i reciprocă, spuse Emil grăbit. Îmi dă multe dovezi de afecțiune. De ce-ar merge cu mine dacă n-ar simți chiar nimic?

— Atunci… gândește-te bine și asumă-ți toată răspunderea. Eu așa am făcut cu Cora. Și nu regret.

— Ei, Cora!

Cora. Altceva. Emil o admira din adâncul inimii. La douăzeci și opt de ani rămăsese aceeași ființă plină de veselie și muzică pe care-o cunoscuse. Era o gospodină excelentă, toată lumea știa

asta. Crescuse un copil frumos și ager la minte, un copil reușit, cum spunem atât de inexpresiv și totuși adevărat. Ceea ce n-o împiedica să meargă la spectacole, să citească și să țină-n frâu treizeci de elevi la școala din cartierul de nord.

Miti desena pe fața de masă cu unghia.

— Tu nu-ți dai seama ce înseamnă viața de familie, Emil. Echilibrul pe care-l căutăm seara, după o zi frământată. N-avem o viață ușoară și de aceea, sau cu atât mai mult, ni se cuvine liniștea unei case. Omul cu care să împărți bucurii și necazuri. Nu-ți ajunge cât ai trăit singur? Nu te-ai săturat să-ți petreci serile la restaurant?

— Crezi că mie-mi place? Mă duc la restaurant fiindcă nu pot să stau în casă. Singur între patru pereți.

— Cu atât mai mult. Doar nu vrei s-ajungi ca motociclistul.

— Care motociclist?

— Ești cu capu-n nori, băiete? Tot orașul știe. E unul cu motocicletă albastră, care umblă după nevestele oamenilor. Nu știe nimeni cine e, de unde vine. Și nimeni n-are curaj să întrebe. Doar se aude despre el așa, ca despre o fantomă.

— Eu n-am motocicletă, râse Emil. Și nici veleități de crai.

— Și-atunci?

Emil ridică din umeri:

— Mi-e greu să mă hotărăsc.

— Înseamnă că nu ții destul la ea.

— Țin nebunește. Dar îmi dau seama că trebuie să fiu prudent.

— Prudența nu-ți stă în fire. Acum doi ani, cu Nuți…

— Era singura mea relație aici. Singura imprudență. Și știi bine că a fost destul să umblu cu ea câteva seri, ca să mă vorbească tot portul. N-aș vrea să mi se întâmple la fel acum.

— Anda nu se compară cu Nuți. Și nu știam că-ți pasă așa de mult de părerea altora. Mai alaltăieri l-ai scos din fire pe șef.

Emil făcu o strâmbătură. Probabil că Bădoiu povestise, ici și colo, mica discuție pe care-o avuseseră pornind de la un amănunt oarecare al planului. Se cam văicărea Bădoiu. Mai ales când se îndoia de reușita unei acțiuni, avea grijă să se pună la adăpost, să protesteze în dreapta și-n stânga, mai tare sau în șoaptă, pentru ca eventualul eșec să nu-l surprindă neacoperit. Eu am fost de la-nceput împotrivă, tovarăși. Trebuie să gândim matur toate acțiunile noastre, să prevedem consecințele. Eu am

atras atenția... Am martori că... Emil nu putea să sufere acest obicei și-l combătea ori de câte ori avea prilejul.

— L-am scos din fire? spuse el nemulțumit. Dar el nu m-a scos pe mine? Tu admiți conservatorismul ăsta, ești de acord cu el?

— Depinde de situație, spuse Miti.

— Depinde, depinde! Ne adăpostim după formule vagi și generale, dar eu vreau ceva anume, urmăresc un scop, am un principiu pe care-l pun în practică.

— Ascultă, Emil, mi se pare că ceea ce faci tu uneori e un fel de eroism gratuit. Poți pregăti oamenii și fără excese.

— În schimb tu ești prudența personificată.

Miti nu păru că observă ironia acestor cuvinte. Răspunse calm, didactic aproape:

— Am și eu principii. Iar primul dintre ele este să cruț echipajul și să-i ofer condiții omenești de lucru. Orice vapor, cât de bun, tot se clatină pe vreme rea. Iar oamenii suferă.

— Totuși, trebuie antrenați. Ca să fie-n stare, la nevoie...

— La nevoie, vor fi. Nici nu bănuiești ce forțe zac în om. Niște forțe latente care nu se arată decât atunci, la nevoie. Dar dacă nu-i necesar, de ce să fac apel la aceste forțe-limită?

Emil tăcu. De obicei subiectul acesta îl transforma într-un vulcan. Acum însă se vedea bine că nu-i ardea de controverse. Miti îl privi lung și înțelese că numai la suprasolicitarea echipajului nu se gândea. Vorbi, dând impresia că continuă o idee începută mai înainte:

— Când m-am însurat eu, au sărit toți cu gura: nu face prostia asta, ești tânăr, trăiește-ți viața. Și-apoi, ți-ai găsit cu cine să faci casă. Nimeni n-o vedea pe Cora femeie așezată, nimeni nu-și imagina că ea ar putea duce vreodată greul unei gospodării. Treaba ta, nu te sfătuiesc... spuneau. O să te hrănească cu cântece... Curios. Bărbații, când aud că unul vrea să se însoare, încearcă să-l împiedice. Femeile dimpotrivă. Fac totul ca să dea o mână de ajutor. Încep cu tot felul de mici urzeli, de aluzii, exagerează meritele unuia în fața celuilalt... Nu-ți dă de gândit asta? Femeile simt nevoia să ocrotească pe cineva. Ne vor binele. Pentru ele căsătoria nu-i avantajoasă. În loc să spele o cămașă, spală două. Dau socoteală pentru fiecare pas. Și acceptă bucuros. Și încearcă să ne deschidă ochii. De ce nu le-am asculta? Goli paharul cu bere și-l puse pe masă cu un gest decis: Hai să mergem. M-așteaptă acasă. Ție ce-ți pasă? Ești

liber, poți rămâne aici până diseară.

— Cu condiția să am chef de asta.

— Nu mai fi pesimist. Viața le rezolvă pe toate. Ai să vezi că singur găsești soluția cea mai bună. Aici nu există rețete.

Emil încercă să zâmbească.

— Ai dreptate. Să mergem.

Plătiră și plecară. La colț, Miti își luă rămas-bun și porni spre casă, învârtind cu două degete sacoșa umflată. Două tinere cu pantaloni înfloriți întoarseră capul după el. Chiar și cu sacoșa aceea cu borcane și hârtie sul, Miti își păstra înfățișarea sportivă, care place atâta femeilor. Totuși nu auzise să aibă vreo aventură. Oare să-i fie absolut fidel Corei? Poate rămâne cineva fidel în căsnicie, fie el bărbat sau femeie? Și Anda, ar fi ea capabilă de această fidelitate?

Nici Miti, nici Valeriu, nimeni nu poate răspunde la întrebarea asta. Singurul răspuns care contează într-adevăr. Miti îmi spune să mă însor. Asta, pentru că lui îi merge bine. Fiecare simte dorința să fie imitat. Am văzut filmul cutare, du-te și tu, e grozav. Mi-am cumpărat pantofi gri, încearcă, poate mai au vreo pereche și pentru tine. Mă duc la pescuit, nu vii și tu?... Dacă și celălalt procedează ca tine, înseamnă că te aprobă; în tot ce facem avem nevoie de aprobarea celor din jur. Asta ne dă certitudini, ne încurajează. Numai că aici nu se potrivește. E bine să fi căsătorit, spune Miti. O spune din experiență. E bine să fii căsătorit cu Cora, asta-i experiența lui. Dar eu nu vorbesc de Cora. De unde să știu că lucrurile se vor petrece la fel și-n cazul meu? Anda...

Mai avea o oră până la întâlnirea cu ea. Încercă să-și omoare într-un fel această oră, stând și privind mulțimea care trecea. Multe perechi. De toate vârstele. Femeile, mândre de îmbrăcămintea ciudată pe care n-ar îndrăzni s-o etaleze în orășelele lor de provincie. Bărbații, la jumătate de pas în urma lor, cu privirea fericită și supusă, ducând genți sau plase cu mingi și sticle și saltele pneumatice și aparate cu tranzistori. Cu priviri furișate spre femeile altora. Încruntându-se când vedeau privirile altora spre femeile lor. Și privind cu plăcere spre femeile singure.

Femeile nimănui.

Sau ale tuturor.

Cum naiba să te descurci în încâlceala asta? Se uită iarăși la

ceas. Trecuseră zece minute. Mai erau cincizeci. Cu condiția ca Anda să vină. Nu era niciodată sigur că vine.

9

— Ești de mult aici?

Emil mormăi ceva care putea să fie un răspuns.

— Vroiam să trec pe la Iuliana și mi-am adus aminte că mă aștepți.

— Fă-ți o agendă unde să-ți planifici întâlnirile, spuse el întunecat. Ai întârziat o oră.

— Hai, nu mai fi botos. Nu vezi ce zi frumoasă? Într-o zi ca asta nimeni n-are voie să fie prost dispus. De ce taci? Știi ce? Dacă știam că ești așa de posomorât, nu mai veneam. Nu-mi plac oamenii posaci. Iuliana nu-i niciodată posacă. Și trebuia să-mi facă proba la rochie.

— De când s-a făcut croitoreasă?

— Ei, croitoreasă! A primit de la București un jurnal de mode, ceva străin, franțuzesc sau german. Esențialul e că mi-a plăcut un model, am făcut rost de material și l-am croit împreună cu o prietenă a ei de la Casa de mode. Mâine vine iar prietena. Trebuie să fiu și eu acolo, pentru proba a doua.

— Spuneai că te duci astăzi.

— Astăzi? Păi n-aveam întâlnire cu tine?

Emil ridică din umeri exasperat:

— Nu mai înțeleg nimic.

— Hai, Emil, prea le pui toate la inimă. N-am vorbit că astăzi, dacă e zi frumoasă, mergem la Eforie să facem baie-n ghiol? Sau ai uitat? Văd că taci…

El o luă de mână cu un gest cam brusc:

— Repede, la autobuz!

— În sfârșit, ți-ai amintit! Nu știu care dintre noi are nevoie de agendă…

În autobuz, din supărarea lui nu mai rămase nimic. Era împreună cu Anda și asta-i dădea o ciudată stare de bucurie, o bucurie fără nume dar intensă, Anda povestea tot felul de nimicuri, avea talentul de a vorbi minute-n șir fără a spune ceva important, puteai s-o asculți sau numai s-o privești, să-i auzi glasul fără să faci efortul de a urmări conversația, și sunetul dulce al vocii ei era nespus de odihnitor. Se așezase pe scaunul

oferit de un tânăr spilcuit, care-o crezuse singură, și Emil ședea în picioare, puțin aplecat ca și cum ar fi ascultat-o atent. Avea astfel răgazul s-o admire în voie. Părul ei negru era pieptănat drept, pletele porneau într-o undă prelungă de la cărarea din creștet și coborau până pe umeri într-o arcuire tot mai accentuată. Purta o rochie albă, închisă cast până sub bărbie, în schimb la spate decoltată larg, și prin spațiul lăsat liber se vedea pielea bronzată, elastică, mată, de om care-a făcut sport și nu-i nicio primejdie să se îngrașe vreodată. Rochia se mula perfect pe corp, fără cute, rotunjindu-se în jurul sânilor mici și coborând mai departe, tot în curbe domoale, către șolduri, iar la vreo palmă înainte de genunchi se sfârșea într-o dungă mov, lăsând iarăși să se vadă pielea aceea arămie, care magnetizase privirile tânărului spilcuit de alături.

Emil îl fulgera cu coada ochiului, în răstimpuri. Uită-te la el, măgarul! Cred că numai un hipnotizator l-ar putea desprinde de acolo! E adevărat că-n viața mea n-am mai văzut genunchi mai frumoși. Parcă-s niște mere, pur și simplu îți vine să muști din ei, la dracu, omul e un fel de bestie, îi trec prin cap tot felul de năzbâtii, oare ce-o avea în căpșorul ei această fată frumoasă, dacă are într-adevăr ceva în afară de jurnale de mode și muzică pop, totuși o iubesc cu moda și cu melodiile ei cu tot o iubesc, ce-nseamnă dragostea, comunitate de idealuri se zice, dar eu n-am comunitate de idealuri cu fetișcana asta și totuși mi-e mai dragă ca propriul meu suflet, acum zece ani eram locotenent și ea avea nouă ani, era clasa a doua și se căznea cu tabla-nmulțirii, dar asta n-o împiedică să-mi zică pe nume și să-și bată joc de mine cu nevinovăție, i se pare în firea lucrurilor să vină la întâlnire cu o oră mai târziu, eram în stare s-o strâng de gât când vedeam că nu mai vine, și totuși ce bucurie sălbatică după ora aceea de așteptare furioasă, cred că bucuria asta-i dragostea, dorința de a o avea mereu aproape cu jurnalele ei de mode, cu genunchii aceștia superbi, cu cântecele pop și cu părul moale și negru…

— Mă ciufulești, Emil!

— Ai dreptate, iartă-mă. Îți stă grozav pieptănată așa!

— Și ești gelos și vrei să-mi strici coafura? E din „Cinema”, m-am chinuit o oră-ntreagă…

Auzi poveste, o oră-ntreagă ca să-ți arunci foarte natural pletele pe umeri, a luat mângâierea mea așa cum ia totdeauna

toate lucrurile, de fapt m-aș putea căsători cu o fată de zece ori mai bună decât ea, blândă ca un miel și gospodină și liniștită, cu Eveline de pildă, ce n-ar da Eveline să fiu mai des cu ea, sau să fiu mereu, ce mai nume, niciodată n-am știut de ce o cheamă așa și nici ea nu știe, îl pronunță ciudat, împotriva regulilor, E-ve-li-ne, te unge la inimă și ce șolduri are și cum știe să facă dragoste de te scoate din minți… Și cu toate astea n-aș da-o pe Anda pentru o sută de Eveline, pe puștanca asta nesuferită care atrage privirile tuturor, o pun eu la respect să mai adauge cinci centimetri la rochia asta, uite, tipul a uitat că mai trebuie să coboare… Eveline cu apartamentul ei din centrul Constanței, cu relațiile ei în lumea intelectualilor, o salută câte unul pe stradă și ea mă strânge de braț, vezi, regizorul ăsta m-a cerut de două ori de nevastă, dar nu-l vreau, mai bine merg cu cine-mi place și află că-mi place cu adevărat cineva și acela ești tu, prostule, nu simți asta, nu simți că aș merge cu tine și la capătul lumii, fără să ne căsătorim fără nimica, ce-nseamnă căsătoria decât un șir de banalități și de șabloane, sunt pătită, Emil, nu mai vreau, te vreau doar pe tine… Iar eu alerg după puștoaica asta cu nasul ei obraznic, și-o aștept ceasuri întregi la colț, ca vagabonzii, o să mă ia lumea la ochi că pierd vremea pe stradă, dar nu pot altfel, oameni buni, voi n-ați iubit niciodată?

— Unde te gândești? Mi se pare că la prima coborâm.

— Într-adevăr, la prima, tresări Emil.

Ea se ridică și tipul spilcuit începu să se înghesuie și el spre ușă, sperând să-i atingă în treacăt șoldul sau măcar umărul, dar Emil avu grijă să se plaseze între el și Anda. Individul se dădu bătut și rămase în urmă, probabil nici n-avusese intenția să coboare, impertinentul, dar când ești cu o fată ca Anda înghiți și de-astea. Ba poți spune că-ți fac plăcere pentru că invidia altora e un fel de medicament pentru oamenii a căror fericire e numai temporară.

Făcură baie la ghiol și el avu prilejul să-i admire în voie trupul sculptural, bine dezgolit în costumul stacojiu, o miniatură de costum, care-o făcea să semene cu o reclamă pentru insulele tropicale; o statuie vie, multiplicată în cele mai variate poziții – înotând, visând, stând cu capul pe genunchi, expunându-și umerii la soare, scuturându-și pletele scăpate de strânsoarea căștii de baie, dormitând cu fruntea ascunsă-n palme, desenând

pe nisip o inimă străpunsă de săgeată…

Seara, la dans pe o terasă retrasă, orchestra potolită care cânta blues-uri și perechile din jur, bete de muzica aceea lentă și pătimașă, majoritatea tineri și frumoși, o lume de oameni tineri și frumoși…

— Uită-te la ăștia doi, îi șopti repede Anda în timpul dansului.

Emil se uită la cei doi. Un băiat și o fată, cam de aceeași vârstă, amândoi abia trecuți de pragul adolescenței. Ea, într-o bluză albă, închisă la gât, cu un guler înalt pe care jucau șuvițele de păr aspru, tuns băiețește, și cu pantalon larg, aproape o fustă, care dădea ținutei ei sportive un aer oarecum solemn; el – cămașă în carouri, cu mânecile suflecate rebel, descheiată larg, până aproape de centura lată, cu cataramă strălucitoare, care-i ținea pe șolduri pantalonii *cow-boy*. Dansau strâns lipiți unul de altul, formând parcă un singur trup, și Emil simți că-i invidiază.

— O pereche reușită, aprobă el. Cred că n-au vreme să vadă pe nimeni în jur. De altfel, sunt și eu pe cale să trăiesc aceeași senzație.

— Tu, Emil? Credeam că pentru tine e ceva banal și vii la restaurant, să asculți muzică, să dansezi… Un fel de a doua profesie, știi?

Emil inițiе o piruetă savantă, care-i aduse rapid într-o margine a ringului. Acolo orchestra se auzea mai slab și puteau vorbi în voie.

— Uite ce e, fată dragă, reluă el discuția. Depinde de starea de spirit, iar asta depinde de… hai să zic anturajul în care te afli. Oricând se poate ivi o fată drăguță cu care să petreci o seară. Dar există numai una, una anume, cu care poți petrece cu adevărat. Mă-nțelegi?

— Încerc…

Zâmbi și se strânse mai mult lângă el, dar tocmai atunci orchestra intonă finalul și un semnal anume, pe o melodie simplă, care anunța pauza. În drum spre masa lor, printre perechile care veneau de la dans, nu mai avură vreme să vorbească. Abia după ce se așezară la masă, Emil îi luă mâna, cu gând să-și întregească mărturisirea. Anda își petrecu degetul printre ale lui și cu cealaltă mână încercă să-și pună-n ordine părul. Aproape întâmplător, se uită la ceas.

— Vai, Emil!

— Ce s-a întâmplat?

— E trecut de unsprezece, exclamă ea fără să-și ia mâna din mâna lui. Ce repede a trecut! Ai observat, Emil, când e ceva care-ți place foarte mult timpul are alt ritm.

Această mărturisire era pentru el o victorie, o socotea cel mai de preț lucru pe care-l obținuse vreodată de la Anda. De la Anda visătoarea, Anda flușturatica, Anda-sare-ntr-un-picior, la vorbele acestea care i se păreau profunde, serioase, mature, de parcă Anda se schimbase deodată, hotărâse să privească viața cu ochii larg deschiși, să înțeleagă adevărul scris în inima lui... Nu răspunse imediat, parcă de teamă să nu împrăștie ecoul unui gând atât de scump. O privi numai, și ea roși ușor sub privirea aceea intensă, arzătoare; Emil simțea că toată puterea ființei lui, toată judecata, toată voința, dorința și plăcerea de a fi în preajma ei, se adunaseră în această privire.

— S-a făcut târziu, șopti ea intimidată. Să mergem.

Rugămintea ei îl înfurie ca o insultă. Parcă adineauri spusese că timpul are alte dimensiuni, și acum, deodată, e târziu! Nu, vorbele acelea erau și ele un șablon, probabil le mai spusese și altora, le citise undeva, Anda rămânea cea de totdeauna, ușuratică, incapabilă să înțeleagă un sentiment adevărat! Chemă chelnerul, plăti, se ridică fără să-i adreseze un cuvânt, tăcea și ea, amândoi bosumflați deodată fără vreun motiv aparent.

Lăsară în urmă oaza de lumină și muzică. În pustiul ocrotitor al străzii, cu asfaltul strălucind ca o apă cenușie sub lună, muzica se auzea tot mai slab. Când dădură colțul, rămase numai vântul șoptind în castani.

— Parcă mi-e teamă, spuse Anda. Mă gândesc așa, la viață. Uneori ne trebuie foarte puțin ca să fim fericiți...

Ce știi tu despre fericire, Anda? Ești fericită acum? Sau ai fost vreodată? Ce-nseamnă pentru tine fericirea? Un magnetofon și-o lumină violetă, semiobscuritatea unui bar, o cafea și licărul de untdelemn al coniacului și rochia asta frumos croită – dar inima? Sub piepții acestei rochii a palpitat vreodată o suferință sau o fericire adevărată? Oare simți și tu cum simt eu în seara asta? Ne vom putea acorda vreodată inimile să sune la unison? Te bucuri că suntem împreună, sau poate totul e o simplă satisfacție din care-ai trăit atâtea, peisajul tău familiar unde trebuie să existe și un bărbat și s-a nimerit să fiu eu acela, dar

dacă era un altul, oarecare, ți s-ar părea tot așa, că timpul capătă alt ritm? Răspunde-mi la întrebarea asta, și-ți jur că…

O strânse de mijloc atrăgând-o și mai mult spre el, până-și simți bărbia mângâiată de pletele acelea negre și lucitoare.

— Aș vrea să fim mereu așa, eu și cu tine, spuse.

— Da, tu și cu mine… murmură Anda.

— Mereu împreună, noi doi…

— Ne-am plictisi grozav, râse ea. Știi, nu-mi place monotonia, vreau să fac exact ceea ce-mi trăsnește prin cap într-o clipă anume. Foarte rar doi oameni se gândesc simultan la același lucru. Când unul are chef de plimbare celălalt vrea să citească, sau să facă baie sau pur și simplu să lenevească așa, fără gânduri. Îmi place să fac ce-mi pun în gând, și-mi pun în gând atâtea… Tu știi ce-nseamnă pentru mine muzica? Fără asta n-aș putea trăi. Părinții mei sunt firi foarte diferite. Mama e blândă și potolită, o adevărată femeie casnică, nu ca profesie, mă-nțelegi. În schimb tata a fost un tip nemaipomenit. A colindat toată lumea cu vaporul și a primit scrisori de dragoste din zeci de țări. O japoneză, o negresă, nepoata unui tenor italian – ca-n romane, știi? Ei bine, cred că îi semăn într-un fel. Sunt romantică, m-aș mulțumi cu greu într-o viață tihnită, cu program precis, ca mama. Cu drumul la piață, cu curățenia săptămânală, cu seri împletind pulovere. Nu-mi trebuie o viață ca asta.

— Dar nu te gândești că depinde numai de tine? Că e destul să vrei? Un om care te iubește îți poate oferi tot ceea ce dorești. Și nu mi se pare că pretinzi ceva absurd sau imposibil. Ascultă-mă, Anda, eu unul sunt gata să…

— Taci, Emil. Să vorbim despre altceva.

Treceau prin parcul vast, cu alei drepte luminate discret, cu bănci pe care la ora asta nu ședeau decât ici-colo frunze pălite. Emil se opri, o apucă de braț și o întoarse cu fața spre el. Ochi în ochi.

— De ce să vorbim despre altceva? Ăsta-i cel mai important acum. Înțelege odată, te iubesc cum n-am mai iubit pe nimeni. Nici nu știam ce-i dragostea până nu te-am întâlnit pe tine.

Ea se ridică pe vârfuri ca să ajungă la obrazul lui și-l sărută ușor, fugar, în treacăt:

— Mi se pare că și eu te iubesc un pic.

— Numai un pic! Și numai ți se pare! protestă el dezamăgit.

— Nu-i destul? Ai vrea să-ți fac o declarație în toată legea?

Mulțumește-te cu atât. Cu atât cât se poate, precizează ea.

— Să stăm pe banca asta, spuse Emil brusc.

O sili să se așeze și ea se supuse, puțin surprinsă că ascultă de porunca lui. El se așeză lângă ea, locul era pustiu și întunecat, parcă anume pregătit pentru ei doi; dinspre mare adia un abur cald, rămășiță a arșiței de peste zi; Emil îi trecu mâna pe sub genunchi și o luă în brațe; ea îl ținea de după gât și se sărutară cu sălbăticie, parcă venea sfârșitul lumii sau se despărțeau pentru totdeauna sau se regăseau după o lungă despărțire; era în acest sărut și bucurie și deznădejde și dragoste și încercarea de a opri clipa în loc; lumea din jur încetase să mai existe, existau numai ei doi și dorința aceea de contopire și nu rosteau niciun cuvânt, dar gesturile lor cele mai mici erau poeme întregi; el o săruta pe gât, pe ochi, pe plete, pe obraz, și ea îi mângâia în neștire părul tuns scurt, părul lui aspru, rebel…

— Te iubesc ca un nebun și vreau să fii a mea pentru totdeauna, spuse Emil într-un târziu.

Anda sări în picioare, hotărâtă și poruncitoare, redevenită ea:

— Hai să mergem. Dacă nu, plec singură, să știi!

Deși spuse în glumă, aceste cuvinte îl făcură să tresară; Emil se ridică cu regret și o urmă, întrebându-se de ce trebuia să plece tocmai când el era gata să-i spună esențialul; încercă s-o îmbrățișeze, dar ea se plânse prozaic de frig și-l rugă să meargă mai repede. Ieșiră din parc, el ținând-o de umeri și ea fredonând un refren de la dans.

Partea a doua

1

— Poșta!

Valeriu sări ca ars din pat. Unul dintre volumele acelea cu coperte negre de care-i era plină camera se prăvăli pe dușumea cu un zgomot înspăimântător. O să fac astenie, gândi. Asta pentru că am neglijat exercițiile yoga. Poate aduce vreo scrisoare pentru familia Cornea sau poate au venit revistele, omul ăsta face același tărăboi și când îți aduce un ziar oarecare și când are o telegramă fulger. Dar dacă…

Își trase peste pijama halatul vișiniu, cu care-l îmbrăcase în închipuire Emil acum doi ani, de fapt inginerul jinduise în secret după un asemenea halat și dăduse pe el banii cu care și-ar mai fi putut procura vreo zece cărți cu scoarțe negre conținând mai mult cifre și formule decât text, dar oricum, își realizase un important element de confort, la navă era altceva, șeful de cart ar da alarma dacă l-ar vedea umblând pe punte învelit în mătasea aceea foșnitoare cu mari arabescuri, aducând mai mult a stofă de mobilă, așa că-l purta numai acasă, seara sau în plictisitoarele după-amieze de duminică, dar când își îmbrăca halatul peste cămașa albă cu manșetele proaspăt apretate și lua unul dintre tomurile acelea negre se simțea important, se închipuia un savant în cabinetul lui, se socotea îndreptățit să făurească planuri mari, cu rigla de calcul acompaniindu-i raționamentele.

— Poșta, domnu inginer…

Te pomenești că aruncă scrisoarea peste gard, cum are obiceiul, și doar luna trecută i-am dat bani de-o bere, o investiție proastă fiindcă oricum tot aduce scrisorile, doar atâta i-am spus, să nu le mai arunce peste gard, unde dracu mi-o fi cordonul…

Ieși la poartă.

— Să trăiți, spuse poștașul bătrân și guraliv, schițând un fel de salut milităresc la cozorocul șepcii lui albastre. E pentru dumneavoastră, aveți un plic și niște reviste groase, m-au deșelat, era să nu mi le dea, că să vină personal abonatul să le ridice, dar știam că dumneavoastră sunteți adresantul și am avut grijă. E o căldură de te topește, acum e numai bine să stai undeva la umbră…

— Și să bei o bere, completă Valeriu și-i întinse o hârtie de trei lei cam mototolită.

— Să trăiți, nu trebuie, spuse poștașul făcând nevăzută totuși bancnota. Semnați aici pentru reviste, iar scrisoarea, hm, unde-o fi scrisoarea, nu-i nevoie de semnătură, se vede că-i de la o domnișoară, e din altă localitate, că loco nu prea vă văd cu nimeni, aveți secretele dumneavoastră, nu m-amestec, dar chiar mă gândeam uite domne, așa domn tânăr și inteligent să nu aibă un anturaj, noi poștașii cunoaștem pe toată lumea și eu mai am un an și ies la pensie, unde naiba s-a ascuns, treizeci de ani am lucrat aici, pe străzile astea, am dus scrisori la domnișoare care acuma au fete măritate...

— Caută bine, tataie, spuse Valeriu punând pachetul cu reviste pe fundul bărcii negre răsturnate lângă poartă. Ei, ai găsit-o? Dă-o-ncoa. Abia aștept să...

— Înțeleg, n-aveți răbdare și eu vă țin de vorbă, spuse bătrânul întinzându-i în sfârșit scrisoarea, sper că v-am adus vești bune, să trăiți, la toată lumea aș vrea s-aduc vești bune.

Poștașul se depărtă mormăind și Valeriu citi dintr-o ochire adresa expeditorului și alergă spre casă, uitând revistele pe barcă. Încerca mintal să găsească cuțitul de tăiat hârtie printre tomurile negre, n-avu răbdare, sfâșie plicul din mers, cu degetele, intră în casă lovindu-se de pereți, parcurse în grabă formula introductivă a scrisorii și sări la pasajul al doilea: *„Uleiul care te interesează e tocmai bun pentru mecanisme de mare turație, dar temperatura nu trebuie să depășească valoarea de...”* Tremurând de neliniște, deschise caietul gros, cu scoarțe tot negre, în care-și făcea calculele și compară datele din scrisoare cu cele preconizate de el. Inginerul de la Brazi, semnatarul scrisorii, îi descria amănunțit caracteristicile uleiului special pe care Valeriu avea de gând să-l folosească la pompa de ungere forțată. Trebuia să aducă anumite corective proiectului inițial, metalul pe care-l considerase el avea coeficientul de dilatare prea mare pentru temperatura cerută de uleiul acela, trebuia să solicite un alt aliaj, la fel de rezistent dar mai puțin dilatabil la temperaturi ridicate...

Pe la opt terminase scrisoarea către un coleg de liceu, acum inginer la Galați, căruia-i descria aliajul rezultat din calcule și-l ruga să se intereseze dacă Combinatul produce ceva asemănător; scrise câteva rânduri de mulțumire pentru cel de la

Brazi, pregăti plicurile apoi își aminti că la șapte avea întâlnire cu translatoarea de la O.N.T. și se gândi că numai printr-o minune ar mai putea s-o găsească după o oră de întârziere. Își aruncă halatul peste tomurile de pe masă, coji o bomboană „Teatru” din rezerva specială, se îmbrăcă în fugă – pantalon bej, cămașă albă, cravată vișinie – și ieși val-vârtej, fredonând pe ritm de vals:

Coeficient, coeficient
De dilata-a-a-re...

Fata de la O.N.T. se plimba singură pe faleză, dar pe urmele ei lunecau, privind fiecare-n altă parte, vreo doi inși fără nicio treabă. Valeriu o luă chiar de sub nasul lor și inșii se depărtară cu mâinile-n buzunare, fluierând nepăsători.

— Te rog să mă ierți, spuse el. Mă simt al naibii de prost că am întârziat. Cred că era cât p-aci să te pierd.

— Aș, răspunse fata calm. Nicio primejdie, dacă te gândești la indivizii ăia. Unul dintre ei n-avea tocuri la pantofi, iar celălalt a strănutat de vreo zece ori. De ce-ai întârziat?

— E greu să-ți explic. Pentru un coeficient de dilatare. Știi cum vine asta? Făcu o mișcare cu arătătorul spre sprâncene și ochelarii cei noi se îndreptară întrucâtva. Pentru un coeficient de dilatare renunț la un metal care nu s-a fabricat încă.

Fata de la O.N.T. nu prea știa cum vine asta. Avusese o zi grea, cu copii pe care-i plimbase pe tot litoralul și trebuise să vorbească la microfon patru ore încheiate, în limba suedeză, de aceea i-a prins bine ora aceea de plimbare solitară.

— Te iert, spuse ea domol. Mă gândesc însă că nu mai găsim loc. Cazinoul, după câte știu, n-are coeficient de dilatare.

Valeriu o luă triumfător de braț, mai ales că undeva, în urmă, cineva strănuta de zor.

— Fii fără grijă, spuse. Matematica pătrunde rapid în toate domeniile vieții. Un calcul simplu ne demonstrează că la ora asta se mai pot găsi două locuri...

Cele două locuri se găseau la masa lui Emil, care-i invită cu un semn discret. Valeriu o salută pe Anda, apoi le prezentă prietena lui și se așezară.

— Ce vă uitați așa? întrebă el.

— Asistăm la o minune, spuse Emil. Ce cauți aici, băiete? Ai venit să calculezi frecvența dansatorilor în raport cu fazele lunii?

Sau aplici o nouă formă de yoga?

— Ne modernizăm, spuse Valeriu modest. Matematica și muzica sunt domenii înrudite. Ca să fiu sincer, am intrat în ritmul universal. Încep să simt nevoia unei perechi. Și sunt fericit că am găsit una pe care n-o meritam.

— Ești băiat bun, surâse fata de la O.N.T.

Emil se foi pe scaun, preocupat:

— Trebuie să facem rost de două pahare... Nea Ilie!

Nea Ilie se execută. Băură vin, ascultară și spuseră anecdote, pe urmă începu muzica și ei se contopiră cu mulțimea legănată de pe ringul de dans.

Coeficientul de dilatare rămase să chițăie înspăimântat printre tomurile negre, părăsite pentru prima oară atât de brutal.

2

— Aud că iar are un prieten.

— Are mai mulți, oftă mama Andei, mestecând de zor în cratița de pe sobă.

— Nu mai zdrăngăni din porcăria aia.

— Vrei să se afume? se miră ea și-și îndreptă cu dosul mâinii o șuviță căruntă care-i venea mereu pe frunte.

— Și ce dacă se afumă? E mai picantă.

— Tu vorbești, Gicule? Niciodată n-ai suferit mâncarea afumată.

— Ce facem cu fata? întrebă Cornea-tatăl și dădu un pumn buchetului de flori brodat pe pernuța de catifea roșie.

— Știi bine că n-o scoți din ale ei.

— Ba o s-o scoatem, spuse Cornea. Se înroși brusc și, din cauza asta, mustața Douglas pe care-o purta de când făcuse armata păru și mai blondă. Ei drăcie, doar suntem părinții ei. Și nu-mi place ca fata mea să ajungă distracția oricui.

— Gicule, ce tot spui acolo?

— Spun ce știu, mamă. În fiecare port există două-trei fete frumoase și elegante, un fel de iubite ale tuturor. Mi se pare că Anda într-acolo bate, știi? Și să nu mă facă al dracului, că o dată mă duc cu ea la medico-legal. Să vedem dacă-i mai arde să mă înfrunte.

La aceste cuvinte, mama Andei lăsă în sfârșit lingura pe

marginea crătiții și-și șterse mâinile. Mâinile mari, roșii, bătătorite de toate acele munci mărunte și necesare unei gospodării bine puse la punct. De două ori pe lună își trimitea oficial soțul la cârciumă ca să n-o încurce la ceea ce ea numea, marinărește, curățenia mare. Bătea covoarele cu vigoarea unui bărbat. Freca dușumelele. Ștergea pereții și geamurile, fie că era nevoie, fie că nu. Pe urmă mătura și spăla aleea lată de beton care ducea din fundul curții până la poartă. Mătura și sub barca inutilă, neagră, veche, care zăcea de ani răsturnată cu fundu-n sus, lângă gard, ca un blazon de breaslă: aici locuiesc oameni ai apelor. Părinții și bunicii ei, pescari. Ai lui, marinari. El însuși, fost timonier pe vase maritime și aventurier în lumea largă. Se potolise, după nașterea fetei, dar nu accepta ideea despărțirii definitive de mare. Pescuia în larg. Vara era șeful stației Salvamar și-și purta cu voioșie vechea șapcă de timonier. Cu șapcă și pantaloni scurți, fără cămașă, se plimba pe plajă de dimineață până-n amurg. Cu ochii după Anda. Anda părea fată cuminte. Juca mingea sub ochii lui ceasuri întregi. Și dispărea deodată, fără ca cineva să-i poată spune încotro a luat-o.

— Încep să vorbească vecinii, spuse femeia.

— Și doar am ținut-o din scurt cât am putut…

— Tu ai ținut-o din scurt, tu? Ai alinat-o, Gicule. Așa-i când ai copii la bătrânețe. Acuma putem fi bunici. Dar ea nimica. Teatru și teatru.

Cornea, stacojiu:

— Iarăși teatru? Am spus să nu mai aud vorba asta-n casa mea!

— Nu te mai grozăvi atâta. În fața ei ești mielușel, încearcă să-i spui că ești contra teatrului.

— Bineee, amenință el. O să-i spun. Trebuie să-i spun. E în binele ei, mamă, să nu mai sufere după aia. Tu nu vezi că n-are nicio șansă? Anul trecut, cum s-a dus așa s-a întors. Acuma o să pățească la fel. Ce, numai ea-i acolo? Și pe urmă s-o văd venind iar aici să-i fac rochii și pantofi ca s-o danseze șmecherii la Cazino! Sigur, le place să meargă cu ea. Drăguță. Bine îmbrăcată… pe spinarea noastră. Numai că gata! S-a terminat cu fantasmagoriile! Să-și facă și ea un rost, a hoinărit destul.

— Of, mi-ai împuiat capul, știu, ai dreptate, dar când vine ea taci chitic. Vorbește-i, spune-i, pe mine nu-i nevoie să mă lămurești.

— O lămuresc eu și pe ea, spuse Cornea cu măreție. Pe unde umblă acuma?

— S-a dus cu căpitanul.

Cornea reflectă.

— Tot cu el? Hm, asta nu-i rău. Într-o vreme nu se ducea de două ori cu același om.

— Caută și ea, ce vrei? Până găsește omul potrivit, îți seamănă…

Cornea își îndreptă umerii enormi și zâmbi pe sub mustață:

— Păi da. Am umblat toate porturile lumii până să te găsesc pe tine. Și n-am greșit când am ales…

— Ești un nerușinat bătrân. Lasă-mă, că se arde tocana. Ia mâna de pe mine!

El se așeză din nou pe divan. Bucătăria spațioasă le servea și drept locuință acum, în timpul sezonului. Aduseseră aici divanul și peste el cuvertura aurie, de Buhara, cumpărată cu vreo douăzeci de ani în urmă de la Haifa. Lucru solid, mătase naturală, mai aveau una în camera din față, camera lor, acum închiriată cucoanei care-l cunoștea pe fratele decanului; a doua cameră, care dădea pe același hol cu prima, era mobilată modern și Anda hotărâse să nu prindă pe-acolo asemenea vechituri pretențioase.

— Dac-o măritățm, s-a zis cu chiriașii, hotărî Cornea. Noi ne retragem unde-i inginerul și ei îi dăm camerele două din față.

— Numai să vrea. Căpitanul are apartament la bloc.

— Ascultă, e ceva serios cu căpitanul? Eu sunt ultimul care află. De ce nu spuneți nimica, frate?

— Cu Anda ce poți să știi? Mă gândesc și eu așa. Îl cunoaște din primăvară. S-a mai potolit de atunci.

— Să vedem cât o să dureze.

Se auzi poarta trântită cu putere. Un singur om o trântea în felul acesta.

— I-auzi, furtuna! spuse Cornea.

— Ia-o și tu mai cu binișorul, șopti femeia repede.

— Săru-mâna, spuse Anda intrând ca un vârtej. Gata masa?

— Altceva mai știi decât gata masa? Parc-ai fi la pensiune, mormăi Cornea.

— Gicule, protestă moale mama.

— Niciun Gicule. Așa se vorbește? Cât o să-i mai stăm ca niște slugi la picioare, să robotim din zori și până-n noapte?

Anda era elegantă și bine dispusă, dar cam obosită. Își aruncă pantofii din picioare și veni lângă tatăl ei, pe divan. Îi îmbrățișă cu o mână împăciuitoare umerii și el strâmbă puțin din nas.

— Miroși a coniac.

— Dar ce, vroiai să miros a petrosin?

— Lasă gluma. Află că ți-am găsit serviciu, domnișoară.

— Mersi, ești drăguț, tăticule. Ce serviciu mi-ai găsit?

— În port. La hidrografic.

— Foarte bine. Dacă reușesc la examen…

— Iar examen?

— Mai încerc și de data asta. Dacă nu, îmi iau serviciu și mă mărit.

— Nu mai spune! Când s-a domesticit așa fata noastră, madam Cornea?

Madam Cornea nu răspunse. Știa că întrebarea are un caracter pur retoric.

— Uite, Anda, facem o convenție, spuse tatăl. Dacă iei postul ăsta, îți dau voie să te prezinți la examen. Reușești sau nu reușești, postul nu fuge. Muncă frumoasă, oameni serioși, cunoscuți de-ai mei… O să-ți placă. Să ai și tu un rost. Iar cu măritișul nu-i nicio grabă. Nu te gonește nimeni de-acasă. Principalul e să ai o ocupație. E rușine să stai toată ziua pe plajă. O spun în binele tău, să știi.

— Când s-a îmblânzit așa tatăl nostru, madam Cornea? întrebă Anda la fel de retoric.

— Te-am rugat să lași gluma, mormăi tatăl. Am spus o vorbă și așa rămâne. Și-acuma, povestește pe unde-ai umblat.

— Am fost așa… pe litoral.

— Bagă de seamă. Cam des te duci pe litoral. Au început să-ți iasă vorbe. Să dea dracu să…

— Știu ce vrei să spui, îl întrerupse Anda. Ai niște concepții înapoiate. Și tragi cu urechea la ce clevetesc vecinii.

— Nu numai vecinii. Toată lumea. Nu vreau să se spună că am crescut la ușa casei o haimana.

— Iar începi? Dacă vrei să știi, nu se vorbește așa cu o fată.

— Mă învață să vorbesc! se miră Cornea. Poate-i trag câteva curele, cât e ea de mare.

— Ești un nesuferit! strigă Anda și ieși trântind ușa.

— Pantofii, fată, nu umbla așa desculță pe ciment! îi strigă mama din urmă, apoi se întoarse spre el. Nici așa, frate, ce

Dumnezeu. Auzi dumneata, curele! Nu-i vorbă, știu că-i curată lăudăroșenie, n-ai ridicat niciodată mâna asupra ei, nici măcar atunci când trebuia, dar s-o amenințI cu cureaua, parc-ar fi de zece ani! Halal părinte! A răsfățat-o o viață-ntreagă și-acuma s-a găsit s-o facă pe tiranul!

— Bine, ajunge, spuse Cornea profitând de pauză. Mai pritocești mult la tocana aia? Că acum mă duc și iau masa în oraș!

Drept răspuns, madam Cornea zvârli cât colo capacul și începu cu îndoită energie să mestece în cratița din care se înălța un abur îmbietor.

— Hm, miroase frumos aici, făcu bărbatul. Ia să vedem, poate a mai rămas ceva în sticluța cu țuică.

3

— Ce știi tu, vere, de nopțile pe mare! O bogăție, îți pare rău că nu le poți lua cu tine, să te bucuri de ele și după aia. Dă-ți seama, să fii la zece mile de țărm, și împrejur apa neagră, de fapt nu știi măcar dacă-i apă sau un hău întunecat, fără margini, fără repere; în primele luni află că mă feream să mă uit dincolo de bord într-o noapte ca asta, fără lună; câteodată, pe vreme senină, mai tragi nădejde să zărești licărind un ciob de stea, da dacă-i nor, nici măcar atâta. Te uiți în sus, negru; te uiți în jos, și mai și; dacă nu știi să umbli pe punte și nu cunoști bine toate ungherele, te-ai ars. Tragi cu urechea – la pupa stau vreo doi de vorbă, vorbe soldățești, ce-ți închipui? Despre o fată care i-a scris unuia și i-a trimis și poza și ce i-a scris el după aia și ce-o să-i răspundă fata, sau despre o petrecere cu niște prieteni și cu fete, fete și iar fete, ăsta-i soldatu, face ce face și iar aduce vorba despre fete, ce, parcă noi nu tot așa?

Într-o seară de asta eram de cart pe puntea de comandă și mă uitam încoa și-ncolo, ascultam cum scrâșnește lanțu ancorei și mă uitam la o luminiță care clipea hăt, departe, mai mult o părere, habar n-ai tu cum te înșală ochii acolo, în larg; te uiți ce te uiți în văgăuna aia-ntunecată și nu vezi nimic și-odată ți se năzare că a apărut o lumină, departe, ești gata să raportezi la comandă, furi cu ochiu și-n bordu celălalt, te pomenești că luminița apare și acolo, da dacă știi șmecheria și te freci la ochi și strângi nițel pleoapele, când te uiți după aia nu se mai vede

nimica fiindcă nu era nimica și-ți pare bine că nu te-a luat gura pe dinainte, să te faci de baftă-n fața observatorilor și a comandantului.

Ei bine, într-o seară ca asta stăteam și ascultam și numai ce-l aud pe un deștept de la centrala de tragere, sergent băiatu, electronist din civilie, a lucrat la o hidrocentrală sau așa ceva, în tot căzu băiat cu doxă, la ședințe când ia cuvântu e o plăcere să-l asculți. Ăsta vorbea tot cu unu de-al lui, de la centrală, și-i ținea ăluia o teorie cum că electronica, vere, ar fi capătu și începutu lumii, că poezia s-a terminat și-acuma matematica e unde e, iar în loc de operă de artă omu de mâine e mai dispus să prețuiască un mecanism de mare finețe și eficacitate. Eu tăceam, nici nu m-aș fi vârât în vorbă cu nouă clase ale mele plus profesionala, m-ar fi privit de sus electronicu ăla, care-a făcut și-un an de facultate da s-a lăsat; în schimb eu nu cred orbește în matematica lui și al naibii să fiu dacă-i dădeam dreptate; să jure el că la crâșmă, când e c-o fată, nu-i place să asculte o romanță adevărată în loc de tabla-nmulțirii, măcar de-ar spune-o cel mai modern creier electronic din lume!

Se vede treaba că al nostru era și el pe-acolo, comandantu, că asta-i deosebirea între un atelier și o navă: la ora trei șefii voștri își iau servieta și pleacă frumos acasă, ai noștri rămân cu noi să-și petreacă și timp liber și duminică și tot, zile și săptămâni de-a rându, cât ține ieșirea; acolo în larg suntem două’ș’patru de ore din două’ș’patru împreună, și mai că are dreptate cântecu ăla de spune că marinarii-s frați cu toții… Cum zic, al nostru era și el prin preajmă în seara aia; că așa obișnuiește, stă și fumează pe punte și se uită în noapte și ascultă poveștile noastre; aproape că nu-l simțim că e acolo, da ne pare bine și tare-am vrea să se dea mai aproape, să asculte și să ne grozăvim ca să vadă ce fel de băieți suntem, și după aia să-l stârnim la vorbă și să ne spună, că are atâtea de spus, ca om trecut prin întâmplări fără număr…

Ăla cu electronica lui îi dădea înainte, și-odată intră al nostru în vorbă și-i spune și-i explică, uite omule, să știi că ai și n-ai dreptate, matematica e fără-ndoială principalul, dar asta vine cam așa, matematica pentru cap și arta pentru inimă, pentru suflet, să nu spui că omul modern se poate lipsi de suflet; arta o să trăiască atâta cât trăiește lumea și n-am auzit vreodată să se fi luat la întrecere cu matematica, cine stăpânește mai bine

omul. Nu ziceam de asta, tovarășe comandant, s-a apărat electronicu; vorbeam despre om că-l întrece mașina; un computer bun face cât o mie de contabili. Da, omule, dar un computer nu știe să se înfurie și, odată programat pe ecuații, nu-i capabil nici să adune doi și cu doi. Tot omul rămâne principalul. El compune problema și tot el folosește rezultatul pe care i-l dă computerul. Și să-ți mai spun ceva, băiete: computerul ăsta al tău nu-i capabil să dea decizii; el nu face decât să-ți spună cu cât la sută e mai bună soluția *a* decât soluția *b*, ți-o face cu precizie de cinci zecimale, dar decizia o ia omul, potrivit gândurilor lui…

Electronicu a încercat s-o scalde, că totuși aparatele sunt mai precise, da al nostru i-a tăiat-o scurt, cum că omu trebuie să judece cu capu lui, nu să se lase-n nădejdea mașinii, că mașina dacă greșește, tot omu vine și pune lucrurile la punct, fiindcă omu cunoaște tot rostu mașinilor și trage foloase de pe urma lor, iar asta nu poate s-o facă nicio mașină…

În vremea asta răsărea luna, de m-ar ajuta scăfârlia să-ți descriu un răsărit de lună pe mare, nu așa, văzut de pe faleză, din fața Cazinoului, ci acolo, după două ceasuri de beznă, când te trezești că arde ceva la orizont, pe urmă-ngălbenește ca auru topit și după aia mai-mai că poți citi ziaru…

Frumoasă noapte, oftează unu și al nostru zice da, frumoasă, și tot nu-i trecuse fiindcă l-am auzit iarăși spunându-i deșteptului ăla cu electronica lui: Ascultă omule, încearcă și fă computerul tău să prețuiască răsăritul ăsta de lună, o să-ți măsoare luminozitatea și-o să ți-o traducă-n wați și o să precizeze cu cât crește pe măsură ce luna urcă la azimut, dar n-o să izbutească niciodată să tragă din asta un oftat ca ăla de adineauri…

Da electronicu nu cred că a-nțeles mare lucru din asta și al nostru a zis hai la culcare, oamenilor, că mâine ne-așteaptă o zi grea și l-am auzit tropăind spre stația radio, după cum îi e obiceiu înainte de culcare, să afle ce e nou, și noaptea aia n-o s-o uit, mi-a părut rău când s-a schimbat cartu, să dea dracu, ai dreptate să nu crezi dacă n-ai fost pe mare, o noapte ca toate nopțile și totuși altfel, da degeaba-ți spun eu asta ție, vere, de n-o vezi cu ochii tăi…

Anda asculta numai pe jumătate, cu gândul la ale ei. În bucătărie era răcoare și mirosea a dulceață de trandafiri; asta și fierbea pe aragaz și smoala smeurie forfotea gros, rar, ca o lavă de vulcan.

— Așa că fii și tu mai cu picioarele pe pământ, conchise madam Cornea, pregătindu-se să strângă spuma adunată pe marginile oalei. Atâția băieți buni care oftează după tine, băieți cu situație…

Fata ridică ochii de pe cusătura ei. Își ajusta un costum de baie.

— Mai lasă-mă, mamă. De vreo două luni încoace v-ați pus amândoi pe capul meu. Dacă vă sunt așa, povară, îmi iau cameră-n oraș.

— Uite ce e, fato, cu mine nu-ți merge. Eu nu sunt tat-tu să mă cert cu tine și după aia să te iau cu bombonele și pupicuri. Mie când îmi iese un om de la inimă, gata. S-a zis. Și cred că ți-ai cam luat nasul la purtare.

— Ai gust de ceartă, mamă?

— Nu. Dar fă bine și ascultă când îți spun ceva, că nu-ți vreau răul. Vreau să te văd fericită, asta vreau.

— Dumneata ai fost fericită?

— Eu?

— Da, dumneata.

— Am fost.

— Singură mi-ai povestit că alde bunica nici nu voia s-audă de tata. Că-i un vântură-lume, că-ți pregătiseră o partidă cu un negustor serios și așa mai departe.

— Asta era în alte timpuri, se răsti madam Cornea.

— N-are importanță. Nu vreau să aleagă alții pentru mine, mamă. Vreau să mă mărit așa, frumos, o poveste de dragoste ca-n romane, cu un om care să mă iubească și să treacă pentru mine prin foc și prin apă.

— Bine, dar căpitanul…

— Căpitanul! Am ieșit de trei ori cu el pe stradă și acuma toată mahalaua mă întreabă: când jucăm la nuntă?

— Eu nu-s toată mahalaua.

— Nu ești, dar mă întrebi așa, fără rost. Mai întâi că n-am de gând să mă mărit. Știi bine că mi-am ales o carieră…

Madam Cornea mestecă indignată în oala cu dulceață și o

privi de sus în jos:

— Carieră! Ce carieră-i asta, fato, că nu te-am văzut deschizând o carte? Uită-te la gemeni: învață din zori și până-n noapte.

— Gemenii dau la politehnică, pe când eu…

— Tu, ce?

— Examenul meu depinde de talent, nu de toceală.

— Și ești sigură că ai talent?

Anda ridică din umeri, abia acum supărată de-a binelea:

— Dacă maică-mea vorbește așa, ce să mai zic de un om străin?

— Nu, fata mamei, n-ai înțeles. Tot ce vreau de la tine e să fii mai judecată. Ai dat anul trecut și știi cum a mers. Vrei să spui că anu-ăsta o să ai mai mult talent decât atunci?

Anda lăsă capul în jos. Aici are dreptate, gândi. Nici n-am scăzut, nici n-am crescut, ca talent sunt tot eu și dacă numai talentul contează…

— Mai e vorba și de sprijin, mamă. Mi-a promis doamna Scarlat că îndată ce ajunge la București…

— Nu te lua după promisiuni. Toată lumea promite cât are nevoie de tine. După asta, uită.

— În tot cazul, eu încerc. Pe urmă, dacă văd că nu ține, cred că Emil…

— Spune-mi, îl iubești?

— E… altfel decât ceilalți, spuse Anda. Asta-i o replică dintr-o piesă, cred, dar se potrivește. Știi, mamă, are și calități și defecte.

— Nu există om fără defecte, făcu mama evaziv. Depinde ce defecte. Am auzit că se duce cam des la restaurant.

— Dar ce să facă? se pomeni Anda apărându-l pe Emil. Unde să se ducă serile, singur cum e? Ce să mănânce? Să-și gătească singur, să cumpere morcovi și cartofi de la piață?

— Poate nu-i vorba de mâncare.

— Emil și băutura! Bea cât beau și eu, poate un pahar sau două mai mult. Dar niciodată nu l-am…

— Ei, ajunge, te-am înțeles. Îl aperi parc-ai fi la tribunal. Asta înseamnă că ții la el.

— Îmi e prieten, murmură Anda.

— Dă-mi o farfurioară din dulap.

Fata se ridică, ascultătoare, puse lucrul pe masă și se duse la

bufetul înalt, de modă veche, altădată la mare cinste în sufragerie, exilat aici la insistențele ei. Luă farfurioara dintr-un teanc cafeniu-roșcat, o culoare sumbră dar potrivită cu înfățișarea mohorâtă a dulapului, o șterse cu șervetul vărgat ca un caftan oriental și o întinse mamei. Madam Cornea o luă cu cm gest automat și rămase eu ea în mână, pricind undeva deasupra sobei.

— Așa te-aș fi vrut, fată gospodină, să fi învățat toate de la mine. Nu teatru. Nu modă. Nu visuri. Astea vin și trec și rămâne viața de toate zilele, cu mărunțișurile ei. Și trebuie să faci față.

— De unde știi că n-o să fac față? spuse Anda agresiv. Și în general nu mă încântă perspectiva asta: o cratiță și un polonic și șorț și ceapă tocată.

— Vrând-nevrând trebuie și astea. Pe urmă râde lumea că nu te-am învățat.

Anda țâțâi din limbă încercând să fie ironică, dar nu păru decât nerăbdătoare. Mama îi întinse o farfurioară cu spumă de dulceață.

— Las-o să se răcească, fato, că te frigi. Ia vezi, a ieșit bună?

— E bună, confirmă Anda degustând critic produsul și plescăind mărunt. Și are o aromă…

— Asta-i secretul meu. Aroma. Și nu vreau să se piardă. Hai, să-ți dau și ție rețeta. Poate o să-ți folosească…

Anda primi cu recunoștință lecția, care-o depărta deocamdată de subiectul acela atât de delicat. Ce vor de la mine? se întreba. De ce toate mamele țin neapărat să-și mărite fetele cât mai repede?

— Nu-i firea mea, știi bine, mamă, spuse ea deodată. Nu vreau să am obligații. Vreau să merg la baluri, să dansez, să cânt, să mă plimb sub clar de lună…

— Lasă poeziile. Poți face asta și ca femeie căsătorită. Gândește-te: să ai un cămin al tău, un bărbat care să te iubească, mai târziu un copil…

— Un copil… repetă Anda pe gânduri. Mi-ar place să am doi gemeni, ca vecina. Să-i îmbrac la fel, cu rochițe de aceeași culoare. Chiar dacă-s băieți. Cu rochițe de catifea roșie… Mamă! Unde-i rochia mea de catifea roșie? Îmi trebuie neapărat sâmbătă.

— Dar ce-i sâmbătă?

— E sâmbătă. Crezi că am de gând să stau în casă sâmbătă

seara? Mă duc s-o caut și s-o calc, urgent!

Țâșni pe ușa bucătăriei și madam Cornea ridică din umeri în urma ei: copil năzdrăvan. Zicând acestea, se-ntoarse la dulceața care continua să fiarbă gros, ca o lavă arămie.

5

Comandant și educator, sună frumos, două meserii deodată, îmi vin niște puștani care abia au terminat liceul, le dau pe mână tunul, timona sau stația de radiolocație, îi învăț, le repet de zece ori un lucru, pe urmă examen, fățiș sau pe furate, în fiecare clipă băieții ăștia sunt în examen, îi judec și am puteri asupra lor, de mine atârnă dacă unul își vede duminică nevasta sau dacă altul intră la arest fiindcă s-a îmbătat și a făcut tărăboi în oraș, m-am învățat cu ei și ei cu mine, cred că mă și iubesc un pic, fără asta n-ar avea niciun farmec, țin la mine cum și eu țin la ei, poate uneori sunt cam aspru, dar așa trebuie, o dragoste aspră, fără dulcegării și fără menajamente, este ceea ce lupt să realizez cu fiecare leat, uite băiatul ăla din București, dacă nu mergeam cu taximetrul lui nu-l mai revedeam poate niciodată. Să trăiți, tovarășe locotenent, sau de când ne-am despărțit veți fi având alt grad, vă rog să mă iertați. Îi dăduseră lacrimile: Ce mai face remorcherul nostru? De unde să știe că de atunci am mai schimbat trei funcții și că acuma comand o navă cu rachete! Mă mai cunoașteți? Cum să nu, tovarășe, numai că am uitat cum te cheamă, nu cumva Georgescu? Așa, Georgescu, ce bine că v-ați amintit, sunt șapte ani de-atunci, m-ați scos din mare încurcătură când cu nunta... Povestea asta, uitată demult... De ce-aș ține-o minte? În fiecare an unul are un frate sau o soră care face nuntă și eu trebuie să-l scot din încurcătură, aparent depinde de toanele mele, dar omenește... Tovarășe locotenent, iertați-mă că vă spun așa, în vremea aia eu făcusem niște boroboațe și totuși m-ați înțeles și mi-ați dat drumul... Dar ce, era să aștept până te făceai om cumsecade? Sora dumitale nu și-ar fi amânat nunta pân-atunci. De altfel am și uitat cum a fost. Ați uitat dumneavoastră, dar noi nu uităm...

— Tovarășe comandant, raportez că e gata. N-o să ne mai dea bătaie de nap.

— Aha, antena, bine Velicule, ia d-aici o țigară, fumeaz-o liniștit și pe urmă uită-te la difuzorul din cabina mea. Cam

hârâie.

— Vă mulțumesc. Nu, n-o aprind acuma, mă duc mai întâi să văd ce e cu difuzorul.

Pleci și tu, Velicule... Te-am făcut sergent înaintea tuturora, Bădoiu a citit ordinul urmărind rândurile cu stiloul și pe urmă a ațintit stiloul spre mine ca pe-o țeavă de pistol: Să nu-ți facă greutăți mai târziu, Armașule, de ce nu aștepți să-l mai verifici? Le faci concesii și după aia parcă văd că vii cu scuze. N-am obiceiul ăsta, tovarășe comandant, iar oamenii nu mă înșală fiindcă nici eu nu-i înșel pe ei, încrederea e reciprocă... Bine, Armașule, semnez, dar pe barba ta, să știi că eu nu glumesc cu de-astea. Nici eu nu glumesc, tovarășe comandant, nu vă mai încruntați așa, pleacă omul în permisie și să se bucure ai lui când l-or vedea sergent... Și-acuma pleci, Velicule, mai ai două luni sau trei dar știi că pleci, cu gândul ai și plecat pe jumătate, faci tu treabă, ești băiat bun, dar te văd câteodată cu ochii duși și știu la ce te gândești... Iar eu rămân mai departe și trebuie să găsesc alt Velicu pe care să-l pun șef peste ceilalți și să-l trimit în permisie cu tresă nouă de sergent, s-ar putea să nu mai găsesc un Velicu, de ce ni se pare totdeauna că anul trecut am avut oameni mai grozavi decât cei de acum? Iar la sfârșit când pleacă ăștia ne gândim ce oameni grozavi erau, nu ca prichindeii de acuma, se poticnesc de toate alea pe punte, și cresc și ei și pleacă și ce oameni grozavi erau și tot așa mereu, sunt un fel de meșter Manole, încheg un echipaj, îl sudez cu greu, îl fac să lucreze ca o singură ființă și pe urmă jumătate din ei își iau rămas-bun de la cealaltă jumătate și de la mine...

— Tovarășe comandant, am făcut graficul serviciilor.

— Bine, Mihalcea. A ieșit pe cinste, au dreptate ăia care mă invidiază că te am secund.

— Când oi ajunge adevărat secund...

— O s-ajungi curând, Mihalcea, că-ți place meseria. Inclusiv graficele. Și chiar dacă nu-ți plac, le faci temeinic. Asta-i foarte important.

Mihalcea nu putea să sufere hârtiile; anul trecut, chiar în ziua când se prezentase la navă, i-a dat să facă schema navei cu organizarea echipajului și secundul protestase timid, asta-i treabă de arhivar, atunci lasă c-o fac eu, ești nou și-ți vine greu, Mihalcea sărise ca ars și lucrase toată noaptea la schema aceea plicticoasă, dar o făcuse impecabil și fuseseră lăudați pentru ea.

Un romantic acest Mihalcea, cu ochii lui negri visători, cu chica puțin cam mare ieșind de sub caschetă. Oamenii tăi sunt cam nedisciplinați, Armașule, ai un secund cu frizură de actor. Eu nu prea mă uit la frizură, mă interesează cum lucrează pe hartă și-i un as, tovarășe comandant. Se putea să fii și tu o dată de acord cu mine?

— Vreme bună, spuse Mihalcea tropăind de colo-colo pe comandă. Și marea asta ca oglinda…

Emil privi cu plăcere în jur. De la înălțimea comenzii, panorama portului i se înfățișa vastă și limpede în această dimineață însorită, cu aer pur și nemișcat. Zeci de catarge, profilate pe zidurile albe ale atelierelor și depozitelor; o autocisternă galbenă gonind elegant spre oraș; un pluton de marinari, cu armele sclipind în soare, tropăitul lor cadențat, cântecul aspru, cam disonant dar vioi; jos, pe apă, imaginea întoarsă a siluetelor cenușii, reflectată ca într-o oglindă imensă, pe care în răstimpuri câte-o pală de vânt călătorind hai-hui prin port o înfiora într-un loc sau în altul, ca și cum cineva ar fi târât o pânză gri peste întinderea lucioasă.

— E o zi potrivită pentru filmare, spuse Mihalcea. Niciun nor, nici urmă de pâclă; culori vii și totuși armonioase…

— Lasă descrierile de natură și intră în subiect. Văd bine că ai ceva pe inimă.

— Cum de-ați ghicit, tovarășe comandant? râse secundul cam stânjenit. Am un bucluc cu o fată. E de la mine, din Măgurele. Cam aiurită. M-am distrat de vreo două ori cu ea și știu sigur că-n locul meu sunt alții acum. Mi-a scris taică-său că vrea să stea de vorbă cu mine.

— Altă poveste de dragoste, Mihalcea…

— Mai știți și dumneavoastră una?

— Fiecare știe.

— Așa e. Unde te-ntorci, e o poveste de dragoste. Filme, romane, piese. Cred că nu se poate fără asta.

— Mihalcea, știi în ce situație suntem. Din zi în zi așteptăm controlul.

Mihalcea se încruntă și roși. I se părea nepoliticos din partea comandantului să-i întrerupă atât de brusc destăinuirea și să treacă la alt subiect.

— Avem toate documentele la zi, spuse el oficial.

— Te cred, dar nu-ți pot da permisie acum.

— Nu de permisie e vorba, zise secundul, rușinat de bănuiala lui. Mai rău. Taică-său vrea să vină săptămâna asta pe aici.

— Atunci ce te omori cu firea? Credeam că vrei permisie…

— Nu-mi trebuie decât o seară, la Cazino. Dacă nu sunt de serviciu.

— O să am grijă să nu fii. Asta-i tot?

— Nu e tot, mărturisi locotenentul. Ce vorbesc eu cu omul ăla, tovarășe comandant? O să mă-ntrebe cum se-ntreabă: am intenții serioase ori…

— Și tu ai intenții serioase?

— Chiar dac-aș avea, nu-mi convine fata. Am… am făcut dragoste cu ea. Nu eram eu primul. Dar unui tată nu-i poți spune asta.

— Nu-i poți spune. A naibii chestie. Știi ce? Evită și tu răspunsul, mai amână-l până se lămurește omul singur.

— Ei… oftă Mihalcea și înfășură frumos graficul acela. Mă duc să controlez cambuza, spuse el și plecă.

Ești un feudal, locotenente. Ce dacă n-ai fost tu primul? Oare de asta să atârne viitorul unui om, fericirea unei căsnicii? Uite, Anda. Dacă mă-nsor cu ea, se cheamă că am luat o femeie care a mai avut și alte… Ei, și? Mă socotesc un om modern, lipsit de prejudecăți, și totuși… uneori te râcâie. Dar e un motiv să renunț la ea? Ce, eu n-am mai avut alte… combinații? Nesuferit cuvânt, combinații. Și-apoi nimeni n-a reproșat vreodată unui bărbat că înainte de căsătorie… Atunci unde sunt concepțiile moderne? Cu ce sunt eu mai puțin feudal decât Mihalcea? Toată întrebarea e dacă o iubești sau nu. Mihalcea nu ține la fata din Măgurele. O aventură, despre care vorbește cu dispreț. Și înainte de asta, cum o fi divinizat-o! De ce naiba îmbrățișarea asta pe care o dorim atâta ne schimbă optica? Și cum știu ele, cum de simt cu atâta exactitate? Au dreptate c-o fac pe fecioarele în fața unuia ca Mihalcea, care-și contabilizează aventurile în carnețel, fiindcă după asta el începe să zică stai că n-am fost eu primul, dar nu-s toți ca Mihalcea, eu nu sunt, eu accept să nu fi fost primul, dar vreau să fiu singurul, ce e greșit în asta, egoism, simț de proprietate, ba morală, etica iubirii, și-apoi…

Peste port izbucni deodată prelung, ascuțit, dureros în auz, urletul sirenei de alarmă. Emil tresări. Își aruncă privirile spre cheu. Percepu la întâmplare imaginile răzlețe a ceea ce însemna

portul în alarmă. Câțiva soldați în goană spre navă, târând după ei husele groase de la tunuri, pe care tocmai le spălau pe un ponton; doi motoriști ducând un fel de fus de oțel strălucitor; tropăitul marinarilor pe punte; fluieratul unui șef de cart de la nava vecină; un pescăruș speriat de zgomot, țipând deasupra catargelor; bubuitul motoarelor de la nava șapte; un chiulangiu ivit fuga dindărătul unei magazii unde fără-ndoială trăsese un pui de somn; un soldat sărind de-a dreptul pe punte de pe hangarul din babord, fără a mai folosi scara, mă răfuiesc eu cu el după aceea; becurile de la tabloul de semnalizare aprinzându-se treptat, semn că oamenii treceau la posturile lor...

— Pregătiți nava pentru marș și luptă, ordonă Emil, și în interfonul din dreapta începură să se audă rapoartele:

— Motoarele gata de marș...

— Stația de urmărire gata...

— Centrala de tragere...

— Radiolocația...

Oamenii lui. Îi cunoștea după glas, după felul, mai repezit sau mai calm, în care răspundeau ordinului. Manevră mânerul telegrafelor și, după câteva secunde, întreg corpul navei se cutremură de trepidația motoarelor principale. Simți un adevărat fior de mândrie. Totul în mâna lui, concentrat în această mână, în acești ochi care vedeau pretutindeni și dirijau neobosit o întreagă uzină, cu zeci de oameni care în fiecare secundă făceau exact ceea ce trebuiau să facă în secunda aceea; o încredere fără limite, aici, pe navă, încrederea că la două etaje sub punte, izolat într-o cabină strâmtă, necontrolat și nesupravegheat de nimeni, un marinar apasă pe starterul girocompasului: douăzeci de mii de ture pe minut, temperatură constantă, un mecanism atât de delicat, în grija unui om care acum câteva luni purta șapcă de licean și fuma pe ascuns; încrederea că îndată ce-a împins de două ori înainte și înapoi maneta telegrafelor, patru motoriști cu căștile de protecție antifon pe cap se reped la pompele de amorsare ale motoarelor principale; că dincolo, la uzina electrică, un maistru tânăr împinge șalterul și centrala de tragere, această minune a electronicii, primește curent de înaltă tensiune și va începe jocul tremurat al acelor pe cadranele fosforescente; încrederea că la stația radio, la ancoră, la ecranul de radiolocație, oamenii aceia, băieții care se stropesc cu furtunul de incendiu sau își mânjesc

unul altuia pantofii cu vopsea, sunt acum la posturi și traduc clipă de clipă ordinele lui, gândurile, comenzile, intențiile lui…

Privi în dreapta, spre nava vecină. Miti îi făcu un semn cu mâna și coborî pe cheu. Coborî și el, făcuse de sute de ori lucrul ăsta; când se dădea alarma punea nava la punct, pornea motoarele și cobora să primească ordine; uneori plecau în larg pentru o zi sau o săptămână, alteori li se spunea să dea liber oamenilor de la posturi și să continue programul normal, fiindcă a fost vorba de un simplu exercițiu…

Bădoiu venea de undeva, dinspre clădirile comandamentului, uitându-se la ceas, și comandanții de nave îl așteptau aliniați pe cheiul de-acuma pustiu.

— Alarma asta nu era-n plan, spuse el parcă scuzându-se. E ordonată de contraamiral. Ieșim în larg pentru antrenament: căutăm și atacăm cu rachete ținta navală. Totul se va petrece real, mai puțin lansarea propriu-zisă. Nava șapte va fi navă-comandant. Pleacă prima. La zece minute interval una de alta, o urmează celelalte în ordinea obișnuită. Sunt întrebări? Nu? Atunci… Executarea!

Parc-ar fi Nelson la Trafalgar, gândi Emil privind gușa bine bărbierită a comandantului de divizion. Iar o să-ncălzim marea cu elicele, marea asta liniștită ca o baltă, fără alt câștig decât niște moto-ore consumate. Pe furtună, atunci să facem antrenament! Auzi, alarma nu era în plan! Păi ce fel de alarmă mai e dac-o treci în plan? E ca o inspecție anunțată dinainte. Oamenii cu bocancii lustruiți, cearșafurile nepipăite, la raport numai laude… și toată lumea e mulțumită. Iar dacă le spui toate astea, ți-o trântesc că ești rebel, că mergi împotriva curentului!

Porni în fugă spre navă. Spre nava care aștepta, trepidând. La prova doi oameni la manevră. Sus, pe puntea de comandă, semnalizatorul desfăcând husa de pe proiector. Lângă el, capul mare al secundului, cu cascheta pusă cam pe-o parte. Iar i se vede chica. Cu chica asta face victime la Măgurele…

Lângă schela navei opt stopă mașina contraamiralului. Mașina bej pe care-o cunoșteau toți șefii de cart și aveau grijă să-i vestească, măcar în ultima clipă, sosirea. Emil se precipită spre mașină salutând.

— Mă iei și pe mine, Armașule? întrebă contraamiralul Dobrescu întinzându-i mâna.

Mersul acela vijelios pe mare, care nu poate fi asemuit cu nimic altceva: valuri venind în întâmpinarea navei și nava trecând nepăsătoare printre ele, peste ele, prin ele, tăindu-le, lovindu-le, lăsându-se la rândul ei lovită, săltând ușor, abia după ce valul a trecut, înclinându-se agale într-o volută splendidă care se prelungește până când devine îngrijorătoare, ai impresia că puntea n-are de gând să mai revină la poziția orizontală, și toate astea se petrec la peste șaizeci de kilometri pe oră, vântul din prova îți înțeapă fața, parc-ai fi într-un camion în plină goană, o goană pe care n-o poate stăvili nimeni și nimic, aici nu-i loc de frânări bruște sau viraje scurte, totul are un alt ritm, mai maiestuos, mai elegant, făcut parcă pentru ochiul unui pictor care lucrează cu trăsături largi de penel, și vine uneori un val mai mare decât toate celelalte, un val de vreme bună care se ivește deodată și crește într-o clipă de-ți acopere tot orizontul, parcă te-ai afla în fața unui dâmb, care devine movilă, apoi deal străveziu și n-ai cum să-l ocolești, nici să-ncetinești și nici să te gândești la nimic altceva în clipa aceea, decât să-ți adăpostești fața și s-o aperi de explozia sărată și rece care ocupă aerul din jur…

— Îți place vântul din prova, râse încet reporterul ștergându-și apa de pe obraji cu mâneca.

— Asta nu-i meserie pentru domnișoare, răspunse voios Emil. Dar dumneata… cum te simți?

— Am o pasiune secretă pentru mare, zise reporterul, om de patruzeci de ani. Totdeauna am pretins că nu sunt un simplu fotograf. Dimpotrivă: dacă voi constata că nu-mi rămâne decât să fac poze, mă las de meserie.

— Asta n-o pricep, făcu Emil întorcându-se spre el. Nu pricep deloc.

— Am absolvit filologia, spuse reporterul. Oricând pot fi profesor de liceu salutat de toată lumea și fără tinichelele astea după mine. Bătu cu palma în tocul de piele al aparatului „Exakta-Varex”, care-i atârna ca de obicei de gât. Mă duc prin unități și mă strigă soldățeii: șefule, fă-mi și mie o poză, că ți-o plătesc. Mă înfurii ca un dobitoc, știu că n-ar trebui să mă înfurii, dar uite că mă înfurii, probabil sunt prea orgolios, ar trebui să le dau dreptate flăcăilor ăstora, cred că nu există om care să

refuze vreodată o fotografie, e un fel de dorință instinctivă de a opri clipa pe loc, poate că în secret fiecare om are în el ceva din Faust, fie că-i fericit sau nu.

— Fericire? spuse Emil. Eu unul te credeam fericit.

— Nu mă plâng. Dar nici nu pot să susțin că îmi merg treburile strună. Faci un sacrificiu și-ți dai seama că e zadarnic, că fugi după o țintă care se îndepărtează mereu…

— Dacă-i așa, dă-mi voie să te întreb: de ce ai ales asta? Arătă spre aparat cu un gest care acuza parcă. Eu fac meseria pentru care am fost creat. Nici n-aș accepta să fiu altceva decât sunt. Dar dumneata?

— Sunt deghizat, mărturisi reporterul. Poate e ridicol ce spun, nici eu nu sunt sigur dacă nu-i ridicol. S-ar putea să umblu după ceva care nu există, sau nu pot eu să descopăr. E groaznic când îți dai seama de propria-ți neputință. Se-ntâmplă în jur atâtea lucruri a căror semnificație ne scapă!

— Vorbești în șarade, spuse Emil. Se întoarse spre semnalizator: Fii atent când iese tovarășul contraamiral pe punte. Să-mi raportezi.

— 'Țeles! strigă semnalizatorul.

— Sunt și altele care se înțeleg mai ușor, zâmbi Emil. Ar fi bine să poți spune în toate împrejurările „Țeles", ca băiatul ăsta care prescurtează mereu cuvintele! Uneori, ai dreptate, sunt lucruri al căror înțeles exact trece de noi, ne depășește, se pierde pentru totdeauna.

— Nu-i așa? spuse bucuros reporterul. Simți și dumneata asta? Înseamnă că e ceva în firea lucrurilor. Totuși trebuie să faci ceva ca să înțelegi. Dacă nu totul, măcar o parte. O parte cât mai mare. Visul meu, tovarășe căpitan, este să înțeleg totul despre marină. Totul, adică esențialul. Pentru asta accept și șefule fă-mi o poză, și unghiile îngălbenite de revelator, și întunericul stacojiu al laboratorului. Vreau să știu totul despre marină și pe urmă să scriu un roman. Un roman total, dacă-ți place denumirea asta. Ceva care să te apropie de nemurire, sau de divinitate. Să duci în vârful stiloului destine omenești, să le manevrezi după o logică a lor, chiar dacă viața nu e totdeauna logică. În romane viața este logică. Trebuie să fie. Fiecare destin determinat dinainte și răspunzând unui mare adevăr esențial. În cazul nostru, adevărul ăsta e specificul marin.

Un nou talaz, mare, albastru-verzui, se înălță în prova. Iarăși

țâșni jerba de stropi pulverizați cu o forță nebănuită, apoi apa se scurse în borduri, forfotind. Emil se aplecă peste parapetul înalt al comenzii, să vadă ce-i pe punte. Erau numai torentele și-n urma lor oțelul cu picături strălucitoare ca niște pistrui de argint.

— Grea misiune ți-ai ales, spuse. Cauți fără să știi ce. Care specific marin? Crezi că aici sunt oameni din alt aluat, că destinele lor au altă determinare? Suntem oameni ca toți oamenii. Cu problemele comune omenești. Cu bucurii și amărăciuni, cu invidii și altruism, cu abnegație și indiferență. Cred că ar trebui să cauți altceva. Nu specificul marin. Mai degrabă specificul uman... dacă-ți place denumirea asta.

Reporterul râse.

— Lucrez aici, la ziar, de zece ani. De zece ani urmăresc o țintă. Poate-i o himeră, dar cred în ea. Vrei să-mi arăți că am irosit zece ani alergând după o himeră? E prea târziu să mă mai las păgubaș. Am scris vreo trei broșurele, lumea de aici mă socotește scriitor, sunt scriitorul lor, al orașului, fiecare oraș are un personaj al lui, când făceam liceul, la Giurgiu, era o femeie nebună, Fița din centru, stătea toată ziua în stradă și lumea o cunoștea și copiii râdeau de ea și ea îi înjura și-i scuipa și revenea liniștită la locul ei. Alt oraș are un om care fluieră. Fluieră minunat, atât. Merge pe stradă și fluieră. Uite-l p-ăla care fluieră, zice lumea. Probabil că așa mă arată și pe mine. Îl vezi pe ăsta? E scriitorul orașului. Într-un orășel în care nimeni n-a publicat altceva decât corespondențe la „Sportul” sau vreo sesizare în ziarul județean, e ceva să scrii trei broșuri. Te face celebru în ochii localnicilor. Dar nu asta-mi trebuie, celebritatea asta de doi bani. Nu pentru asta la treizeci de ani stăteam noaptea să învăț conjugările slavone și evoluția vocalelor în limbile romanice. A fost un preț și ăsta, pe lângă șefule, o poză la băiatu și toate celelalte. Voiam să aflu secretul cărților. L-am aflat. Acum caut să mai aflu ceva. Secretul celălalt, mai bine ascuns, totuși existent, sunt sigur de existența lui, undeva în jurul nostru, poate în discuțiile marinarilor înainte de stingere, în apa asta care fierbe sub elice, în cerul de deasupra, în nopțile în care se dă alarma și pe străzi aleargă în tăcere oameni abia ieșiți din căldura patului ca să lipsească o săptămână de acasă, în sufletele femeilor lăsate singure, în puntea asta, în răspunsul de adineauri al semnalizatorului. Secretul ăsta care-mi aleargă printre degete ca un țipar, simt clipă de clipă că mă aflu în

preajma lui, că-s gata-gata să-l ating, mi se pare că-l am în mână și tocmai atunci vine ceva care-mi zdruncină încrederea, care mă dă pradă îndoielii…

— Meserie grea, spuse Emil.

— Fără asta n-aș putea trăi. Dumneata ai un scop în viață: să fii marinar și să formezi marinari. Pentru asta faci clipă de clipă tot ce-ți stă-n puteri. Eu… am romanul total despre marină.

Emil încuviință din cap.

— Îmi pare rău că nu pot să te ajut. N-am cum. Nu-ți pot dezvălui secretul acela. Poate că nici nu există. N-am avut niciodată dovada prezenței lui. Dar e lucru mare să-l cauți. Să fii neliniștit, să vrei ceva. Detest oamenii liniștiți, de aceea te înțeleg perfect.

— Asta înseamnă foarte mult, spuse reporterul.

Secundul se urcă pe comandă și salută.

— Nu vreți să vă odihniți puțin, tovarășe comandant? Aș putea să vă țin locul…

Îl mai înlocuise și alteori, în timpul ieșirilor de lungă durată, deși dac-ar fi fost după Emil n-ar fi pus capul jos trei zile și trei nopți. Îl lăsa când era vorba de marșuri lungi, fără dificultăți probabile, pe mare liniștită și cu consemnul strașnic să-l anunțe la cea mai mică întâmplare neprevăzută. Dar nu era nevoie; comandantul se trezea singur când vântul se întărea și apărea pe punte înainte ca secundul să fi ieșit din dilema dacă trebuie să-l cheme sau nu… Mihalcea voia mai ales acum, când la bord se afla contraamiralul, să stea măcar zece minute pe scăunelul acela incomod din dreapta timonierului, cu cascheta îndesată pe frunte și fumând, dintr-un mimetism involuntar către care-l împingea admirația pentru comandantul navei. Și mai era și reporterul, nu strica să se afle că el, Mihalcea, e capabil să supravegheze o navă-n marș întocmai ca un comandant experimentat. De aceea îl cam dezamăgi refuzul, altfel politicos și zâmbitor.

— Unde-i tovarășul contraamiral? întrebă Emil.

— Cred că s-a plictisit de aer și de mare și de valuri. S-o fi dus să tragă un pui de somn în cabină.

— Ei, drăcie, în zarva plecării n-am mai avut vreme să mai văd dacă-i ordine pe acolo.

— Un om la vârsta lui, după șase ore de balans, nu se mai uită la ordine.

— Crezi? spuse Emil.

Radiometristul, un maistru tinerel, cu obraji rumeni ca de fată și glas subțire, apăru lângă ei:

— Raportez că tovarășul contraamiral m-a întrebat de ce nu pornim stația.

— Unde-i dânsul?

— E jos, la girocompas. A fost și la centrala de tragere, și la uzină…

Emil zâmbi, cu ochii la secundul său. Reporterul asculta în tăcere.

— Și ce i-ai răspuns? întrebă Emil.

Maistrul radiometrist ezită puțin.

— I-am raportat că așa am primit ordin de la dumneavoastră, spuse el parcă dezvinovățindu-se. Să păstrăm stația pentru antrenament pe vreme rea. L-am întrebat: ordonați s-o pornesc? și mi-a spus că dânsul e musafir aici și că pe vapor numai comandantul dă ordine.

— Bine, du-te la postul dumitale.

Tânărul vru să plece, dar în capul scării se ivise cascheta cu fireturi de aur a contraamiralului. Maistrul înțepeni într-o aproximativă poziție de drepți, atât cât îi îngăduia balansul navei, apoi coborî în fugă.

— Prin ce mijloace faci dumneata căutarea țintei, Armașule? întrebă comandantul brigăzii cu respirația puțin iuțită de urcatul scării.

— Suntem în formație, tovarășe contraamiral. Prima navă care vede ținta comunică și celorlalte.

— Și nu vrei să fii dumneata primul?

— Las cinstea asta navei-comandant. Eu am alte planuri.

— Oare planul dumitale nu coincide cu programul de pregătire al întregului divizion?

— În linii esențiale sigur, coincide. Dar mi s-a dat libertatea să folosesc cum cred de cuviință orele afectate stațiilor. Radiometriștii mei sunt antrenați în observarea pe mare calmă. Păstrez orele de antrenament pentru vreme rea.

— Am mai auzit povestea asta, făcu Dobrescu neutru.

Emil întinse mâna spre interfon.

— Dacă doriți să-i verificați, dau drumul la stație.

— Nu, nu-i nevoie. Ți-am spus că sunt pe nava ta un pasager și nimic mai mult. Dar vei putea să te încadrezi în misiune?

— Raportez că misiunea nu va suferi.

— Așa, spuse contraamiralul. Procedează cum crezi că e mai bine. Numai dacă crezi cu adevărat că e bine.

— Sunt convins, tovarășe contraamiral.

Omul ăsta știe ce vrea, Nicule, gândi contraamiralul adresându-se interlocutorului său obișnuit. Numai că trebuie să-l înțelegi. Să pătrunzi esențialul; unde vrea să ajungă? În cazul de față s-ar găsi destule voci care să-i reproșeze că încalcă ordinul. Dar o face în numele unui scop, și e bine așa. Cu condiția să-l înțelegem. Uneori nu vrem să facem efortul ăsta, ne deranjează, totul e așa de nou, sau ni se pare că-i nou, și noutatea e privită totdeauna cu neîncredere, apare perspectiva riscului, răspunderea, dacă mă vor întreba de ce-am admis asta și așa mai departe. Ăsta-i destinul noului, Nicule, pătrunde greu și pe poteci nebătătorite. Pentru el nu există încă regulamente, regulamentele îl consfințesc abia după aceea…

Dobrescu mai privi puțin în jur, măsură cu ochi de expert distanța până la nava din prova, urmări câteva clipe munca timonierului apoi se duse în colțul celălalt al punții de comandă, lângă mitralior. Un obicei vechi de-al lui, să stea de vorbă cu soldații. Mihalcea, care urmărise totul de la o distanță respectuoasă, se apropie de Emil și-i spuse discret:

— Mă gândesc că era mai bine să pornim stația o dată cu ceilalți. O oră-două de funcționare în plus, ce contează? Poate s-a supărat că l-ați contrazis.

— Îl cunosc bine, spuse Emil încet. I-am explicat despre ce e vorba și m-a înțeles. Ne-a spus de-atâtea ori: aprob ideile îndrăznețe. Vreau să fac din voi comandanți cu inițiativă, dar fără risc de dragul riscului. Ține minte, Mihalcea, eu am totdeauna o justificare precisă a acțiunilor.

— Da, dar nava șapte o să se laude că a descoperit prima țința…

— Pe vreme calmă e simplu. Oricine o poate descoperi. Dar nu în situația asta. Să fii atent la hartă. Ținta abia a plecat din raionul D… deci nu-s șanse să fie prinsă decât peste un ceas sau două. Celelalte nave, ca să fie mai sigure, au pornit stațiile de pe acum. N-au să vadă decât bărcile pescarilor sau vreun cargou tocmai spre coastă. Asta nu mă interesează. Știi ce radiometriști avem. Ar însemna să uzăm stația inutil. Mai devreme de o oră n-o să vedem ținta. Du-te și controlează după

hartă, dacă vrei.

Reporterul intră și el în camera hărților, în urma secundului. Când reveni, contraamiralul discuta cu Emil.

— Ce zi frumoasă! spuse Dobrescu. Tovarășe, ce-ar fi să ne faci și nouă o fotografie?

Reporterul zâmbi amabil și desfăcu la iuțeală tocul aparatului „Exakta-Varex”.

7

— Ce faci, dragă, vine toamna, n-ai început să te pregătești? întrebă Iuliana printre dinți. Ținea boldurile în gură ca o croitoreasă profesionistă. Îi prinse pulpanele din față ale vestei lungi, de culoare albastră, pe care Anda avea de gând s-o îmbrace la balul stațiunii. Văd că te ții de petreceri. Nu-s trei zile de când ne-am văzut la Cazino, și-acuma iarăși...

— Mi-e groază de plictiseală, spuse Anda. Iar cu facultatea e limpede. Dacă am noroc, intru. Dacă nu, tot degeaba.

— Așa spuneai și vara trecută, după ce toată iarna zbârnâiai facultate și iar facultate. E drept că nu-ți prea arde de carte pe căldura asta...

— Nu-i vorba de carte. Ce să înveți pentru teatru? Ce, e politehnica? Știi, Iuliana, dac-aș fi urmat realul, m-aș fi dus la politehnică. Am trei colegi care-au trecut în anul doi...

— Politehnică! se strâmbă Iuliana. La ce bun? Ori totul ori nimic, vorba latinului. Uite, eu trăiesc foarte bine și fără politehnică. La ce-ți trebuie? Ca să mesteci mai științific în cratița cu mâncare? Că tot la cratiță ajungi, dacă nu vrea soarta să te faci artistă. Na, că m-am înțepat, fir-ar a naibii, m-ai înjurat în gând, așa-i?

— Dacă-mi prezici un viitor atât de negru, râse Anda. Politehnica în niciun caz. Poate filologia. Sau geografia.

Iuliana ridică sprâncenele smulse până la ultimul fir și redesenate într-un arc perfect, ceva mai sus de locul unde fuseseră inițial. Asta-i dădea uneori o înfățișare stranie, mai ales dacă se machia în grabă sau folosea un dermatograf prost ascuțit.

— Când spui geografie, zise ea cu un ușor dispreț, îmi și imaginez o domnișoară bătrână cu ochelari, foarte studioasă și pe care n-o iubește nimeni. Așa aveam noi o profesoară. Una cu

aluniță pe bărbie, ce aluniță, că era neg în toată puterea cuvântului. Rea ca o ciumă. Fugeau bărbații de ea. Dar o femeie frumoasă ce rost are să învețe atâta? La ce vârstă ai termina facultatea?

— La douăzeci și patru de ani. Dac-aș intra în toamna asta.

— La douăzeci și patru de ani nu mai ai mari șanse să te măriți. Ți-am spus eu: ochelarii și… Netezi fusta pe șoldul rotund al Andei. O fată cu un corp ca al tău… Mai bine te faci dansatoare la estradă. Dar oricum, n-o să trăiești singură toată viața. Trebuie să ai un rost oarecare.

— Mă pot mărita când vreau, se lăudă Anda. În vara asta trei inși mi-au propus. Oameni bine, cu situație, bucureșteni.

Iuliana oftă.

— Toți bucureștenii ascund verigheta în portofel când vin la mare. Întoarce-te un pic. Spune, să mai iau ceva de-aici, din corsaj?

— Las-o așa, mai lejeră. Sport. Nu era niciunul căsătorit. Nici nu m-aș încurca așa, orbește…

— Mie-mi spui?

— Și pe urmă mai e căpitanul Armașu, adăugă Anda fără să ia-n seamă replica.

— Păi de ce nu zici așa, dragă? explodă Iuliana. Domnul Armașu e un om care știe ce vrea. Trebuie să căutăm model pentru rochia de mireasă…

— Încă nu-i oficial. Știu eu? Poate după ce mă întorc de la examen… Dacă mă mai întorc.

— Îți doresc să rămâi acolo, dragă, dar anul trecut au fost cincisprezece pe-un loc. Asta, ca să nu-ți faci iluzii. Fete care-au apărut la televizor, figurante de la revistă, prietene de-ale regizorilor…

— Vrei să spui că o gâsculiță de provincie ca mine n-are nicio șansă?

— N-am zis gâsculiță, dar chestia cu șansa cam așa e. Dezbracă-te. Diseară o trag la mașină și mâine vino s-o iei. Apropo, căpitanul Armașu s-ar putea răzgândi dacă-l ții prea multă vreme-n șah. Și are niște relații la Constanța…

— De unde știi?

— Eu să nu știu?

Urcau pe șoseaua asfaltată care unea portul cu orașul. Becurile de neon aruncau o lumină ștearsă, alburie, și fața obosită a lui Miti părea și mai palidă.

— Abia aștept să fac o baie și să trag un pui de somn, zise el. E aproape zece, era un serial la televizor, dar cred că n-apuc să văd nicio scenă. Cora e responsabilă cu asta, ea și ăla mic. Trebuie să-i citească dialogurile la filme. Ciudat mod de a tortura pe cineva, nu-i așa?

Emil se gândi că nu-i tocmai o tortură să ai cui să citești dialogurile la filme și să răspunzi la toate întrebările și să mângâi și să certi și să te simți atotputernic în fața unei ființe gingașe care abia deschide ochii spre lume.

— Hai la un coniac până se termină serialul, spuse.

— Coniac îmi mai trebuie! Dacă beau cincizeci de grame cad ca o cârpă. Nu vezi că abia-mi târăsc picioarele?

— Te-a alergat nițel Bădoiu.

— Nu-l cunoști? Când e pe mare, îl apucă sprinteneala. Să mergem jos la mașini, zice. Și mă duc cu el. Noroc că am secund bun. Îl las ore-ntregi pe comandă și totul merge strună. După ce ne-ntoarcem, vrea să vadă compartimentul de coliziune. Pe urmă stația sau girocompasul. El uită că am făcut de trei ori drumurile astea de când s-a luminat de ziuă.

— Îi place.

— Și mie-mi place, dar nu toată ziua bună ziua pe capul oamenilor. Știe totul despre fiecare și-ntreabă: cum îi merge fratelui, a reușit la facultate? dar bătrânul tău mai cântă la vioară? ce-ți face sora, călătorește mereu, hai? — și tot așa, oamenii se bucură că se ocupă de ei, dar uneori asta te încurcă. Ai lucrat vreodată la stație cu trei inși lângă tine? Îți vine să turbezi. Nu mai vezi nimica și ăia îți tot suflă-n ceafă și te dau la o parte când ți-e lumea mai dragă, se vadă și ei. Azi era s-o pățesc. De două ori radiometristul meu a pierdut contactul cu ținta și asta fiindcă a trebuit să se uite șeful și să-mi arate și mie, să ne confruntăm observațiile și operatorul stătea chircit pe scaunul lui și printre picături se mai holba și el la ecranul ăla…

— Ești prost dispus, Miti. Lasă că a mers destul de bine, cred că Bădoiu e mulțumit de ai tăi.

— Dar tu cum ai dus-o cu musafirii?

— Într-o vreme, contraamiralul a dispărut de pe punte.

Mihalcea credea că s-a culcat. Când colo, el umbla prin compartimente, ca la inspecție. Pe mine însă m-a lăsat la comandă, să-mi văd de treabă. Acționează ca și cum n-aș fi aici, mi-a spus. Sunt pasager. Și-am mai avut un pasager. Reporterul. Un om interesant…

Dinspre mare răsărea luna. Miti se mai înviorase.

— Totuși viața e frumoasă, spuse.

— Mai ales după ce-ai terminat cu bine o treabă și-ți permiți să stai liniștit și să privești luna… Hai, Miti, că de pe terasă se vede cel mai bine. Fac eu cinste, pe cuvânt.

— Crede-mă că n-aș scăpa asemenea ocazie rară. Nu cumva ai dat vreo lovitură? Că de când te știu n-ai bani.

— N-am, fiindcă îi folosesc, nu ca tine.

— Adevărul e că nu mi-ar place nici ca Bădoiu, să mă tragă nevasta la restaurant. Prefer viața de familie. Ți-am spus, are deliciile ei. Apropo de Bădoiu, știi că vrea să plece la academie?

— La vârsta lui!

— Nu te mira, că nu-i așa bătrân. E gras, și d-aia pare mult mai… A terminat școala cu patru ani înaintea noastră. Mi-a spus azi: Mă bate cocoana la cap să intru la academie, să stăm câțiva ani în București. Nu strică, ai? E o idee excelentă, tovarășe comandant, ca mâine vă văd venind aici om mare… N-am eu perspectiva aia, dar oricum, m-am hotărât să-ncerc. Și știi cum stau cu tensiunea. Numai că Iuliana are putere de convingere, nu glumă, băiatule! Asta-i cam adevărat, fie vorba-ntre noi.

— Da, spuse Emil. Doamna Iuliana are cam mult temperament pentru unul ca el. E o pereche nepotrivită.

Ajunseseră în fața blocului lui Miri. Emil se făcu că nu observă și vru să-l ia cu vorba, dar Miti se opri decis:

— Degeaba încerci să mă tragi pe sfoară. Vezi geamul ăla, de la etajul patru? E lumină. Totdeauna e lumină când mă întorc din larg. N-ai cum să-nțelegi asta.

Își luară rămas-bun și Emil întârzie câteva clipe ca să-l vadă cum urcă treptele de la intrare: cu pasul avântat al omului care se știe așteptat, oare uită de oboseală fiindcă se grăbește către cineva drag. Viteza maximă, direcția Cazino! își porunci el ca să-și dea curaj.

Nu poți să-nțelegi asta… Ba da, dar mă prefac fiindcă n-am încotro. Nu eu am luat-o de soție pe Cora. De ce nu m-ai invitat

la tine? Îl chemase o singură dată și Emil glumise în felul lui franc, poate lipsit de delicatețe: Nu vreau să te stingheresc. Mi s-ar citi pe față invidia. Miti a înțeles probabil. Avea de ce să-l invidieze, într-adevăr. El și Cora constituiau o familie exemplară. Un musafir părea de prisos acolo, deși ei îl copleșeau cu mii de mici atenții. Părea de prisos, fiindcă familia se simțea destul de bine și fără el. Nu cred că mai vin la tine altădată. De ce? Te-a deranjat ceva? Dimpotrivă, m-am simțit excelent. Poate tocmai de aceea... Asta se petrecuse acum un an. Emil înțelese că n-are rost să vizitezi un prieten însurat cu fata pe care ai iubit-o cândva. Poate doar dacă ești însurat și tu. Și ai o căsnicie la fel de frumoasă ca a lui. Sau măcar o faci să pară așa...

Chelnerul aduse de băut:

— Ca de obicei, dom'căpitan, cu gheață multă...

— Mulțumesc, nea Ilie.

Ca de obicei. Tabiet de holtei bătrân. Peste vreun an sau doi, cafeluță ca pensionarii. Alt tabiet. Și tot așa... Tabieturi.

— Și-o fripturică de purcel, ca de obicei?

Simțea crescând în el o împotrivire fără nume.

— Nu ca de obicei. Altceva. Orice altceva, numai să nu fie ca de obicei.

Nu înțelege. Puțin îmi pasă...

— Știți, spuse chelnerul, altceva n-am decât bufet rece. Cașcaval... salam... șnițel... Tot mai bună e friptura. Proaspătă. În seara asta au adus-o. Și am grijă s-o frigă bine, cum vă place dumneavoastră.

— Bine, nea Ilie. Mă dau bătut. Friptură, ca de obicei. Nu există altă soluție.

Chelnerul se retrase, cu convingerea că domnul căpitan a avut neplăceri la serviciu. Când veni cu friptura, Emil se mai îmblânzise. Gusta din pahar cu un zâmbet absent. Mai mult din obișnuință, privea femeile din jur. Una dintre ele îi aminti, vag, profilul energic al Evelinei. Se gândi la Eveline ca la ceva foarte depărtat, ca la un lucru sfârșit definitiv. Se sfârșise în clipa în care o văzuse pe Anda. Anda îi popula prea mult gândurile, visele, se surprindea gândindu-se la ea în momentele cele mai nepotrivite, la ședințe sau în timpul manevrelor. Niciodată nu i se mai întâmplase asta. Îi era și ciudă; parcă-i monopolizase inima, izgonise din ea imaginile tuturor celorlalte femei care trecuseră prin viața lui. Ar fi vrut să-i placă oricare dintre fetele

din jur, străina aceea blondă, răpitor de frumoasă, cu ochi albaștri, sau cea care-a trecut acum, o brunetă superbă, înaltă, cu un tricou alb purtat de-a dreptul pe piele, cu pieptul vibrând abia vizibil în ritmul pașilor, cu șoldurile mici, băiețești aproape, cu picioarele părând și mai lungi în pantalonul negru, larg ca o rochie de seară; sau fata foarte tânără, aproape o fetiță, de la masa de alături, cu cap de păpușă și ochi mirați, îmbrăcată îndrăzneț într-un fel de veston militar de acum un veac, fata al cărei râs limpede ar fi el singur capabil să te farmece... Nu, niciuna nu-i era pe plac, frumusețile atât de diferite care-și dau întâlnire în serile de vară pe ringurile de dans ale litoralului nu-i spuneau nimic, pur și simplu n-aveau loc în sufletul lui plin de imaginea Andei.

La o masă mai încolo se așezase un grup zgomotos de băieți și fete. Îi examină cu un ochi critic. Când suntem singuri și plictisiți, intrăm în restaurant și ne uităm la lume și ne-nchipuim că facem studiu de moravuri. Ce n-am da atunci să fim noi în locul celor pe care-i studiem! Tinerii luaseră o sticlă de vin și două sifoane. Făceau mare caz de băutură dar se vedea bine că așteaptă dansul. Băieții fumau pe rupte, ținând paharul în aceeași mână cu țigara. Emil le urmărea contrariat gesturile. Arătătorul și mijlociul în sus, cu țigara. Celelalte, în jurul paharului, ținut tocmai de lângă gură. Gesticulau cu paharele acelea și-și dădeau aere de seniori. Emil îi privi cu o anumită ciudă pentru pretențiile lor, dar curând înțelese că de fapt îi invidiază. Mulți. Veseli. Cu fete. Numai el...

Apoi apăru Anda. Însoțită de doi tineri moderni. Îi făcu un semn amical de salut și el îi răspunse, privind-o drept în ochi. Anda suportă cu seninătate privirea aceea scrutătoare și intensă, un adevărat interogatoriu mut. Precis o să-mi spună că era cu verișorii ei. Are o duzină de verișori. O duzină de inși pe care-i numește ea verișori.

După pauza obișnuită, orchestra își luă iarăși locul pe podium. Un tânăr palid, cu ochii duși în fundul capului, își acorda alene chitara electrică de o formă curioasă; cel de la tobă tună de câteva ori din instrumentele lui, femeia căruntă de la pian înseilă câteva acorduri rapide pe toată lungimea claviaturii, apoi deodată, fără niciun avertisment, saxofonistul se apropie de microfon, își umflă obrajii și peste zumzetul mulțimii se revărsă puternică, limpede, chemătoare, introducerea „Rapsodiei

albastre” de Gershwin. Emil rămase cu paharul în mână. De fiecare dată „Rapsodia albastră” avea pentru el un farmec inedit, îi trezea în suflet alte vibrații. Amintiri mai vechi și mai noi, doruri nelămurite, gânduri răzlețe... Dragostea și marea. De ajuns ca să compună o viață, s-o umple, s-o aprindă intens. Două pasiuni, îngemănate... Acolo-n larg uit tot ce mă apasă. Rămân singur în fața infinitului, mărunt dar atotputernic, disproporția dintre mine și acest monstru drag nu mă împiedică să fiu eu, să exist, să exist cu intensitate mai mare, de parc-aș trăi de două ori. Lăsând în urmă grijile și frământările mărunte de pe țărm... Asta nu. Nu le pot îndepărta din suflet, dimpotrivă, izolarea aceea mă împinge ea însăși spre amintiri, spre doruri trecute, mă face se retrăiesc clipele duse, dar și asta mă face mai viu, mă-mbogățește, regretul pentru ce-a fost și bucuria că a fost cândva aevea, seara aceea, seara aceea unică, noi doi și melodia, uită-te încoace, nu-ți spune nimic melodia, ai uitat-o atât de repede, ah, m-a privit, telepatie poate, sau pur și simplu dragoste...

Citise în ochii ei chemarea și, când Rapsodia sfârși, lăsând loc unui tango oarecare, se duse decis la masa ei și o invită la dans. Cei doi tineri se uitară contrariați: la el care se înclinase politicos spunându-le bună seara, la ea care își stingea țigara abia începută și-și lăsa eșarfa albă pe spătarul scaunului. Înțelegeau că e ceva ce-i depășește și nu comentară în niciun fel îndrăzneala lui Emil.

— Mă scuzați, le spuse Anda ridicându-se. Dansați și voi, fete sunt destule.

Băieții încuviințară din cap și câteva minute mai târziu erau și ei pe ringul de dans, unul cu străina blondă, celălalt cu păpușa mirată, care părea că nu-și crede sieși că se află aici și că dansează cu un băiat necunoscut.

— Frumoasă seară, spuse Emil.

— Da, spuse Anda. Azi au fost treizeci de grade.

— Vară timpurie.

— Da, timpurie.

Emil nu făcu nicio aluzie despre compania ei de astă-seară. Știa dinainte răspunsul: ai ceva împotrivă, mă poate obliga cineva să...?

Dar când reveniră de la dans ea îi spuse simplu:

— De ce nu vii la masa noastră? Sunt cu niște verișori.

La fel de simplu, el se duse.

9

— Ia d-aici o țigară, vere, știu că ai, ce, eu ți-am dat fiindcă n-ai? Ia de la mine că-s mai proaspete și-s plimbate pe toată marea. Mi-au trimis de-acasă o foaie, ei cred că așa merge, iei mangoții de la poștaș și fugi la crâșmă. Și eu de trei săptămâni n-am văzut orașu, mai degrabă l-am văzut din larg, cu binoclu, mă gineam prin sticlele-alea și din larg e gigea, vere. Acapulco, să mor dacă-ți mint.

Acuma, hai să-ți cânte nenea care-i adevăru cu puntea pârlită, că voi, ăștia de la atelier, luați de bune toate gogoșile în loc să vă interesați direct de la sursă. Crezi că noi, acolo în larg, tragem pe dreapta și lucrurile merg alandala? Păi fără știrea comandantului nu se mișcă un ac pe vaporu ăla, și al nostru ți-am mai zis eu, marinar, nu glumă. Iar chestia cu puntea, dac-o iei mai cu de-amănuntu, vezi că de fapt e ceva cu care ne-am putea lăuda. Asta dacă ai chef s-o înțelegi cum trebuie, da pe la voi pe la atelier nu prea văd eu…

Hai, lasă gălăgia că nu-ți mai ciripesc nimica. Uite, întâi să-ți spun despre al nostru: lui nu-i place să meargă treaba așa, ca o joacă: eu mă fac că ochesc, tu te faci că aduci proiectilu. Nu. Cât mai aproape de realitate, spune. I-a prins pe unii de la tun la antrenament. E adevărat că ăia au cam rămas de capul lor: ofițeru cu artileria e bolnav, iar maistru-i cam moale din fire, n-ai probleme cu el. Al nostru știe toate astea și mai dă din când în când iama prin tunari, ca să nu-și facă de cap. În ziua aia, cum îți zic, le-a spus să decupleze sistemu automat și să urmărească zboru pescărușilor, că avionu umblă repede, vere, trebuie să te ții de el și să miști țeava tunului cum miști ochii-n cap. Ăia s-au apucat să ochească, hât la dreapta, hât la stânga, vâjâiau motorașele tunului de le plângeai de milă băieților. Numa că al nostru, ți-am mai spus eu, nu-i omu pe care să-l duci cu preșu. A fost și el tunar la viața lui, le-a spus ălora pe urmă. Da era sus la comandă și ăia habar n-aveau. El se uita sus la pescăruși și se uita și la tun. Pe scurt, i-a prins pe frații cu cioara vopsită. Se plictisiseră de la o vreme și nu mai ocheau, doar învârteau tunu așa, ca să se afle-n treabă. Eu controlam gura de incendiu de la prova, așa că s-a nimerit să fiu p-acolo. Nu-ți mai spun ce le-a

zis ălora, vere, doar atâta, că sergentu de la tun o cam băgase pe mânecă. Nu-l vede lumea prea des pe al nostru cum arată când e cătrănit, da-n ziua aia era foc! Nu vă e milă, oamenilor, de timpul care trece? le spunea. De ce simulați? Asta-i treabă de mântuială, și tu, sergent, ești primul vinovat. La voi, la tun, nu vreau să văd nimica simulat, totul se face real, măi oamenilor, numai că nu dați foc, atâta, și asta-i ușor de priceput, să dai foc e simplu, apeși pe pedală și gata socoteala, mai greu e unde trimiți lovitura, asta depinde de ochire și pe mine ochirea mă interesează!

Așa și cu puntea pârlită, nu te mai lua după povești. Mai făcusem exerciții de incendiu, eu sunt în grupa de vitalitate, dacă-nțelegi cum e aia, o echipă care are-n grijă viața navei în caz de ceva: incendiu, spărtură, explozie, știm să ne descurcăm orice-ar fi și să păstrăm vitalitatea navei care-i lucru număru unu, înțelege până și unu de la atelier asta... Ei bine, la exercițiile alea ne spunea incendiu la prova și noi veneam la prova cu furtunu, așa ne învățase maistru mecanic și nu ardea nimica și nu stingeam nimica da stropeam acolo cu furtunu și maistru trecea pe la fiecare să vadă dacă stăm corect și scria în carnețel „îndeplinit”.

De la o vreme al nostru a început să se supere că asta nu-i treabă, ba o dată s-a-ntâmplat că uitaseră să dea drumu la apă și furtunu atârna bleg pe punte și-atunci a făcut scandal și-a zis să se termine o dată cu simulările astea. Noaptea trecută ne-am pomenit cu alarmă de incendiu; am sărit cu toții din cușete și ne înnebuneau soneriile și am ieșit desculți pe punte, credeam că ne-am dus pe copcă, afară era fumăraie și umblam pe dibuite, am desfășurat furtunu, l-am montat și am dat drumu la apă, jetu se-nălța ca o sârmă, aveam presiune cu glumă, dă-i și stropește în dreptu magaziilor de muniție, că acolo-i primejdia cea mai mare, dacă se-nfierbântă puntea deasupra lor e jale, alții prin fum cu extinctoarele, unde naiba-i sursa focului, au dat de ea și s-au năpustit cu spuma carbonică, avem mijloace să stingem și-o sondă, vere, alții stropeau hangarele rachetelor și habar n-aveam că al nostru stă liniștit pe comandă, el și ingineru, și se uită la noi cum dăm de ceasu morții ca să stingem focu.

După ce s-a terminat toată halimaua asta, ce să vezi! O nenorocită de cutie, un bidon mai bariu, cu motorină și ceva stupă, îi dăduseră foc pe ascuns ca să vadă ce facem. Păi când

s-au uitat la cronometru cred și eu că nu le-a venit a crede: începusem lupta cu focu mai repede ca oricând, nici pe lumină n-am fi lucrat așa. De ce? Ne-a explicat al nostru a doua zi, la bilanț; Asta-nseamnă să acționezi real. Am vrut să știu, măi oamenilor, dacă unii nu se pierd cu firea când e treaba mai serioasă, spunea. Și vezi că din toată asta am învățat cât din zece ore de teorie, vere, că pe mare, la o adică, lași teoria și dai năvală ca nebunu fiindcă altă nădejde n-ai, și e o-ntreagă filosofie pe care al nostru se pricepe să ne-o spună-n două vorbe. Văzând și făcând.

E drept că puntea a rămas nițel pârlită, niște reflexe viorii, un fel de curcubeu al fierului, măcar atâta lucru va fi ținând minte chiar și unu ca tine, care știa să tragă chiulu de la ora de atelier, da asta se ia repede, după trei-patru șmotruieli zdravene nu se mai cunoaște, numai ai voștri, de la atelier, scandal: că se decălește oțelu, că-și schimbă structura moleculară, nu se gândesc că puntea s-a înfierbântat da pe urmă s-a răcit urgent cu spuma de carbon, așa că dacă-i vorba de călire, s-a mai călit o dată... Înțelegi acuma, vere, cum stă chestia, noroc că al nostru nu-i omu care să se sperie și când au venit ăia de la atelier i-a luat cum știe el, că nu-i marinai de azi de ieri.

Duminică te iau în oraș, dacă-ți dă drumu ai tăi, cât despre mine sunt sigur, eu și toată grupa de vitalitate, fiindcă a mers treaba repede și bine, avem învoire de merit, unii sâmbătă, alții duminică. Eu o iau duminică, vreau să mă trag în poză și duminica nu-i așa aglomerație, doar de n-o fi vreo nuntă, și chiar dacă e, cu atât mai bine: văd și eu o mireasă și alte fete frumoase, că de trei săptămâni...

10

Farul rămăsese încet în urmă. Din amonte venea un cargou mare și cam ruginit, fumegând abundent din coșul subțire și înalt, de modă veche. O pilotină se învârtea în preajma lui dând în răstimpuri semnale cu sirena. O lotcă neagră tăie drumul canonierei foarte aproape, în prova, și omul de la rame se opri o clipă din vâslit ca să facă un semn din mână. Emil mută telegrafele la „foarte încet”.

— Salut, bătrâne Europolis!

— Ați spus ceva, tovarășe comandant? întrebă secundul

îndatoritor. Îi plăceau și lui clădirile albe, aliniate de-a lungul Dunării, zecile de catarge legănate lângă țărm, drăgile care zornăiau și pufăiau scoțând din adâncuri cupe cu mâl negru.

— Europolis, repetă Emil.

— Ah, da. Totdeauna când intru în Sulina mă gândesc la Jean Bart.

Nava se apropia încet de pontonul acostat în fața căpităniei. Când ajunse în dreptul provei, marinarul de la manevră aruncă parâma. Un bărbat în vârstă, bărbos, purtând o salopetă decolorată, o prinse și o legă cu îndemânare în preajma unui coteț de unde se auzea guițatul unui porc. Vinciul începu să duduie trăgând parâma. Fâșia de apă galbenă dintre canonieră și ponton se îngusta mereu. Din cabina patrată, cu obloane verzi la ferestre, se auzea glasul unui copil care repeta tabla înmulțirii.

— Viața pe Dunăre, surâse Emil. Cu toată gospodăria. Să-l inviți la un pahar de vin pe omul de pe șlep. Ai grijă să-i spui dom'căpitan. O să se bucure. Și așa vreo două ceasuri o să-i tot hodorogim pe punte.

— Am înțeles, spuse Mihalcea.

O dubă frigorifică se opri în dreptul pontonului. Din cabina mașinii coborâră șoferul și un subofițer în uniformă kaki.

— Au ajuns la timp, spuse Emil. S-au ținut de cuvânt. Te rog organizează totul ca în două ore să avem la bord și alimentele și apa. Eu dau o raită pe acasă.

— Unde-i casa dumneavoastră, tovarășe comandant?

— Mai încolo, în spate. Se vede numai acoperișul. Roșu, și nucul. Mai bătrân ca taică-meu.

— Prova, dublați legăturile! Montați schela! Grăbiți manevra! strigă secundul prin megafon și se întoarse iarăși spre comandant: Cred că abia așteptați să vă revedeți părinții.

— Da. Cu vremea ne depărtăm de ei. Avem problemele noastre, grijile noastre… Le scriem uneori. Alteori nici atâta. Un mandat telegrafic cu câteva sute de lei și un text convențional. Sunt bine sănătos, mi-e dor de voi. Și ei așteaptă, așteaptă, și ne scriu scrisori lungi și pline de sfaturi…

Marinarii montară schela și desfăcură balustrada. Emil puse la punct amănuntele staționării în port și coborî. Păși cu emoție pe pământul copilăriei, prin locurile acestea atât de familiare. Trecu repede, fără să dea prea mare atenție străzii principale, unde se

și adunaseră vreo duzină de oameni atrași de aspectul oarecum neobișnuit al navei; merse mai departe, și, de la colț, zări iarăși nucul, depășind cu vârful acoperișul casei. Grăbi pasul fără să-și impună asta; emoția îi veghea mersul și i-l înaripa.

Casa Lizei, proaspăt văruită, înecată în flori. Liza, idila aceea, mai mult o joacă de copii, cuibul lor din nuc, genunchii juliți și coatele zgâriate, doi copii neastâmpărați care nu vor să doarmă după masă, apoi deodată, într-o primăvară timpurie, la prima revedere cu nucul: ajutând-o să se urce, ea-și apărase cu un gest iute pieptul, într-un prim gest de feminitate. Pe urmă jurămintele lor că vor fi mereu împreună, planurile de căsătorie pe ascuns, flori presate în cărțile de școală, ba o dată, într-un conflict mai mare cu părinții, dintr-o solidaritate devenită reflex, încercarea de a fugi de acasă...

Mama Lizei, mai grasă ca oricând, pe băncuța din fața porții. Șorțul plin de semințe și-n jur, covor de coji. De când o știa ronțăia semințe ca un papagal și-n jurul ei se așternea covor de coji.

— Sărut-mâna, mamă Jenea!

— Ei, ce faci, băiat frumos? Ai venit pe acasă?

— Am venit pe-acasă. Și... Liza?

— La școală, la ședință.

Poarta de alături scârțâi. Armașu bătrânul, spătos, cărunt, cu reflexele argintii ale bărbii aureolându-i obrajii, se opri surâzând în poartă. Din urmă lipăiau harnic papucii mamei și Emil se repezi cu brațele deschise. Nu-și mai văzuse părinții din iarnă. Îi găsea cam îmbătrâniți și casa i se păru mai obosită, mai mică.

— Ți-am spus eu? întrebă mama victorioasă, apoi îi explică lui Emil printre îmbrățișări: Noaptea trecută am avut un vis foarte clar și uite că s-a izbândit. Mereu mi se izbândesc visele, dar dumnealui nu crede.

— Sigur că nu cred. Întâmplarea. Parcă numai o dată l-ai visat venind?

— Serviciul, se justifică Emil. Și... nu-i ușor de ajuns aici. Autobuzul, pe urmă trenul, pe urmă vaporul. Ocolul pământului în optzeci de zile. N-ați vrut să vă mutați la Brăila.

— Și casa? strigă mama. Și florile și roșiile din grădiniță și nucul? Nu mă mișc de aici, i-am spus și lui taică-tău.

Intrară în casă, e mai răcoare, spunea mama, și Emil avu deodată senzația că tot ce vedea, tot ce auzea aici se mai

petrecuse cândva, cu împrejurări și vorbe identice. Mama se învârtea în jurul lor, deschise dulapul străvechi, cu perdeluțe și dantele pe rafturi, puse pe masă solnița, niște farfurioare, dispăru pentru o clipă și reveni cu roșii și ardei proaspeți ca într-o reclamă de revistă, pe urmă își aminti de șervețele și de obiceiul lui Emil de a-și păta hainele. Aduse un șervet mare, alb, și i-l așternu pe genunchi. El se dădu puțin înapoi ca să-i facă loc și scaunul scârțâi îngrijorător.

— Au îmbătrânit și ele, se scuză tatăl zâmbind, apoi către mama care nu-și mai găsea locul: Stai și tu jos.

Turnă țuică în păhărele. Emil îi privi mâna mare, puternică, cu vine proeminente albastre, cu unghii îngrijite. Fusese radiotelegrafist la căpitănie și Emil își amintea mâna aceea puternică, trepidând cu precizie pe manipulator. Mama se așeză pe marginea scaunului și-i privi cum mănâncă. Abia gustase din păhărelul cu țuică, mai am treabă, explicase, drept răspuns la mustrările lor.

— Mă întreba Liza de tine, spuse timid.

— Zău?

— Au cerut-o vreo trei băieți în căsătorie. I-a respins pe toți. Maică-sa vine mereu să se plângă.

— Și dumneata cum o consolezi?

— Cum s-o consolez? Sunteți închiși voi, tinerii. Vreți să vi se explice la tot pasul, dar nu vă place să dați explicații. Parcă lumea începe cu voi.

Emil mușcă dintr-un ardei gras și câteva clipe în încăpere se auzi numai ronțăitul lui. Tatăl turnă iarăși în păhărele, apoi privi în lături, de parcă atunci vedea pentru prima oară carpeta cusută de mână, cu un mare șirag de trandafiri roșii pe fond negru, bătută în ținte deasupra patului îngust, sau cuierul pom în care erau agățate o manta de ploaie și o pălărie veche, peste alte haine care probabil nu mai fuseseră folosite de mult.

— Noroc, Emile tată. Mă gândesc că ești singur acolo. E drept că ești între oameni, că meseria îți aduce satisfacții, dar asta n-ajunge. Trebuie să te gândești și la viitor, să te-ngrijești de rostul tău, de casa ta…

— Veniți și vedeți, spuse Emil. Mi-am aranjat un apartament de lux.

— Știu că nu dormi pe dușumele, spuse tatăl, și știi că nu asta voiam să spun. Uite, Liza…

— Liza! I-am spus să nu-și facă speranțe. I-am spus că din partea mea e liberă. Absolut liberă.

— Dar ea ce spune? interveni mama. Ușor de zis, liberă. Doarme cu poza ta sub căpătâi. Și a cerut-o un inspector de la județeană și nici n-a vrut s-audă.

— Cald aici, observă Emil. Pot să deschid geamul un pic? Te cred și eu. Inspector. O fi fost gras și chel și Liza e fată frumoasă…

Bătrânii schimbară o privire rapidă, dar Emil se făcu că nu observă.

— Cât despre mine, cred că mi-am găsit o logodnică, spuse el dintr-o răsuflare.

— Cum? săriră amândoi odată. De ce nu spui de la-nceput? Cine e? De unde e? Ce fel de fată? O cunoști bine?

Făcu un fel de rezumat a ceea ce știa sau își închipuia că știe despre Anda. O fată frumoasă și bună, le spuse. Cam tânără, e drept, abia a împlinit douăzeci de ani. Da, cu zece ani mai mică. Sigur că nu contează. Contează dragostea și cred că asta există. Din partea lui e sigur. A tot ales și a chibzuit, nu te însori de șapte ori în viață. Părinții ei? Tot marinari și neam de marinari. Oameni simpatici și cumsecade, au să-i cunoască la nuntă. Dacă va fi nuntă… Ei da, depinde de multe. De fapt nici n-a cerut-o încă. Ce, așa se fac lucrurile astea? Să mai vadă, să se mai gândească…

Tatăl examina încordat păhărelul pe jumătate plin. Mama stătea dreaptă pe scaun, cu brațele încrucișate, ca un judecător.

— Ei, ce părere aveți? îi zori Emil. Nu ziceți nimic?

— Emile, tată, noi suntem bătrâni. Nu ne amestecăm. Noi mâine-poimâine închidem ochii. Tu ai ales, tu o să trăiești cu ea. O viață-ntreagă. Dacă-ți place, dacă crezi că-i fata potrivită pentru tine, ia-o.

— Da, întări mama. Ia-o și să vă dea Dumnezeu fericire!

Ridică păhărelul cu un entuziasm cam silit. Emil se făcu iarăși că nu observă. Se uită pe furiș la ceas. Esențialul fusese spus, iar echipajul terminase, probabil, ambarcarea alimentelor.

— Îmi pare rău că nu pot sta mai mult…

— Da, da, sigur, făcu tatăl cam posomorât. Serviciul înainte de toate, mai zise el și se ridică oftând.

— Scrie-ne și tu mai des, spuse mama.

La poarta vecină, mama Lizei rontăia mai departe semințe. Îl

salută cu un semn din cap și se uită lung după el. Emil îi simțea privirea arzându-i ceafa, dar n-avu puterea să se întoarcă, să-i spună o vorbă oarecare. Dinspre mare se auzi o sirenă groasă, de mineralier probabil, apoi răspunsul pilotinei scurt, întretăiat, și Emil își imagină mica și sprintena ambarcațiune ieșind printre valurile înalte în întâmpinarea colosului din larg, ca un cățeluș care se gudură pe lângă un buldog posomorât dar pașnic.

11

— Se clatină ca o sticlă goală, țipă semnalizatorul de cart. Tova'caporal, mai ajungem vreodată acasă?

Emil nu distinse răspunsul caporalului. Nici semnalizatorul, de vreme ce strigă iar, acoperind șuieratul vântului:

— Cum ați spus?

— Am spus să fii liniștit, se auzi glasul caporalului, mai ridicat de astă dată. Nici nu s-a înfuriat bine. Păi anul trecut, mai în primăvară, era montată rău. De zece ori mai rău ca acum. Uragan, băiete. Mergeam numai cu prova-n val și se legăna de credeai că-i sfârșitul lumii.

— Parcă acuma-i departe? făcu semnalizatorul. Numai că sfârșitul ăsta ar face bine să ne găsească sătui. Mie unul mi s-a acrit de biscuiți umezi și pilaf cu salam. Al naibii să fiu dac-am mai pomenit mâncăruri de-astea.

— Vorba! strigă Emil întorcându-se spre ei. Așa-i pe mare. Vă credeți în excursie voi? Unde-ți sunt ochii, semnalizator? Atenție la observare!

Semnalizatorul răspunse cu energie:

— 'Țeles, atenție la observare! Duse binoclul la ochi și comentă destul de tare, chipurile pentru caporal: Mă uit, da degeaba. Cine mai îndrăznește să iasă-n larg pe vremea asta?

Emil îl auzi.

— Noi, nu-i destul? Ești marinar, sau babă fricoasă?

De trei zile o burniță rece jilăvea totul, făcea lipicios la atingere orice obiect și întindea pecingini mate pe metalul frecat cu disperare în fiecare dimineață. Numai vară nu se poate numi asta, gândea Emil. Se învârtea de colo colo pe punte și se agăța de tot felul de nimicuri, numai ca să-și poată descărca într-un fel nervozitatea. Ieșirea de acum condamna echipajul la inactivitate silită; era ceea ce programul de pregătire numește antrenament

la ancoră, cu alte cuvinte nava stă la zece mile de țărm și oamenii trebuie să-și desfășoare activitatea în acest necontenit legănat care nu-i prielnic tuturora. Să facă antrenament la aparate și instalații, să curețe și să ungă, să asculte lecții și să dea răspunsuri la întrebări. Bucătarul, excelentul bucătar al navei opt, are rău de mare și sergentul Velicu este cel ce i-a luat locul și face și el ce poate. Nu poți pretinde unui amator să hrănească echipajul cu delicatese, așa că oamenii se mulțumesc cu o fiertură de orez pe care numai cu multă bunăvoință o poți numi pilaf; cât despre desert, biscuiții umeziți și ei de atmosfera asta de pivniță au luat locul gogoșilor și cornulețelor pentru care bucătarul cel adevărat e întâmpinat cu ovații. La supă sau la ciorbă n-are nimeni pretenție, fiindcă nu poți cere unui diletant să gătească pe o plită care se înclină în cele mai neașteptate direcții; bucătarul veritabil știe să folosească pentru asta oala suspendată de tavan, dar Velicu…

— O radiogramă de la șase-zero, tovarășe comandant.

Luă radiograma gata descifrată din mâna sergentului. Ea conținea ordinul de întoarcere în port. Emil dădu comenzile obișnuite și marinarii săriră bucuroși să le îndeplinească, sătui de legănatul și umezeala unei săptămâni întregi. De la nava șase, ancorată la câteva sute de metri mai departe, se auzea zăngănitul vinciului.

— Ne-au tras pe sfoară, zise Valeriu încheindu-și nasturii scurtei de piele. Întâi au început ei manevra și după aia ne-au transmis ordinul.

— Dacă-i șeful cu ei, explică Emil, apoi îndreptă megafonul spre prova: Măi tovarășe, mai repede cu ancora aia!

Marinarul de la manevra vinciului împinse maneta reostatului până la refuz. Vinciul făcea un zgomot de tramvai în plină viteză și șeful-mecanic clătină din cap:

— Asta-nseamnă suprasarcină, tovarășe comandant.

— Presupunem că ne atacă aviația, zise Emil. Presupunem că trebuie să părăsim repede locul.

— Dacă se arde bobinajul?

— Înseamnă că-i slab și trebuie înlocuit. Mai bine să se ardă acuma, decât atunci când vei avea cu adevărat nevoie să faci o manevră în forță. Prea ne-am învățat să umblăm ușurel, să nu riscăm nimic.

Inginerul tăcu. Logic, comandantul avea dreptate, dar el era

dator să protejeze tehnica.

— N-am inventat eu asta, spuse. Ăia de la atelier abia așteaptă să ne-o trântească. Ni i-am pus în cap de la o vreme.

— Pe mine mă distrează, făcu Emil încruntat. Să-ți spun eu care-i adevărul. Frica de răspundere. Niște meschinării. Și n-am de gând să cedez. Asta-i navă de luptă, nu vioară. Și trebuie valorificată la parametrii prevăzuți.

Difuzorul radiotelefonului pârâi și se auzi vocea lui Bădoiu, puțin deformată de aparat:

— Șase-zero către toți. Aveți grijă la intrare. A bătut nordul și sunt curenți puternici.

— Am înțeles, spuse tărăgănat Emil.

Aparatul amuți o clipă, apoi se auzi vocea lui Miti:

— Gama opt, îți doresc petrecere frumoasă. Azi e sâmbătă, nu uita.

— Și ție vizionare plăcută, spuse Emil ironic.

— Nu folosiți aparatul pentru convorbiri particulare, mormăi tipicar Bădoiu.

— Sunt gama șapte, am înțeles.

— Sunt gama opt, am înțeles.

Petrecere frumoasă… A naibii petrecere… Sticla de vin cu gheață multă, ca de obicei, dom’căpitan. Și fripturica. Tot ca de obicei. Și pe urmă? O scurtă convorbire cu fata blondă de la bufet: Te aștept la închidere. Asta, ca să nu rămân singur în casa aia pe care-o găsesc totdeauna cu geamurile întunecate ca niște ochelari de orb. Sau s-o caut pe Anda. Unde naiba? La masa vecină, sau în orașul vecin? La bar, în fața unei cești de cafea și a unui verișor? Vine cu mine sau nu vine? Și chiar dacă vine: provizoriu. Pe urmă iar de la-nceput. După trei zile sau trei săptămâni de viață în larg o fripturică de purcel, ca de obicei dom’căpitan? Ca de obicei! Pe Miti îl așteaptă o femeie, la un geam luminat, oricât de târziu s-ar auzi dinspre port zgomotul motoarelor, ea știe că s-a întors și aprinde lumina. Lumina pe care el i-o arată mereu: Vezi, Emil, când te apropii de țărm ai un far care te cheamă. Eu mai am unul. Geamul ăla, de la etajul patru. Și, spunând asta, grăbește pasul, de parcă geamul îl atrage fizicește, îi topește plumbul adunat într-o zi și-o noapte de stat în picioare pe puntea de comandă, îi risipește amărăciunea unei manevre nereușite, un simplu geam luminat. Și ceea ce e dincolo de el. O femeie și un copil. Un copil cu

micile lui invenții, cu noutățile de nimic de la grădiniță, cu progresele lui din cele două săptămâni când a lipsit, pe care tatăl nu pierde prilejul să le sublinieze. A avansat grozav. Ăștia mici sunt mult mai deștepți decât eram noi la vârsta lor. Știi ce mi-a trântit aseară, când să ne așezăm la masă?

— Miti se grăbește, spuse inginerul. A și pus motoarele în mișcare…

— Da, spuse Emil. Se grăbește ca totdeauna.

— Ar trebui și noi…

— Da. Și noi.

Inginerul coborî la mașini. Emil mânui cu mișcarea obișnuită telegraful. Se auzi gâlgâitul demaroarelor și motoarele detunară scurt: întâi babordul, apoi, la câteva secunde, tribordul. În aer se răspândi mirosul dulceag-înțepător al carburantului ars incomplet. Pe urmă mirosul dispăru. Exact după timpul cunoscut, motoarele intrară în regim de lucru. Emil privi spre prova. Nava șase, pe care era Bădoiu, pornise deja spre port. Cealaltă navă, a lui Miti, făcea rondoul ca să se înscrie în urma ei, la drum.

— Ancora smulsă! strigă marinarul de la prova.

— Bine! răspunse Emil și puse maneta la „jumătate viteză”.

Secundul urcă pe puntea de comandă ștergându-și nădușeala de pe frunte.

— Ancora e la post, anunță el. Totul a mers bine. Mi-era teamă să nu se-ntâmple ceva…

— Nu se-ntâmplă, spuse Emil.

Nava începuse să ia viteză. Timonierul întoarse încet spre stânga și vasul porni ascultător să intre în formație.

— Șase-zero către toți. Intrăm în linie de șir, ca de obicei.

O fripturică de purcel, ca de obicei. Și geamul luminat. Petrecere frumoasă. Și o femeie care așteaptă, ca de obicei. La geamul acela luminat. Geamul de la etajul patru. Oricât de târziu, îl așteaptă. Brrr, iar picură. Un geam luminat. Căldura unei case. Și bateria de gheață, ca de obicei, dom’ căpitan. Ca de obicei…

Apucă iarăși maneta telegrafului. Dădu la mașini comanda pentru pornirea turbinelor suplimentare, de atac. Instalații sensibile, folosite cu zgârcenie. Consum mare de carburanți, dar și viteză aproape dublă. Se auzi un șuierat ascuțit, mereu mai ascuțit, ca un chiot interminabil, care îi biciuia nervii. Poate o

rămășiță din zgomotele bătăliilor vechi. Vuietul vântului în balaurii de pe steaguri dace. Zăngănitul lăncilor lovite de scuturi. Urletele corsarilor, azvârlind cârligele de abordaj. Mugetul vijeliei ce pustiește marea. Curând urletul acesta se împleti cu clocotul apelor spulberate pe lângă borduri. Canoniera se avântă înainte ca la un veritabil atac. Distanța până la navele din față scădea vizibil. Vântul amestecat cu picături de ploaie țiuia pe mai multe tonuri. Locotenentul Mihalcea își îndesă cascheta pe cap și strigă voios:

— Facem manevră în forță!

— Cârma babord, spuse Emil cu dinții încleștați.

Pe scară se ivi chipul îngrijorat al inginerului. Deși era frig de-a binelea, nu-și mai îmbrăcase scurta de piele. Venise numai în bluza neagră cu care-și făcea cartul la mașini.

— Tovarășe comandant, turbinele… De obicei…

— Ce „de obicei”? Ai vreo obiecțiune asupra ordinului primit? întrebă Emil întunecat.

Inginerul strănută și-și strânse mai bine bluza aceea neagră, subțire. În difuzor se auzi glasul lui Bădoiu cerând explicații. Emil apăsă pe buton și închise aparatul. Șeful-mecanic încerca să priceapă ceva din purtarea comandantului. Dar nu scoase nicio vorbă și Emil avea să-i fie recunoscător mai târziu, când avea să-i treacă această stare în care se amestecau ambiție copilărească, furie, nerăbdare și dorința de a face neapărat ceva care să iasă din rutina zilnică. Pe toți ne apucă uneori asta, dar n-avem tăria să mergem până la capăt. Emil ignora urmările gestului său; undeva, în subconștient, simțea că va fi tras la răspundere pentru acest act, că se va vorbi despre nesocotirea instrucțiunilor, că i se va reproșa încălcarea ordinii de marș, dar acum nimic nu avea importanță. Nava opt trecu ca un bolid pe lângă celelalte care micșoraseră viteza ca să-i lase drum liber și intră în port. Bădoiu își închipuise că au un accident, un bolnav grav care necesită ajutor urgent sau altă cauză deosebită care să fi impus folosirea turbinelor, dar nu i-ar fi trecut nicio clipă prin minte că de fapt nu exista nicio justificare. Molipsiți de frenezia comandantului, marinarii pregătiseră din vreme parâmele și schela, astfel că fără prea multă vorbă, acostarea decurse repede, mai repede ca oricând.

— Stabilește carturile și vezi să facă ordine prin compartimente, spuse Emil agățând undeva haina de piele și

căutându-și bluza albă pe care curierul de cart tocmai i-o adusese în cabină. Eu mă duc. Am o treabă urgentă.

— Am înțeles, spuse Mihalcea bucuros că i se încredințează comanda.

Emil trecu schela, încheindu-și din mers nasturii bluzei. Celelalte nave se vedeau între faruri, la intrare. Aprinseseră luminile de poziție. Se uită la ceas cu un gest mașinal și grăbi pasul.

12

Pe măsură ce se apropia de casa Andei, avântul inițial pierdea teren. Fără voie socoti că forțase turbinele vreun sfert de oră. Ploaia care se întețise îl lovea drept în obraji, îl răcorea, îl ajuta să-și adune gândurile, să redevină el, cel obișnuit, care-și pune la tot pasul întrebări, construiește ipoteze în defavoarea lui și se amărăște pentru lucruri care nu s-au petrecut încă.

Oare Anda e acasă? Cum va fi primit? Ce vor spune părinții ei văzându-l că vine așa, pe nepregătite? Nici măcar nu-i cunoștea bine; cineva i-l arătase odată de la distanță pe tatăl Andei: un tip care-a cutreierat toate mările, ăsta știu că și-a trăit viața... Altădată, la restaurant, dăduse mâna cu el în treacăt, dar nici nu-i reținuse prea bine chipul. Știa doar că poartă mustață și asta dă totdeauna expresivitate unei figuri.

...Anda nu e acasă, e cu niște prieteni pe litoral... Atunci mă scuzați de deranj... Dar ce-aveți cu dânsa?... Nimic, așa, voiam s-o văd, că am fost plecat... A, dumneavoastră sunteți...?

Anda e acasă. Se spală pe cap sau își pune părul pe bigudiuri. Știa că-n asemenea ocazii o femeie e inabordabilă. Îi vorbește prin ușă: Iartă-mă, dar nu te pot primi în halul ăsta. Stăm mâine de vorbă, dacă vrei... Mâine? Nici gând. Acum!... Acum? Nu-i nicio grabă, Emil...

Anda e cu un tânăr a cărui mașină staționează în fața casei. Ce mai faci? Iartă-mă, m-a invitat verișorul meu la o plimbare. Hm, verișor!... Mofturi! Plimbare, pe ploaia asta?

Ploua tot mai intens. El, tot mai neliniștit. Mergea aproape în fugă pe șoseaua pustie, sub lumina becurilor care făceau ca asfaltul să pară de lapte. În dreptul primelor blocuri ridică aproape fără voie privirea și văzu ceea ce se așteptase să vadă: niște geamuri luminate. Multe geamuri luminate, toată lumea e

acasă pe ploaia asta, la ora asta, dar el vedea un anume geam de la etajul patru… Va avea și el geamul lui luminat!

Și când te gândești că există câteva persoane care-ar asculta în genunchi o frază ca asta: Vrei să ne căsătorim? De ce naiba nu se potrivesc lucrurile așa, ca oamenii să se dorească simultan, să se simtă atrași unul spre celălalt… Bine-nțeles, dacă Anda nu mă iubește cu adevărat, n-o să accepte. La nouăsprezece ani nicio fată nu se mărită așa, numai de teamă să nu rămână nemăritată. Culmea ridicolului, un bărbat care se teme că n-o să fie acceptat ca soț… Da, dar vreau să fiu nu numai acceptat, ci și iubit. Vreau o dragoste întreagă, nu numai o jumătate, jumătatea mea. De fapt, s-a purtat destul de frumos în ultima vreme. Afară de povestea cu verișorii. Ei, era să se călugărească între timp? Și indivizii ăia chiar semănau a verișori. Poate și erau. Poate că ea ține la mine, dar ține în felul ei ciudat, flușturatic, la urma urmei e și asta tot dragoste, altfel ce rost ar mai avea drumul prin ploaie și turbinele suplimentare și dăruirea ei din prima seară și poveștile pe care le dorea de la mine? Toate lucrurile au o logică, până și vântul din seara aceea…

Își șterse apa care-i șiroia pe față. Nici nu observase că în câteva minute ploaia se transformase într-un adevărat potop. O s-arăt ca un șobolan murat. Halal ginerică! Mergea împotriva vântului și-și simțea obrajii reci. Numai fruntea, apărată de cozorocul șepcii, fierbinte. Și inima. Cam bombastic, ar râde Valeriu. Și neștiințific. Ce-i aia inimă fierbinte? Treizeci și șase de grade și cinci linii. Matematica face dreptate…

Strada ei. O stradă veche, cu case aproape rurale, dincolo de blocuri. Noroi. Și barca neagră ca un ciudat animal doborât lângă poartă. O condusese de câteva ori până la intrare și cunoștea casa, măcar în linii mari. Camera din față, destinată „musafirilor”, cum își numeau soții Cornea, din decență, chiriașii de sezon, era întunecată. La fel și camera Andei. Poate nu-i acasă, gândi cu un fel de ușurare, dar ușurarea asta îl făcu să se disprețuiască. Stau în poartă ca un golan. Mai rămânea bucătăria. Vara stăm mai mult la bucătărie. E mai vesel, îi povestise Anda. La bucătărie era, într-adevăr, lumină. Se gândi că dacă ar fi avut prilejul să vină pe la Valeriu, i-ar fi cunoscut pe bătrâni și acum totul ar fi fost foarte ușor. Ar fi vrut să dea vina pe Valeriu, dar era prea târziu. Trebuia să intre. Ploaia

țârâia subțire și familiar în burlanul de la colțul clădirii. Acest mic zgomot emana ceva liniștitor, un fel de asigurare că acolo stau niște oameni cumsecade și primitori, de vreme ce și la ei există un burlan prin care curge ploaia asta molcomă – și Emil împinse poarta cu un gest hotărât. Nicio primejdie ca Valeriu să vină-n urma lui; avea obiceiul să mai stea o oră sau două la mașini, după acostare, să pună totul la punct și abia pe urmă să plece. Iar pe ploaia asta, un ins comod și pedant ca el nici n-are ce căuta în oraș. O să stea în cabina lui, acolo, la navă, să citească din tomurile groase; nici pe el n-are cine să-l aștepte, niște singuratici, și el și Valeriu, numai că el n-o să mai fie un singuratic dacă...

Încercă să folosească dâra de lumină care venea de la bucătărie, dar nu era nevoie, aleea betonată strălucea în ploaie. De-acum înainte, fie ce-o fi, se duse întins la ușa luminată, cu perdeluță de creton înflorat pe un ochi patrat de geam. Bătu fără să mai încerce să distingă glasurile dinăuntru. Glasurile amuțiră și se auzi târșâit de papuci. Apoi ușa se deschise în afară, cum nu s-ar fi așteptat, gata să-l lovească, și glasul cunoscut al Andei îl făcu să tresară:

— Ia te uită, Emil! Te știam plecat pe mare.

— M-am întors.

— Pe ploaia asta! Doamne ferește, ești ud leoarcă. Hai. Intră repede!

Intră. Și din clipa aceea totul i se păru grozav de simplu. Tatăl Andei lăsă ziarul din mână și se ridică să-l întâmpine, iar mama se străduia să dezlege pe furiș șorțul cam vechi pe care-l purta de obicei când gătea. Înăuntru era curat și mirosea a friptură și ceva sfârâia pe plită. Pe peretele opus ușii era o icoană veche de lemn atât de afumată că aproape nu i se mai cunoștea desenul.

— Bună seara, spuse Emil scoțându-și cascheta. Nu știu dacă nu vă deranjez...

Protestele gazdelor îi făcură plăcere. Se vede bine că nimerise la un ceas tocmai potrivit, la ceasul când familia e adunată în jurul mesei de seară și afară plouă îndemnând la vorbă lungă. Tatăl Andei veni să-i strângă mâna – cred că ne-am mai cunoscut, domnule căpitan – iar mama încercă să-l determine să ia loc, făcându-se că nu observă firul subțire de apă care se scurgea de pe cozorocul cascheteI. Dar Anda sări cu gura, ca

omul deprins să fie ascultat:

— Cum să stea jos când e ud până la piele? Mai bine hai în casă, Emil, să-ți dau o pijama de-a lui tăticu. Nu garantez că o să fii grozav de elegant, dar decât să răcești…

Arăta foarte domestică în capodul acela roșu, cu mari flori albe și albastre. Emil își aminti că văzuse la mama lui, acum câțiva ani, ceva asemănător, și se simți mult mai la îndemână. Încercă să se opună, râzând, dar Anda nu admitea replică; își strânse vitejește capodul cu o mână, cu cealaltă își aruncă o basma uriașă pe cap și cu bărbia îi făcu semn lui Emil s-o ia înainte:

— De-acuma ești prizonierul meu. Hai!

Emil ieși binecuvântând ploaia care transformase clipa solemnă și temută într-o mică întâmplare hazlie. Anda îl târa impetuos după ea, prin ploaie, traversară aleea de beton și urcară cele trei trepte care duceau la ușa holului. În hol, ea îl lăsă o clipă să aștepte, pipăi prin întuneric clanța și deschise o altă ușă. Emil auzi răsucindu-se comutatorul și o lumină dulce, verde-albăstruie, inundă totul.

— Trebuie să iei lucrurile așa cum sunt, spuse ea. Să n-ai impresia că intri într-o farmacie. Nu prea am vreme de dereticat, cu pregătirea asta…

Se afla chiar în pragul camerei ei, perspectivă la care nici nu se gândise cu câteva minute mai înainte. Examină repede interiorul acesta supraîncărcat cu tot ce s-ar fi putut numi lucrurile necesare unei fete de măritat. Un studio fără cuvertură, stacojiu, cu panoul din spate capitonat în romburi pe care le bănuiai moi și odihnitoare; un șifonier masiv cu vitrină în partea de sus, o vitrină încărcată cu tot felul de nimicuri – poșete vechi, sticluțe cu parfum, vaze mici înflorate și chiar o pălărie verde, pe care mai mult ca sigur posesoarea n-a îndrăznit încă s-o poarte în văzul lumii; pe o măsuță un radio cu picup, un aparat mare, cam demodat și totuși impunător cu zecile lui de butoane și clape albe, iar dedesubt un morman de discuri în plicuri viu colorate; într-un colț clasica toaletă cu oglindă – ce-om face cu două bestii de-astea, gândi Emil cu umor – încărcată și ea cu tot felul de sticluțe, borcănele de pomadă, creioane, antinevralgice, ghemotoace de vată folosite la demachiat, precum și un instrument cu totul neobișnuit, un fel de foarfecă dar cu un semicerc de oțel cromat în loc de tăiș. Emil nu se putu abține să

nu ia în mână ciudata ustensilă și s-o îndrepte întrebător către Anda, oare cotrobăia prin șifonierul uriaș:

— Ce mai e și asta?

Anda i-l smulse din mână și-l ascunse la spate:

— Pentru întors genele, spuse ea rușinată. Și dă-ți haina jos, că mă supăr. Vrei să răcești?

Începu să-i descheie ea însăși nasturii oxidați de aerul sărat al mării, cu dezinvoltura copiilor sau a infirmierelor. Emil își scoase bluza albă și rămase numai în maiou.

— Ai mai făcut plajă de atunci? Uite ce te-ai bronzat, se miră Anda întinzându-i bluza de pijama. Ei, nu-ți vine tocmai rău. Cam scurtă, e drept, cât despre lărgime… am și eu loc în ea.

Se lipi de el în glumă și Emil găsi prilejul s-o îmbrățișeze de-a binelea. Anda nu-l respinse, dar nici nu-l încurajă prea mult. Încerca să-și explice prin ce miracol ajunsese Emil aici, în camera ei, cu știrea părinților, cu figura asta oficială.

— Să mergem, căpitane, spuse ea teatral. Cu toate că aspectul tău brav n-a câștigat prea mult prin această deghizare.

Emil se privi în oglinda mare a toaletei și izbucni în râs. Cu mutra asta sunt numai bun să merg în pețit!

— Ascultă, Anda, știi pentru ce am venit?

— Ți-era dor.

— Ai ghicit. Și mai e un motiv, mai puternic. Ca să nu-mi fie dor altădată… Să fii mereu cu mine… M-am gândit că noi doi…

— Ce tot ocolești vorba? spuse ea în șoaptă, devenind deodată serioasă. Spune ce vrei să spui.

— O să-ți spun. Știi, eu țin foarte mult la tine și vreau să te întreb dacă și tu… dacă ai vrea… dacă ești de acord să ne căsătorim.

— Emil! șopti ea. Te-ai gândit bine?

— Și ziua și noaptea numai la asta mă gândesc. Dar tu… tu nu spui nimic?

— Ce să spun? Evita să-l privească, făcându-și de lucru cu nimicurile acelea împrăștiate prin casă. Că sunt fericită? Nu știu, nici nu mi-a trecut prin cap asta. În orice caz, mă bucur. Înseamnă că ai încredere în mine și mă socotești aptă să… Dar mai târziu? N-o să regreți oare?

— Niciodată, spuse el înflăcărat. Simt că n-aș mai putea trăi fără tine. Am încercat să-mi închipui că tu nu ești, că nu te-am cunoscut, că trăiesc la fel ca înainte. Nu pot. N-aș mai putea,

acum. Fără tine viața mea n-ar mai fi viață…

Abia acum ea întoarse privirea. Îl vedea frământându-se ca un școlar care și-a debitat lecția și nu mai știe ce să spună, sub privirile severe ale profesorului. Simți un fel de duioșie. Omul cu brațe puternice, devenit acum un școlar stângaci… Trebuia să curme situația asta. Mai auzise fraze asemănătoare. La două-trei luni odată, cineva îi spunea ezitând și pândindu-i pe față reacția, știi, cred că am fi o pereche minunată, ce-ar fi să ne căsătorim? Râsese la fiecare asemenea declarație fățișă și cam brutală, dar de data asta nu-i venea să râdă. Trecându-l pe Emil între candidații posibili, se așteptase la asta. Numai că venise prea deodată, și mai era și pijamaua aceea cu dungi roz și cu un nasture lipsă, urât lucru, un nasture lipsă, o carte de vizită destul de neagră pentru o viitoare mireasă…

— Anda, aproape strigă Emil. Nu spui nimic? Nu vrei? De ce taci?

Ea simți o nevoie acută să-i simtă brațele acelea puternice în jurul mijlocului, să-i redea atributul pe care i-l prețuia cel mai mult. El îi veni în întâmpinare, surâzând. O strânse la piept și-i simți sânii tari, elastici, striviți sub puterea lui. Apoi Anda își recăpătă echilibrul:

— Hai să mergem, au să intre la idei. Sunt niște oameni cumsecade, dar au ciudățeniile lor.

Emil se supuse oftând. Abia acum i se părea că vine partea grea a lucrurilor, dar o urmă cu supunere.

— Aveam alte planuri, se întoarse ea în ușă. Voiam să dau la facultate…

— Dai la fără frecvență.

— Mai discutăm noi. Timp e destul, murmură ea. Hai repede, că plouă.

— Știi ce, trebuie să le spunem și… lor.

— Trebuie, încuviință Anda. Dar mai întâi să mă gândesc. Prea le vrei pe toate deodată…

Mama Andei își ascunse cu greu zâmbetul când îl văzu pe Emil în noua lui înfățișare. Își făcu de lucru pregătind fierul de călcat. Refuză orice ajutor sau măcar sugestie, susținând că e nevastă de marinar și o viață-ntreagă a călcat bluze albe. Bărbatul ei îl luă cu vorba pe Emil, povesti niște întâmplări vechi de pe mare, la care Anda strâmbă un pic din nas pentru că le mai auzise și nu o dată, scoase la iveală sticla de țuică și soția

lui pregăti în grabă niște icre, în așteptarea fripturii care-și făcea stagiul în cratiță. În cele din urmă, în toiul discuției, Emil spuse privindu-i pe rând:

— Știți, de fapt eu am venit s-o cer pe Anda în căsătorie.

Totul se petrecu după cuviință. Tatăl păru surprins și spuse cu fățărnicie că nu prea sunt pregătiți, mama își șterse o lacrimă iar fata lăsă ochii-n jos rușinată aproximativ. Pe urmă, Cornea trecu în revistă calitățile fiicei, fapt care stârni un protest violent.

— Ce Dumnezeu, tată, parcă vinzi un lucru și-i faci reclamă!

Gata-gata să strice tot, și Cornea își stăpâni cu greu furia. Nici măcar acum, într-o clipă solemnă ca asta, Anda nu voia să-i dea concursul! Doar era vorba de viitorul ei, de situația ei. Ce ți-e și cu fetele din ziua de azi! își spuse el în gând, făgăduindu-și solemn o răfuială cu Anda între patru ochi. Dar deocamdată trebuia să treacă peste observația ei, s-o ignoreze, ba chiar să zâmbească ridicând din umeri: fată zvăpăiată, ce vrei! Și să-și urmeze discursul de cuviință, pe care toți tații îl știu fără să-l fi învățat de undeva.

— Am crescut-o cum ne-am priceput mai bine, că numai pe ea o avem, încheie el. Am dori să fie fericită, tot ce-am făcut și facem e pentru ea, numai ea să fie mulțumită, să aibă de soț un om cumsecade, dumneata pari într-adevăr un asemenea om…

Trecuse de la dumneavoastră la dumneata și Emil socoti asta un semn bun: exprima apropiere, doar îi va fi ginere, nu?

Pe la zece, când ploaia se mai oprise, Emil plecă cu Anda să-și sărbătorească logodna lor intempestivă. Îi invitaseră și pe părinți, dar ei refuzaseră spunând că sunt bătrâni și ar fi mai nimerit să stea ei doi de vorbă, singuri, despre ce va fi.

La Cazino, eternul nea Ilie veni să ia comanda:

— Vin și friptură, ca de obicei, dom’căpitan?

Emil încuviință din cap și zâmbi, foarte împăcat cu sine și cu lumea-ntreagă.

Partea a treia

1

Lăsă să-i atârne capetele cravatei negre, de uniformă, pe albul imaculat al cămășii, și se întoarse spre ea:

— Trebuie, fată dragă. Suntem navă de gardă. În schimb, mâine am liber toată ziua, adăugă cu o veselie cam de comandă. Când ies din port, trec și te iau de la birou. Te învoiești și mergem unde vrei. Un fel de duminică, nu-i așa?

Anda se ridică într-un cot. Halatul azuriu și strălucitor se mula pe șold într-o curbă nemaipomenit de lină, aeriană parcă. Semăna cu o femeie desenată de Pallady, una din femeile acelea suple și fierbinți, pe care le ghicești vibrând de dragoste chiar și în inerția pânzei. Era bucuros c-o are, că-i nevasta lui, că e frumoasă și că se iubesc.

— Și să dorm iarăși singură? spuse Anda. Mai bine mă duc la mama. Rămân acolo peste noapte.

— Dacă ții neapărat... spuse el, făcându-și de lucru cu cravata.

— Țin neapărat. Și nu te mai încrunta, Emil. Înțelege-mă. Nu m-am deprins încă. Sau... nu m-am resemnat. Ție ce-ți pasă? Pleci dimineața, nici nu te-aud când te scoli, și vii tocmai spre seară.

— La cinci. Să nu exagerăm.

— La cinci, conveni ea. Dacă vii. Dacă nu pleci în larg. Dacă nu intri de gardă. Iar eu n-am mai fost la cinema de-o lună.

— Ți-am mai spus: du-te singură. Ce, numai tu ești în situația asta? Nevestele celorlalți cum fac? E păcat să pierzi un film bun...

— Filmul e doar un exemplu, Emil. Dacă facem socoteala, de la nuntă până-acum n-am stat împreună nici jumătate din seri.

El desfăcu pentru a zecea oară cravata și-o trase cu putere în jos, încât mătasea scoase un fel de țiuit. Se văzu în oglindă: roșu de necaz, cu gulerul cămășii strâmb. Iar ea, în pat, ciugulind dantelele unei perne și protestând monoton. Încercă totuși să rămână calm:

— Așa-i totdeauna vara. Mai pe toamnă însă...

— Speranțe și iar speranțe.

— Ia mai las-o, spuse Emil încă stăpânit. Ce să zici de

marinarii comerciali care pleacă luni de zile?

— Treaba lor dacă le convine. Aici nu-i vorba de ei, ci de mine. Trăiesc ca o călugăriță.

— Atunci de ce te-ai măritat?

Anda făcu ochii mari. Replica venise pe neașteptate, brutal, ca o lovitură. Simți cum îi năvălesc lacrimile în ochi. O nemulțumire îndelung reprimată, acum dezlănțuită de fraza aceea scurtă și netedă ca lama unui cuțit. O ciudă, o durere, o revoltă. Printre lacrimi abia îi distingea silueta masivă, întunecând pe jumătate fereastra. Sigur, problemele ei nu-l ating. Își are viața lui, preocupările lui, cariera lui. Toți fac caz de carieră, cum spunea Iuliana. Oare ea cum rezistase așa, ani și ani? Îl văzu apropiindu-se și se întoarse spre perete.

— Iartă-mă, Anda. N-aș fi vrut să spun asta. Nici n-am gândit-o…

Ar fi dorit să țipe la el, să-i arate fățiș întreaga nedreptate pe care i-o făcuse, să-l facă să priceapă că o nevastă nu-i persoana căreia îi dai salariul și-ți spală cămășile și din când în când te culci cu ea. Dar nu izbutea să lege măcar o frază, hohotea de plâns și vorbele i se înecau într-o năvală de suspine.

— Fată dragă, iubito, încetează, spuse el puțin speriat. Ce s-a întâmplat, ai avut vreun necaz astăzi, spune-mi, ești prost dispusă și tocmai acum m-am găsit și eu… Iartă-mă, n-am vrut să te supăr…

— Nu mă așteptam din partea ta, spuse ea în sfârșit. Încep să mă conving ce fel de om ești… M-ai luat ca să-ți fac mâncare. Ție-ți trebuie servitoare, nu nevastă…

— Anda, cum vorbești? Ne-am căsătorit din dragoste. Te-am luat fiindcă te iubesc, fiindcă nu pot trăi fără tine. Iar tu… tu ai știut totul despre mine când ai acceptat. Știai că plec în larg, că lipsesc nopțile de acasă, mi-o cere meseria, ce să fac, înțelege-mă. Dar asta nu mă-mpiedică să te iubesc. Hai, nu mai plânge, dragostea mea. N-are rost să plângi.

— Nu plâng, spuse Anda cu ochii șiroind de lacrimi.

Se așeză lângă ea, pe pat, și-i cuprinse umerii.

— Uite, în seara asta mergi la mămica. Te conduc eu când plec. Și mâine nu te duci la serviciu. Le dau telefon și le spun că ți-e rău. Iar când mă-ntorc, ne punem bărbi false și o ștergem la Constanța, să nu ne cunoască nimeni… Hai, râzi un pic. Cât o rază de soare. Cât un vârf de ac. Hai, că șoriceii se înecă de-

atâta apă…

Ea râse printre lacrimi și-și întoarse fața spre el. Emil o sărută pe obraz, apoi pe bărbie, apoi încercă să coboare mai departe, capodul era un obstacol, trase de mătasea îndărătnică până când nasturele mare, albăstrui, sări cât colo și-n deschizătură se ivi victorios un sân alb ca marmura. Anda se lăsă pe spate învinsă, robită, cu ochii închiși, și gemu ușor sub avalanșa aceea de sărutări:

— Te mai miri că nu-mi place să stau fără tine…

— Suntem amândoi niște proști, spuse Emil într-un târziu, urmărind rotocolul de fum care luneca agale spre tavan. Am hotărât de zeci de ori să nu ne mai certăm și totuși…

Ea se juca în fața oglinzii, modelându-și cu îndemânare părul în fel și chip.

— Se spune că unde nu-i ceartă nu e dragoste, zise. Unii țin supărarea săptămâni întregi. Ce zici, mi-ar sta bine cu coc indian?

— N-aș accepta una ca asta, ferit-a sfântul.

— Cocul indian?

— Nu, fată dragă. Cearta de-o săptămână. Mi-aș lua lumea-n cap.

— Am zis și eu așa. Dar pe undeva am dreptate. Săptămâni de-a rândul la serviciu, acasă, la piață, la bucătărie… Altceva nu mai știu.

— Ar trebui să avem un copil. Să te mai aud atunci că te plângi de plictiseală.

— O, asta nu, deocamdată nu. Un copil înseamnă sfârșitul tinereții. Nu uita, Emil, am douăzeci de ani…

— Iar tu fii mai realistă, fată dragă. Nu putem sta toată ziua prin baruri. Devine monoton și obositor. Plus că te distruge din punct de vedere financiar.

— Știi că-mi placi? Când e vorba să ieșim undeva, devii foarte calculat. În schimb, de câte ori vii din larg, te oprești la Cazino…

— Obicei vechi și bun, zise Emil. Tradiție.

— Sunt unii care trăiesc foarte bine și fără tradiția asta.

— Fată dragă, eu nu sunt Bădoiu.

— Adică cum, Bădoiu?

— Toată lumea știe că-l ține nevasta sub papuc. Și n-aș vrea să se molipsească și alții.

Anda se ridică de pe taburet, încă ținându-și cocul cu mâinile. Îi vedea brațele bronzate dezgolite până sus, coatele cu gropițe întunecate, mușchii robuști profilându-se sub mătasea subțire.

— Ascultă, Emil, dacă-ți închipui că… începu ea agresiv.

— Stai, stai pe loc! strigă el.

— Ce s-a întâmplat?

— Nimic. Vroiam doar să-ți amintesc că am jurat să nu ne mai certăm din toate fleacurile…

Ea lăsă cocul să-i cadă și părul i se revărsă pe umeri. Se întoarse bosumflată spre oglindă și el surâse, urmărind iarăși rotocolul de fum care se ridica alene spre tavan. Tavanul alb, înconjurat de un chenar verde închis, ideea ei. Văzuse așa ceva într-un film. Degeaba-i explicase că asta merge la case înalte, că e de modă veche și limitează spațiul interior. Într-o zi, venind din larg, găsise toată casa zugrăvită după gustul ei. Sufrageria cu trandafiri mărunți de bronz. Și cu chenar pe tavan. Ce mai e și geometria asta? Tavan-oglindă, i-a explicat Anda cu competența proaspăt dobândită de la meșterul zugrav și a adăugat întrebător: Te pomenești că nu-ți place. Ia vezi dincolo.

Dincolo aceeași poveste, dar pereții într-un galben palid, cu puncte strălucitoare presărate peste tot. Praf-de-mătase, l-a lămurit ea iarăși. Dai un ban dar face. Și să vezi baia! Baia era, de la brâul de faianță în sus, vopsită în ulei alb. Parcă-i frigider, a observat Emil. Dar la urma urmei e drăguț. Dă aspect de curățenie…

Anda avea unele porniri ciudate și în aranjamentul camerelor. Cea mai grozavă era prezența a două toalete, cu oglinzile astfel orientate, încât formau un unghi și te puteai vedea deodată din față și din profil. Pe urmă mileurile împrăștiate peste tot. Sămânță de praf, mormăia el când se-mpiedica de ele. Dar nici asta nu-l sâcâia prea mult. Avea oroare de un singur lucru – cuvertura plușată cu un uriaș păun albastru în mijloc. Apăruse între darurile de nuntă, adusă de un prieten navigator, și Anda țipase de entuziasm văzând-o. Ai de gând să pui sorcova asta în perete? întrebase el mai apoi. Nu în perete ca mahalagiii, ci pe studio. Doar n-oi vrea să-l ținem gol sau acoperit cu o pătură, ca la căminul garnizoanei. De unde dracu știi tu cum e la căminul garnizoanei? întrebase el brutal. Ești stupid, Emil. Iar începi cu accesele de gelozie?

Mai avusese asemenea accese, chiar după logodnă, în spațiul

acela febril și încărcat de întâmplări care precedase nunta. Anda avea mulți prieteni și numai un om absurd i-ar fi putut interzice să stea de vorbă cu ei. O opreau pe stradă, de față cu el: Ce faci, păpușo? Nu mai dai niciun semn de viață? Ea râdea. Râdea și Emil, cam mânzește, e drept. Un vechi amic, explica Anda cu seninătate când se depărtau. Habar n-are că noi... Îl strângea victorioasă de braț și Emil se îmbuna pe dată. Era a lui și nu a altuia. Își aminti de o asemenea întâlnire chiar în preziua nunții. Umblau după tot felul de cumpărături de ultimă oră prin Constanța și Emil căra după el o geantă de voiaj încărcată cu pachete de toate mărimile. Tocmai când era pe punctul să propună o pauză de-o bere, că am obosit ca un catâr, fată dragă, Anda s-a oprit cu un aer nenorocit în fața unui magazin: Ce mă fac eu? Așteaptă-mă o clipă, Emil. Până să răspundă ceva, ea a dispărut înăuntru. Încă neînțelegând despre ce e vorba, Emil s-a uitat spre vitrina care-o alarmase atâta. S-a uitat și s-a depărtat în grabă. Nu-i plăcea să stea în fața magazinelor unde se expune lenjerie feminină. Totdeauna prefera să facă abstracție de sutiene, port-jartiere și alte asemenea; pentru el nu existau sau în orice caz le ignora. S-a îndreptat deci către altă vitrină, mai accesibilă privirilor unui puritan. După un interminabil sfert de oră, Anda a ieșit însoțită de un tânăr înalt și palid, care-i șoptea ceva la ureche. Ea râdea cu ochi cam temători către Emil, care privea de departe scena, intrigat, fără să se hotărască la vreo mișcare. Cine dracu mai e și ăsta? De unde-a apărut cu mutra lui de halucinat? După semnele de sub ochi era nedormit de-o săptămână sau cel puțin așa i se părea lui Emil care, deprins cu oboseala și perfect sportiv, nu făcea niciodată cearcăne. Și ce naiba căuta într-un magazin unde se vând chiloți de damă? Emil, l-a strigat Anda apropiindu-se cu tipul scai după ea. Uite un prieten și viitorul meu soț, a făcut ea prezentările. Încântat, a mormăit Emil în timp ce celălalt spunea ceva în sensul Gioni-îm-îm-escu-îmi pare bine. Emil, uite, Gioni nu crede că ne căsătorim. Convinge-l. Din păcate, ăsta-i adevărul, a glumit Emil. Parol, e ceva serios? a întrebat Gioni. Avea o mână uscată și viguroasă, cu degete lungi. Vă doresc fericire, a spus el brusc și a plecat tot așa, ca un halucinat. Nu-l cunoști, Emil? A fost pianist la Cazino, acum doi ani, pe vară. Acum doi ani pe vară făceam aplicație la gurile Dunării. Hai, dragă, nu fi bosumflat. Eu n-am nicio vină dacă... Nici eu, a

întrerupt-o el și aproape i-a smuls pachețelul lunguieț, frumos ambalat în foiță, ca să-i dea drumul în geantă. N-ar trebui să ne certăm pe stradă, Emil. Nici prin gând nu-mi trece, dar mă întreb când dracu se termină cu toți băutorii ăștia de coniac. Dar s-a terminat de mult, Emil, și nu-i vina mea că nu vezi asta. Ți-am spus o dată că sunt gelos. Știu, dar trebuie să ai motive, și n-ai. Acuma n-ai. Nu vreau să am niciodată, a conchis el cu violență reținută.

Altă vitrină, alt obiect absolut necesar, după părerea Andei, altă așteptare în fața magazinului, pe trotuarul dogoritor, cu geanta devenită plumb. Nu mai reluaseră discuția și incidentul părea pierdut undeva, printre lucrurile fără semnificație. Aveau griji mult mai importante, care le chinuiau somnul și-i făceau să trăiască într-o continuă înfrigurare; pierdeau noțiunea timpului și mai apoi nu izbutiră să-și amintească exact cum a fost. Mii de probleme îi solicitau, îi frământau, îi hărțuiau, îi întrerupeau; lăsau o treabă la jumătate ca să primească un musafir, îl părăseau pe acela ca să ducă tratative cu muzicanții, apoi lista de invitați – Emil avea colegi mulți și pe ea și pe părinții ei îi cunoștea tot orașul; curtea familiei Cornea devenise un adevărat decor de serbare câmpenească, cu ghirlande de hârtie colorată și șiraguri de becuri împrumutate cu mari intervenții din stocul pentru Ziua Marinei; alergătură după vin, după găini, după certificate, apoi în câteva rânduri la Cazino – pentru ultima oară, Emile, că tot pleci dintre noi, din tagma burlacilor – vizite protocolare la rudele soților Cornea, care voiau să-l vadă pe Emil înainte de căsătorie și-l studiau fără jenă cum mănâncă dulceață sau soarbe cafea (ce-ar fi să-i mai dăm încolo pe crocodilii ăștia cu anchetele lor, nu pot, Emil, sunt rude, nu vreau să-i supăr) toate acestea se îngrămădeau cu un vârtej și nu le mai dădeau vreme să se gândească la altceva; Anda începuse să doarmă la el în serile dinaintea nunții, fiindcă în casa părintească domnea un haos greu de închipuit, cu toate insistențele disperate ale mamei care cădea din picioare de oboseală; ei înșiși adormeau zdrobiți de alergătură și de griji și nu le mai ardea nici de îmbrățișări și ultimul gând înainte de a adormi era tot în legătura cu nunta: Știi că am uitat să-l punem la socoteală pe Cutărică? Oare când naiba sunt gata invitațiile? O fi găsit tata mese și scaune destule? Cum a rămas cu orchestra?

O criză la începutul unei căsnicii e un lucru firesc și ușor de

înțeles, se consolă Emil. Doi oameni până mai ieri străini vin să-și împartă masa și patul și camera și bucuriile și părerile care nu coincid totdeauna, mai e și diferența de vârstă și individualitatea fiecăruia... E necesară o perioadă de acomodare, dar cât o să dureze asta? Certurile au devenit ceva firesc, ca pâinea zilnică, și dacă ne obișnuim așa, suntem pierduți...

— Ai căzut în Nirvana, ce-i cu tine?

— Nimic, tresări el. Mă gândeam la noi doi.

— E un motiv serios de meditație. Cu toate că-i prea târziu ca să mai schimbi ceva.

— Iar începi, Anda?

— Glumesc. Văd că stai să-mi cenzurezi fiecare vorbă. Mai bine dă-te jos și fă o cafea. Nu reușesc deloc să pun lațele astea într-o ordine oarecare.

El coborî și pregăti cafeaua, uitându-se mereu la ceas. Era destul de târziu. Când reveni la bucătărie, Anda îl aștepta gata de drum.

— De data asta n-o să mai spui că ai întârziat din vina mea. Îmbracă-te repede, leneșule. Între timp eu îți pregătesc un pachețel cu mâncare.

— Mai bine un pachețel cu vorbe bune, bombăni ei.

— Ba un geamantan întreg, dacă-ți închipui că vorbele țin de foame. Hai, lasă-mă că-mi strici părul. Stai cuminte, Emil!

2

Valeriu se uită la ceas. Trebuia să fie aici de un sfert de oră, gândi. Fata asta atât de punctuală... l-a venit ei rândul să întârzie. Sau să nu vină deloc. Din punctul ei de vedere, are dreptate. Dar cum să merg la parada modei acum, când mai am puțin și pompa, mult visata pompă suplimentară, prinde contururi tot mai precise! O refuzase politicos dar ferm: imposibil. Am de terminat niște calcule... Iarăși matematicile! oftase fata de la O.N.T. Noroc că nu ești căsătorit. Nu-mi închipui cum ar accepta o femeie să se mărite cu o tablă de logaritmi. El râdea, dar fata vorbea foarte serios. Pentru prima oară protesta împotriva matematicilor. În general se înțelegeau foarte bine ei doi, Valeriu se purta în felul lui rece, rațional, puțin ironic poate, dar dacă ea accepta această companie, foarte

bine. Într-o vreme se gândise că ar putea fi o soție acceptabilă. Nepretențioasă, în stare să-i înțeleagă pasiunea și să i-o respecte... Inițial părea foarte interesată de preocupările lui. Valeriu îi explica răbdător, ca unui copil, câte ceva despre rezistența materialelor și despre specificul construcției navale. Foarte interesant, repeta ea mereu. Nu m-aș plictisi niciodată...

Parada modei venise să strice acest echilibru senin. Fata se pomenise în fața unui refuz atât de categoric, încât se îngrijorase brusc: Valeriu, totdeauna pui matematica înainte de toate? Da, totdeauna. Matematica înainte de toate. Matematica e pentru mine ca aerul. Va trebui să mă suporți împreună cu ea. Imaginea mea e incompletă altfel. Ia-mă așa cum sunt, cu ea cu tot... Ea nu spusese nimica. Mergeau încet, în tăcere. La intrarea hotelului unde locuia, fata s-a întors spre el ultimativ: Cum rămâne cu parada modei? Imposibil, nu te supăra. Pun mare preț pe duminica asta. Seara, dacă vrei, ieșim pentru o oră-două, dar la Constanța nu pot să merg. Ne vedem la opt, tot acolo? Mda...

Era opt și jumătate. Valeriu încercă să se convingă că la urma urmei era de așteptat una ca asta. Revolta ei contra matematicilor trebuia să se manifeste, mai devreme sau mai târziu; poate fata avea de gând să-i dea un ultimatum: ori matematica, ori eu. Multe au obiceiul ăsta, să deteste lucrurile pe care nu le înțeleg. Li se pare că pasiunea bărbatului pentru orice altceva în afară de ele le diminuează importanța. Făcu câțiva pași în sus, pe faleză. Dinspre Cazino se auzea gâlgâitul melodios al saxofonului.

— Salut, bătrâne solitar! Am impresia că ticluiești o odă pentru un robot și trei mașini de calculat.

Se întoarse. Emil și Anda se opriseră lângă el. O salută pe Anda și cu Emil schimbă glumele lor obișnuite.

— Nu pot să sufăr plimbăreții singuri, spuse Emil. Oamenii singuri sunt de obicei răi sau inabordabili.

— Sau nefericiți, spuse Valeriu.

— Cum poate fi nefericit un computer, chiar dacă poartă pantaloni?

— Dar unde ți-e amica, suedeza? întrebă Anda.

— Cred că am terminat cu ea, mărturisi Valeriu. Sau ea cu mine. Mai degrabă și mai exact așa.

— Dac-ai asfixiat-o pe biata fată cu formulele tale! interveni

Emil. Încă o victimă a exploziei informaționale…

Valeriu se uită pe furiș la ceas, cu o speranță anemică, apoi încercă să râdă:

— Nu-i place matematica, asta-i. Nu toți oamenii se potrivesc la gusturi.

— Vrei să spui că pentru atâta lucru…

— Nu-i deloc puțin, îl întrerupse Valeriu. Matematica a fost doar instrumentul de măsură. Fata îmi plăcea. Aveam impresia că și ea ține la mine. Dar a fost suficientă o mică încercare și afecțiunea ei n-a rezistat. Înseamnă că era prea fragilă sau dintr-un material de calitate inferioară.

Anda spuse declamativ:

— Domnul Valeriu vrea să aplice în dragoste rezistența materialelor? Vă rog să-mi iertați ignoranța, dar așa mi s-a părut.

— Universul e unic, duduie Anda, sau doamnă Armașu, dacă preferați.

— Nu fi caraghios, Valeriu, spuse Emil.

— Nu, sunt trist. Dar îi datorez o explicație Andei. Universul e unic și se conduce după legi precise. Rezistența e una dintre aceste legi. O categorie, dacă vrei. Se aplică și la metale, și la beton, și la stofe, și la dragoste. Numai o dragoste rezistentă poate rămâne intactă în împrejurări dificile.

— Gata lecția? întrebă Emil. Dinspre Cazino muzica se auzi mai distinct, adusă de briză. Ce-ar fi să ne încercăm rezistența la un Murfatlar? Nea Ilie mi-a trimis vorbă că se simte ignorat.

Valeriu aruncă o ultimă privire în lungul falezei, dar prin mulțimea care se plimba nu distinse nici măcar o siluetă care să semene cu fata de la O.N.T.

— Lecția s-a terminat, spuse el. Urmează tema pentru acasă. Doi prieteni A și B încep să țină unul la altul. La un moment dat, B îi cere lui A să meargă împreună la parada modei. A nu poate merge, are o treabă grozav de importantă, dar B nu înțelege, se supără și pleacă singur. Întrebare: să se calculeze rezistența prieteniei lui B pentru A.

— Pot să răspund de pe acum? întrebă Emil.

— Da.

— Rezistența e nulă.

— Anda, tu ce zici?

Anda șovăi.

— Pentru B parada modei e la fel de importantă ca și pentru treburile acelea pentru A.

— Dragostea cere sacrificii, spuse Valeriu. Să se măsoare atunci puterea de sacrificiu. Întrebare de-ncuietoare, adăugă el trist.

3

În anticamera comandantului brigăzii, un tinerel frumos și rumen în obraji, ai fi zis un artist de cinema deghizat în sergent, era neînduplecat. Ofițeri cu dosare sub braț veneau și plecau, dezamăgiți, fiindcă răspunsul sergentului erau invariabil:

— Ședință, vă raportez. Cu tot statul major.

Spunând asta, se apuca să alinieze caietele de pe masă, telefonul cu multe butoane, scrumiera. Din biroul contraamiralului nu se auzea niciun sunet. N-ai fi bănuit că dincolo de ușile capitonate cu pluș cenușiu are loc o discuție aprinsă, se înfruntă puncte de vedere, se nasc controverse. În capul mesei de consiliu, contraamiralul Dobrescu asculta, cu bărbia-n palmă, părerile ofițerilor de stat-major despre divizionul de canoniere.

— Era bine să mai stea câteva zile Bădoiu, spuse specialistul mecanic. Să vadă cum au mers lucrurile, e vorba de munca lui, de oamenii lui…

— N-ar fi ajutat la nimic, îl întrerupse căpitanul de rangul doi Stîrcu, specialistul cu artileria. Dacă tot pleacă, ce rost mai are să afle? O să-și noteze în carnețel și o să cadă pe capul altora sarcina să dreagă ce e de dres.

Dobrescu spuse încet, hașurând cu grijă o literă mare, desenată pe toată foaia carnetului:

— N-a fost un comandant tocmai rău. Avea grijă de oameni, îndeplinea planurile de pregătire…

— Dar nici nu-l dădea tactica afară din casă, spuse printre dinți specialistul cu artileria.

Căpitanul de rangul doi Stîrcu era un om mic și negricios, cu fața uscățivă de ascet. Toată lumea știa că are o fire ciudată și nesociabilă; fusese căsătorit de două ori și se spunea că o a treia încercare n-o să-i izbutească niciodată; orice femeie care intra în casa lui o dată nu mai revenea a doua oară, fiindcă se lămurea repede cu cine are de-a face. Duminica, distracția lui

favorită era să facă din proprie inițiativă controlul disciplinei printre marinarii ieșiți în învoire; avea un nemaipomenit talent de a-i descoperi pe cei în neregulă și lunea prezenta totdeauna contraamiralului o listă cu păcatele mărunte ale celor care aveau nesansa să-i iasă în cale. În schimb era un cibernetician iscusit și publica prin revistele de specialitate. Apreciat dar nu iubit, înțeles de unii și temut de toți, căpitanul de rangul doi Stîrcu era un reprezentant al tagmei despre care spunem „un rău necesar" pentru că n-o poți izola și nici n-o poți condamna la inutilitate.

— Trebuie o mână de fier, peroră el mai departe. Șeful de stat major mai are doi-trei ani și iese la pensie. Nu ne putem baza. Moale, de o bunătate prostească…

— Nu. E numai blând, îl contrazise cineva.

— Blând! Blândețea e bună pentru surori de caritate.

— Să numim pe unul dintre comandanții de nave, propuse specialistul cu transmisiunile.

Stîrcu strivi țigara în scrumieră cu ciudă parcă.

— Nu văd cum s-ar descurca, spuse. O asemenea răspundere…

— Oamenii se formează, spuse contraamiralul. Nu se naște nimeni comandant de divizion. Să numim tot unul de la ei, care cunoaște specificul navelor. Mă gândesc la Armașu. Are experiență, e talentat…

Ceilalți păreau să încline pentru această idee, dar Stîrcu obiectă:

— Armașu! Ca să ducă totul de râpă! Știți de ce-a fost capabil acum vreo două luni? A pus foc pe punte, la câțiva metri de hangare. Exerciții, chipurile. Noaptea. Dacă aflam la vreme…

— Ce-ai fi făcut?

— L-aș fi tras la răspundere. A pârlit vreo doi metri de punte.

— Eu am fost de curând la ei și n-am observat.

— S-a luat, cu timpul. Dar dacă se-ntâmpla ceva? Cu rachetele la bord te joci de-a incendiul?

— A luat el măsuri de prevenire, spuse Blăjan care urmărea liniștit discuția. Nu uitați că a fost ani de zile comandant de remorcher și a salvat atâtea nave…

— Asta-i era misiunea, spuse Stîrcu. E ca și cum am spune despre un pompier că a stins atâtea incendii. Altfel de ce-ar mai fi pompier? Dar toate astea sunt niște șarade, dumneavoastră n-

ați avut timp să-l cunoașteți și să aflați prea multe despre el.

Blăjan îl privi lung dar nu-i răspunse. Contraamiralul hașura cu grijă litera din carnet și părea concentrat exclusiv asupra acestei operații.

— Eu mă gândeam la altă variantă, spuse specialistul mecanic. Să fie numit Dimitriu. Ionaș iese din discuție, e prea tânăr, n-are experiență. În schimb Dimitriu…

— Dimitriu! sări Stîrcu. E moale, tovarășe. Se poartă cu soldații ca o domnișoară. Mă mir că nu pune perdelușe în centrala de tragere. Balerină, nu comandant.

— Mă gândeam că-i mai bine să avem la comanda divizionului un om cu idei, spuse Blăjan.

— Atunci tot de Armașu e vorba, spuse întrebător specialistul cu transmisiunile.

Stîrcu tuși nemulțumit.

— Eu unul mă opun categoric. Nu uitați turbinele suplimentare. Un om care le folosește imprudent e capabil și de alte imprudențe.

— E târziu, tovarăși, și discuția se lungește inutil, spuse contraamiralul punând jos creionul. V-am ascultat părerile, fiecare are dreptate în felul lui. Dac-aș avea un comandant perfect prin buzunare, l-aș scoate la iveală, dar n-am. Cineva trebuie numit, deocamdată provizoriu, în locul lui Bădoiu. Să conducă divizionul și să răspundă de ce se petrece. Acela va fi Dimitriu. Să vedem cum se descurcă la lansarea reală. Pe urmă, hotărâm definitiv. Mai e ceva de lămurit?

— Cu apa minerală, tovarășe comandant. Ieri a venit Armașu la mine să facă tărăboi, că oamenii lui n-au apă minerală când pleacă în larg.

— Tot Armașu, pufni Stîrcu.

Contraamiralul zâmbi.

— Nu-i rău că se luptă pentru drepturile oamenilor. Și dumneata, Georgescu, cum ai rămas fără apă minerală?

— La transport, știți, s-au spart vreo două sute de sticle… Am făcut propunere să ne dea din norma pe luna viitoare. Dacă aprobați…

— Aprob, făcu scurt Dobrescu. Să-mi trimiteți actele. Altceva?

Cei de față se foiră pe scaune, strângându-și hârtiile. Blăjan scrise repede în carnețelul cu scoarțe cenușii: *„Neapărat de vorbit cu Armașu. Ce-i cu puntea arsă???”*

— Bine. Atunci să trecem la fapte, decise comandantul brigăzii. Luni ne vedem la nave, cu carnețel și creion. Și cu bunăvoință, adăugă cu ochii la Stîrcu.

— Pentru cine o merită într-adevăr, replică acesta înțepat.

4

— Nu te-am mai văzut demult, vere, e drept că nici eu n-am prea umblat brambura, avem treabă la vapor ceva de groază. Vine inspecția, te ia la bani mărunți, te-ntreabă de toate și trebuie să știi de unde să le iei, altfel te pomenești că zice una despre ordinea de la bord de te ustură la ficați. Da secundu nu știe de glumă. E venit de un an la vapor și vrea omu s-arate că anu ăsta n-a trecut degeaba. E un hop și pentru el, mă-nțelegi? Al nostru tace și-l aprobă și se bucură că-l vede inimos.

Într-o zi, șucăr mare. Șefu de echipaj, moșu, cum îi zicem noi, un om pâinea lui Dumnezeu, nu că mi-ar fi mie șef, da e om și tare-i bine să ai de-a face cu oameni, mi-a plăcut totdeauna asta, ei bine, șefu de echipaj era s-o-ncurce. Cu materialele de întreținere. Vine secundu la mine și zice băiete, ia scoate un litru de spirt să ștergem ca lumea aparatele optice, trebuie șterse toate că nu știi cum se uită cineva și de ce să vadă un firicel de praf acolo unde nu-i normal să existe praf? Nu știu, tovarășe locotenent, vorbiți cu tova'maistru, eu nu pot da nimica fără știrea dânsului. Bine, zice, îmi pare rău că mă refuzi, și pleacă supărat, da eu știu că magazia nu-i pe mâna mea și n-aș avea de ce să mă pun rău cu moșu, ți-am spus că-i pâinea lu Dumnezeu. Secundu se duce și vorbește cu el, și moșu n-are de lucru și-i spune știți, eu nu pot da spirt din magazie fără aprobarea personală a comandantului navei și secundu s-a dus la comandantu navei să-i ceară aprobarea și a ieșit un tărăboi mamă-mamă, ne-am pomenit cu al nostru coborând el însuși în magazia prova, acolo unde comandantul nu prea are ce căuta, acolo-i treaba șefului de echipaj, și numa ce-ncepe să-i facă scandal moșului, că ofițeru secund trebuie să se bucure de autoritate în fața oricui aici, la bord, că răspunde direct de întreținerea navei și deci și de treburile mai mari și mai mărunte ale șefului de echipaj, și că n-are a face că secundu e cu douăzeci de ani mai tânăr decât el, maistrul, secundul e secund pe orice vapor din lume și... Atunci mi-am luat inima-n dinți și-

am raportat permiteți să plec, da el nu m-a lăsat, stai aici omule și bagă la cap, zice, să știi de-acuma cum merge treaba pe vapor și să știți măi oamenilor, zice, că regula vaporului e una pentru toate vapoarele și pentru toți oamenii, tineri sau bătrâni cum or fi ei.

Altfel, vere, să știi că pe carapacea noastră i-o plăcere să faci treabă. Mai țipă câte unu că nu-i dau pitură albă destulă, da eu știu câtă pitură îți trebuie pentru balustradă, iar la linia de plutire nu l-aș lăsa nici pe tata să se-atingă, am eu secretu meu și trag o linie dreaptă ca o margine de caiet, cât e nava de lungă, și linia asta nu cotește nici cu o unghie mai sus sau mai jos. Asta-i vere, când faci treaba cu drag și inspecția n-are decât să poftească, noi suntem gata și al nostru l-a dăscălit pe fiecare cum să răspundă, cum să se poarte, ca să vadă oricine-ar veni că pe vaporu ăsta e disciplină și că tot omu știe precis care-i treaba.

De pe-acasă ce mai știi, vere, n-am primit de trei săptămâni niciun rând, e drept că nici eu nu prea m-am omorât cu scrisu, aveam de lucru și-acuma, dacă suntem pe terminate, tot mai găsești ceva de cimilit, că așa-i vaporu, voi de la atelier n-aveți de unde știi asta.

Da ți-am cântat destul despre necazurile mele, treburi soldățești, ce vrei, ți-aduci aminte, anu trecut pe vremea asta începeau balurile la casa de cultură, e drept că Elvira nu prea avea timp, lucra în tură și mă pomeneam tocmai sâmbătă singur la bal și beam bere-ntr-un colț da nu dansam cu nimeni, era destul să mă vadă vreo prietenă de-a ei și știi cum e Elvira geloasă, în schimb după ce ieșea de la lucru mergeam cu ea la Rond, în părculețu ăla, și stăteam pe bancă și ne sărutam și ei i-era rușine de lume... Că i-am spus de fiecare dată, vere. N-are de ce să-ți fie rușine când ți-e drag de cineva, e altă chestie să te duci azi cu unu mâine cu altu, da așa, când te vede lumea cu aceeași persoană, treaba e pe bune, începe să te-ntrebe mahalaua dacă ai dibuit un vin bun pentru nuntă, aș, ce nuntă până nu termini armata, vere, te pomenești că pleci și-o lași în casă și-n lipsa ta... Am mai văzut eu d-astea, unu de la noi, de la manevră, băiat de zahăr altfel, da nu-i prea scrie nevasta și e în cartier un gagiu care-i scrie el mai mult și-i povestește una și alta despre nevastă și el turbează, bietu băiat, abia l-a potolit al nostru într-o vreme, uite-așa merge când ești la marină, rămâne

fata pe mal fluturând batista și până te-ntorci nu te mai cunoaște, bine de voi, ăștia de la atelier, că ninge-plouă învoirea-i învoire, și fetele râvnesc la marinari da-n gându lor zic bine că poate să vină-n fiecare săptămână, nu ca ăia săracii, cum stau la ancoră în fața portului și se uită-ncoa cu binoclu…

Dacă scrii acasă întreabă și tu așa, în treacăt, despre Elvira, ea cu sor-ta sunt prietene bune și poate aflăm ceva. Nu mai scrie fata asta, e drept că-i vine greu și ei, singură, cu serviciu în tură, da nici așa, să mă lase fără nicio veste, că-ncep să-mi fac tot felu de gânduri și gândurile astea te storc mai rău ca gripa, vere, dacă și voi, ăștia de la atelier, știți cum e când ți-a intrat cineva la inimă și stai în larg departe și te gândești că la întoarcere găsești precis scrisoare, rabzi și tragi nădejde și când vii la cheu, deșteptu de curier se uită la tine cu milă și zice data viitoare, acuma n-ai nimica…

5

Rochii, eșarfe, mantouri, costume, baticuri, fuste, mănuși, poșete înșirate pe pat. Alături, pe dușumea, un geamantan deschis în care se vedea vârful cam uzat al unui pantof azuriu, cu luciu metalic. Pe un scaun, în echilibru cam nesigur, un teanc de lenjerie roz.

— Vasăzică plecați? întrebă Anda.

— Da, dragă, mâine dimineață vine camionul. Am reușit să-l conving pe Nic. I-am spus că-i spre binele lui, că azi toată lumea învață, că o adevărată carieră numai prin academie se face – și l-am convins. Să-l vezi pe Nic al meu cum s-a pus pe regim! De-o lună mănâncă o chiflă pe zi și a slăbit și a-nceput să-i scadă și tensiunea. Prea luase proporții în ultima vreme, dragă. La comisia medicală a trecut ca prin urechile acului, în schimb la examen a fost primul. Zece pe linie, că dacă-l pui la ambiție… Așa că „București, București”…

Vocea îngroșată de țigări răsună cam straniu în încăperea aproape goală. Locuința Iulianei luase acel aspect dezolant pe care-l au casele în curs de mutare. Ferestrele păreau mai mari acum, când nu mai aveau perdele; pe parchet rămăsese un spațiu mai deschis la culoare – locul covorului care fusese strâns sul și ședea rezemat de perete; televizorul trona amenințător pe măsuța din colț, acoperit cu o husă urâtă, pământie, ca un

obiect care nu mai trebuie nimănui... Numai deasupra patului rămăsese neclintită carpeta plușată „Răpirea din serai” pe fond albastru, doi călăreți în burnuzuri, unul ducând o cadână leșinată de-a curmezișul șelei, celălalt trăgând cu flinta spre urmăritori.

— Cadâna o las aici, spuse Iuliana. M-ar râde la București cine-ar vedea-o pe perete. E cadou de la soacră-mea, adăugă cu înțeles. Bătrânii au ideile lor în materie de decor.

— Și cum tu, tragi nădejde să pleci de tot?

— Depinde cum îl lămuresc pe Nic. Dar și-așa, cât durează cursul tot nu locuiesc aici. A găsit Nic o cameră goală, cam departe, e drept, dar e-ntr-un cartier frumos și liniștit, fără tramvaie, fără circulație. Meritam și eu câțiva ani de viață adevărată, dragă...

— Te invidiez, murmură Anda. Ți-ai văzut visul cu ochii.

— Lasă că nici tu n-ai nimerit-o rău. Cum merge căsnicia?

— N-am de ce mă plânge. La început a fost cam greu. În primele săptămâni tot îmi venea s-o iau din loc. La piață mă întâlneam cu prietenii, mă invitau la plajă, cei care nu știau nimica se mirau că stau numai în casă... Ți-l amintești pe studentul de anul trecut, care cânta frumos?

— Băiatul ăla brunet, de la Cazino? Cum să nu, dragă, eram cu Nic, cu tine și cu el. A luat microfonul și-a cântat și pianistul a dat mâna cu el și Nic se cam supărase, că se uita lumea la noi... Băiat drăguț, tu, și ce voce de aur... Ce-i cu el?

— A venit iar pe litoral. M-a căutat acasă. A fost ceva ca prin romane. Mama spune că a-nceput să plângă când a aflat. Îți închipui ce lovitură pentru el! Cât o fi suferit, bietul băiat!

— Ei, dragă, nu exagera! făcu Iuliana înțepată. Adică de ce mă mir? Eu când m-am măritat cu Nic, nu tot așa? Dar să-ți fac o cafea, cu zarva asta am uitat pe ce lume trăiesc...

— Nu, că mă grăbesc, spuse Anda. Peste vreo oră vine Emil și ne ducem la cinema. Are și el o zi mai liberă, după atâta vreme...

— Te înțeleg, dragă, la fel pățeam și eu. Nic mai mult la vapor decât acasă. Câteodată în miez de noapte îl chemau. Asta-i când te măriți cu un marinar. D-aia mă bucur. Acolo e altceva. Vine de la curs, hai în oraș. La teatru, la cinema, la un local, la expoziții... Bucureștiul îți dă alte posibilități. Știi, mi-am găsit și eu un post. De poimâine încep serviciul. Secretară la un

departament, un șef drăguț care s-a împrietenit cu Nic vara trecută, la pescuit. Ce-nseamnă să ai relații, dragă! Dar mai spune-mi despre tine, ce-ai mai făcut? Cu serviciul cum te împaci?

— Bine. Sunt singură în birou cu doi domni, oameni în vârstă, respectuoși, nu știu cum să mă răsfețe. E bine, repetă.

Îi evocă, în câteva cuvinte, colegii. Domnul Balaban, ofițer de marină pensionat, cu o bărbuță pitorească, îi oferea mereu țigări englezești. Vorbea uneori despre porturile depărtate pe care le vizitase, avea darul povestirii, te făcea să vezi totul aevea, parc-ai fi fost acolo. Aventuri de dragoste, bătăi prin baruri, câte-un episod romantic cu fete răpite de acasă și ascunse la bord până când părinții își dădeau consimțământul... Celălalt coleg, un tip ascetic, încerca să-i domolească spiritul romantic și să-l tragă de mânecă dacă poveștile deveneau neverosimile. Două firi aflate la antipozi, de aceea se completau de minune. Lucrau la niște registre enorme unde se înscriau datele aparatelor de navigație. Amândoi oameni cumsecade, o plăcere să lucrezi cu ei...

— Asta-i viața, ce să-i faci? comentă Iuliana. Poate-i mai bine că ai rămas aici. Și îmi închipui că nici munca nu-i prea grea.

— Înregistrez materialele care se ridică de la magazie. Vin tot felul de oameni, semnez hârtiile, mai schimbăm o vorbă... Uneori îi întreb cum e pe mare și ei îmi spun tot felul de lucruri. După ce pleacă, mă gândesc la lucrurile acelea. Visez...

Visând, uita. Nu mai vedea cele trei dulapuri verzi de fier, urâte și puțin amenințătoare, parcă ascunzând un mister îndărătul ușilor drepte, cu cocoloșul de plastilină de culoarea mucegaiului pe care punea sigiliul în fiecare zi, la plecare. Nu mai vedea lumina aspră a tuburilor cu neon lipite de plafonul înalt ca holul unei gări; rămânea doar harta din perete, harta lumii, cu albastrul oceanelor simbolizând peisaje de basm, insulele tropicale, fete îmbrăcate în flori, melodii de havaiană, luna aurind palmierii. Harta și un iacht alb, cu două catarge înclinate înapoi, o imagine răzleață dintr-un film, cu un tânăr surâzător în tricou alb.

— Romanțioasă cum te știu! Bine cel puțin că ai părăsit ideea cu teatrul. Poate nu reușeai nici anul ăsta și te pomeneai că...

Anda ridică din umeri, încercând să pară nepăsătoare:

— Un vis și-atâta tot. În viață mai există și renunțări...

— Mă duc să fac cafeaua aia, dragă. Sunt obosită și nu știu de

unde să le mai iau. Iartă-mă o clipă.

— Merg să-ți ajut. De fapt ai putea să mă lași pe mine și să-ți continui împachetatul.

— Nu, spuse Iuliana. M-am plictisit. Pauză. Merit și eu o pauză, nu?

Trânti capacul valizei și-o privi pe Anda în felul acela special, întorcând spre ea numai ochii și asta-i dădu un aer misterios. Parcă ascunde niște dinamită, gândi Anda. Și dă ochii peste cap ca o cântăreață de bar…

În bucătărie trebuiră să înoate printr-un ocean de jurnale mototolite; dulapul cu vitrină era aproape gol, într-un colț zăcea o ladă mare deschisă, cu farfurii așezate teanc.

— Văd că te muți cu toată gospodăria.

— De ce te miri? O să-mi trebuiască acolo. Trebuie să primești lume, mai dat o masă, mai o aniversare…

— Te pregătești pentru o viață mondenă, spuse Anda cu admirație. Așa-i când pleci…

— Mi-o fi ajungând, oftă Iuliana. Drept să-ți spun, dragă, am și început să mă simt străină aici. După o lună de stat în București… Și apa are alt gust.

— Exagerezi, râse Anda. Ai o linguriță?

Pregăti totul cu îndemânare, în timp ce Iuliana o urmărea din ochi și-și fuma țigara cu voluptatea unui scafandru între două scufundări.

— Să vezi ce chestie nostimă, zise Anda mestecând cu îndemânare în ibricul burduhănos. Mai alaltăieri sună telefonul. E pentru dumneavoastră, mi-a spus domnul Balaban, fiindcă el răspunde de obicei la telefon. O cerere de materiale… Iau receptorul, o voce de bărbat. Sunt de la farul C… domnișoară. Aveți în depozit cutare și cutare? Vreau să vin zilele astea să ridic ceva. Tot am drum la dumneavoastră, la centru… Da, tovarășe, veniți când vreți. Și m-am pomenit ieri dimineață cu el. Mă așteptam să fie un moșulică, marinar în retragere, cu povești vechi, știi, ca prin cărți: bătrânul paznic de la un far care învârtește o noapte întreagă mașinăria care se defectează, sau nevasta lui care-l înlocuiește când e bolnav…

Făcu o pauză și rămase cu linguriță în aer, privind în gol.

— Spune, că te ascult, făcu Iuliana. Deci nu era bătrân cum te așteptai. Nu cumva era un băiat înalt, blond?

— Îl cunoști și tu? întrebă Anda cu însuflețire, înalt, cum spui,

blond cu ochi albaștri ca marea. O voce plăcută, de bariton. Făt-Frumos de la far, adăugă râzând.

Iuliana trase cu sete ultimul fum și strivi țigara într-o farfurioară. O apăsă de mai multe ori, apoi desenă cu ea câteva cercuri de scrum. În sfârșit, ridică ochii.

— Îl cheamă Sandi, murmură. Artist și poet și înotător de clasă. Ne-au dus niște prieteni cu mașina până acolo. Nic, cu undițele lui. Eu, cu gând să fac plajă. Plaja e bună, cam îngustă, dar cu nisip foarte fin. Hai până sus, la far, zice Nic, cunosc un băiat aici. Un sihastru modern, care cântă la chitară. Am urcat pe faleza aia, pe o potecuță, împrejur mărăcini și niște buruieni cu frunze aspre, parcă eram în altă țară. Nic sufla ca o locomotivă, era să ne lăsăm păgubași, pe urmă am auzit sunet de chitară sus, pe terasa din fața farului…

— Interesant, spuse Anda pe gânduri. De fapt în pustietatea aia ce-ar avea mai bun de făcut? Cântă.

— A, dar să vezi ce poezii scrie, dragă. Are talent și recită frumos și-n toate e vorba despre mare și când îi vezi ochii ăia albaștri… Ai grijă că dă-n foc, țipă Iuliana și întinse mâna spre ibric. Ce-ai rămas pe gânduri? Ți-a plăcut de el, așa-i?

— Ei, și tu!

— Atunci de ce te-ai roșit, dragă, pe mine vrei să mă păcălești? Ai dreptate, e drăguț și nu te plictisești cu el. Nic cu undițele. Nici mâncare nu-i trebuie. Eu m-am dus mai încolo, să nu-l deranjez. Îi place liniștea. Stăteam la soare și visam și m-am pomenit cu Sandi drept în fața mea, ieșind din mare ca un viking. Venise înotând pe sub apă, să-mi facă o surpriză. I-am făcut loc pe cearșaful meu. Împrejur nici țipenie de om. Numai acolo, între stânci, pălăria lui Nic și vârful undiței. Ore-ntregi am stat de vorbă. Ai ce discuta cu el, o să vezi când o să-l cunoști mai bine…

— Când pleci la București? o întrerupse Anda.

— Mâine, dragă, parcă ți-am mai spus o dată. De ce schimbi vorba? Hai să-ți mai spun despre el. Văd că te interesează.

— Absolut deloc, spuse Anda.

Încercă să și-l închipuie altfel decât în postura unui salariat oarecare, venit cu treburi la centru. Chitara i-ar fi stat, desigur, mai bine decât servieta. Ar fi fost mai potrivită pentru alura lui, pentru statura lui, pentru zâmbetul lui. Glasul acela armonios, puțin cam grav uneori, cu intonații distinse. Și dinții albi, când

râdea, și fața bronzată, arămie aproape, cum au oamenii blonzi după un concediu petrecut la mare. Și ochii aceia albaștri, care te atrăgeau ca un magnet…

— Nu mă interesează, reluă Anda mai mult pentru propria ei convingere. E un băiat frumos și-l admir, atâta. Cum aș admira un artist de cinema. N-am făcut niciodată prostia să mă îndrăgostesc de un ins văzut pe ecran.

Iuliana o privi iarăși dintr-o parte, în chipul acela ciudat. Firește, nu credea o silabă din toate protestele Andei. Nu te mai ascunde după deget. Totdeauna ți-au plăcut bărbații frumoși. Și două luni de căsnicie nu-s destul ca să te transforme într-o mironosiță. Sau vrei să-mi dai mie lecții de fidelitate? Se apropie de ea și-i îmbrățișă umerii:

— Lasă, dragă, n-are rost să te ferești de mine. E un om care merită atenție.

— Iuliana, cum îți închipui că aș putea să… Doar cineva care nu mă cunoaște s-ar gândi la asta.

Tocmai că te cunosc, gândi Iuliana, dar suntem prietene și mâine plec și de ce să rămâi supărată pe mine, e destul că rămâi pur și simplu, în țarcul ăsta unde nu te poți clinti.

— Hai, nu te supăra, am glumit, spuse. Așa sunt toate tinerele căsătorite și-i foarte frumos. Idei nobile: soția trebuie să rămână fidelă. Dragostea. Coeziunea familiei. Opinia publică. Bine-nțeles, când începi să privești în jurul tău și-ți dai seama de realitatea vieții, se schimbă lucrurile. Totdeauna oamenii au făcut caz de fidelitate fiindcă ea era mereu în primejdie. Eu una nu cred că există fidelitate absolută. Măcar cu gândul și tot te abați de la morală, chiar dacă nu mergi mai departe, din teamă. Teama de urmări. Dar asta nu mai e fidelitate. Odată ce există intenția… Numai să ai condiții, dragă.

— Ce să-ți spun, ai niște teorii…

— Teorii desprinse din viață, ridică Iuliana din umeri. Deocamdată nu ești de acord. Nu poți înțelege ceea ce nu simți tu singură. Casă nouă, descoperi în fiecare zi ceva interesant… Nu-i așa că vă apucă miezul nopții stând de vorbă, povestind nimicuri?

Anda aprobă din cap.

— Ei, vezi? Dar ce se va întâmpla când toate vor fi spuse, când toate poveștile vor fi terminate, când el se va culca fără să-ți zică măcar noapte bună?

— Emil? Niciodată… Și chiar dac-ar fi așa, tot nu l-aș trăda. Țin la casa mea, la liniștea mea…

— Nimeni nu spune să-ți strici casa, să trădezi familia și așa mai departe. Dar o să vină vremea când simți nevoia de o vorbă bună. Dragostea nu e veșnică și tinerețea trece și ea…

— Sunt păreri și păreri, spuse Anda.

— Ai dreptate, la vârsta ta nici nu poți gândi altfel.

Anda turnă cafeaua în cești și schimbă vorba.

6

Simți mâna fierbinte a femeii mângâindu-i fruntea, dar nu ridică ochii înainte de a termina fraza.

— Mai închide fereastra, o rugă. În noaptea asta e rece.

— Cine-i de vină? îl mustră ea. În loc să profiți de aerul ăsta curat, fumezi ca un turc.

— E singurul meu viciu, se lăudă reporterul. Fără asta nu pot scrie niciun rând.

Ea îl sărută ușor pe frunte și el o cuprinse de mijloc. Îi simți trupul cald, neted sub cămașa de noapte subțire, și-i mângâie șoldul.

— Hai, culcă-te, e târziu, spuse ea.

— Tocmai acum? Mi se pare că mă apropii de soluție. Am început de trei ori și am aruncat foile la coș. O carte-ntreagă, dacă le puneam cap la cap. Nu mergea. Și nici acuma nu-s sigur că merge. Încerc.

— Lasă că o să meargă, îl liniști femeia. Mai citește asta din când în când.

Îi arătă poza lui Hemingway, o reproducere dintr-o revistă, sub care era transcris de mână și fotografiat un citat: *„Nu te necăji. Ai reușit întotdeauna să scrii și ai să reușești și acum. E de ajuns să așterni pe hârtie doar o singură frază care să conțină un adevăr. Scrie fraza cea mai adevărată pe care o știi”.*

— E mai greu decât îți închipui, zise reporterul. Adevăruri sunt multe, dar nu toate interesează. Moșul ăsta teribil are dreptate, dar l-aș corecta un pic: scrie fraza cea mai adevărată și mai interesantă. Poate lui îi era ușor. Știa multe lucruri, văzuse, trăise. Nu era un mic funcționar ca mine.

— Îți pare rău că nu poți să-l imiți?

— Uneori.

— N-ar trebui. Tu trebuie să fii tu. Să nu imiți pe nimeni.

— N-am nici măcar curajul să-mi las barbă.

— Crezi că secretul lui stătea în barbă?

— Nu. Secretul stătea aici. Sublinie cuvântul „adevăr”. Dar unde-i adevărul? Alerg de ani de zile după el.

— O să-l găsești.

— Numai să nu fie prea târziu. Să nu fie atunci când n-o să mai trebuiască nimănui. Îl vreau acum, de la ei, pentru ei. Pentru ei scriu. Îmi place să-i întreb după ce-au citit. Știi cum îmi judecă fiecare articolaș, fiecare povestire? Sunt mai competenți decât cititorii obișnuiți, de pe uscat. În larg, serile, citesc cu toții pe rupte. Îi apucă zorii citind. Și se pricep să aleagă. Și aș vrea să aleagă și ceea ce scriu eu.

— Ai scris lucruri frumoase și le-au plăcut. Știi ce mândră mă simt când îmi vorbește cineva despre tine? Toți vorbesc frumos. Au să vorbească și despre asta, când o s-apară.

— Dacă apare vreodată, zise reporterul.

Avea pe masă, în fața lui, un teanc de hârtie albă. Cea de deasupra scrisă pe jumătate. Alături, vreo zece pagini încărcate cu rânduri drepte și lizibile, cu tăieturi și adaosuri pe margini.

— Vrei să citești? o invită.

— Nu. Citește-mi tu. Dacă tot te-ai întrerupt din lucru. Numai că e foarte târziu. Îmi place foarte mult când citești tu. Parcă văd un film.

El o mângâie iarăși și-și dădu mai aproape filele acelea. Femeia luă scrumiera, numără pe furiș mucurile de țigară și le răsturnă în coșul de hârtii, oftând.

— Las-o mai încet cu țigările. Te rog. Marian.

— Iarăși morală?

— Dar ce să fac?

— Ascultă.

Începu să citească, mai întâi monoton, apoi se încălzi, glasul lui căpătă modulații noi, camera spațioasă, cu biblioteca acoperind un perete întreg, biroul, abajurul verzui al lămpii, covorul cumpărat în rate, se estompară, dispărură, în locul lor era acum portul cu zarva lui, apoi un vapor tăind depărtările, doi oameni înfruntându-se, unul impulsiv, celălalt rece și rațional, fiecare cu dreptatea lui, și iarăși marea, învolburată, dușmănoasă, încercând tăria oamenilor acelora, fie ei reci sau impulsivi sau slabi sau aspri, vuietul valurilor, comenzile strigate

prin furtună, oboseala, frigul, bucuria biruitorilor...

— E cel mai bun lucru pe care l-ai scris vreodată, spuse ea cu ochii strălucind.

— Așa-i că merge? întrebă reporterul lăsându-se pe spătarul scaunului.

— E foarte frumos, crede-mă. Nu-ți fac complimente.

— Știu că ești un cititor obiectiv. Primul meu cititor. Și cel mai drag.

— Sunt mândră de tine, șopti femeia. Sunt sigură că o să reușești.

— Hai, culcă-te.

— Culcă-te și tu. Mai e nițel și se luminează.

— Să închei capitolul, spuse reporterul.

— Te implor, lasă țigara aia. Mai bine-ți fac o cafea.

— Nu. Culcă-te. N-ai idee ce bine-i așa. Când scriu și te simt pe tine aici. Dormind. Dacă ai fi trează, n-aș putea scrie. E o ciudățenie. Vreau să fiu singur dar să te știu cu mine.

— Sunt totdeauna cu tine, Marian. Oriunde.

El se aplecă iarăși asupra hârtiei. Femeia îi văzu tâmpla în lumina lămpii și se sperie de firele albe, multe fire albe, prea multe fire albe.

7

Cora călca rufe. Făcea asta cu seriozitatea și concentrarea pe care-o punea în orice lucru, ca și cum lucrul acela era cel mai important și de el atârna soarta universului. Miti stătea lângă geamul întredeschis, cu un umăr sprijinit de frigider, și citea ziarul.

— În casă-i mai răcoare, spuse ea.

— Voiam să mai stau cu tine.

— Îmi pare bine. Totdeauna când calc mă bucur dacă mai e cineva pe aici.

— Unde-i ăla mic?

— La joacă, afară.

— Trebuie să-i luăm o bicicletă mai mare. Îi ajung genunchii la ghidon.

— Trebuie, spuse Cora. Cum a mers azi?

— Bine.

— Cearșafurile astea mă înnebunesc. N-am loc să le întind

destul, pe-o parte le calc și pe-o parte… uite.

— Las’ că țin eu, se oferi Miti.

— Ce mai fac tinerii însurăței? întrebă Cora deodată.

— Mister total. Foarte greu să scoți ceva de la Emil. A devenit mai tăcut, mai posac… Mi se pare că ceva nu e-n regulă la ei.

Cora sprijini fierul de suportul lui și-și îndreptă mijlocul.

— Obositoare treabă călcatul ăsta. Mi se pare că multe nu-s în regulă, Miti. Îi spunea Miti pentru că așa apucase. Era diminutivul numelui de familie, de fapt îl chema Ștefan dar nimeni nu mai știa asta. Începând cu căsătoria în sine, zise. Nu-s făcuți unul pentru altul. Unui om ca el, chinuit de întrebări, i-ar trebui o femeie calmă, care să-l liniștească, să-l tempereze. Iar Anda numai temperată nu e. Trebuia și voi să-i deschideți ochii, ce Dumnezeu. Doar sunteți prieteni…

— N-ascultă de nimeni. Nimeni nu ascultă când e vorba de însurătoare.

— Și prietenia ei cu madam Bădoiu… Nu-mi place deloc femeia asta, Miti. Se spune că până să-l cunoască pe Bădoiu a avut niște aventuri…

— Ai început să asculți la radio-șanț? întrebă el zâmbind.

— Auzi fără să vrei. N-o să-mi astup urechile când lumea vorbește. Și doar știi obiceiul din blocul nostru: cațele de la parter îi foarfecă pe toți care trec.

— Te-am rugat să nu intri în clubul lor.

— Nu intru. Dar nu pot să trec cu capu-n pământ pe lângă ele. Stau la ușa blocului, la soare, de-a dreptul pe scară, și tricotează.

— Ce naiba tot tricotează de cinci ani de zile?

— Asta mă-ntreb și eu. Dă-mi o țigară, Miti. Sau dă-mi să trag de la tine… Se așează pe taburet în atitudinea femeii obosite: cu ochii privind nicăieri, cu mâinile lăsate pe genunchi. Mai am astea trei cearșafuri și cămășile lui Țucu. Se murdărește ca un mecanic de locomotivă. În fiecare zi îl schimb și…

— Știi ce greu mi-e, Cora?

— Văd și eu că te roade ceva. Așteptam să-mi spui.

— M-au numit provizoriu în locul lui Bădoiu. Știu precis și toată lumea știe că Emil merita mai mult decât mine. Are mai mare vechime de comandant, eu am mai lucrat și la birou, în vremea când el, cu remorcherul… L-am admirat totdeauna. Un marinar desăvârșit. Și mă pomenesc că…

Cora ridică din umeri.

— Nu văd de ce te frământi. Te-au numit și gata, știe și el că nu tu ai hotărât asta.

— Nu, dar mă suspectează. Simt eu. Are impresia că o fac pe șeful. Mă evită. Pe de altă parte, nu se poate altfel. Trebuie să fac ceea ce sunt dator. Oricare s-ar purta la fel. Și mi se pare că el nu prea înțelege. Iar din prietenia noastră s-a ales praful.

— Ar trebui să-i vorbești, să-i explici. Sunteți amândoi oameni de meserie și o să-și dea seama că…

Miti clătină din cap.

— Nu-i vorba de lucrurile obișnuite, de fiecare zi. Serviciul e-n așa fel rânduit, încât fiecare comandant are o anumită autonomie. De fapt e vorba de concepție, înțelegi? Avem vederi diferite asupra pregătirii oamenilor. Și-acuma, îndeplinind programul fixat inițial, el are impresia că-mi impun propriul meu punct de vedere.

— Pe care îl consideră greșit?

— Greșit e prea mult zis. Depășit, mai curând.

— Dar tu ce crezi, Miti?

Miti tăcu. Se ridică și deschise fereastra. Privi în întuneric fără rost. Mai trase o dată din țigară și se întoarse spre Cora:

— Cred că Emil are dreptate. Dar ce vrea să facă el e împotriva tradiției, împotriva obiceiurilor practicate de zeci de ani. Vrea să vină cu un stil nou, cu o concepție nouă, și în general oamenii, cei care se declară adepți ai noului, se metamorfozează subit când e vorba de domeniul lor, de felia lor de răspundere. Pur și simplu nu vor să riște, să se avânte în necunoscut. Și nici eu, ca să fiu sincer. Sunt mulțumit s-o scot la capăt așa, în sistemul statornicit, chiar dacă el cuprinde și lucruri care nu-mi convin. N-o să răstorn eu lumea. Îmi fac datoria, obțin rezultate bune, oamenii mă prețuiesc… Nu vreau nimic mai mult. El e omul experimentului, al riscului. Hai să vedem, asta nu poate merge și altfel? Încearcă, uneori reușește, alteori dă greș… Poate de aceea nu l-au numit pe el. E mai curajos decât mine, dar asta are două tăișuri… Și chiar dacă i-aș da dreptate, nu pot să mă aliez cu el acuma, împotriva tuturor. Ar sări toți cu gura că m-am apucat de reforme, profitând de numirea asta provizorie. Mi-ar aminti despre încrederea acordată și toate frazele astea îndărătul cărora ghicești o dojană, dacă nu chiar o amenințare, o punere la punct. M-am

ferit totdeauna de scandaluri.

— Ferește-te și acum, Miti, dar fără să fii laș.

— Crezi că-i ușor?

— Încearcă. Încearcă să-l acoperi pe Emil, dacă știi precis că face un lucru bun. Dacă nu vrei să fii părtaș la experiențele lui, cel puțin nu-l împiedica. Asumă-ți un rol modest dar onorabil: să fii tampon între el și cei care-i stau împotrivă.

— Să fie asta o soluție?

— În orice caz, una potrivită pentru tine. Și cinstită. Să știi că eu te înțeleg. Ești un om bun, poate prea bun, de asta nu poți fi destul de bătăios. Lui Emil îi trebuie cineva care să meargă cu el umăr la umăr. Nu ești tu acela. Îți repet, nu e firea ta. Nu-ți poate reproșa nimeni asta. Dar ajută-l cum poți…

— Încerc, spuse Miti. Trebuie să-ncerc.

8

Gata de plecare, Emil veni în vârful picioarelor în dormitor și ea deschise ochii.

— Ce te-ai sculat așa dimineață? o certă. Hai, mai dormi, că e numai cinci și jumătate.

Se aplecă s-o sărute pe obraz și Anda își încolăci brațele de gâtul lui.

— Emil, tu ții într-adevăr foarte mult la mine?

— Știi bine, fată dragă. Mai mult ca la orice pe lume. Hai, lasă-mă să plec, mă grăbesc. Azi începe inspecția.

— Spune, stărui Anda. În ultima vreme n-am mai avut ocazia să vorbim despre asta.

— O să vorbim, dar nu acum. Trebuie să plec.

— Ești un răutăcios, se alintă ea. Ți-ai găsit butonii?

El ridică puțin mânecile hainei, triumfător:

— Au să-mi poarte noroc, fiindcă sunt de la tine.

— O să te gândești la mine azi?

— Nu știu dacă am vreme, fată dragă. E o zi grea, trebuie să mă țin după șefi…

— Dă-mi măcar un telefon. Când ți-o fi dor.

— Mi-e totdeauna dor de tine. Pa, fără dragă. Hai, mai dormi o oră…

O sărută iarăși și-și desprinse ușurel brațele ei care-l rețineau – încă un minut, dacă mă iubești. Uneori ceda acestui capriciu,

rămânea un minut și altul și încă unul și ajungea la navă cu sufletul la gură, cu numai câteva minute înainte de ridicarea pavilionului, când tot echipajul era adunat pe punte și secundul se uita nerăbdător spre schelă. În acele clipe hotăra să nu se mai întâmple niciodată asta, dar Anda îl făcea să-și uite repede deciziile. Era secretul ei, talentul ei. Dar astăzi, în niciun caz... Plecă puțin cam brusc, fiindcă îl îngrijora inspecția. Aflase că nava va fi controlată de căpitanul de rangul doi Stîrcu. Erau cunoștințe vechi ei doi. Cu șapte sau opt ani în urmă, Stîrcu era șef de stat major al detașamentului de salvare, iar Emil comanda remorcherul paisprezece. Avusese o ciocnire cu el într-o împrejurare gravă, și acum, în drum spre port, Emil își aminti cu mare claritate acele momente de febră și de zbucium; îi rezistau în memorie tocmai prin tensiunea lor.

...Noaptea de februarie, vânt puternic. Navele erau în larg, participaseră la o aplicație departe, tocmai spre gurile Dunării. În seara aceea porniseră spre Constanța și furtuna le-a prins în plină mare. Remorcherul aștepta cu motoarele pregătite, cu echipajul la posturi, gata să intervină în caz de primejdie. Radiotelegrafistul, țipând din cabina lui că a prins un semnal S.O.S... Harta cercetată cu febrilitate... Numele navei, *Fulvia-2*, ce nume ciudat, se gândise, un cargou străin care-și pierduse elicea și rămăsese în voia furtunii... Biroul lui Stîrcu, bine luminat, cu un aparat de radio cântând încet... Cald și liniște, tic-tacul cronometrului naval fixat deasupra ușii...

Nu permit, tovarășe locotenent. Nu-i treaba noastră să salvăm navele comerciale, când propriile noastre nave sunt în larg pe furtună. Dar sunt la mijloc vieți omenești, a strigat Emil. Oamenii aceia n-au nicio speranță de nicăieri. Am pus punctul pe hartă; e vânt de est, ancora li s-a rupt, nava derivează spre țărm. În cel mult o oră eșuează, n-au nicio șansă de scăpare... Trâmbe de nisip și de zăpadă scrâșnind în ferestre... Dragi ascultători, transmitem tangouri celebre... *Fulvia doi*, ce nume! În două ore suntem înapoi, o remorcăm și-o aducem în port, la adăpost... Tovarășe locotenent, suntem la piață aici? Nu aprob și gata. Dacă între timp se întâmplă ceva, cine răspunde? Dar aici e o răspundere mai mare și imediată, răspundere omenească... Tovarășe locotenent!... A ieșit fără să mai salute. Vijelia țiuia prelung prin catargele navelor. N-avea de ales. Dinspre mare venea un muget continuu, ca o prevestire

lugubră. Când urlă marea așa, cere om. Superstiții, moș Matei. Ce știi tu, copilule, eu pescuiesc de cincizeci de ani pe mare și am mai auzit urletul ăsta și de fiecare dată am plâns pe câte cineva care nu s-a mai întors din larg... De ce-și amintise tocmai atunci vorba asta, păstrată în uitare ani lungi? A intrat la ofițerul operativ: Vă rog să-mi dați legătura cu comandamentul. Pe răspunderea mea. A raportat cazul și cei de la comandament i-au dat dreptate. Pleacă imediat, dar nu risca viața oamenilor!

Echipajul remorcherului, bucuros de aventura care pândea undeva în largul vuitor și negru. La posturile de manevră! Vira ancora! În dreptul farului, un val uriaș lovise remorcherul dintr-o coastă. Creioanele, guma, compasul, țigările de pe masa de navigație căzuseră pe podea duruind mărunt. A ieșit pe punte. Beznă de jur-împrejur. Numai luminile portului, tot mai departe în urmă. Dansând lent, larg, odată cu tot orizontul. Nu se vede nimic, tovarășe comandant. Trebuie să se vadă. Caută în sud-est, două lumini roșii! Pânza deasă a ploii și observatorul îmbrățișând cu o mână balustrada, cu cealaltă ținând binoclul la ochi... Balansul prelung, istovitor, greutatea aceea intermitentă care aproape-ți îndoia genunchii... Prova tribord, două lumini roșii! A ordonat viteza maximă. Curând luminile s-au văzut cu ochiul liber. Proiectorul cel mare scotea din întuneric balauri lungi de spumă. Gropi negre se căscau printre talazuri. *Fulvia 2*, mic și alb, legănându-se cumplit... Pregătiți bandula! Greutatea de lemn în formă de pară, roșie cu dungi albe, zburând către cealaltă navă... După ea, șuierând, un fir subțire, alb, dătător de speranțe. Marinarii de pe Fulvia, orbiți de lumina proiectorului, scăpaseră bandula peste bord. L-a auzit pe caporalul care o aruncase înjurând și pregătind altă bandulă. Para aceea roșie și albă, cât un pumn zdravăn, apoi firul subțire al saulei, prins cu deznădejde de marinarii aceia. După el, cablul de remorcaj, gros și greu, târât prin valuri, luat la bord, legat de zece perechi de mâini...

Pe drum înainte!

Drumul spre port, de două ori mai lung, mergeau împotriva vântului cu o navă inertă la remorcă, uneori cablul se întindea ca o strună, vibrând ascuțit, alteori se înmuia fără veste și biciuia valurile... După acostare, în careul *Fulviei*. Căpitanul cărunt ca un moș Gerilă, care vorbea prost englezește. Ultima mea cursă înainte de pensie... N-am avut nicio avarie pe mare,

sunt trecut în Cartea albă a Lloydului… Știa din școală că numai căpitanii care n-au avut niciun incident pe mare în toată cariera lor sunt trecuți în fiecare an în Cartea albă. Nu oricine se poate lăuda cu asta. Cabina mică și sărăcăcioasă a căpitanului, cu fotografia copiilor sub sticla de pe birou. Îi turnase un păhărel de coniac grecesc și-i oferise țigări de foi. Nu știa cum să-i mulțumească bătrânul, cam de-o seamă cu tatăl său, iar el, tânăr locotenent, încerca să-i explice: *I did my job*, mi-am făcut datoria, datoria de om, *do you understand, Captain?* Omul acela îi scutura mâna să i-o smulgă din încheietură, dar el refuzase al doilea păhărel, trebuia să se întoarcă să raporteze cum a mers. Stîrcu l-a întâmpinat cu o privire de gheață: Unde-ai învățat să treci peste capul șefilor direcți? Las-că mai vorbim noi despre asta…

Viața îi depărtase – Stîrcu lucrase la București, la un institut de cercetări, până anul trecut, când fusese numit aici, în statul major al diviziei. Nu mai avusese prilejul să-i vorbească decât în treacăt, și atunci schimbaseră fraze lipsite de însemnătate. Dar era de presupus că Stîrcu, cu firea lui, nu i-o iertase, și Emil se gândea îngrijorat la ce-o să fie acum, la inspecție. După ce m-am străduit atâta, te pomenești că strică tot agățându-se de un fleac oarecare. Trebuie să fiu cu ochii-n patru, își spuse.

De la primele cuvinte schimbate cu el, Emil înțelese că Stîrcu a venit la navă cu intenția hotărâtă să-și plătească vechea poliță. Îl întâmpină în fruntea echipajului și-i dădu raportul; Stîrcu se uită lung la șirurile de marinari aliniați de-a lungul bordurilor și spuse parcă în treacăt:

— Cam nervoși militarii dumitale. Văd mișcare-n front.

Emil fulgeră cu o privire dură rândurile acelea, chipurile cunoscute, acum neclintite ca tăiate-n stâncă, dar nu-l contrazise. Începe bine, își spuse. Un profesor pornit poate oricând să pună în încurcătură chiar și pe cel mai bun elev…

Stîrcu controlă în amănunțime tehnica ce depindea de resortul lui și care avea o pondere importantă pe canonieră: tunurile, aparatele de control, magaziile de muniții, centrala de tragere, apoi hangarele rachetelor, instalațiile de lansare, calculatorul electronic… În magazia de muniții nu găsi etichetele cu data ultimei verificări a extinctoarelor. La tunul din prova, sergentul care-i dădu raportul se intimidă și greși formula de

prezentare. În centrala de tragere cineva uitase o carte care n-avea nimic comun cu electronica, un roman de dragoste. Toate acestea prilejuiră lui Stîrcu observații acide, de fiecare dată mai aspre decât ar fi cerut-o gravitatea faptului constatat.

Marinarii începură să se plângă pe furiș comandantului. Că i-a ironizat. Că i-a întrebat lucruri care nu-s prevăzute în cartea de exploatare. Că le-a găsit cusururi la îmbrăcăminte. Emil îi liniștea cum putea, le reproșa că n-au fost destul de atenți, îi îndemna să aibă grijă altă dată. Dar în sinea lui era încredințat că oricâte măsuri de precauție ar fi luat, Stîrcu tot ar fi găsit ceva de care să se lege...

Prima zi a inspecției se desfășură într-o încordare neobișnuită; marinarii erau posomorâți, nervoși, începură să răspundă colțos la observațiile sarcastice pe care Stîrcu le împărțea în dreapta și-n stânga; atmosfera se încărca treptat și la prânz, înainte de plecare, specialistul cu artileria îl chemă pe Emil în comanda de navigație.

— Nu prea ți-ai instruit oamenii, spuse. Asta nu-i disciplină.

— Nu înțeleg la ce vă referiți, replică Emil.

— Nu înțelegi! Trebuia să iau magnetofonul cu mine, să-i auzi. Răspund obraznic, asta-i.

— Numai când sunt provocați, spuse Emil străduindu-se să pară calm.

— Ce mă mai mir de ei, dacă chiar dumneata... începu Stîrcu. Dar n-are sens să discutăm acuma. O să afli concluziile în raportul comisiei de inspecție.

— Nu cred că mai e nevoie. Văd concluzia de pe acum. Când un om este pornit să...

— Tovarășe căpitan, nu permit! strigă Stîrcu. Voi raporta unde trebuie lipsa de respect a oamenilor de pe această navă, începând cu comandantul.

Plecă de la bord bocănind furios pe puntea strălucitoare. La schelă, șeful de cart îl salută după regulament, dar nu era decât un simplu soldat, un om ca toți oamenii, care refuza să uite să fusese și el printre victimele zelului duminical al specialistului.

— Ce te uiți așa urât, ostaș? mormăi Stîrcu drept răspuns la salut.

În comisie, incidentul de pe nava opt stârni o mică furtună. Unii îi reproșară lui Stîrcu obiceiul de a vedea numai latura negativă a lucrurilor, alții spuseră că exigența este foarte

necesară mai ales în momentul acesta, când electronica și automatizarea preiau o parte din atribuțiile omului, când suntem tentați să ne lăsăm duși de entuziasm și să vedem merite deosebite acolo unde în realitate e vorba doar de lucrul corect al aparatelor și oamenilor. Contraamiralul, informat îndată de Stîrcu, îl chemă la telefon pe comandantul navei opt, refuză să asculte vreo explicație și-i ceru în termeni categorici să se conformeze strict regulilor militare.

9

Anda îl văzu de departe, din capătul bulevardului larg, care ducea spre port. Când începeau să vină ofițerii de la nave, se așeza la fereastră, dădea la o parte un colț al perdelei și începea să aștepte. Îi plăcea să-l recunoască dintre zecile de siluete în uniformă; avea ceva al lui, de neimitat, mersul acela elastic, totdeauna puțin mai grăbit decât s-ar fi cuvenit, și statura înaltă, și felul cum își purta capul, puțin aplecat, cu cascheta pe ochi – o să te poticnești într-o zi, sau cozorocul e transparent? îl întrebase odată râzând – și privirea indiferentă pe care-o arunca totdeauna spre stângă, la intersecție, acolo de unde nu venea decât rareori câte-o mașină; câteodată era împreună cu un coleg sau doi și-l compara cu ei; avea o ținută mai mândră, îi depășea și ca înălțime, era unul dintre oamenii pe care orice haină vine bine și ea se bucura în secret.

Îi plăcea Emil, fără-ndoială, îi plăcuse chiar de la cunoștința lor, deși pe atunci nu se gândea la căsătorie – nici cu el și nici cu altcineva, pur și simplu nu se gândea, erau destui tineri care după o întâlnire sau două făceau aluzie la asta și ea se deprinsese s-o ia în glumă, iar când acceptase propunerea lui o făcuse tot așa, cam în glumă, și nu se întreba niciodată dacă a greșit sau nu; lua totul ca pe un joc captivant și reînnoit în fiecare zi, era așa de plăcut să știi că ești la casa ta și poți hotărî singură asupra tuturor chestiunilor gospodărești, se simțea bine să i se spună doamnă și afișa ostentativ verigheta de câte ori avea prilejul; uneori mama ei o întreba dacă e fericită și ea răspundea da, sunt fericită, n-avea de ce să se plângă, fiindcă dincolo de micile ciondăneli pe care temperamentul amândurora le declanșa uneori, ea și Emil se simțeau de minune împreună, se distrau când era posibil, izbuteau să-și pună treptat la punct

gospodăria și în majoritatea timpului se purtau ca doi îndrăgostiți care-au reușit să înșele vigilența rudelor și să-și îngăduie o întâlnire prelungită.

Când îl vedea la colț punea cafeaua la fiert. El prânzea la navă și ea mânca singură acasă, din cauza asta nu gătea mare lucru și madam Cornea se alarma totdeauna de modestia cămării ei. Îl aștepta cu cafeaua s-o bea împreună; mă-nveți cu tabieturi, fată dragă, obiecta el, dar se vedea bine că-i face plăcere să se așeze în fotoliu, la fereastră, să privească forfota bulevardului prin perdeaua gălbuie transparentă și să-și soarbă cafeaua pregătită după o rețetă specială.

Puse deci ibricul să fiarbă și cafeaua începu să se umfle exact în clipa când el deschidea ușa de la intrare. Îl lăsă să intre – de obicei îi ieșea înainte în prag, dar acum se abținu de la acest mic gest de tandrețe – și când el deschise ușa bucătăriei îi spuse, făcând pe supărata:

— Vezi, nu mi-ai dat telefon astăzi…

— Numai de telefon nu-mi ardea mie, spuse el încruntat.

Anda ridică ibricul de pe foc și-și făcu de lucru câteva clipe, căutând o replică forte. Niciodată el n-o repezise așa. Nu-l putea lăsa fără un răspuns pe măsură.

— Știi ce? N-aș vrea să mă confunzi cu soldații tăi de la vapor. Ce te-a găsit să te răstești la mine?

— Nu m-am răstit la tine. Dar am avut destule neplăceri astăzi ca să mai găsesc și acasă o serie.

— Puteai să le lași acolo neplăcerile. Fiecare are neplăceri la serviciu, dar nu-i obligat să se răzbune acasă. Aici ești soț, nu comandant.

— Anda, ai face bine să mă lași în pace.

— Te las.

Emil trecu în dormitor deschizându-și bluza din mers. Îl auzi apoi la baie. Dădea totdeauna drumul tare la robinet și stropea pereții și pardoseala. Când termină, ea deschise ușa bucătăriei și strigă:

— Totdeauna faci baltă pe jos când te speli. Asta fiindcă are cine să curețe în urmă.

Îl auzi cum șterge pe jos, dar asta n-o consolă destul.

— Azi mă duc la coafor.

— Iar la coafor?

Știa că-l înfurie orele acelea de așteptare.

— Tu când te duci la Cazino nu-ți ține nimeni cont. Dar dacă ai ceva mai bun în plan, renunț.

— Nu-i nevoie să te sacrifici.

Când intră în dormitor îl găsi stând culcat pe spate, pe studio.

— Puteai să-ți schimbi pantalonii, că se strică dunga. Ce obicei, să te culci îmbrăcat!

El sări în sus.

— Nu m-am culcat, fir-ar a dracului de treabă, și termină cu cicăleala asta infernală. Ai zis că te duci la coafor, du-te odată și lasă-mă-n pace!

— Vii acasă furios ca un tigru și pe urmă eu sunt de vină. Deschise ușa șifonierului cu o zmucitură și trase dinăuntru prima rochie care-i veni la-ndemână. Poftim, te las în pace. Astăzi ești imposibil.

Plecă, stătu vreo trei ore la coafor, apoi trecu și pe acasă, madam Cornea o mai ținu de vorbă vreun ceas, iar când reveni era noapte de-a binelea și îl găsi dormind. Sau se făcea că doarme. Se dezbrăcă fără să mai aprindă lumina și se culcă alături de el, ferindu-se să stea prea aproape.

Emil se întoarse cu fața la perete.

10

— Al nostru e foc și pară, vere, mărturisi ajutorul șefului de echipaj. Voi, la atelier, habar n-aveți ce-i aia o inspecție. Dacă merge producția, toată lumea e mulțumită. Faci o piesă la strung, o măsori cu șublerul, dac-a ieșit bine nici dracu nu te poate da peste cap. Da la noi… Cum să măsori pregătirea unui echipaj? În prima zi, granguru s-a foit peste tot, parcă făcea percheziție, tot căuta ceva și nu găsea și strâmba din nas, vere, de parcă bea oțet. Ba se mai apuca să-l atingă cu vorba când pe unu, când pe altu și băieților le-a cam sărit capacu. Nu știu dacă-i pe lume om să se lase bucuros călcat pe bătătură. Noi, ăștia de la nava opt, cu atât mai puțin. Ne place să meargă treaba așa, cu vorbă bună, numa că granguru habar n-are ce-i aia vorbă bună. Are țeapa gata la orice pas. Gagiii noștri l-au mirosit de cum a trecut schela, da ce puteai să faci?

Ziua întâi a trecut cum a trecut. A doua zi, în poligon, la trageri. Al nostru e as la carabină, el ne-a pus arma-n mână de la început, din perioadă. Și ne-a învățat, vere. Chiar la tragerea

de noapte, dacă voi, la atelier, ați auzit de-așa ceva, tot bine ieșeam. Nu mai face mutre, nu se potrivește milităria de la voi cu a noastră. Un grad de sergent la noi costă sudoare, ce știi tu. Da să-ți zic mai departe.

Dimineața, când s-o luăm din loc, al nostru ne-a spus, zice băieți, depinde de voi, știți că ieri am cam scrântit-o la exercițiul general, n-are nimica, zice, măcar la trageri să dovedim că... Asta, vere, ne-a cam băgat în sperieți. Am ieșit în fața frontului: Tovarășe comandant, să tragem întâi noi, puntiștii. Am luat foarte bine la toate tragerile. De acord, Damiene, zice. Intri tu primul, cu grupa ta. Și ai grijă că după cum merge prima serie, așa merge toată tragerea. Știam că așa e. Se-ntâmplă ceva de blestem cu tragerile astea, parcă-i un făcut. E destul să tragă unu prost, că după aia nu mai ai nădejde. Boală molipsitoare. Am ajuns la poligon. Întâi a tras nava șapte. Granguru se tot plimba prin fața frontului. O vorbă nu scotea. Se uita la noi cum ne schimbam de pe-un picior pe altul. Nici gând să mai spui o glumă, să mai aprinzi o țigară, să faci caragață de ăia care-au trimis gloanțele după pachet. Stăteam în front și asudam și granguru cu ochii pe noi.

Ăia de la nava șapte și-au luat automatele și au plecat. Nu le-a mers rău. Au plecat cântând. Al nostru dă comanda seria-ntâia pe linia de tragere, da granguru de acolo: O clipă, tovarășe căpitan-locotenent. Să formăm o grupă la-ntâmplare. Și-ncepe să arate cu degetu în front: dumneata... dumneata... și cel de colo... nu, vecinul din stânga... Ăia ies în față. Să dea dracu, vere, parcă i-a citit după carnet. Unu și unu, care fricos, care cam ageamiu. Cred că ne-a pândit și a văzut cine clipește mai tare la împușcături. Ei, dacă s-au trezit bieții băieți în prima serie, le-a luat piuitu de tot. Nu mai știau cu care mână să țină pușcociu. Curgeau șapte ape de pe ei. Al nostru dă să se apropie, să-i mai îmbărbăteze, da te pui cu granguru? Nu-i mai învăța acuma, zice. E prea târziu. Și-a-nceput o tragere, vere, ca la nuntă. Fiecare se grăbea, de parc-ar fi vrut să scape mai repede de cartușe. Trăgea unu, și imediat după el îl auzeai pe vecin: pam-pam-pam! Le-am scăpat, se dezvinovățea. Nu-ți mai spun ce-a ieșit la ținte. Pe urmă o-ntorceau ca la Ploiești: Bate soarele-n ochi, tovarășe sergent. Ținta mea cred că era defectă. Am băgat pe puțin trei cartușe-n ea da n-a căzut. Și-așa mai departe. Vrăjeli soldățești, știi tu.

Dac-am început-o așa, cu stângu, așa a mers. Pân-la coadă. Al nostru tot mai negru la față. Fuma și se înnegrea și mocnea în el. Toți nervoși, toți cu emoție, îți dai seama. Trăgători buni abia izbuteau s-o scoată la capăt; numai de la noi, de la puntiști, au luat vreo doi inși foarte bine. Încolo, ceilalți abia de îndeplineau condiția. Granguru dădea din cap și tot scria notele în foaia de arbitraj. N-a lăsat pe nimeni să-l ajute la scripte, auzi tu? De parcă i-ar fi trecut vreunuia prin cap să pună rezultate de la el!

Asta a fost cu tragerea, vere. Acuma spune, ai mai primit ceva de-acasă? Că voi, ăștia de la atelier, aveți mai multă vreme pentru scrisorele...

11

— Inspecția are psihologia ei, tovarășe comandant, și nu toată lumea o cunoaște. Cred că ar trebui un capitol aparte în manuale. Dar manualele vorbesc de practica zilnică, iar inspecția vine odată pe an.

Stăteau amândoi pe comandă, Emil fuma privind în jos și cozorocul șepcii îi ascundea cu totul expresia feței.

— Faptul e consumat, Valeriule, spuse el cu glas înăbușit. Inutil să mai discutăm.

— Ba să discutăm. O să discutăm încă mult. Trebuie să privim lucrurile în față, cunosc pe cineva care și-a făcut din asta norma lui de conduită...

— Lucrurile, așa cum le știu eu, diferă de concluzia oficială. Și concluzia asta se află acum într-o anumită servietă.

— Ei, oricum, mai contează și punctul de vedere al contraamiralului.

— N-o să se amestece. Inspecția e inspecție, iar foaia de arbitraj n-o mai schimbă nimeni.

— Să privim lucrurile în față, repetă șeful-mecanic. Care-i părerea dumneavoastră despre echipaj?

— Părerea mea! Eu știu că mi-am pregătit oamenii și că pot face față oricărei situații.

— Atunci n-ar trebui să vă pese de un calificativ primit pe nedrept. Cel mult, orgoliul rănit. Viața merge înainte...

Emil își scoase cascheta și-și netezi zadarnic părul rebel, aspru, zbârlit, nedisciplinat, răsucit în vârtejuri.

— Dar oamenii? Ce-au să spună oamenii ăștia despre

calificativul meu și-al lor? I-am dădăcit un an de zile, i-am învățat să aibă încredere în ei și-n mine. Celor care cârteau le-am demonstrat că sistemul meu e bun – și uite că inspecția îmi dă totul peste cap. Acum, să-ți mai spun un secret: am avut o ciocnire cu Stîrcu, acum câțiva ani. O poveste veche, cam neplăcută pentru el. Altul s-ar fi străduit s-o uite. Oricare altul, afară de Stîrcu. Omul ăsta nu uită niciodată. Acuma mi-o plătește și pân-aici totul e logic. Dar când răzbunarea lui se răsfrânge asupra unui echipaj întreg... Vezi, asta nu pot să accept.

Teodorescu scoase o punguliță de celofan pe care era zugrăvit în culori vii un copil vesel înconjurat de sfere roșii și verzi. Emil luă o bomboană cu un gest mașinal. O rontăi tot așa, mașinal, fără plăcere. Nu mâncase nimic de dimineață; de vreo trei zile Anda nu se mai scula înaintea lui să pregătească gustarea și cafeaua și pachețelul acela aproape inutil pe care el îl aducea de cele mai multe ori înapoi. Cine avea vreme, în vălmășagul treburilor la navă, să se ocupe de pachețelul cu sandvișuri și șervețele frumos împăturite și minusculul borcănel cu muștar? Dar poate nu numai de asta își întrerupsese Anda tainul cotidian de gingășie...

— Ne rămâne lansarea din iarnă ca să restabilim adevărul, spuse Valeriu. Sunt sigur c-o să reușim. Aici nu-i vorba de un happy-end, ca-n serialele de televiziune: după mii de peripeții, eroul își îndreaptă reverele la haină și surâde victorios. Victoria noastră e un proces logic: un om nedreptățit, apreciat greșit, vrea să facă dovada capacității lui. Insuccesul temporar îndârjește.

— Dar echipajul, Valeriule, oamenii? Au să mă mai asculte ca înainte? Mai am credit în fața lor, după asta?

— I-ați învățat să facă treabă nu pentru calificative. Ei își cunosc singuri valoarea, iar dumneavoastră sunteți omul care știe să lupte pentru dreptatea lor. Pentru dreptate merită întotdeauna să lupți...

Emil ridică, în sfârșit, privirea. Ești un om adevărat, Valeriu. Chiar dacă tot ce spui e irealizabil, tot e frumos că încerci măcar să te gândești la o ieșire. Să speri, să crezi, chiar și atunci când te afli la pământ, doborât, copleșit de forțe mai tari decât tine. Împrejurarea asta – un accident, dar poate nu-i, poate așa trebuie să se întâmple, poate e logic, am neglijat pregătirea de

front, e drept, dar în orele acelea de bătut pasul și de mers în aliniere i-am învățat ceva mai important sau ceva despre care credeam eu că-i mai important, poate am greșit, dar ce greșeală-i asta când am obținut măcar cu zece la sută mai mult decât ceilalți?

Ceilalți... Miti sărise de pe scaun, revoltat, când auzise calificativul acela. Și Ionaș, omul crescut de el, lăsase ochii-n jos, stingherit: ieșise mai bine decât fostul lui comandant. N-ar fi vrut să se întâmple asta. Niciunul, nici celălalt. La sfârșitul adunării veniseră amândoi lângă el, umăr la umăr, îl flancau dintr-o solidaritate atât de sinceră, încât Emil simțise emoția înecându-i glasul. De obicei, când unul iese prost sau e criticat, ceilalți îl evită. Unul, ca să nu se creadă că-i ține partea. Altul, ca să nu i se citească triumful pe față. Altul, fiindcă-i e pur și simplu milă să privească în ochi un învins. Acum nu. Nici Miti, nici Ionaș nu-l evitaseră. În schimb el dorea să fie singur, să tacă, n-avea ce să le spună, nu știa ce să le spună. Totdeauna fusese cotat drept cel mai bun comandant din divizion, cu toate exagerările și ieșirile lui, cu toate îndrăznelile lui, o etică elementară cere să judeci omul cu obiectivitate când e vorba de capacitatea profesională, dincolo de alte considerente. Tocmai de aceea, calificativul îi uimise prin nedreptatea vizibilă, și fiecare se-ntreba: oare pe nava opt lucrurile stau într-adevăr atât de prost?

Atunci, după ședință, se bucurase văzându-i alături, dar fugise de ei, tot ce dorea în clipele acelea era să fie lăsat singur, să-și consume furia și întrebările și ciuda și deznădejdea. Plecase la navă și-i spusese lui Teodorescu și Teodorescu înțelesese că-i ceva grav, dar nu tragic; încrederea lui, optimismul lui chiar dacă era doar o mască, îi făcea bine atunci.

— Și crezi că la lansare...?

— Sunt sigur! spuse Valeriu cu o pasiune pe care nu i-o știuse până atunci.

— Om trăi și-om vedea... Hai acasă, Valeriu.

— Mai rămân. Am de citit. Dumneavoastră însă, dați-i viteză. Vă așteaptă soția...

Pe drum, Emil se gândi la casa lui, la oaza lui, la cetățuia lui. Abia acum își dădu seama că în zilele din urmă, vânturile potrivnice care bântuiau în jurul lui la navă pătrunseseră și acolo, în cetatea-oază, tulburându-i liniștea și echilibrul abia realizat. Simți o adâncă părere de rău la gândul că Anda

suportase un ecou din vechea ranchiună a lui Stîrcu; cu niciun preț ea nu trebuia amestecată în toată această frământare, trebuia ferită, o să-i explice, o să…

Dar când ajunsese acasă, Anda nu era. Găsi pe masa din bucătărie un bilețel laconic, fără titlu și fără iscălitură: *„Sunt la mămica. Dacă vrei, mai pe seară vino să mă iei”*. Dacă vrea! Dar era unul dintre obiceiurile statornicite de la început, el mergea s-o întâmpine până și de la piață, și acest „dacă vrei” îl alarmă mai mult decât orice. Plecă în grabă, imaginându-și dialogul acela tandru și glumeț cu care obișnuia să sfârșească micile lor conflicte casnice.

Anda însă era supărată. Și știa să țină supărarea, convinsă fiind că nu de la ea a pornit.

12

— Dar e o nedreptate, spuse secretarul consiliului politic. Nu pot să cred că la Armașu lucrurile stau așa de prost. Am impresia că Stîrcu a exagerat, pornit cum e împotriva lui…

— Fiecare cuvânt din constatările lui e fundamentat precis, replică Dobrescu răsfoind filele din dosarul inspecției. Ar fi trebuit să infirm tot ce scrie el. Și să trimit altă comisie acolo.

— Eu așa aș face!

Contraamiralul își căută țigările pe sub hârtiile împrăștiate pe birou. Le găsi, își aprinse una și se lăsă pe spătarul scaunului înalt, aproape un tron, căruia numai tapiseria în pluș de culoarea pelinului îi diminua oarecum aspectul măreț.

— Nu pot să fac asta din mai multe motive. În primul rând, vreau să văd dacă Armașu ține la ideile lui chiar în fața unui eșec temporar. Dacă el crede cu adevărat în ceea ce face, n-o să se lase intimidat. Timpul nu-i de cauciuc, Nicule. E cel mai al naibii de limitat lucru de pe lumea asta. Ca să-și realizeze ce și-a pus în gând, Armașu trebuia să consume timp suplimentar. N-avea de unde să-l ia. L-a luat din orele afectate revistelor de bord, lustrului de suprafață. Sigur că aici l-a găsit deficitar Stîrcu. Dar un comandant de navă care și-a asumat riscul de a gospodări timpul într-un anumit fel știa la ce trebuie să se aștepte. Lansarea contează. Dacă el crede cu adevărat în ideea lui, înseamnă că trece peste acest calificativ și așteaptă să i se facă dreptate atunci, la lansare. Sau să-și facă el dreptate. Asta-

i tot.

— Matematic, raționamentul ăsta e fără niciun cusur, spuse Blăjan. Numai că neglijează aspectul uman al problemei. Am discutat cu Armașu și știu că l-a afectat nedreptatea asta…

V-aș ruga să vizitați într-o zi nava mea, tovarășe căpitan de rangul întâi. De ce într-o zi? Merg chiar acum, Armașule. Ani de zile am lucrat în unitățile fluviale, așa că n-am avut prilejul să văd de aproape o navă ca a voastră. Aveți ce vedea, reprezintă ultimul cuvânt al tehnicii navale și al electronicii. Soldații unei nave ca asta sunt un fel de laboranți. Numai că după unii, nu prea seamănă a laborator… De ce v-ați oprit? Eu sunt marinar de modă veche, Armașule. Îmi place să mă uit la o navă începând cu linia de plutire. Și văd că linia asta n-are niciun cusur. Îndemânarea unui om, tovarășe căpitan de rangul întâi. Un băiat care-a prins drag de marinărie, deși singura apă pe care-a navigat până acum a fost lacul Cișmigiu. Un amănunt secundar, Armașule. Principalul e să-ți placă treaba pe care-o faci. Le place și nu numai asta, deși au fost clipe când aveau motive s-o urască. Nu știu dacă la Dunăre sunt furtuni ca pe mare… Nu sunt. Ei bine, furtuna de pe mare a ajuns aproape un medicament pentru oamenii ăștia ai mei. Mă mândresc că sunt pe cale să ating imposibilul. Să-mi fac din vitregia naturii un aliat. Cele mai reușite atacuri se dau pe vreme rea. Am studiat istoria navală, Armașule, și se vede că ai studiat-o și tu. Și am învățat multe din ea, tovarășe căpitan de rangul întâi. Aici e centrala de tragere. Creierul electronic, cu alte cuvinte. Vă rog aveți grijă, plafonul e cam jos. Și e căldură din cauza aparatelor. N-ajunge numai căldura aparatelor. Știu, tovarășe căpitan de rangul întâi. Dar sunt împrejurări în care-ți pui întrebarea dacă oamenii îți mai aparțin cu adevărat, sunt momente în care ceva din afară le zdruncină încrederea în tine. Poate-i numai o impresie, Armașule. Poate nu-i cunoști deajuns pe oamenii ăștia. Poate au mai multe calități și sunt mai înțelegători decât crezi tu. Dac-aș avea certitudinea asta! Aș fi în stare să răstorn lumea. Și-acum n-ai fi în stare? Până acum câteva zile, da. Vrei să spui că în câteva zile ți-ai pierdut încrederea în oameni și-n ideile tale? Vrei să spui că nu mai ești sigur de dreptatea ta? Nu. Dreptatea nu poate fi a unuia sau altuia. Dreptatea e ceva obiectiv. O știu prea bine și o simt prea aproape ca să mă îndoiesc de ea. Atunci? Nu sunt singur pe nava asta. Fără

oameni n-aș putea face nimic. Și ai semne că oamenii te părăsesc? Nu știu...

— Din concluziile inspecției ai crede că nava opt e o barabaftă ruginită. Eu am văzut-o cu ochii mei și am cu totul altă părere.

Contraamiralul frunzări iarăși hârtiile.

— Defecțiunile pe care le-a găsit sunt reale, spuse. Dar Stîrcu a trecut aici numai defecțiunile. Unii îl prețuiesc pentru asta. Pe-o parte e bine, într-adevăr, să vezi mai ales lipsurile. Te împiedică să devii prea sentimental. Ca în cazul de față. În felul lui, a fost obiectiv.

— E pornit, se vede de la o milă. De ce n-a pus și constatările pozitive?

— Fiindcă nu-i e în fire. Un negativist e un negativist, n-ai ce-i face.

— Să nu dramatizăm. Ar însemna să punem totul pe seama predestinării.

— În cazul lui Stîrcu, da, murmură contraamiralul. Un om care nu-i iubit de nimeni, un om care n-a avut tăria să se realizeze și atunci e gelos pe realizarea celorlalți. Aici nu lucrăm cu entități ideale, ci cu oameni. Și îi luăm așa cum sunt.

— Dar ce spune despre disciplina de la navă? Eu unul n-am văzut niciun semn că... Măcar partea asta din raport trebuia să i-o infirmați.

— Pentru nimic în lume, spuse hotărât Dobrescu. Ți-am spus că văd în Armașu o reflexie a mea, cel de acum treizeci de ani. Astăzi, privindu-mă retrospectiv, am o impresie foarte bună despre mine. Poate greșeam, poate vedeam lucrurile injust, neprincipial, dar acum îmi place să cred că eram un om integru sau că așa trebuie să fiu. Și așa vreau să-l văd pe Armașu. Să nu-și ierte nimic. Să fie om dintr-o bucată. Să nu aștepte toleranță și protecție. Protecția mea l-ar împovăra. L-ar abate de la calea lui aspră, l-ar duce la compromisuri.

— Încep să vă înțeleg, spuse Blăjan. Dar dați-mi voie să trec de partea lui, chiar dacă asta nu-i principial.

— E principial să fii de partea progresului, zise încet comandantul brigăzii.

13

— Instalația frigorifică nu mai face față, spuse Valeriu

ștergându-și transpirația cu o batistă mare. Iar apa minerală s-a terminat de alaltăieri.

— Să se mai bea și apă din tancuri, mormăi Emil.

— Apă din tancuri! A ajuns la temperatura mării.

Un fel de ceai leșinat.

— Dar corăbierii care traversau ecuatorul fără instalații frigorifice?

— Trăim în secolul douăzeci, spuse mustrător Valeriu. Iar ăia navigau cu vele. Adineauri erau patruzeci și cinci de grade în compartimentul mașini.

— Mai pornește și tu ventilația.

— În timpul staționării? protestă Valeriu indignat. Și așa i-am depășit orele de funcționare. Baie de aburi, fir-ar să fie!

Într-adevăr, zăpușeala sfârșitului de august devenise de nesuportat. Nicio adiere nu înfiora marea liniștită ca o baltă; pavilioanele atârnau inerte în saulele lor, parcă moleșite de căldură; pereții de metal ai suprastructurii dogoreau ca niște plite: balustradele frigeau; manivelele mecanismelor erau fierbinți și chiar albul plăcut al tenzilor de pe bărcile de salvare îndurera ochii. Prin compartimente ca și pe punte, marinarii umblau dezbrăcați până-n brâu; se bronzaseră cu toții ca niște arapi și așteptau cu sufletul la gură ora aceea unică, prevăzută în program pentru baie în mare. De câteva ori pe zi, ajutorul șefului de echipaj monta furtunul de incendiu și îndrepta spre plăcile de metal de deasupra magaziilor de muniții un șuvoi de apă drept ca o baghetă. În urmă aerul tremura mărunt și obiectele se vedeau nelimpezi, parcă desenate de o mână șovăitoare. Un curcubeu de stropi sărea vesel în mici explozii, pe locul unde jetul atingea puntea; șuvițe înspumate se scurgeau apoi cuminți spre borduri; câte-un motorist exasperat de căldură își lăsa deoparte bocancii și ținea cu plăcere picioarele în drumul șuvoaielor de apă; atunci furtunul făcea ca din greșeală un salt și jetul se rotunjea într-o traiectorie elegantă, luând drept țintă pieptul gol al mecanicului care țipa de plăcere. Emil privea contrariat asemenea petreceri vulgare și dacă n-ar fi știut că apa aceea este trasă direct din mare, la o temperatură cu totul rezonabilă, ar fi sărit cu gura pe ei.

— Parcă m-aș băga și eu nițel sub duș, spuse Valeriu. Mi-e teamă însă de curent. Cu căldura asta nici nu simți când te ia. Și sinuzita mea atâta așteaptă.

— Boală boierească, îl tachină Emil. Pe vremuri, oamenii cu sinuzită nu erau primiți la marină.

— Tot pe vremea velierelor, nu?

— Și mai încoace. Cei mai grozavi navigatori…

— Cred că și cei mai grozavi navigatori s-ar sătura după zece zile la ancoră, pe canicula asta.

— De ce? protestă Emil. Staționarea în larg este o rațiune de a fi a marinarului.

— Dacă asta ar servi la ceva.

— Sunt convins că servește! E o investiție al cărei rod nu se vede imediat. Oamenii se antrenează, încep să iubească marea sub toate aspectele, s-o înțeleagă, să i se adapteze, dar rezultatul vine mai târziu. Meseria noastră seamănă cu plugăria. Muncești un an, sapi, semeni, plivești, prășești și n-ai nicio bucurie până în ziua culesului. Dar atunci, ești răsplătit pentru anul întreg.

Valeriu strănută și privi îngrijorat în jur, ca și cum proiectorul cel mare, catargul, marinarul de cart la semnale sau chiar comandantul ar fi avut vreo vină.

— Comparația e grozavă, spuse. Nu știam că sunteți poet.

— Când e vorba despre mare, da.

Șeful-mecanic mai strănută o dată și-și scoase batista cu gesturi grăbite.

— Mă duc jos să-mi pun picături în nas, anunță el. Poezia mării e prea tare pentru mine.

Emil zâmbi în urma lui. Marea! Da, mă face să devin și poet. Aici mă simt cu adevărat eu însumi. Poet și dascăl și strateg. Las baltă neplăcerile de pe țărm. Invidia, răutatea, micimea sufletească n-au loc aici, în acest univers vast, sub această cupolă albastră, un circ gigantic în centrul căruia ne jucăm crâmpeiul de rol ce ni s-a dat odată. Eu, rolul de comandant. Inginerul ăsta cu mutră de băiețaș… nu, el nu-i un veritabil om de mare. Pentru el, nava este o mașină pe care știe s-o exploateze, un laborator de unde-și trage idei și unde le verifică. Dar pentru tine, omule obișnuit, soldatule, unul din cincizeci, care speli puntea și tragi cu tunul și faci de cart la stație și vorbești despre dragoste în serile calme? Ce-i marea pentru tine? E ea mai mult decât locul unde-ți faci armata?

— Permiteți, tovarășe comandant.

— Spune, Velicule.

— Am reparat picupul de la stație. O s-avem iară muzică la cererea ascultătorilor.

— Ce e marea pentru tine, Velicule?

— Ordonați? întrebă sergentul aplecându-se puțin înainte.

— Ce e marea pentru tine?

— *„Marea este câmpul de instrucție al marinarului”* cită Velicu.

— Ceva mai personal.

— Nu știu, nu mă pricep. Dar am vorbit cu taică-meu să se intereseze la Navrom. După ce termin armata, mă ambarc în marina comercială.

— De ce?

— Fiindcă nu mă pot despărți de mare. Mi-a intrat în sânge, tovarășe comandant. Cu toate necazurile, cu greul, cu neplăcerile, cu furtuna. Toate astea mi-s dragi și le vreau pentru toată viața. Asta-nseamnă marea pentru mine. Viața.

— Mi-ai dat o lecție, Velicule.

Sergentul îl privi întrebător, dar Emil nu mai spuse nimic. Deschise ușa cabinei de navigație și-l strigă pe Mihalcea. Frizura bogată a secundului se ivi îndată în ușă.

— Mă duc să mă culc o oră. Ai grijă, Mihalcea. Dacă e ceva, mă chemi imediat.

— Am înțeles, spuse secundul.

Emil se îndreptă spre scară și-i făcu semn sergentului:

— Hai să-ți văd isprava. Mă miram eu ce tot meșterești acolo...

În stația radio părea întuneric după lumina violentă de afară. Radiotelegrafistul de cart, un soldat timid și cam bleguț, raportă încurcându-se la fiecare trei cuvinte: Stația funcționează normal, recepție continuă pe canalul trei, șase-zero a dat liber până la ora paisprezece, control radio la fiecare două ore.

— Bine, omule. De ce te-ai speriat așa? Marinarii sunt mai curajoși, după câte știu eu.

— Am înțeles, spuse ajutorul lui Velicu.

Emil ridică din umeri zâmbind. N-ai înțeles nimic, băiete. Ești un fel de robot și-mi pare rău că ești așa și tare-aș vrea să te schimb. Dar cum? Care-i calea spre înțelegerea ta adevărată, spre sufletul tău? O s-ajungi vreodată ca Velicu, să înțelegi într-adevăr, fără să mai fie nevoie de strigătul ăsta desprins din regulament și nu din inimă?

— V-am pregătit o surpriză, tovarășe comandant. Știam că vă place „Rapsodia albastră”. O aveau la club. Dați-mi mie discul ăsta, i-am spus majorului. Știu eu, Velicule? Nu prea am voie... dar n-ai vrea să te uiți nițel ce are televizorul nostru, că-i de-o săptămână pe butuci? Duminică până-n prânz am șurubărit la el. Nu l-am lăsat până nu l-am făcut. În schimb m-am întors cu discul...

— Bine, Velicule, îți mulțumesc. Mă duc în cabină, să-l ascult în liniște. Nu-l pune până n-ajung eu acolo. O să-nchid ochii și o să mă cred la Ateneu.

— Am înțeles, spuse Velicu zâmbind.

De trei ori „am înțeles”, gândi Emil în drum spre cabină. Mihalcea, pe urmă băiețașul ăla, cum naiba-l cheamă, e atât de incolor că-i uit mereu numele, și Velicu. Același cuvânt, cu câte nuanțe de sens! O temă interesantă pentru Păduraru, pentru studiile lui de lingvistică aplicată la marină. Își aminti demonstrația pe care i-o făcuse timp de trei ore, la restaurant, că marinarii spun prova iar dicționarul prora, că chei înseamnă cheile cu care descui ușa iar cheu este digul unde acostează navele, până și bucureștenii știu asta, spun Cheul Dâmboviței, nu cheiul, cum pretinde cartea... Văzuse mai apoi aceeași demonstrație publicată într-o revistă de filologie, toți ofițerii de marină o citiseră triumfători și se lăudau, de câte ori aveau prilejul, că unul dintre ei polemizase cu un academician...

Intră în cabina care de doi ani îi era adevărata locuință. Pe birou ardea potolit lampa mare, cu abajur cilindric din care atârna șnurul grațios al comutatorului, un sistem foarte comod, tragi – se aprinde, tragi iarăși – se stinge, ușor de găsit când nava se leagănă pe valuri, ațișoara aceea de mătase cu o greutate argintie la capăt rămâne mereu verticală, un aspect al grijii pentru traiul oamenilor, de s-ar limita la asta, nu, traiul, traiul nu-i comod totdeauna, chiar cu șnururi în loc de comutatoare...

Își scoase bluza și se lungi pe cușeta acoperită cu un pled luxos, din păr de cămilă, moale și gros, inutil pe căldura asta, îl dădu la o parte ca să simtă cu umerii, cu ceafa, cu palmele răcoarea cearșafului; privi umbrele plăcute de pe pereții îmbrăcați în melamină care imita lemnul de palisandru – și cabina aceasta mică și elegantă se umplu deodată de sunetul limpede al clarinetului, vestind dulcea furtună de sunete, năvala

de gânduri nerostite, povestea fără cuvinte, de fiecare dată altfel înțeleasă, nouă, nemaiauzită, „Rapsodia albastră”…

Era Anda cu glasul ei dulce, cu contururile atât de feminine ale trupului zugrăvite în semiobscuritate, era marea largă și albastră, cu tăcerea ei plină de măreție, era chemarea infinitului, zarea aceea a cărei margine se depărta mereu, atrăgându-l spre ea cu făgăduiala unei taine de nimeni dezlegate, era tumultul valurilor rostogolite în borduri, huruitul tunetelor și strălumina amiezelor limpezi după ploaie, era strigătul suprem al dragostei, reînviat pentru o clipă, adus la suprafață din adâncimile amintirii, erau incertitudinile de la început, setea de a iubi mereu proaspătă, apoi liniștea, apoi regretul, apoi speranța că totuși…

14

Anda își întinse haina de ploaie pe cuier ca să se zvânte, deschise dulapul cu mișcări devenite de acum automate și scoase registrul uriaș de evidența materialelor. Scrise cu grijă pe fila din dreapta: 1 septembrie. Septembrie… Castanul din fața ferestrei începuse să ruginească. Cu o seară înainte, cei doi gemeni ai vecinului, care terminaseră liceul cu un an în urma ei, au plecat la facultate. Simțise o strângere de inimă când i-a văzut înfumurați și moderni, cu hainele lor lungi ca niște redingote, cu părul mare și cu priviri anticipând îngândurarea bibliotecii. Semănau de pe acuma cu niște veritabili studenți. Pe când ea…

— Sărut mâna, spuse domnul Balaban scuturându-și pălăria din care sări un evantai de stropi. Parcă a mai stat ploaia, comentă el optimist. Azi n-o să ne vedeți pe-aici; facem recepția aparatelor venite din import. O să fie plicticos pentru dumneavoastră. Vă pot oferi o revistă, mi-a pus-o chioșcarul deoparte. Cred că-i un număr interesant. Pentru cine telefonează suntem pe teren.

— Bine, spuse Anda. Mulțumesc pentru revistă.

Era ultimul număr din *„Cinema”* și ei i se păru că bătrânul a ales-o anume. Privi cu ciudă în urma lui și se așeză apoi să răsfoiască și să viseze, privind fotografiile în culori ale unor fete de-o seamă cu ea sau ceva-ceva mai mari, despre care se vorbea pe toate continentele. Ofta la fiecare fotografie și încerca

să se închipuie în rolul fetelor din poze, ascultând strigătele regizorilor, dând autografe, încercând un nou automobil sau plimbându-și câinele preferat...

— E voie?

Tânărul de la far bătuse în ușă, dar ea era prea preocupată ca să răspundă și el intră scoțându-și casca de motociclist cu chenar albastru.

— Poftim, tovarășe. N-am auzit când ați bătut la ușă.

— Asta nu-nseamnă că n-am bătut.

Anda îl privi, îi văzu casca ținută neglijent într-un deget și înțelese într-o clipă: dar bine, acest om e *Motociclistul*, frumosul necunoscut care face victime printre soțiile oamenilor cumsecade! Motocicleta era afară, îi înregistrase cu o clipă înainte duduitul și-apoi gâfâitul repede sugrumat al motorului, dar nu-i dăduse importanță. Așadar, el. Faimosul personaj despre care se vorbește numai în șoaptă, corupătorul, răpitorul... Numai că aici n-o să-ți meargă, i se adresă în gând. Ai nimerit o nucă prea tare pentru dinții tăi, domnule Motociclist. Sunt stăpână pe mine și n-o să mă las impresionată, oricât ai fi de meșter la vorbă. Dar ai avantajul că ești băiat drăguț și că plouă afară și că-mi vine să-l dau naibii de registru. Ai picat tocmai la timp pentru o discuție amicală.

— Vă deranjez? întrebă tânărul de la far. Nu vă întrerup de la vreo treabă importantă?

— Deloc, zâmbi Anda cu ochii la registru. Ca să fiu sinceră, mă plictiseam. Colegii mei sunt plecați pe teren, așa că azi am un fel de *relâche*.

— Folosiți termeni tehnici de teatru, spuse el. Am auzit că voiați să deveniți actriță. Și când colo, scrieți într-un registru.

— Nu-i obligatoriu să faci numai ce-ți place. Parcă dumneata te-ai visat de mic copil paznic de far?

Tânărul tresări, apoi zâmbi privind-o drept în ochi:

— Replica mi se cuvine. Eu am atacat primul. Să știți, duduie Anda, că funcția mea pe stat are o denumire mult mai nobilă și mai tehnică decât paznic de far. E atât de complicată încât nici eu n-o țin minte prea bine. Pe de altă parte, eu sunt un caz special. Mă aflu acolo într-un fel de exil voluntar, am o soartă misterioasă și planuri secrete de cucerire a lumii fără folosirea forței.

Anda își trase mai aproape registrul cel mare, ca pe-o

modernă pavăză de hârtie în calea insistențelor unui indiscret. În fond, și eu fac parte din lume. Nu cumva ai planuri secrete să mă cucerești fără folosirea forței? îl întrebă în gând. Ești cam prea optimist, domnule Motociclist. Lumea nu se cucerește cu una cu două. Hotărî să se poarte strict oficial.

— Pot să-ți fiu de folos cu ceva?

— Astăzi în niciun caz, dacă vă referiți la probleme de serviciu. Am avut treabă în oraș și nu m-am putut abține să nu vă fac o vizită.

— O, sunt încântată, spuse ea pe un ton pe care-l voia ironic,

— Pot să iau loc și să-mi aprind o țigară?

— Cu multă plăcere. E vina mea că nu te-am invitat mai devreme. Dar știi, unele vizite te surprind și nu mai poți reacționa așa cum scrie la rubrica de bune maniere de prin reviste.

— Vă iert. Doriți o țigară? E singurul lucru cu care-mi pot permite să vă tratez. Deocamdată, adăugă el surâzând.

— Tovarășe... începu scandalizată Anda.

— Sandi.

— Tovarășe Sandi, reluă ea voind să pară energică.

— Avem și cunoștințe comune, urmă el pe același ton ușor, de conversație amabilă. Pe doamna Iuliana, de pildă.

Abia acum ea îl privi cu atenție, lăsând registrul asupra căruia își ațintise ochii cu îndărătnicie tot timpul. Tânărul părea foarte bine informat în ceea ce o privea; aflase cum o cheamă, știa de prietenia ei cu Iuliana – oare numai de atunci să-l fi cunoscut Iuliana, din vizita aceea la far? se întrebă. Avea prilejul să afle ceva despre prietena ei. Un prilej pe care n-ar fi dorit să-l scape.

— Chiar o cunoști pe Iuliana? întrebă. Iar dacă o cunoști, ce impresie ai despre ea?

— Mă pui în situația să bârfesc, duduie Anda, spuse el trecând foarte firesc de la plural la singular. E o cucoană drăguță, numai că-i cam snoabă. Asta, dacă vrei să fiu cu adevărat sincer, ceea ce nu-mi prea stă în obicei, adăugă. Vezi, duduie Anda, pe lângă a avea bani și a fi la curent cu moda mai e ceva, o calitate greu de definit, cu care omul se naște sau nu se naște. Dumneata, de pildă, ai în gesturi și-n vorbire o distincție care mă intimidează pur și simplu. Probabil ai rude aristocrate sau îți plac filmele de epocă...

Ea roși sub acest șuvoi de complimente dar nu zise nimica.

— Pe când Iuliana...

E limpede, își zise Anda, apelând la cunoștințele ei despre lume și dragoste. Vorbește cu prea multă detașare, cum fac toți când e vorba de o idilă consumată cândva. Nu mai au niciun interes să fie amabili. Preferă chiar să fie cruzi, să spună: Aia? Ei bine, dar nici nu se compară cu tine! Pe urmă nu te compari tu cu următoarea. Niște neserioși. Și domnul Sandi nu pare să facă excepție...

Domnul Sandi trecu la atac, după ce pregătirea de artilerie se înfăptuise cu succes și complimentele, judecând după rumeneala din obrajii Andei, își atinseseră ținta.

— Un om cu aspirații artistice se sufocă în orașele mici de provincie, cu viața asta lipsită de întâmplări.

— Ne resemnăm, spuse Anda luând cuvântul în numele provincialilor cu aspirații artistice. Dacă nu-i altă soluție...

— Soluție, declamă el. Cine știe soluția adevărată?

Avea o voce joasă și plină, de actor, cu vibrații distinse. Remarcase asta și la telefon. Încerca să-și închipuie cum ar suna această voce cântând o romanță. Sandi trase din țigară și lansă un rotocol perfect, care se desfășură lent și plană ca un aerostat pe deasupra registrului de materiale.

— Eu, unul, n-am de gând să mă resemnez, continuă paznicul farului C. Faptul că stau unde stau nu mă contrazice cu nimic. Nu există loc mai potrivit unde să poți face în liniște speculații asupra lumii și societății decât în singurătatea unui far, între cer și apă. Uneori rămân acolo chiar și când sunt tură liberă. Alteori, și asta se întâmplă o dată sau la două trei luni, mă urc frumos în tren și fac un drum la București. Stau o săptămână. Merg la Operă și la câteva piese despre care vorbește lumea. Îți dai seama că un om ca mine, musafir rar al Capitalei, n-are timp să vadă piese mediocre. Mă duc la cabaret, colind prin cafenele ca să mă-ntâlnesc cu cunoscuții... Am câțiva prieteni regizori de film. Cred că asta-i cea mai interesantă meserie a epocii. Sunt niște tipi grozavi. Uneori nici n-ai vreme să-i urmărești, până și aerul în jurul lor sclipește de inteligență, au idei cu carul și le risipesc cu generozitate pe stradă, la un pahar, în reviste... Prin intermediul lor, am cunoscut câteva domnișoare despre care va vorbi peste un an-doi toată Europa... O știi cumva pe Mia Costescu, de la Operă?

Ei îi fu rușine să spună că n-a fost în viața ei la Operă.

— Vine aici, pe litoral, în fiecare vară. Mă văd cu ea totdeauna acolo, la București. În cabină. Înainte de spectacol. Și după spectacol, triumful acela unic, o sală cu mii de oameni care aplaudă frenetic și se ridică de pe scaune și vin mai aproape, lângă scenă, și-i oferă buchete și ea rupe buchetele și împrăștie florile fir cu fir prin sală și lumea se înghesuie să le prindă... Banchetul premierei și triumful în fața rivalelor, șoaptele lumii pe stradă, uite-o pe Mia Costescu și ea e la brațcu mine și împrumut și eu ceva din strălucirea ei, și regizorii îi fac complimente și o-ntreabă de ce nu face film și pe mine mă cred de la cinematografie... Iar eu sunt, după cum ai observat mai adineauri, un pârlit de paznic de far...

— N-am zis pârlit, remarcă Anda.

— Era ca și cum ai fi zis. Dă-mi voie, duduie Anda, când ne-om cunoaște mai bine, să-ți întregesc imaginea vieții duble pe care o duc; paznic de far și impostor în lumea artelor, impostor, da, dar unul fără pretenții, fără veleități; pur și simplu stau între acei oameni și ei mă acceptă fiindcă le împărtășesc vederile și încerc să țin pasul cu lumea, cu viața, viața cea adevărată...

Anda privi cu silă registrul ei impunător și pentru prima oară i se păru foarte mic, un lucru de nimic, lipsit de importanță ca tot ce i se întâmpla de la o vreme încoace, din toate vremile, și studentul care plânsese auzind că s-a măritat, și prietenii de pe plajă, din cei patru-cinci ani de când deschisese ochii în lume, și partenerii de dans, și colegii de birou, și sacoșa cu care făcea piața în fiecare zi, venind de la serviciu...

— Nu toți oamenii pot fi celebri, spuse ea privind în neștire filele registrului. Noi, ceilalți, ne mulțumim cu mai puțin.

— Se pare că primim atât cât cerem, spuse el și se ridică brusc. Te-am reținut cam mult cu vorbăria mea, duduie Anda.

— Mi-a făcut plăcere, spuse ea repede. A fost o discuție interesantă.

— O putem continua când vrei; rareori întâlnești într-un oraș ca ăsta un om cu care să poți comunica deschis, să poți vorbi altceva decât banalitățile cotidiene.

— Uneori cotidianul te satură, murmură Anda.

— Asta mă face să fiu un lup singuratic și să păzesc farul acela, duduie Anda.

Își puse casca de motociclist și se ridică. Era foarte înalt și sub chenarul albastru al căștii ochii lui păreau și mai albaștri.

— Aștept un telefon de la dumneata, spuse el fixând-o cu îndrăzneală. Când ești dispusă să discutăm, mă prezint în cea mai mare viteză.

— S-ar putea să aștepți degeaba.

— Nu mă grăbesc. Mi s-a spus totdeauna că am toată viața înainte și cred în chestia asta.

— E drăguț, într-adevăr, să crezi în ceva, spuse Anda în urma lui.

Auzi afară duduitul motocicletei și cu o mișcare impulsivă îmbrânci registrul masiv de pe birou. Registrul căzu, dar zgomotul căderii fu acoperit de pocniturile eșapamentului. Se abținu să iasă la fereastră. Când se uită, pe alee se mai vedeau numai un fuior de fum albastru și urma lucioasă a roților. Ploaia se oprise.

Partea a patra

1

În seara asta sunt de cart, vere, m-au pus în locul lui Velicu, că a-ncurcat-o, săracu, nu știi nimica? E la arest pe zece zile, la garnizoană, tocmai acu când trebuie să plecăm știi tu unde. Povestea e mai veche, tot de la granguru i se trage, în timpul controlului s-a cam luat la colț cu el. Ei, pe naiba, de ce s-a luat! Păi tu, vere, în meseria ta, lași așa, pe oricine, să te-nvețe tabla-nmulțirii? Velicu ăsta-i telegrafist de mâna-ntâi, mi-a povestit într-o seară că de copil se ocupa de radio. Era bucureștean de-al nostru, adică este, că doar n-a murit, a dispărut pentru zece zile și asta fiindcă așa vrea granguru, nu știu ce naiba are el cu al nostru, cred că lovește-n el lovindu-i pe alții, sau poate lovește fiindcă asta-i firea lui, să lovească, se află și oameni d-ăștia pe lume… Cin’ să m-audă, vere, că doar îți spun ție, e drept că soldatu nu trebuie să-i vorbească de rău pe superiori, da dacă nu vorbește asta nu-nseamnă că nici nu gândește, soldatu, vere, are și el mansardă, da granguru habar n-are de asta, parcă pe mine nu m-a agățat odată, prin aprilie?

Velicu mi-a povestit de Radioclub, e o chestie, de-acolo poți vorbi și cu Polu Sud. Din fragedă copilărie, cum se zice prin cărți, le vedea la radiotelegrafie, iar la armată, poate-ați aflat și voi ăștia de la atelier, nu-i numai soldatu cu pușca și cu goarna, acuma s-a schimbat nițel, soldatu e operator și electronica se pomenește mai des decât pasu de defilare. D-aia mă agățase granguru atunci, în primăvară, că nu l-am salutat în pas de defilare, e drept că nu-mi prea ardea să bat pasu, muncisem o noapte-ntreagă la nava șase că pleznise un piston la motoru din babord și-a doua zi trebuia să plece și-am pus umăru, eu și doi motoriști, să-i ajutăm, ca să nu mai scoale tot atelieru în miez de noapte… Ei, și-n loc de bravo-măi-făcurăți-treabă-bună mă trezesc dus la comandantu divizionului și beștelit număru unu, că granguru a stat acolo statuie, ca să audă cu urechile lui cum mă ia la-ntrebări. Asta ți-am spus-o așa, ca să vezi cu cine a avut de-a face Velicu și toți ai noștri și ca să-ți dovedesc că soldatu nu-i nebun să judece oamenii fără rost. Are și el dreptate când are, da unuia ca granguru tot degeaba i-ai spune. Așa e firea lui și pace.

Al nostru e tare amărât pe chestia asta și pe toate câte s-au întâmplat. Nu mai e omul dinainte, să glumească și să râdă cu noi. Câteodată îl prinde noaptea la bord, umblă pe punte și se leagă de unu și de altu, stă la lecții și face scandal pentru cea mai mică greșeală. Noi înțelegem, vere, ți-am spus că soldatu gândește, chiar dacă nu spune nimica; am ieșit ultimii la inspecție și nu-ți mai povestesc că Ionaș, comandantu navei șase, a fost secund la noi până anu trecut, l-am mai apucat și eu aici, tocmai dădea în primire și al nostru îl povățuia cum să facă și cum să dreagă în chip de comandant... Păi să ți-o ia înainte unu pe care l-ai învățat meserie, și barem dac-ar fi fost pe drept, da n-a fost, toată chestia a pornit de la granguru, și-atuncea vezi că al nostru nu se atacă degeaba și d-aia noi îl înțelegem și avem grijă să nu-l mai amărâm și noi. Numai că granguru nu ne-a uitat, nu l-a uitat nici pe Velicu și a avut Velicu ăsta o baftă, ceva de spaimă, să dea duminică nas în nas cu el pe bulevard, acuma granguru cam știa la ce-i bun Velicu și mai știa că bobocu pe care-l are la stație e cam ageamiu; al nostru a fost prea dulce că l-a primit, a zis n-are nimica dacă-i mai slăbuț, Velicu e un instructor excelent și o să-l învețe; și uite bunătatea se-ntoarce împotriva lui și habar n-am cum o să se descurce un boboc, mai ales dac-o să fie mare afurisită mâine, după cum s-aude. Așa că vere n-am vești bune să-ți dau, dacă mă-ntreabă unu ce mai faci eu îi răspund bine, da binele ăsta...

Acuma eu ca eu, fac ce am de făcut pe punte și-n magazie, mănânc când mă cheamă la masă, trag pe dreapta când sună stingerea și mă bucur c-a mai trecut o zi, că oricât ar fi de bine pe navă, tot mai bine-i acasă la tine, vere, și-abia aștept să treacă și asta... Eu ca eu, ziceam, da mă gândesc la al nostru, că nu mai are pace și stă mai mult la vapor decât acasă, cu toate că nu știu dacă asta ajută la ceva. Mă întreb cum de lasă el casă și masă și nevastă, și are o nevastă parcă-i domniță din basme, s-a căsătorit acu trei luni și uite c-o lasă singură și vine la vapor după-masa și duminica și mereu, să se amărască cu noi, d-aia nu ne supărăm când se răstește la noi din te-miri-ce și căutăm să nu-l amărâm mai tare. Când a făcut nunta a fost halimai mare, am vrut să ne ducem toți, să se pomenească cu noi acolo în mijlocu petrecerii. Noroc cu ingineru că-i mai cu doxă și ne-a sfătuit să stăm în banca noastră. În schimb i-am pregătit o urare clasa-ntâi, o poezie lungă, și a coțcărit furieru o

coală de hârtie oglindă, mai mare dragu să te uiți la ea și când e goală, d-apăi când o vezi scrisă cu tuș și împodobită cu desene aurii cu ancore și palmieri și alte chestii de-astea, și în plus, semnăturile tuturora, chiar așa, tot echipajul s-a iscălit dedesubtu poeziei și comandantu s-a bucurat tare când a primit-o și a zis c-o înrămează... D-aia mă gândesc așa, omenește, că și el e om și nevasta aia, cât l-ar iubi de mult, tot nu cred că-i vine la-ndemână să stea cuc în casă și el aici, pe vapor, să-și mănânce zilele cu noi... Cu noi sau cu el însuși, vere, sau numai așa, cu gândurile negre...

Primesc mai alaltăieri scrisoare de-acasă, fiindcă veni vorba de gânduri. O știi pe Mia, fata aia din colț, de la Loto? Rămâi mască dacă-ți spun. Mi-a trimis o vedere de ziua mea, și asta n-o prea fac fetele așa, de iordan. Da stai nițel, să vezi ce-mi scrie! Felicitări de la o persoană care nu te-a uitat. Așa zice. Și persoana de la care așteptam eu, tămâie. M-a uitat, vrea să zică. Ce să înțeleg d-aici? Că Mia asta o fi știind ea ceva și vrea să-mi atragă atenția așa, mai pe departe. Se jenează fata să-mi scrie ce și cum, da mă face atent. Finețe, știi? E drept că eu m-am cam învârtit pe la Loto acu doi ani, când abia intrase ea acolo și purta codițe, da atunci avea ea altă obligație și eu nu știam și i-am zis te fac un film? Mi-a dat cu flit, bine-nțeles. Acuma o fi stricat trampa cu ăla și s-a gândit că rău a făcut că m-a refuzat. Așa o fi. Sau altfel, adevăru e că-ți place, cătană, să primești vederi de la fete. Și-o s-o dau naibii pe Elvira dacă se poartă așa și am de gând ca prin octombrie, după ce s-or mai liniști lucrurile pe la noi, să-l rog pe al nostru să-mi dea și mie vreo cinci zile... așa, să moară dușmanii de ciudă, și să mă duc să-i ciripesc duduii de la Loto ceva la ureche. Merită, pentru o felicitare de ziua ta, nu? Cât despre Elvira, să n-o mai văd în ochi. Zică cine-o vrea ce-o vrea, nu-mi place omu cu două fețe, vere.

Acu du-te și tu, că s-a făcut noapte și o să te dea ăia dispărut. Eu unu aș fi pus bila-n raft la ora asta, dacă nu era chestia cu Velicu. Și când te gândești că și granguru e tot din ăștia, cu electronica, scrie și prin ziare despre el. Și-l năpăstuiește tocmai pe Velicu, electronic de-al lui. Mai înțelege ceva dacă poți!

— Iarăși pleci? spuse Anda ridicând sprâncenele. Mai, bine mă măritam cu un explorator polar. Poate l-aș fi văzut mai des pe-acasă.

Emil mormăi ceva în legătură cu soarta marinarului, și continuă să caute prin șifonier.

— Unde naiba e cămașa aia albă? Nimica nu găsești în casa asta.

— Ia-ți valet, că eu m-am săturat să tot strâng după tine. Te lăudai că marinarii sunt ordonați, că altfel cabina se transformă într-un bazar. Se vede că păstrezi ordinea doar acolo. Acasă are cine să strângă.

— Ordinea șifonierului nu cade în sarcina mea. Și toate aluziile astea în legătură cu vaporul mă scot din sărite.

— Pe mine mă scot din sărite aluziile la starea gospodăriei. Dă-mi voie să caut eu. E adevărat că nu-s o gospodină perfectă. Preferam să mă ocup de artă, când alte fete învățau să albească rufe.

— Păcat că nu ți-ai urmat vocația adevărată.

— Cu alte cuvinte regreți că te-ai însurat cu mine. Trebuia să te gândești la toate astea când ai venit să mă ceri la tata. Ți-am spus la timp să n-ai pretenții în domeniul îndeletnicirilor casnice. Uite c-am găsit-o. Era chiar deasupra, dar când ești pornit pe observații acide…

— Termină cu fasoanele. Te exprimi ca un dicționar de neologisme.

— Nu-ți place cum vorbesc? Poate preferi vocabularul marinăresc, îmbogățit cu expresii colorate?

— Lasă marinarii în pace. Ți-am spus doar să termini cu fasoanele, că e ridicol.

— Bine, termin, dacă asta te face fericit. Dar am impresia că nimeni și nimic nu te poate face fericit. Cel puțin acuma. Vocația ta de marinar trece printr-o criză, Emil.

— Mă uimești cu atâta perspicacitate, zise el, încercând să-și încheie gulerul prea strâmt al cămășii.

— Nu-i nevoie să fii un fin psiholog ca să-ți dai seama că nu-i merg cuiva treburile. Se vede de la o poștă, Emil. Și asta durează cam de mult.

— Ți se pare.

— Nu mi se pare. Crezi că te-ai însurat cu o proastă care nu înțelege nici cele mai simple lucruri? Te înșeli. Și nu numai în

privința asta te înșeli. Mai e ceva, Emil. Ceva care cred c-o să te deranjeze.

— Ai spus destule lucruri în stare să mă deranjeze. Credeam că le-ai epuizat.

— Nu le-am epuizat. Între altele, mă întreb dacă tot zelul tău din ultima vreme e bun de ceva. După toate semnele, pierzi vremea de pomană.

— Asta nu-i treaba ta, țipă Emil deodată, ca și cum abia acum și-ar fi dat seama de adevăratul sens al discuției.

— Știam că o să sari în sus. Am pus degetul pe rană, nu? Altădată te plângeai că nu mă preocupă starea ta sufletească, problemele tale. Când mă preocupă, faci scandal.

— De ce te preocupă numai aspectele negative?

— Mă preocupă tot ce-i legat de tine. Dar când îți merg treburile bine nu vii încruntat și nu pleci duminica în port. Eu te-am cunoscut altfel. Mai stăpân pe tine. Vii acasă și te culci cu ochii în tavan. Oftezi și taci. Nici ziarele nu le mai citești. În schimb vrei să mă convingi că nu-i nimica grav.

— Bine, atunci hai la film. O să iasă nava în larg și fără mine. Hai să-mi distrez nevestica.

— Exagerezi. N-am pretins cine știe ce sacrificii. Pleci în larg și gata, am înțeles. Dar în restul timpului, Emil? În zilele obișnuite, când bărbații vin acasă și vecinele trântesc ușile și pleacă la plimbare cu soții? Stau la geam și te aștept. Poate astăzi vine mai devreme, îmi zic. *Mai devreme* a ajuns să însemne pentru mine ora când vine toată lumea din port. E o excepție când te-ntorci la timp, mi se pare că-i un favor al soartei. Aștept și tu nu vii. Ațipesc uneori cu capul pe pervaz. Și visez că vii și că te porți cu mine altfel decât acum. Așa cum te purtai odată, demult, foarte demult. Știi, Emil, mi se pare că a trecut foarte multă vreme de când suntem amândoi. Și asta nu e bine. Când ești fericit, timpul trece mai repede. Mă-ntreabă mama dacă sunt fericită și o mint și ea simte că o mint. Nu sunt fericită, Emil, și nici tu nu ești. Și parcă-i prea devreme ca să-mi pun întrebarea: Ce-am făcut din viața mea? Ce-am făcut din viața noastră?

Emil asculta. Cu o durere fără nume în suflet, o durere surdă, o ciudată senzație de sfâșiere. N-ar trebui să mă port așa. E tot ea, fata de acum trei luni, Anda-sare-ntr-un-picior, o tânără de nouăsprezece ani căreia-i place dansul și e deprinsă să iasă

undeva în fiecare seară. Am transformat-o într-o femeie tristă, tristă la nouăsprezece ani, fără orizont, fără bucurii, fără evenimente. Ce-i ofer eu acum? Așteptări fără sfârșit și după asta, încruntări fără sfârșit. Și am jurat de-o mie de ori că ea n-o să simtă nimic din ce se petrece acolo, la navă, e treaba mea și treburile mele nu trebuie să apese asupra căsniciei. Dar asta nu se poate. Nu poți fi doi, unul la serviciu și altul acasă. Ar trebui să ai talent de actor, sau să fii un mare ipocrit. Nu sunt nici una, nici alta…

— Într-un fel ai și tu dreptate, spuse el cu greu. Dar tocmai de asta ar trebui să fii mai înțelegătoare. Toți oamenii vorbesc despre casa lor ca despre o oază, un liman, un refugiu pentru clipele când viața te copleșește… Englezii au o vorbă: *My home, my city*. Casa mea, cetatea mea. Dar ce fel de cetate-i asta, minată pe dinăuntru, chiar? Dac-ai ține într-adevăr la mine, m-ai ajuta să uit, să depășesc greutățile…

— Cum să țin la tine când tu te porți așa? spuse Anda.

— Va să zică nu ții la mine! Asta le pune capăt la toate, strigă el. E adevărul de care mă temeam cel mai mult.

— Nu… Nu-i ăsta adevărul. Am zis așa, fără să mă gândesc. Țin la tine, Emil, dar trebuie să recunoști că renunțările nu-s cel mai bun combustibil pentru dragoste.

— Degeaba-ncerci s-o mai repari, dragă, zise el rece, încheindu-și metodic nasturii vestonului. Mă întreb ce te-a făcut să mă accepți atunci, la început. Reprezentam o partidă bună, nu-i așa? Altceva nu mai contează în fața voastră, a femeilor? Tot ce doriți e o partidă? Ține partida asta loc de dragoste, de afecțiune, de înțelegere, de fericire? În asta stă fericirea unei fete, într-o partidă bună?

— Ești grosolan, Emil. Pe tonul ăsta nu se poate discuta.

— E singurul ton pe care se poate discuta cu tine, răbufni el și ieși trântind ușa. Din vestibul o auzi plângând dar nu se mai întoarse din drum. Merita o mică lecție, se justifică, dar justificarea asta, în loc să-i dea satisfacție, îl posomorî și mai mult.

3

Reporterul veni tocmai când șeful de cart era pe punctul să tragă schela la bord. Pe nava opt nu se mai așteptau musafiri.

Șeful de cart se îndreptă și-l salută, privindu-l întrebător. Reporterul scoase legitimația.

— Vă cunosc, spuse marinarul. M-ați fotografiat astă-primăvară, la concursul de bărci, adăugă el examinând legitimația. Da ordinu-i ordin, nu vă…

— Nu mă supăr, zise reporterul. Sunt mai vechi ca dumneata în armată și-s învățat cu asta. Ce zici, avem vreme bună?

— E cam hulă, spuse marinarul cu competență. O să ne joace nițel. Timpu care-i place lu tova' comandant. Aveți rău de mare?

— N-am rău de mare. Și vreau să fac o poză frumoasă, cu valuri.

— Apăi de la noi numai valurile se mai pot poza, spuse marinarul jignit.

Reporterul își luă legitimația și urcă la comandă, să se prezinte. Eternul aparat de fotografiat i se bălăbănea pe piept. Urcă scara ținându-se numai cu o mână, cealaltă sprijinind aparatul. Când să plece, redactorul-șef obiectase: Ce cauți la nava opt? Ai mai scris ceva de-acolo, acum două luni. E o navă interesantă. Și un comandant bun. Nu neg asta, Mariane, dar știi bine ce calificativ au luat la inspecție. Ne punem șefii în cap. Cum să scriem despre o navă care-a luat satisfăcător? Li s-a făcut o nedreptate, domne. Toată baza vorbește. Zău? spusese redactorul șef. Atunci arde-i un foileton. Ți-l bag în chenar, cu continuare, dacă iese. Și-așa numărul viitor nu prea e combativ. Numai să ai grijă la cine te dai. Să nu fie vreun șef mai mare. Anu' ăsta avem aniversarea gazetei…

— Vă salut. Mă primiți și pe mine, domne?

— Cu dragă inimă, spuse Emil. Dar de ce ai venit tocmai pe nava noastră? S-ar putea să ai dezamăgiri.

— Nu cred, spuse reporterul, dar Emil se întorsese spre treburile lui și reporterul își aprinse liniștit o țigară.

E supărat, își zise. Și cu șapca asta pe ochi… nu pare prea binevoitor. Dar eu trebuie să aflu adevărul. Ce se ascunde sub acest „satisfăcător"? Ambiții, rivalitate, invidia colegilor? Ăsta-i oare specificul marin? Specificul uman, spunea omul ăsta cu cascheta lui îndesată până la sprâncene… Secundul urcase și el pe comandă și-l salută plin de amabilitate. Uite alt personaj. Dacă-i dai jos cascheta și epoleții, e un puști care se joacă de-a vapoarele. Are el vreun rol în toată povestea? Sau dacă n-are, pot să-i atribui unul?

— Nava gata de marș și luptă, spuse Mihalcea salutând după toate regulile artei.

— Bine, spuse Emil. Raportează că începem manevra la ora opt și treizeci.

— Am înțeles, spuse Mihalcea simțindu-se important și luă microfonul pe care-l folosea de obicei comandantul navei. După ce termină formula de raport, codificată în termeni obscuri pentru un neinițiat, în difuzor se auzi vocea lui Miti:

— Bine. Cine-i la aparat?

Îl deranjează că n-am raportat eu însumi, gândi Emil și luă microfonul:

— Șase-zero, aici gama opt. N-am vorbit eu fiindcă sunt cam răgușit. Nu știam că deranjează această mică abatere de la formalitatea obișnuită.

— Nu-i vorba de formalitate. Mă gândeam că ți s-a întâmplat ceva…

— O sută unsprezece către toți, se auzi vocea groasă a comandantului brigăzii. Terminați cu discuțiile astea stupide prin radio. Gama opt, te observ pentru încălcarea dispozițiilor. După terminarea misiunii să te prezinți la mine… Și fă-ți un ceai fierbinte, dacă ești bolnav, adăugă după o mică pauză.

— Am înțeles, spuse Emil în microfon. Se întoarse spre reporter. Contraamiralul. Nu m-am așteptat să fie pe recepție. O să mă bărbierească nițel…

— Și căpitanul Dimitriu, prea de tot, zise Mihalcea jignit. Ce dacă am raportat eu? În definitiv sunt ofițer secund și…

— Vezi să strângă bine parâmele la prova, spuse Emil. E una dintre atribuțiile ofițerului secund.

Jignit a doua oară, Mihalcea coborî foarte bățos scara și se duse la prova. Emil privi o clipă în urma lui și dădu comenzile obișnuite. Curând canoniera purtătoare de rachete se avântă, învăluită într-un nor subțire de fum, spre larg.

(De sus, de la fereastra biroului, Stîrcu urmărea manevra navelor. Prea mult fum, comentă el cu ochii la nava opt. Parcă merg cu cărbuni. Asta, fiindcă n-au încălzit motoarele destul. Își notă în carnețel pentru bilanț. Nu ierta nimănui nimic, dar mai ales celor de pe nava opt nu era dispus să le ierte.)

Abia acolo, în largul albastru, Emil se simți mai liniștit. Crisparea care-l stăpânise la plecare se risipi; era o zi însorită,

cu valuri cam mari, urmare a furtunii care bântuise marea acum câteva zile. În spatele lui, pe platforma de semnalizare, ghicea prezența tăcută și atentă a semnalizatorului de cart. Sus, în vârful catargului gros, se rotea fără încetare antena radiolocației. De sub punte se simțea trepidația surdă a motoarelor. Rozeta compasului oscila ușurel, la dreapta sau la stânga, revenind imediat, semn că timonierul simțea la timp abaterea navei de la drum și o corecta imediat. Toate acestea îi dădeau lui Emil senzația plină a muncii, a datoriei împlinite. Toți acești oameni, de la motoare, de la timonă și de la stații, făceau tot ce-i învățase el să facă, tot ce le pretindea el să facă. Un organism viu, nava asta cu oamenii pe ea, iar eu le sunt creierul. Răspundere și iar răspundere…

— Permiteți să raportez, o radiogramă de la șase-zero, spuse radiotelegrafistul cu voce stinsă.

— Bine, dă-mi-o. Ce ești așa de palid? Ți-e rău?

— Puțin, tovarășe comandant. Dar o să-mi treacă.

— Nu te lăsa doborât, spuse Emil. Marea îi doboară numai pe cei slabi.

— Stomacul nu știe de asta, tovarășe comandant.

— Să știi de la mine că asta nu vine numai de la stomac, ci și de la nervi. Mai ales de la nervi. Încearcă să te oțelești. E singura cale…

Telegrafistul înghiți în sec și holbă ochii. Silit să stea în picioare, pe comandă, unde balansul se simțea mai puternic decât în stația radio, el deveni livid. Emil îl privi pe furiș și clătină din cap.

— Asta-i, băiete. Du-te la postul tău.

Privi foaia cu coloane de cifre și litere. Velicu aducea radiogramele gata descifrate. Îi simțea lipsa. Oftă și coborî în cabina de navigație, să ia codul de semnale. Reporterul, după el, fără să aștepte invitație. La începutul meseriei, îl deranja faptul că comandanții nu erau deloc curtenitori cu el. Nu-l luau în seamă, parcă îi ignorau prezența. Acum câțiva ani, la un activ de partid, atinsese acest subiect. Din prezidiu, comandantul Marinei pusese lucrurile la punct: Fiecare trebuie să-și facă meseria. Comandantul navei n-are vreme pentru pasageri, are destulă bătaie de cap și așa. Cine a văzut cum se conduce o navă, știe. Așa că, tovarășe, cu rușinea mori de foame. Fiți mai îndrăzneți, voi ziariștii. N-o să se supere nimeni pentru asta.

Slujim cu toții aceeași cauză, nu ne plimbăm pe mare pentru plăcerea personală… Reporterul își făcuse din aceste cuvinte un ghid de conduită și nimeni nu se formaliza când îl găsea aplecat asupra hărții, sau cu nasul în vizorul radiolocatorului, sau în spatele tunului, la tragere…

Se luă deci după comandant. Rămas pe puntea de comandă, Mihalcea salută și luă îndată locul din dreapta timonierului, depărtând larg picioarele, ca un marinar bătrân. O să-mi cumpăr pipă, gândi el. Trebuie neapărat să-mi cumpăr pipă.

Descifrarea mesajului dură puțin. Emil cunoștea aproape pe de rost semnificația grupelor de litere mai uzuale și prescurtările folosite de obicei în radiograme. *„Navigație independentă, ordona Miti. Ne întâlnim la orele 18, la punctul cu coordonatele…”* Luă echerul și puse coordonatele pe hartă. Aprecie distanța din ochi, apoi măsură cu compasul.

— Cam departe, spuse fără să se mire că reporterul era lângă umărul său. N-ajungem la timp dacă mergem cu viteza economică. Pe urmă iar au să țipe că uzez motoarele. La urma urmei, treaba lor. Eu execut ordinul. Dădu comanda la motoare: viteza maximă. Se auzi vuietul sporind în intensitate. Pe urmă se simțiră mai accentuat trepidațiile carenei izbite de valuri. Îl sâcâia undeva, în străfundurile sufletului, faptul că Miti fusese numit provizoriu comandant de divizion. Puteau foarte bine să mă numească pe mine. S-au luat după calificativul ăla blestemat. Ba nu! Numirea a fost înaintea calificativului. Nu-i nimic. Eu execut, să n-aibă impresia că dacă sunt prieten cu el… Reporterul tăcea, așteptând explicații suplimentare.

— Asta-i, urmă Emil. A fixat un raion de întâlnire prea depărtat. Poate vrea să arate că-i curajos. Curajos pe spinarea motoarelor. Ca un motociclist care se crede grozav fiindcă aleargă iute. Dar nu-i meritul lui, ci al benzinei care ia foc acolo, în cilindri, de mai multe ori pe secundă. Atunci și eu, vrei să spui. Eu nu. Eu nu-mi fac o glorie din asta. Eu antrenez oamenii în condiții complexe. Iar cu calificativul e o poveste, tovarășe reporter. Unii mi-au luat partea deschis, că în larg se vede cu adevărat pregătirea oamenilor. Alții spuneau: calificativul e calificativ, nu înghite codițe de explicații. Merge treaba sau nu merge. Parcă ai putea să tragi o linie pe dedesubt, să aduni sau să cântărești ca la spițerie… Nu, oamenilor, voiam să le spun, viața nu poate fi modelată ca plastilina și turnată în tiparele unui

calificativ. Ce calificativ poate exprima faptul că un soldat de la mașini, un simplu soldat, a plâns când s-a spart conducta de răcire în timpul marșului? Cu ce era el vinovat? Nu putem ajunge la vreme, spunea. O să creadă lumea că nu ne pricepem. E drept, au dres-o repede, dar ca să recuperăm timpul pierdut, a trebuit să forțăm motoarele. Ca și-acum. Numai că acum se-ntâmplă cu bună știință...

Reporterul asculta și-și întipărea fiecare lucru în minte. Avea memorie bună și-apoi o poveste ca asta nu se uită ușor. Un soldat care plânge fiindcă conducta... Ei, ăsta da soldat! Ar trebui să stau de vorbă cu el. După ce ancorăm. Uite reportajul. Un reportaj? Mai degrabă o baladă. Ce calificativ să-i dai unui soldat care plânge din cauza unei conducte sparte? A reparat-o repede. O conductă încinsă ca o plită. Degetele atingând metalul fierbinte. Un soldat. Un simplu soldat.

— Cum îl cheamă? întrebă.

— Nu mai reține care dintre ei a fost. Nici n-are importanță. Asta am spus-o așa, cu gândul la specificul marin al dumitale. Ți-am mai spus eu: specificul uman.

— Aș fi vrut să-i fac un portret...

— Numai lui? Oricare altul, de la mașini, la fel s-ar fi purtat. Mai puțin lacrimile, probabil. O fotografie colectivă. Grup, nu portret. Asta-i, într-adevăr, specificul marin. Un om își arată valoarea în raport cu ceilalți, alături de ei. Hai sus, să fumăm o țigară. La aer curat.

Ieșiră pe comandă. Ținând în gură țigara încă neaprinsă, Emil se apropie de timonier. Îi urmări mișcările, aruncându-și în răstimpuri privirea spre cadranul compasului. Timonierul ținea drumul bine și Emil surâse spre reporter.

— Am ambiția să ajung pe punct chiar în minutul fixat. Mi-am păstrat pentru asta o mică rezervă de viteză, îndeplinesc întocmai ordinul, tovarășe reporter. Dar cât privește pregătirea echipajului, nu mă las influențat. O să merg mai departe așa cum înțeleg eu. Fiecare comandant imprimă oamenilor lui o notă anume, numai a lui, care-l deosebește de ceilalți. Chiar dacă regulamentele sunt precise și dau cu exactitate soluții în cele mai variate cazuri, niciun regulament din lume nu poate cuprinde viața în întregime. Pentru asta există comandantul, altfel unitatea s-ar conduce singură, s-ar afișa ici și colo pasajele respective din regulament și totul ar merge strună... Dar nu se

poate. Fiindcă nici oamenii, la rândul lor, nu-s niște mașini electronice, cărora le dai un program și ele-l urmează cu strictețe matematică. Fiecare om e, într-adevăr, o mașină electronică, dar diferența dintre el și mașinile adevărate... Mașina nu gândește, n-are preferințe de ordin subiectiv, alege soluția optimă acolo unde omul ezită, împiedicat de pasiuni, acolo unde omul calcă logica pentru a-și satisface un sentiment... Uite tragerea din timpul inspecției. Ai văzut ce-a fost în poligon. Matematic, ar fi trebuit să obțin același rezultat mediu de la tragerile anterioare: doi-trei soldați – nesatisfăcător: fricoșii, cei cu defecte de vedere... Jumătate – bine: cei normali, media. Și cealaltă jumătate, foarte bine: vârfurile, oamenii care-au pus tot sufletul la pregătire. A fost de-ajuns un element de mică importanță – o inversare în ordine. Și acum mă întreb cum de i-a ghicit Stîrcu pe cei mai slabi... Dac-aș fi programat o mașină cibernetică să execute tragerea, aveam strict cele trei categorii de procente. Dar în poligon erau oameni și a fost destul o intervenție ca să modifice aceste procente... Examină câteva clipe cadranul girocompasului și se întoarse spre timonier: Vezi că avem vânt din babord. Nava tinde să vină mereu la dreapta, fiindcă hangarele opun rezistență mare la vânt. De aceea, ca să nu ai derivă, trebuie să ții cârma ușor stânga... Așa!

Luă timona. Maistrul timonier, un flăcău cu fălcile mari și ochi albaștri, se dădu un pas înapoi. Emil îi simțea respirația în ceafă. Făcu mișcările respective din timonă, privindu-l cu coada ochiului pe timonier. Ochii albaștri ai maistrului alergau de la timonă la cadranul girocompasului. Într-adevăr, abaterile navei dispăruseră aproape de tot.

— Asta se simte aici, în vârful degetelor, zâmbi Emil încredințându-i din nou timona. Pilotul automat n-are cum s-o prevadă. Aparatele îl ajută pe om, dar nu pot singure să facă totul...

— Am înțeles, spuse maistrul timonier.

Emil se întoarse iarăși spre reporter.

— Există o filosofie a raporturilor dintre om și opera artistică. Pe când vom avea una a raporturilor dintre om și electronică? Ne trebuie și o să ne-o facem, dar până atunci suntem nevoiți să măsurăm lucruri noi cu unități vechi, care nu le mai corespund... Spunând acestea, Emil se simțea un fel de reprezentant al noii

optici în pas cu tehnica modernă. Cearta izbucnită pe punte, în spatele comenzii, îl aduse brusc la realitatea cotidiană, mai modestă decât închipuirile lui, dar hotărât mai importantă aici și acum. Hai, reprezentant al noii optici, să vedem de unde a pornit gâlceava!

Gâlceava pornise de la calificativul acela, înțelese Emil. Abia acum își dădu seama că echipajul lui, cu a cărui omogenitate se mândrea atâta, se divizase după inspecție în două tabere...

4

— Ne-am împărțit în două tabere, vere. Judecă și tu. Unii spun că prea ne-am avântat, că ne-am găsit noi să aducem o linie nouă în instrucție, ieșind în larg pe vreme proastă, ca să oțelim echipajul și să-i încercăm forțele. Celelalte nave, care nu și-au bătut capu cu inovații d-astea, ne-au luat-o înainte, iar din metoda noastră s-a ales prafu, mai ales atunci când cu inspecția. Așa gândesc, vere, ăia care n-au înțeles nimic. Dau vina pe comandant, de parcă al nostru e grozav de mulțumit că a rămas în coadă. Da' așa-s oamenii, fiecare judecă după scăfârlia lui și încearcă să-i scoți unuia ca ăsta prostiile din cap. Îți bați gura de pomană. Din contră, s-au pus acum să dreagă lucrurile după capu lor: cu curățenia. Freacă și lustruiesc ca nebunii toată ziua tot felul de fiare, li s-a părut lor la inspecție că s-a spus ceva și despre întreținerea materialului. Ca să-ți dai seama mai bine cu ce figuri ai de-a face. Secundu îi încurajează. Tinerel și el, abia a venit pe vapor, vrea să arate că e cineva. Cum lipsește al nostru e spirt, nu alta. Am ajuns să avem nava lustruită ca o mărgică, dacă-ți închipui că asta are vreun chichirez!

Asta-i o tabără, sau un curent, ca să vorbim ca pe vremea lui Eminescu. Cealaltă – ei, asta-i frumusețea – din cealaltă fac parte cei mai buni dintre ai noștri. Printre care și eu. Și nu mai râde că-ți ating una. Ce, n-am voie să văd limpede de partea cui e dreptatea? Eu l-am înțeles pe al nostru și sunt de partea lui. Nu poate să greșească un marinar ca el, care-a biruit cele mai ale dracu furtuni din Marea Neagră. A avut ghinion cu granguru, asta-i tot. Altfel, află că pentru echipaju nostru poți pune mâna-n foc. Suntem pregătiți până-n unghii, putem face față și pe taifun. Mai ales acum, după inspecție, s-a repezit treaba de tot.

Al nostru vrea să meargă toate la perfecție, și nu știu dacă se află la bord cineva care să fie de altă părere... Ne-a explicat el într-o zi, adică nu ne-a spus de-a dreptu, doar a dat a-nțelege, așa, pentru cine are cap să-nțeleagă: la lansare, măi oamenilor, acolo se numără bobocii. Noi pentru asta ne-am pregătit toată vara și tot anul. Inspecții vin și pleacă, da racheta, unde-o trimiți acolo se duce. Asta vreau de la voi, să puneți umărul atunci, la lansare, și după aia, măi oamenilor, vedem cine e mai bun și s-alege și chestia cu calificativele...

Da până la lansare mai e vreme și când ți-e lumea mai dragă se întâmplă câte-un pocinog de-ți vine să-ți iei câmpii. Păi judecă și tu, chiar dacă ești de la atelier: știi bine că Velicu era la „mititica” când am ieșit în larg. Mie unu treaba asta nu mi-a convenit deloc. Știam ce poate bobocu ăla de la radio, ajutoru lui. Un molâu ce nu s-a dovedit. Parcă-i fată cu pantaloni. Numai ce aude de ieșire în larg și se face alb ca varu. Are un rău de mare, ceva de spaimă. Iar când am ieșit noi, fierbea marea. Blegu ăla, cu căștile pe urechi, era de cart la radio, că pe cine era să pună? Într-o vreme se mai obișnuia să se ia radist de pe altă navă, în caz de forță majoră, da al nostru e îndârjit și nu vrea să apeleze la nimeni. Toată nădejdea la păcătosu ăla. Îl cunosc din perioadă, eram vecini de pat. Se ținea mereu după mine să-i ajut ba la una, ba la alta. Nici carabina nu știa s-o țină ca lumea, parcă ducea o bâtă. Mi-era și milă de el. Ei, cum am ieșit dintre faruri m-am gândit ce-o fi cu el și m-am repezit să-i duc ceva contra răului de mare. Am eu o rețetă a dracu, lămâie și rom și bicarbonat. Să-i duc prostului, zic, că poate are nevoie. Deschid ușa la stație – era s-o pățesc, că al nostru nu ne dă voie să umblăm brambura pe navă – și ce să vezi! Blegu meu cu capu pe masă. Cred că stătea așa de când ne-am dezlipit de cheu. Noroc că era cu căștile pe urechi. Da avea o față... mamă-mamă! Mai albă decât hârtia din caietu de radiograme. L-am sculat și l-am încurajat cum m-am priceput și eu, l-am înjurat că nu voia să-nghită porcăria aia – are un gust de-ți face păru măciucă – și pân-la urmă l-am pus pe picioare de bine de rău. Of, nu mai pot, frate-meu, făcea. Și-odată-l văd că ia creionu și-mi face semn să tac. Acu-i acu, bobocule, fii atent că te-ai ras!

Parc-am știut, vere, sau am presimțit eu ceva nasol, că am stat lângă el pân-a terminat de scris ce auzea acolo-n cască. Da de unde era să știu ce bazaconii scrie el? L-am întrebat doar

atâta, dacă e pe bune, și mi-a făcut semn că da. Pe urmă am plecat la treabă, că nu eram de capu meu...

Ce să-ți mai povestesc? Radiograma ne dădea seara întâlnire în punctul cutare. Coordonate atât și-atât. Numai că deșteptu a scris greșit o cifră d-aia. Păcat de romu și de lămâia ce le-am stricat cu el. De bicarbonat nu-mi pare rău. I-aș mai da și astăzi o porție, presărat pe cornulețe în loc de zahăr. Ne-a trimis la dracu-n praznic, am încălzit apa cu elicele toată ziua, ca s-ajungem la timp. Pe urmă a luat iar legătura prin radio și al nostru a-nțeles greșeala și s-a făcut vânăt la față, mi-a povestit semnalizatoru că nici nu mai putea să scoată o vorbă. Îți dai seama, vere, ce-nseamnă pentru al nostru să primească tocmai acum o palmă ca asta? Cel mai bun comandant din divizion să se rătăcească pe mare din vina unui ageamiu. Îți vine s-o dai dracu de treabă, pe viața mea!

5

— Bine măi, Edison. Vino-ncoace să vedem despre ce este vorba, zise specialistul mecanic al brigăzii. Puse receptorul la loc și se adresă transmisionistului: Băiatul ăsta e plin de energie ca o pilă atomică.

Specialistul cu transmisiunile ridică din umeri:

— Nu prea se vede. Eu unul am cu totul altă părere despre el. Calm, placid aproape...

— Calmul nu exclude energia. E drept că nu se manifestă expansiv, ca un torent de munte, seamănă mai degrabă cu un fluviu larg și liniștit, care curge domol, dar cu debit mare. În mai puțin de-o lună a făcut ce-a făcut, i-a pus pe toți pe roate, s-a certat, s-a rugat, a dus muncă de lămurire și a obținut ce voia: a construit pompa.

— Parcă a mai construit-o o dată.

— Aceea era motopompa de incendiu. Acum a născocit altceva: pompa de ungere forțată pentru motorul principal. Are idei băiatul ăsta. Și știe să le finalizeze.

— În schimb nu se pricepe să le explice. Adu-ți aminte, rândul trecut...

Zâmbiră amândoi. Când venise să ceară aprobarea pentru motopompă, Valeriu se arătase zgârcit în aprecieri, indiferent, atât de indiferent încât nici n-ai fi zis că-i vorba de propria-i

creație. Înșirase parametrii tehnici ai mașinii în cifre exacte, ca într-un prospect arid, și specialistul a zâmbit sceptic la început. Abia când a văzut jucăria roșie trepidând cu un zgomot subțire, asurzitor, ambițios parcă, și când s-a uitat la manometrele care indicau presiunea cerută, și-a dat seama că se află în fața unei veritabile realizări tehnice și a dat ordin ca motopompa să fie scoasă neîntârziat în larg, pentru probe în condiții complexe...

— Are stofă, da, spuse. Cât privește pompa de ungere... naiba știe. Motorul principal se importă cu toate accesoriile lui. Mașină rezistentă și sigură. Numai pompa de ungere e mai delicată. Când ți-e lumea mai dragă, trosc. Și membranele de schimb se importă. Cheltuieli de valută, întârzieri în livrare... Bine-ar fi să reușească.

Valeriu veni cu un sul de scheme sub braț. Salută în ușă, cu salutul acela nu prea milităresc, pe care i-l treceau cu vederea, și, fără cuvinte de prisos, începu să înșire datele tehnice, ca un profesor care ține o lecție sau ca un ghid într-o expoziție de utilaje: Această instalație e menită să îmbunătățească regimul de ungere al motorului principal în condițiile turației maxime, atunci când nava are balans puternic și pompele existente pot apuca momente de vid... Uzura membranelor se reduce... Debitul pompei la temperatura de...

— În cuvinte arată foarte îmbietor, dragă Teodorescule. Să vedem însă cum merge pe motor. Monteaz-o și anunță-mă și pe mine când ești gata.

— Aprobați deci să-i facem încercarea?

— Aprob cu toată inima.

— Atunci, dacă ați avea o jumătate de oră...

— Cum, ai montat-o fără aprobare? Își dădu seama că i-ar strica bucuria și nădejdile cu o asemenea manifestare de formalism. Acuma, dacă tot ai...

— N-am vrut să pornim motorul decât în prezența dumneavoastră, spuse Valeriu grăbit.

Specialistul mecanic își strânse în grabă hârtiile de pe masă și-și luă cascheta.

— Să mergem, măi Edison. Membranele astea ne costă o mulțime de bani.

În compartimentul motoare al navei opt totul fusese pregătit pentru experiență. Motoriștii se echipaseră după toate regulile, cu căști de protecție care le dădeau înfățișarea unor alergători

la cursele de automobile, compartimentul era lustruit și balustradele fuseseră frecate cu șmirghel, nesocotind procedeele obișnuite, închipuind delicate arabescuri argintii în jurul barelor de oțel. Mecanicii se aliniaseră pe pasarela lată dintre motoare, și când pantoful specialistului brigăzii se ivi pe prima treaptă a scării, maistrul mecanic comandă un „drepți!” care acoperi până și zgomotul sâcâitor al motorului auxiliar. Specialistul coborî, urmat de comandantul navei și de șeful mecanic. Arătau ca o veritabilă comisie și maistrul, pătruns de importanța momentului, se bâlbâi puțin când dădu raportul.

— Unde-i pompa? întrebă specialistul.

Valeriu îi oferi o cască de protecție și-i răspunse în vreme ce și-o încheia pe a sa:

— Aici, în babord.

Pe blocul cenușiu al motorului din babord, deasupra galeriilor de evacuare, strălucea noua instalație, ca o excrescență ciudată peste un organism armonios. Îi strica puțin estetica, e drept, dar Valeriu se și gândise la amplasarea pompei suplimentare într-un loc mai ferit, unde să nu incomodeze lucrul oamenilor în timpul întreținerii.

— E fixată bine, ai verificat-o?

Valeriu încuviință din cap. Ghicise întrebarea de pe buzele specialistului. Când punea casca nu mai auzea, într-adevăr, nimic.

— Atunci… dă-i drumul! făcu semn din mână specialistul.

Maistrul mecanic, ajutorul lui Valeriu, era un bărbat corpolent, între două vârste, care-și petrecuse mai mult de jumătate din viață între mecanismele strălucitoare și trepidante de sub puntea multor nave de luptă. Știa că momentul probei era foarte important și nu întârzie nicio clipă. Alergă în compartimentul alăturat, acolo de unde se conduceau de fapt puternicele motoare ale canonierei. După o clipă, capul lui mare apăru la geamul larg al compartimentului de comandă.

— În mod obișnuit nu se poate sta aici, la pornire, spuse Valeriu. Zgomotul… În câteva luni, oamenii ăștia ar asurzi complet.

Marinarul de la manevra pompei de amorsare deschise câteva robinete. Mâinile lui aveau dibăcia unui prestidigitator. Undeva țiui ascuțit o electropompă, apoi fâșâi gros aerul comprimat. Valeriu se întoarse spre geamul rotund de la compartimentul de

comandă al motoarelor, unde ajutorul său aștepta. Făcu iarăși un semn. În dreapta prinse să sclipească intermitent o lumină portocalie, dureros de puternică, și sirena de avertizare începu să urle. Specialistul se întoarse spre Emil și-i strigă ceva la ureche, Emil strigă ceva la rândul lui dar niciunul, nici celălalt nu auziră nimic. Pe urmă se dezlănțui vacarmul. Mai întâi lumina din plafon slăbi până când filamentele becurilor ajunseră stacojii, semn că cineva consuma nemilos energia electrică a generatorului capabil să dea lumină unui cartier întreg; se auzi un zumzet, apoi croncănitul sec al pistoanelor, din ce în ce mai rapid, mai puternic, și în câteva clipe aerul se umplu de un tremur și un vuiet care-l făcea mai dens, mai material: era un răpăit de cascadă, un țipăt de mătase sfâșiată, un tunet prelungit, un zgomot apăsător și dureros chiar și prin căștile de protecție. Lucrurile din compartiment își pierdură parcă contururile; țevile tremurau, vibrau, podeaua de oțel zbârnâia sub picioare, balustrada trepidândă te furnica dac-o atingeai. Valeriu făcu un semn către maistru și urletul motorului se intensifică, fiecare se întreba dacă nu cumva a ajuns la limită, pe urmă vuietul deveni constant, păstrând același ton înalt, și înțeleseră că fusese atinsă turația de regim. Specialistul privi îndelung alcătuirea argintie de deasupra galeriilor de evacuare; ea trepida în ritm cu trupul masiv al motorului, undeva în interiorul acestei cutii de oțel prindeau viață ecuațiile din caietul negru al inginerului și specialistul se simți deodată bucuros și mândru, de parcă el însuși născocise drăcia asta care avea să facă economii la membranele pompelor de turație…

Făcu un semn și porniră cu toții spre compartimentul alăturat, de unde se vedea chipul zâmbitor acum al maistrului mecanic; acolo era liniște ca-ntr-o peșteră, după hărmălaia în mijlocul căreia trăiseră câteva minute, și maistrul stătea liniștit în picioare, cu mâna pe bila neagră de ebonită din capul manetei de comandă, cu ochii la zecile de beculețe care clipeau pe tabloul din fața lui. Specialistul aruncă o privire rapidă și competentă către aparatele care-l interesau mai mult: manometrul pompei de ulei și termometrul. Indicațiile aparatelor nu lăsau loc la nicio îndoială; alcătuirea aceea de pe pântecele motorului își făcea de minune datoria.

— Maxima, rostiră tăcut buzele specialistului.

— Înțeles, maxima, citiră ceilalți pe buzele maistrului.

Maneta cu bilă neagră de ebonită lunecă încet în sectorul zimțat. Indicatorii aparatelor făcură un salt lent spre dreapta, tahometrele arătau creșterea neîntreruptă a turației uriașei mașini, termometrele rămaseră pe loc, manometrul arătă creșterea presiunii uleiului.

...Și tocmai când specialistul se întorcea zâmbind spre Teodorescu, pe tabloul de comandă se aprinse un bec puternic de avertizare.

— Stop! strigă inginerul, dar în aceeași clipă maneta făcuse deja cale-ntoarsă în sectorul ei cu dinți mărunți ca de știucă...

Turația motorului scăzu rapid, cu zgomotul unui avion care se prăbușește; tonul lui cobora tot mai mult, într-un interminabil glissando, până se stinse.

— Presiunea a scăzut brusc, spuse maistrul. Cred că s-a rupt axul...

— Axul, încuviință Valeriu cu un zâmbet vinovat. E singura piesă de care mi-era teamă...

Își scoaseră cu toții căștile. Liniștea părea acum nefirească și oamenii simțeau nevoia să vorbească-n șoaptă, ca la o solemnitate. Valeriu privea în jos și ceilalți evitau să se uite la el. Specialistul îi puse o mână pe umăr:

— Lasă, Edison, nu-i nimica. O să-i faci alt ax, mai solid. Comandăm un oțel special. Din țeavă de tun îl facem. Și o să meargă.

— Credeți? întrebă Valeriu ca un copil care a pierdut o jucărie foarte dragă.

— Sigur, nu fi amărât. Principalul e că ai găsit soluția. A funcționat mai mult de zece minute...

— Din care trei minute și patruzeci în turație maximă, încuviință maistrul.

— Nu merge, oftă inginerul. Abia după ce lucrează o zi și-o noapte, pe mare rea, pot spune că am reușit-o...

— O să meargă, o să meargă, repetă specialistul. Nu se poate, era prea bine calculată. Poate a avut axul vreo fisură, poate l-au strunjit prea mult, poate l-au decălit la prelucrare...

— Încercați să-mi dați curaj, râse trist Valeriu.

Mai târziu, Emil îl găsi pe inginer în cabina lui, cu capul în mâini. Pe biroul mic, lângă cărțile cu scoarțe negre, strălucea argintiu un obiect ceva mai gros decât un creion.

— E al dracului de greu când îți pui toate speranțele într-un

fier și fierul nu rezistă, spuse Valeriu. Pompa asta s-a născut în cap la mine de când s-a spart prima membrană, acum un an. Vă amintiți? Veneam de la Sulina, noaptea, cu vânt din babord. E drept că ocolisem toată marea, e drept că uzina recomandă înlocuirea membranelor după atâtea ore, dar ce te faci dacă se rupe înainte de vreme, într-un moment când nu poți opri motorul?

— O înlocuiești mai înainte, ca să fii sigur, spuse Emil.

— Dar nu toate se rup, strigă Valeriu. Cum să le scoți din motor bune bunicele? E ca și când ai amputa un picior sănătos.

— Alt ax mai gros, făcu Emil lipsit de alte argumente.

— Mai gros! spuse Valeriu cu amărăciune. M-am gândit și la asta, dar dacă-i prea gros îl frânge propria lui greutate.

Emil tăcu. Valeriu învârti câteva minute între degete delicata piesă argintie și spuse deodată:

— Asta m-a împiedicat să mă însor. Sau m-a ferit, râse. Când naiba să te mai ocupi de fete, dacă... Judecați și dumneavoastră. Nu poți avea încredere în rezistența unui oțel, dar în sufletul unei fete? Bătu cu palma în caietul cu scoarțe negre și ridică spre Emil ochelarii care sclipeau ciudat reflectând lumina din plafon: Soluția e pe undeva pe aici, tovarășe comandant. Plutește în aer. Și cu riscul că rămân burlac și anul ăsta, o s-o găsesc!

Emil îi luă bucățica aceea de fier strălucitor și începu la rândul lui s-o examineze. Preocupat de fisura abia vizibilă care adusese toată nenorocirea, nu băgă de seamă când își luase Valeriu creionul și rigla de calcul.

— Hai acasă, spuse el într-un târziu.

— Nu... nu acum, răspunse Valeriu parcă cufundat în transă. Nu acum. Nu acum.

6

Pe registrul de materiale se înșirau linii lungi, rubrici numeroase cărora trebuia să le facă față ca un adevărat contabil. O ocupație cu totul nepotrivită pentru cineva cu înclinații artistice. Începuse să-l urască de-a binelea cu rubricile lui frumos aliniate. Acuma ai fi scris într-un caiet de conspecte, ceva mai mic ca proporții, dar cu un conținut ceva mai... Spune-mi, duduie Anda, ce te-a făcut să părăsești gândul facultății? Nu-

ți dai seama că te ratezi? Singurul lucru pe care-l poți face de-acum încolo e să intri într-o formație de amatori. Dacă în doi-trei ani se vor aduna câțiva inși care să se priceapă cât de cât, adică să poată susține o piesă unde dumneata joci rolul principal, să zicem că ai fi selecționată pentru faza județeană. Acolo, cu puțin noroc, ai primi o diplomă de laureat. Asta-i tot ce mai poți face cu talentul dumitale... Spune, ce naiba te-a orbit atâta?

Într-adevăr. Regizorul acela ardelean plânsese, când i-a recitat într-o seară „Balada unui greier mic" de Topârceanu. E drept că era puțin afumat și melancolic, dar asta-nseamnă tocmai dispoziția optimă ca să poată recepționa sentimentul... Domnule Sandi, cred că te amesteci cam mult în viața mea. Sunt motive strict personale care m-au determinat să aleg calea asta. Calea *asta*? râsese el batjocoritor, ațintind asupra registrului țigara lungă. Fuma Pall-Mall cu filtru și se potrivea de minune cu degetele lui lungi, subțiri, îngrijite. Uneori Emil venea de la navă cu pete de vopsea pe mâini. Au piturat nava, se dezvinovățea. Am încercat cu neofalină dar nu iese. Trebuie să mă spăl bine cu apă fierbinte și Alba-super...

Sandi mai venise o dată în biroul ei, dar n-o găsise singură. A salutat-o indiferent, ca pe-o cunoștință vagă. Pe urmă s-a aplecat spre domnul Balaban, să-i spună o anecdotă făcută numai pentru urechile bărbaților. La început îi fusese recunoscătoare pentru indiferența lui bine jucată; nu cumva să-și închipuie cineva că între ei... Dar în tot cursul vizitei lui a pândit peste copertele registrului măcar o privire furișă, un semn oarecare, un zâmbet, ea care acum o jumătate de an colecționa zâmbetele atâtor oameni drăguți, și cât de crudă fusese cu ei, Dumnezeule! Abia la plecare a constatat că indiferența lui nu era una jucată, ci indiferență pur și simplu. Nu-i păsa de prezența ei nici atâtica și a salutat-o cu nepăsare, de parcă îndărătul registrului de materiale ar fi stat un alt domn Balaban, amator de anecdote...

A doua zi, întorcând problema pe toate fețele, și-a dat seama că singura explicație a acestei purtări nu poate fi decât supărarea. Avea de ce să fie supărat, așteptase omul mult și bine un telefon de la ea, și ei îi plăcea să primească telefoane, așa, numai să fie întrebată: dragă, ce mai faci? un semn oarecare că exiști în mintea cuiva nu numai când ești de față, că persoana ta e prezentă într-o amintire, într-o conversație, oare

ce-o mai face cutare, ia să-i dăm un telefon, poate omul acela cu ochi albaștri nu primise de nicăieri niciun telefon luni de zile, trăia singur acolo, pe un mal abrupt și greu accesibil, stătea probabil și cânta la chitară și era mâhnit că n-are cine să-i asculte poeziile… Măcar să-l întreb dac-a mai scris ceva în ultima vreme, trebuia să-i spun că sunt amatoare de poezii, să nu-și închipuie omul cine știe ce altceva… Pe la zece a ridicat receptorul și a cerut legătura cu farul C. L-a auzit cum răspunde la telefon, vocea lui joasă, vibrantă, a făcut-o să amuțească în prima clipă, rămăsese prostită ascultând vocea aceea care insista: Alo! Alo! Cine-i la telefon? Nu se aude nimica! Pe urmă a intrat pe fir centralista: Aveți legătura, de ce nu vorbiți, duduie, că mai așteaptă și alți abonați! A vorbit străduindu-se să-și înfrângă emoția: Aici biroul de materiale hidrografice… Voiam să vă-ntreb dacă aveți nevoie de ceva, că fac necesarul pentru trimestrul patru… A, duduia Anda!… Ce mai faci, ai rămas tot la rolul de birocrat? Apropo, pentru rolul ăsta ți s-ar potrivi o pereche de ochelari cu rame pătrate… A încercat să fie fermă: Am cerut necesarul de materiale pentru trimestrul patru, nu sugestii de recuzită… Frumos, ai vocabular tehnic, teatrul contemporan a pierdut enorm prin retragerea unora între scripte și registre… Ce-ți mai fac colegii? Sunt pe teren pentru trei zile… O să trec mâine pe acolo. Îmi pare rău că nu pot să-i văd, o să mă mulțumesc cu prezența dumitale… S-aduci și necesarul… Ăsta-i refrenul unui nou vodevil, sau ce naiba?

Noaptea, noaptea care-a urmat, o noapte de nerăbdare și anticipări, oare cum va arăta, cum îmi va zâmbi, ce va spune mai întâi, oare n-am greșit telefonându-i, dacă el ia acest semn binevoitor din partea mea drept o capitulare, ce capitulare, n-am făcut decât să-i cer necesarul de materiale, e o treabă strict de serviciu… Ah, noaptea aceea albă! Noaptea aceea de singurătate, cu șirul de luminițe abia zărit acolo, la orizont, de la fereastra dormitorului se vedea până departe, în larg, mai ales acum când cădeau frunzele și coroana copacilor de pe bulevard înceta să se mai interpună ca o cortină verde între fereastra ei și mare… Șirul acela de luminițe pe care altădată nici nu-l lua în seamă, de fapt nici nu exista pentru ea, auzea foarte vag că navele pleacă în larg și când se întâmpla asta Iuliana dispărea la Constanța sau cine știe unde în altă parte, ce proastă fusese, nu și-a pus niciodată întrebarea, și nici Iulianei nu i-a pus-o, cum

suportă soțiile marinarilor lungile perioade de singurătate și dacă nu cumva își află o consolare pentru asta într-un pat străin... Ei, ce gânduri aiurite, s-a mustrat singură în seara aceea, s-aștepte mult și bine domnul Sandi să ajung în patul lui, mai bine dorm o veșnicie singură, iar căminul meu... Care cămin? se întreba iarăși și-n urechi îi răsunau așa de clar ecourile ultimei discuții cu Emil, Emil devenea tot mai insuportabil cu tăcerile lui, cu vorba lui repezită, cu exploziile de furie nejustificată... Înțelegea că are greutăți la serviciu, dar serviciul ăla e așa de crud încât să facă victime la distanță? Noaptea aceea albă, noaptea decisivă într-un fel... Emil, ce-am făcut din viața noastră? îl întrebase odată și el mormăise ceva despre oamenii care se plictisesc și-ncep să-și pună întrebări aiurite, oameni care n-au probleme în viață și încearcă să și le născocească... Dar viața noastră e ea însăși o problemă, Emil. Iar începi? Mai bine te duceai la facultate, cel puțin nu te-ar mai fi obsedat toată viața ideea că ești o vedetă ratată... Devii tot mai grosolan, dragul meu... După ton nu s-ar părea că-ți sunt așa de drag...

Ce-am făcut din viața mea? Ce-am făcut din...? Nici nu mai știa când își pusese pentru prima oară întrebarea asta, pentru ea începuse să dispară cronologia exactă, amintirile se suprapuneau, totul părea că s-a petrecut într-un trecut atât de îndepărtat, încât se învălmășea, se învăluia într-o ceață din care răsăreau prea puține amintiri. Iuliana îi trimitea când și când o ilustrată sau, după toane, o lungă scrisoare confidențială, una dintre aceste scrisori a primit-o chiar în ziua aceea interminabilă, de așteptare, după ce glasul lui plăcut, cu o tonalitate joasă, promisese o să trec mâine pe acolo, ce indiferență bine jucată, e un domn, dac-ar fi spus într-un suflet vin, abia aștept să te revăd, și-ar fi bătut joc de el, cum obișnuia de mult, în vremurile acelea depărtate când călca în picioare demnitatea rănită a atâtor îndrăgostiți prezumtivi...

Iuliana îi scria despre un spectacol de operă la care fusese cu soțul ei și încă un prieten, un domn bine de la departamentul unde intrase ca secretară, își inaugurase mantoul violet cu nurci, trebuia să deducă din scrisoare că o femeie ca Iuliana nu invită de florile mărului la operă un domn bine de la un departament, în prezența soțului ei, probabil are motive puternice s-o facă, au fost la „Mon Jardin” la dans, și Nic, cu

tensiunea lui, nu prea era mare dansator... Se nimerise să fie-n ziua aceea aniversarea ei, împlinise treizeci de ani. Și-o închipuia mișcând ochii hoțește încoace și-ncolo, fără să-ntoarcă fața, cum văzuse la solista aceea de mâna a doua, răspunzând urărilor și complimentelor acelui domn bine, probabil puțin chel, probabil bine ras și cu costum negru și batistă albă în buzunarul de sus... Peste zece ani o să am și eu treizeci, ce vârstă îngrozitoare, timp de zece ani o să fac piața când trec de la serviciu spre casă și o să stau singură și când vine din larg o să suport tăcerile lui și exploziile lui de furie, iar la treizeci de ani o să dau cu cremă la colțurile ochilor și o să-mi fac masaj circular ca să întind ridurile și-o să mă mângâi că am bani ca să-mi cumpăr două, trei, zece mantouri, cu nurci sau fără nurci, de parcă cârpele astea ar putea însemna ceva pentru fericirea unui om...

O seară întreagă de întrebări, de gânduri negre, de cafea și de lacrimi izbuti să-i modifice simțitor optica în ceea ce-l privea pe Sandi. Numai de la el o vorbă bună, o încurajare, un sâmbure de optimism. Lumina din foaierul Operei și zumzetul bulevardului și florile aruncate pe scenă și zâmbetul de om puternic și stăpân pe picioarele lui, de om care știe ce vrea de la viață...

El s-a ținut de cuvânt a doua zi. Era grăbit, am o jumătate de oră, duduie Anda, niște comisioane foarte importante, dar le-am lăsat baltă numai din plăcerea de a te revedea, ce mai faci, tot cu registrul ăsta, ei vezi, acuma ai fi scris într-un caiet de conspecte... Sandi era un mare psiholog de vreme ce intuise atât de exact ce se petrecea cu ea. I-a răspuns cu demnitate, prefăcându-se jignită, dar îi venea să țipe ai dreptate, am fost o neghioabă, și regizorul acela care plânsese la „Balada unui greier mic”, ce mi-a trebuit mie mașină de spălat cu storcător centrifugal, vreau să dansez și să cânt la „Steaua fără nume”, vreau să... A deschis la întâmplare sertarul și a zărit acolo, pe coperta revistei nou apărute, o cunoscută artistă în costum de baie, fotografie color, pe fond albastru, o mai privise și dimineața, tot cu ochi critic, nu-s mai prejos decât ea, numai că ea n-are mașină de spălat cu storcător centrifugal. Sandi a mângâiat-o ușurel pe mână, intuindu-i starea de spirit, iartă-mă că te-am întristat cu întrebările mele, uneori, toamna, am niște neliniști ciudate, o furie fără nume împotriva destinului, și eu la

fel, a oftat ea simțindu-și ochii încețoșați de lacrimi și el s-a aplecat peste masă, mirosea vag a benzină și ea și-a ridicat fața spre el, s-au sărutat acolo, în birou, uitând de teama că i-ar putea surprinde cineva, apoi fără să-i spună un cuvânt el a ieșit, punându-și din mers casca albastră.

Parcă-l vedea, înalt, pe jumătate întors spre ea, cu mâna pe clanță: aștept un telefon, când îți aduci aminte de mine…

O lacrimă mare ca o picătură de ploaie căzu pe registru și lăți cerneala într-o insuliță azurie. Anda oftă și întinse mâna spre telefon. Am și eu dreptul la puțină fericire, gândi.

7

La fiecare nou-venit contraamiralul se ridica, politicos, schița intenția de a-i ieși în întâmpinare și-i întindea mâna. Emil așteptase nu fără emoții întâlnirea aceasta. Nu-l mai văzuse din ziua în care s-a anunțat oficial rezultatul inspecției, dar contraamiralul nu păru să-i acorde o atenție specială și Emil îi fu recunoscător. Ar fi vrut să treacă neobservat, însă asta nu se putea; la toate convocările el își făcea simțită prezența cu câte-o idee nouă. Uneori cu o propunere îndrăzneață sau chiar cu una care mergea vizibil împotriva părerii tuturor. Dobrescu îi întinse mâna, ca și celorlalți ofițeri pe care-i convocase, și-l întrebă în treacăt:

— Ei, cum mai merge, Armașule?

— Bine, fu nevoit să răspundă Emil și adăugă încet: Dacă se poate zice așa…

— Trebuie să se poată, surâse comandantul brigăzii. Decât să lași lucrurile la jumătate, mai bine mergi până ești sigur de eșec. Numai așa ai satisfacția că ai încercat…

Câțiva din jur, deprinși să aprobe fără rezerve tot ce venea din partea șefilor, încercară să râdă la acest paradox, dar contraamiralul privi peste capetele lor, neutru, și se îndreptă către un nou grup care intra.

Emil se așează undeva, în capătul dinspre ușă al mesei; alegea de obicei, dintr-o prefăcută modestie, locul acesta, deși se punea totdeauna preț pe părerile lui. De data asta locul ăsta mi se cuvine, într-adevăr. Și ce zâmbet de compătimire la Stîrcu, parcă zâmbește unuia internat în spital; are de ce să fie bucuros, i-a reușit și poanta cu Velicu, dacă mai continuă așa

vreo două luni, mă face să mă las de meserie… Dar amiralul ce om de aur, auzi, să merg până la capăt chiar dacă m-așteaptă insuccesul, eu știu sigur că nu-i vorba de un eșec, nu poate fi vorba de un eșec, n-aș fi nebun să mă avânt dacă n-aș fi sigur de dreptatea mea, și o să reușesc cu toate ghinioanele și toate piedicile, o să mai avem ocazia să ne privim în ochi adversarii…

Puțin încurajat de aceste gânduri, se uită în jurul lui. Își revăzu colegii din alte divizioane, schimbă cu fiecare un zâmbet, un mic salut; Miti era tocmai în capătul celălalt, între comandanții de divizioane; e șef, ce să mai vorbim, gândi Emil evitându-i privirea care-o căuta insistent pe a lui; și ce mai bâlci cu radiograma aia, mai bine făceam baie îmbrăcat decât s-o pățesc în halul ăsta, mă mir că tovarășul Stîrcu nu face nicio aluzie, doar nu-i stă în fire să tacă, de ce tace, ei drăcie, mai bine ar spune ceva, orice, să mă atace, să mă jignească, să pot răspunde și eu, prefer să primesc în față lovituri decât tăcerea asta, indiferența compătimitoare a tuturor…

Ofițerii din jurul imensei mese de consiliu vorbeau între ei cu glas scăzut, câte unul întreba ceva cu voce mai ridicată pe cineva mai depărtat, ușa se deschidea mereu, cei chemați veneau pe rând, schimbau câteva cuvinte cu comandantul brigăzii…

— Dimitriule, ia spune ce-a fost cu radiograma aia, vru să afle specialistul cu transmisiunile.

Rumoarea încetă deodată. Toți erau la curent cu pățania navei opt, care se rătăcise în larg, dar nimeni nu știa precis despre ce e vorba; privirile se îndreptară nu spre cel întrebat, ci spre adevăratul „erou” al întâmplării și Emil simți că roșește sub atâția ochi care-l scrutau…

— Am cercetat, tovarășe căpitan de rangul doi, spuse Miti fără să se uite spre Emil. Radiotelegrafistul meu trebuia să ceară confirmarea radiogramei, i-am atras atenția, tocmai fiindcă știam că la nava opt e un militar mai puțin priceput. A cerut confirmarea și a primit-o, dar n-a mai verificat-o după original. Am găsit eroarea în registru…

— Și cine răspunde pentru marșul de-o zi întreagă al unei nave care nu și-a îndeplinit misiunea? întrebă acid Stîrcu.

— Eu răspund, se auzi dinspre ușă vocea contraamiralului.

Toți tăceau, evitând să se uite unul la altul. Dobrescu traversă sala cu pasul lui apăsat, puțin legănat spre stânga, și-și luă locul

în capul mesei de consiliu. Privi o clipă hârtiile din fața lui ca și cum voia să treacă la altă chestiune, apoi ridică deodată privirea și-o trecu peste chipurile tuturor.

— Comandantul navei a primit ordin să ajungă la ora cutare în punctul cutare, explică el ca un profesor răbdător unor școlari grei de cap. Conform radiogramei, el a executat ordinul. Pot spune că Armașu a dovedit o precizie exemplară în calculul marșului, a ajuns exact pe punctul fixat, la ora fixată. L-am verificat cu radiolocația. Și dacă nu era greșeala făcută de un soldat neatent – sau doi soldați neatenți, adăugă cu o privire semnificativă către Miti – comandantul navei opt ar fi primit acuma felicitări în loc de ironii. Asta e.

Deși era limpede pentru toată lumea că Dobrescu nu mai dorea să insiste asupra acestui subiect, Miti se ridică:

— Dacă-mi permiteți, vreau să precizez că în timpul marșului, echipajul navei opt a desfășurat toate activitățile prevăzute în plan. Din punctul de vedere al divizionului, nava și-a îndeplinit misiunea.

— Prietenia e un lucru bun, dar nu acolo unde vine să acopere niște greșeli, spuse Stîrcu.

— La cine te referi? întrebă rar comandantul brigăzii.

— Mă gândeam așa, în general… Cred că la noi în brigadă s-a statornicit un ciudat obicei de a cocoloși lipsurile… Și asta ar putea să aibă urmări negative…

— Ar fi bine să ne vedem fiecare de treburile noastre și să nu mai tremurăm pentru pielea altora. Cred că fiecare știe să răspundă pentru acțiunile lui. Iar când trimitem la arest oameni de pe nave, să se ceară și părerea comandanților respectivi.

— Am înțeles, spuse rigid Stîrcu și după aceea o bună parte a ședinței păru foarte preocupat să coloreze niște desene bizare în carnețelul lui.

— E timpul să trecem la lucruri mai serioase, spuse contraamiralul. Ne-am ocupat destul de poznele radiotelegrafiștilor și poate știți că nu pentru asta ne-am adunat aici. Veniți mai aproape și uitați-vă puțin la hartă…

Șeful de stat major al brigăzii desfășură pe masă o hartă enormă a Mării Negre, proaspăt îmbogățită cu pătrate roșii și albastre, cu direcții de atac în formă de săgeată, cu semne convenționale și inscripții de tot felul care-o făceau să semene cu o pictură suprarealistă.

— Tema aplicației, începu el, este următoarea: canonierele purtătoare de rachete au misiunea să atace un transport escortat de vedete și vânătoare de submarine. Avem câteva variante de organizare a atacului...

Uitând de supărarea lui și uitându-și mai ales hotărârea de a sta deoparte, ca să n-o ia înaintea comandantului de divizion, Emil se avântă în dezbatere, propuse alte variante, argumentă cu cifre exacte și motive bine întemeiate, redevenind în ochii tuturor, pentru o clipă măcar, comandantul iscusit, cu experiență, de la care aveau și alții de învățat...

8

Comandantul unității de luptă artilerie de pe nava opt era un căpitan scund și chel, tobă de carte, care vorbea cu glas stins și-n viața de toate zilele părea un mic funcționar pripășit din întâmplare pe puntea canonierei purtătoare de rachete. Îl chema, banal, Ionescu Ion. Mai erau în marină destui cu numele ăsta și colegii îl porecliseră, ca să-l deosebească de ceilalți, Ionescu-Tun. Era cam bătrân pentru gradul lui; își descoperise târziu vocația, fusese mai întâi tehnician zootehnist, făcuse armata la marină și se îndrăgostise de vapor. Intrase în școala navală când alți tineri de seama lui purtau uniforma de locotenent, stătea în fundul clasei și avea aerul unui repetent rămas trei ani în fața bacalaureatului. Când era bine dispus, povestea despre maistrul tunar Petcu, de pe distrugătorul unde făcuse armata, un bătrân rămas acolo din timpul războiului și care nu știa prea multă teorie ca să-i mai învețe și pe alții, dar comandanții îl tolerau fiindcă mai avea puțin până la pensie și pentru că le era tuturora simpatic. Ionescu-Tun povestea că în preajma lăsării la vatră avuseseră o inspecție pe navă. Soldații lui Petcu știau să tragă bine cu tunul de 120, îl lustruiau ca pe-un talisman, izbuteau să care cu o viteză neobișnuită proiectilele mari cât purceii – în schimb la teorie se dovediseră cam săraci cu duhul. Președintele comisiei de inspecție, care-i fusese comandant maistrului în timpul războiului, l-a întrebat cu o dojană blândă în glas: Ce-ai făcut, moș Petcule, din tunarii ăștia? La care maistrul a răspuns, încremenit în poziția de drepți, lac de nădușeală, cu glasul lui dogit într-atâta încât părea doar o șoaptă, uitând să mai numească gradul după noul

regulament: Ce să fac, dom'comandor! Tun i-am primit, tun i-am învățat, tun le dau drumu, mama lor de derbedei! Povestea asta făcuse ocolul Marinei și Ionescu-Tun, unul dintre „derbedeii" lui moș Petcu, era rugat de fiecare dată să povestească această istorie unora care-o auziseră de zece ori. Era singura anecdotă pe care putea s-o povestească bine, imitând glasul stins și înspăimântat al bătrânului maistru și ascultătorii se prăpădeau de râs. Altfel era un tip liniștit, mai degrabă meditativ decât voios, îi plăcea muzica preclasică și avea o colecție impunătoare de discuri în căsuța de pe malul mării, pe care-o închiriase din prima zi când ieșise ofițer. Uneori se strângeau la el acasă prieteni și el le cânta, îngânându-se cu vioara, valsuri vechi despre marinari care-au plecat și iubite care s-au înecat de dorul lor, cântece bătrâne ca marea, puțin ridicole cu versurile lor demodate, opera cine știe cărui anonim:

Din val în val
De furtuni istovit,
Scumpa mea iubită
La tine am venit...

Dar, lucru ciudat, cântecele acelea nu mai păreau caraghioase când le intona vocea lui stinsă, mică, și susura pe lângă ele și sunetul moale al viorii.

Ionescu-Tun fusese într-un lung concediu medical, suferea de ficat și făcuse o cură prelungită într-o stațiune din vestul țării, așa că nu prea avea cunoștință de cele ce se întâmplaseră aici în lipsa lui. Trimisese ilustrate cu munți și cabane și hoteluri frumos colorate ivindu-se dintre brazi, cei de-aici îi răspundeau *„mulțumim că nu ne-ai uitat, pe aici e totul bine și e lume multă pe plajă"*, dar nimeni nu se apucase să-i strice convalescența cu povești întristătoare despre calificative și alte necazuri. Așa incit comandantul artileriei clasice și reactive de pe nava opt se prezentă la bord în totală necunoștință de cauză, chiar în după-amiaza dinaintea aplicației. Nu mai avusese răbdare să se odihnească după drum, trecuse doar pe acasă ca să-și îmbrace uniforma și să-și lase geamantanul și vioara. Comandantul navei îl primi cu căldura firească în asemenea ocazii, dar noul-venit, cu pătrunderea lui în judecata oamenilor, simți că a intervenit ceva.

— Bine că te-ai întors, în sfârșit, strigă Emil când îl văzu la schelă. Șef de cart, îndreaptă naibii schela asta și la prima

învoire fă bine și rămâi la bord. Raportezi maistrului că eu te-am pedepsit.

— Am înțeles, spuse soldatul și se aplecă să îndrepte schela.

Emil ieși să-și întâmpine prietenul, îl îmbrățișă și-i spuse bătându-l voios pe umăr:

— Credeam că ți-au pus doftorii pielea pe băț, când colo arăți ca un buhai, te-ai îngrășat într-un hal fără hal…

— Păi m-am odihnit, nu glumă, șopti Ionescu-Tun, somn și ape minerale, ți se făcea lehamite, zău. Și plimbări prin munți cât n-am făcut în viața mea. Dar voi, p-aici?

— Noi… bine, răspunse Emil șovăind.

— Observ obiceiuri noi și nu tocmai lăudabile, murmură Ionescu-Tun. Țipi la soldați, împărți pedepse ca un tată ceresc… Probabil ai dat milităria jos din pod?

Emil primi în tăcere dojana, mai puternică în priviri decât în vorbe. Erau de-o seamă, și Ionescu, cu vastele lui cunoștințe de specialitate, s-ar fi cuvenit de mult să aibă o funcție mai importantă decât aceasta, în care era nevoit să fie, formal măcar, subordonat până și unui puști ca Mihalcea; de fiecare dată când i se propunea să fie promovat, refuza cu glasul lui mic în care se ghicea o hotărâre de fier, spunând că el e marinar și nu vrea să părăsească vaporul, atunci te facem comandant de navă, dar eu sunt artilerist, tovarăși, spunea cu glasul acela stins, lăsați-mă să-mi fac meseria, și toți ridicau din umeri și ajunsese cel mai vârstnic ofițer cu artileria pe o navă de luptă. Prietenia cu comandantul nu-l împiedica să fie extrem de conștiincios în serviciul pe navă și Emil avea motivele lui să răsufle ușurat văzându-l iarăși pe bord.

— Hai la mine-n cabină, spuse Emil. Aș fi vrut să te scutesc de necazuri măcar în prima zi, de bun-sosit, dar văd că nu se poate. Hai să-ți povestesc tot ce s-a întâmplat în lipsa ta…

După ce ascultă totul până la capăt, fără să-l întrerupă sau să-și arate prin ceva aprobarea sau măcar interesul, Ionescu-Tun își surprinse prietenul cu o întrebare neroadă:

— Nu știi ce film rulează în oraș?

— Cred că te-ai scrântit acolo, pe munte. Te-o fi lovit vreo avalanșă. Eu îi povestesc despre durerile mele, și el…

— Ce vrei, să izbucnesc în plâns? Sau invers, să cazi tu plângând la pieptul meu? Dai proporții prea mari unor lucruri care nu-s chiar atât de grave. S-a produs ceva ireparabil? S-a

scufundat vaporul? Știi bine că abia după lansare avem vreme să ne scărpinăm la ceafă. Cum stai cu pregătirea pentru aplicație? Ai luat muniție, ai luat tot?

— Sunt pregătit până-n unghii, se lăudă Emil.

— Te cred. Cu teroarea pe care-ai dezlănțuit-o pe vaporul ăsta, cine mai are curajul să neglijeze ceva! Eu mă duc să-mi văd artileriștii și materialul; tu n-ai decât să stai pe punte și să împărți pedepse, dacă n-ai ceva mai bun de făcut acasă. Nici nu te-am întrebat cum merge cu căsnicia.

— Merge, spuse Emil evaziv. Nu prea am vreme să constat dacă merge grozav de bine sau nu.

— Sigur. Mă mai miram de starea morală a oamenilor. Dar starea ta morală care-i, Emil? Hai, du-te acasă. La nevoie, eu sunt aici. Mai finisăm unele mărunțișuri. Spune-mi, secundul e tot așa de zelos ca la-nceput?

— Tot. Uneori parcă mai mult decât trebuie. Mai ales în partea vizibilă, de suprafață, a lucrurilor.

— Trebuie și asta, Emil. Iar tu vorbești de parcă n-ai ști să prețuiești cum se cuvine un secund conștiincios. Du-te acasă, Emil. Că dacă plecăm, fii sigur că lipsim câteva zile. Du-te și vezi un film cu soția. Sunt femei cărora nu le place să meargă singure la cinema.

Emil ezită o clipă, dar în ochii lui Ionescu-Tun era ceva care-l făcea să-și descheie grăbit nasturii oxidați ai bluzei pe care-o purta de obicei la bord și să-și ia haina de oraș.

9

În după-amiaza aceea, Anda se simțea singură și nefericită. Avea tot mai des asemenea momente de tristețe, și dacă la-nceput dădea fuga acasă să găsească în vorbele liniștitoare și blajine ale mamei o consolare oarecare, în ultimul timp părăsise acest obicei. În familia Cornea pătrunsese morbul bătrâneții și casa aceea, lipsită de musafirii din timpul verii, îi părea atât de singuratică… La fiecare vizită pe care le-o făcea, Anda își găsea părinții mai triști, mai cărunți, mai obosiți. Ne-am trăit traiul, spunea madam Cornea fără să mai pună energia de altădată în mânuirea fierului de călcat sau a cârpelor de șters praful. Mult am dorit să te vedem la rostul tău, la casa ta. Pentru tine am făcut tot – uite casa, ah, de ce n-ai vrut să vă mutați aici, nu-i

păcat de curtea asta, de caisul ăsta, de umbra, de răcoarea, de cișmeaua din curte, de florile astea, de barca sub care te ascundeai când venea el de la pescuit? Dar asta n-ar fi nimica, măcar de te-am ști fericită... Sunt fericită, mamă. Am tot ce-mi trebuie. Nu-i asta fericirea, să ai tot ce-ți trebuie...

Crezuse că va găsi salvarea la Sandi, a încercat atunci, după atâtea frământări, să-i telefoneze, e plecat în permisie, la București, a răspuns un glas străin, și Anda tresărise la gândul că el era acolo, în peisajul acela de basm, sub candelabrele Operei, sau în penumbra discretă a barurilor de noapte, discutând cu artiști celebri, făcând curte vedetelor fotografiate prin reviste, petrecând fără niciun gând pentru ea, provinciala, resemnata, neînsemnata, limitata, fata-cu-registrul-de-materiale...

Luă albumul cu fotografii și se întinse pe studio, cu bărbia sprijinită-n palmă, era un album frumos, i-l dăruise un student la Arte Plastice acum doi ani, un album mic, legat în piele de culoarea havanei, cu un desen bizar imprimat pe copertă, e lucrarea mea de diplomă, Anda, are șanse să fie selecționată pentru bienala de la Veneția, numai o artistă ca tine poate prețui cu adevărat o lucrare ca asta, nu sunt artistă, poate o să fiu cândva, protestase ea, ești de pe acum, lasă modestia, o fată cu calitățile tale...

De ce-o prețuiau toți oamenii ăștia și n-o prețuia tocmai cine trebuia? Prima foaie, ea și Emil ca mire și mireasă, strălucitori de fericire, cu fețele vesele ale prietenilor îngrămădite în spatele lor, fiecare dornic să se vadă, să rămână imprimat pe hârtie în clipa aceea, în după-amiaza aceea strălucitoare, sub lanțurile de hârtie colorată, erau entuziaști cu toții, nu un entuziasm de comandă, Emil avea mulți prieteni și ea de asemenea, și toți se bucurau pentru ei și urările de fericire sunau așa de sincer! Oare de nu se înfăptuiesc urările? Și victimelor unui accident de cale ferată le-a urat cineva sincer drum bun, dar ce s-a ales de urarea aceea, sub vagoanele sfărâmate, cu vaietele răniților și chiotul sinistru al ambulanțelor? Atâtea urări sincere puteau să le asigure fericirea cel puțin pe-o sută de ani, și iată că nimic din toate astea, din urările și din telegramele și din scrisorile și din strângerile de mână și din îmbrățișările tuturor, nimic nu se adeverise...

Întoarse foaia. Părinții ei, în poze rotunjite ca niște ouă, tatăl

în uniformă de marinar, cu șapca albă pusă pe-o ureche, cu mustața care-i dădea un aer semeț, mama – timidă, trasă la față, cu rochia lungă, bine strânsă pe talie, cum se purta în anii dinainte de război... În ziua aceea ne logodisem, Gicu urma să plece pe mare, mă ceruse la tata și eu fugisem în camera cealaltă... Pe fila următoare ea însăși, fotografia clasică a pruncului gol-goluț, cu burta-n jos pe cuvertura de Buhara, cu o privire cam speriată către fulgerul alb al magneziului... Tatăl ei avea și-acuma aparatul acela care se desfăcea ca o armonică neagră, o mașinărie lucitoare și complicată... Apoi mama ei cu ea de mână, madam Cornea încă zveltă, aproape o domnișoară, semănând uimitor cu ea, Anda cea de astăzi, o copie a ce-a fost mama acum cincisprezece ani – și o compară cu durere pe madam Cornea din poză cu cea de acum, iar pe Anda de acum cu Anda de peste cincisprezece ani... Oare cum voi arăta atunci? Se îngrozi la ideea că oamenii îmbătrânesc și că tot ce lasă-n urma lor e o amintire firavă, începțoșată de ani, și câteva poze într-un album prăfuit; așa cum trece o săptămână, pe neobservate, între grijile și preocupările cotidiene, așa trec ani întregi; parcă ieri era în clasa a șaptea și învăța să danseze, luase parte la primul „ceai” în chip de domnișoară, în casa gemenilor de alături, era stângace și cu mâinile lungi, cu rochia cam lălâie și cu mișcări băiețești, gemenii erau tovarășii de joacă de ieri, cu pistoale și ascunzători tainice în cazemata ruinată de pe plajă, purtau în ziua aceea papioane albastre și cămăși albe, ceilalți băieți tot așa, îmbrăcați frumos și cu părul pieptănat de data asta, nu-i mai văzuse niciodată cu cravată și-i venea să râdă de ei și să-i tragă de păr ca la școală în recreație, dar ei ședeau cuviincios și mâncau prăjituri, pe urmă părinții gemenilor ieșiseră din cameră, distrați-vă frumos, copii, magnetofonul dat la maximum, băieții mai mari și-au aprins țigările și priveau în jurul lor cu aerul unor oameni blazați, trecuți prin multe, disprețuind frumosul și gingășia și prezența feminină incipientă din preajma lor, se fereau să le atingă sau să le dea o atenție cât de cât amabilă, erau grosolani spre a-și ascunde emoția, erau cinici ca să nu pară sentimentali, un joc al vârstei, o viclenie a naturii care știe că nu poate aștepta mare lucru de la aceste ființe la granița dintre copil și om...

Pe cine iubise prima dată? Poate pe Romi, prezent și el în album, băiatul acela slab și înalt, cu mustață abia mijindă, care-

o ajuta la matematici? Îl iubise, într-adevăr, cu o dragoste inconștientă, la cincisprezece ani cum să poți iubi cu adevărat? Se plimba cu el seara, pe faleză, fusese cu el și la dans, abia se deschisese terasa Cazinoului, pentru sezonul care începea; își făcuse pantaloni *Charlie* și-și scurtase părul... Romi plecase la facultate în toamnă și în locul lui se iviseră alți matematicieni. Unul dintre ei era chiar inginer, îl cunoscuse pe plajă și înotaseră împreună de câteva ori și el îi adresase câteva vorbe drăguțe, fără importanță acolo, pe plajă; când a revăzut-o s-a mirat, ești o adevărată domnișoară, dar ce credeați, domnule, ascultă Anda, ce-ar fi să nu ne mai vorbim așa protocolar, hai să ne spunem pe nume... Seara, la Cazino, au dansat, în drum spre casă i-a spus stau aproape, hai la mine, să bem o cafea, nu-ți fie teamă, de ce să-mi fie teamă, ușor să n-audă gazda, uite ia papucii ăștia și dă-ți rochia jos, că se șifonează... Vârâ-te-n pat că e frig, îi simțise mâna fierbinte mângâindu-i coapsele și de la coniacul acela avea o amețeală dulce, el a stins lumina, ca să nu vadă gazda, pe urmă țipătul ei de durere și de surpriză și mirarea lui cum, tu n-ai mai făcut niciodată dragoste cu cineva? Fusese destul de complicat să-și ascundă acasă starea cea nouă, un amestec de spaimă și mândrie, să se poarte astfel încât mama ei să nu observe nimica, în zilele acelea râdea fals, cu voioșie artificială, și madam Cornea presimțea că s-a întâmplat ceva, dar ea a tăcut cu încăpățânare și inginerul a mai invitat-o de câteva ori la el, îi promitea că se însoară cu ea dar ea râdea că n-o să se ducă măritată la liceu și el a insistat de câteva ori, de formă, și într-o bună zi a dispărut din oraș fiindcă terminase construcția noilor vile și ea habar n-avea de asta, l-a căutat la gazda lui și femeia o privise compătimitor, nu-i știu adresa, maică, a plătit chiria la zi și și-a luat geamantanul, e din București, atâta știu, da spunea că pleacă pe alt șantier...

Iarna venise Romi în vacanță dar ea era cu contabilul de la stațiune, un băiat înalt și blond ca paiul, care făcuse figurație în câteva filme polițiste și-i povestea o mulțime de lucruri despre viața artiștilor de cinema. După aceea le venise un profesor de matematică nou și Anda se dusese la el să ia meditații la matematică, se pricepea destul ca să n-aibă nevoie de asta, dar îi plăcea profesorul care purta în fiecare zi altă cravată și avea o anumită eleganță în gesturi... Povestea asta nu durase mult fiindcă directorul adjunct a chemat-o într-o bună zi și i-a spus

fetițo, ori renunți la meditațiile acelea ori te transferi în alt oraș, vezi bine că a-nceput să vorbească lumea... Renunțase la meditații și-și continuase școala și scandalul se aplanase în chipul cel mai discret, pe urmă venea vara și era mult mai greu ca cineva să-și dea seama cu cine face ea meditații la matematică...

Iar după asta Emil, ultima ei cucerire, una definitivă, dar nu știa încă dacă...

Îl auzi descuind ușa și nu-i veni să creadă că se întorsese așa devreme; știa că se pregătește de aplicație și că are treabă multă, dar el se repezi s-o îmbrățișeze și mirosea a vopsea proaspătă de vapor și-i spuse:

— Îmbracă-te că mergem la cinema!

— Dar ce s-a întâmplat? întrebă ea mirată. Filmul ăsta l-am mai văzut.

— N-are nimic. Îl mai vedem o dată. Sau dacă nu, hai la Cazino, facem un dans, bem un cabernet...

— Ca-n vremurile bune, spuse Anda. Nu cumva te-ai oprit pe la o țuică venind încoace? Că de obicei nu ești așa dispus...

— Îmi schimb obiceiurile, fată dragă, spuse categoric Emil și după o clipă începu să mormăie că nu-și găsește cravata potrivită pentru costumul cel nou...

Seara aceea fu pentru Anda un fel de compensație a săptămânilor de amărăciune. Emil se purtă drăguț cu ea, își amintiră chiar certurile lor și făcură haz de ele, nu, nimica serios, doar că erau amândoi țâfnoși și fiecare ținea la dreptatea lui, dar n-o să se mai întâmple niciodată, nu-i așa?

În restaurant intră o pereche și Anda tresări fiindcă i se păruse că-l vede pe Sandi, dar nu era el și se miră că în ultimele ceasuri Sandi încetase cu desăvârșire să mai existe pentru ea; se bucura că nu-l găsise atunci, la telefon, și-și jură că n-o să-i mai telefoneze niciodată și că de-acum încolo n-o să facă decât să-l pună să semneze în registrul de materiale... Când gândea asta orchestra cânta „La Paloma” și Emil fredona la urechea ei și-o strângea tare și ea se sprijini de umărul lui, un umăr puternic, care se legăna ușor în timpul dansului, alunecau amândoi pe neștiute învăluiți în melodia aceea...

De voi muri iubito și vei vedea
O albă porumbiță la fereastra ta

cânta Emil și-o strângea tare și ea era fericită și ascultă fată

dragă, îi spunea el, să știi că inima omului e largă și au loc în ea deopotrivă dragostea pentru o femeie și dragostea pentru meseria lui, eu le iubesc deopotrivă pe-amândouă, chiar dac-a fost ceva trecător, nu trebuie să ne afecteze cu nimica, e ceva mai solid care ne leagă, îi spunea Emil, dincolo de certurile mărunte rămâne puterea dragostei și încrederea, o să facem lucruri frumoase noi doi, o să creștem copii deștepți și o să fim niște bunici tineri, nu vreau să vorbim despre bătrânețe acuma, a protestat ea și el a sărutat-o pe păr, acolo, în timpul dansului, ai băut cam mult, Emil, sunt beat de dragoste, fată dragă, și orchestra cânta și ea era fericită...

Pe la patru dimineața, semnalul de alarmă îl smulse brutal din căldura patului. Anda îi încolăci brațele pe după gât.

— Mai stai un singur minut.

— Nu pot, fată dragă. Trebuie să ajung printre cei dintâi. Eu am fost acela care-a susținut că timpul de alarmare poate fi scurtat...

— Într-o zi am să te întreb la cine ții mai mult: la mine sau la navă?

— În ziua aia o să-ți răspund că la amândouă deopotrivă, râse Emil desprinzându-i ușor mâinile. Hai, că trebuie să-i dau zor.

Anda avea uneori toana să-l ajute la îmbrăcat ca pe un copil. Îi încheia butonii la cămașă, îi arunca pe după gât cravata gata înnodată, îi aducea pantofii și se apleca să-i lege șireturile. Cu ajutorul ei fu gata într-o clipă.

— Ce mai iei cu tine? N-ai uitat nimica? întrebă ea pentru a zecea oară.

— O fotografie de-a ta, răspunse el tandru.

10

— Așa ceva nu vezi nici în filme, vere, a fost ca la război, de când sunt n-am mai pomenit un tămbălău ca ăsta. Dormeam duși cu toții când s-a dat alarma, până seara târziu muncisem ca să ambarcăm muniție și să avem toate pregătite pentru plecare. Aici nu-i ca la atelier la voi, apeși pe buton și strungul pornește și mai fumezi o țigară și gata piesa. Aici tragi cu spinarea, dacă te doare inima pentru navă, și află că pe noi ne doare, vrem să dovedim că nu suntem așa de ageamii cum încearcă unii să ne scoată. Hai, n-o face pe nebunu că știi despre cine e vorba;

granguru, vere, da cred că de data asta i-am tăiat chefu să mai zică c-o fi și-o păți, că meseria lui e să ne facă să tragem bine și dac-am tras bine cine mai are treabă cu noi? Îți spun asta și nu trebuia să ți-o spun, e ca și cum ți-aș spune un banc și-aș vinde de pontu din prima figură. Dacă ai răbdare o să-ți cânte nenea tot ce-a fost, fără floricele și fără laudă. Nici n-ar fi nevoie de laudă, când adevăru-a fost așa frumos.

Cum îți spun, pe la ceasurile patru s-a dat alarma și al nostru a fost primu ofițer care-a intrat în port. Parcă dormise la punctu de control. Ne-a întrebat voios, ca la zile mari, dacă suntem gata, dacă-l doare pe vreunu ceva, da noi sănătoși tun, nici unu nu suferă, și chiar de l-o fi durut pe vreunu o măsea sau mai știu eu ce, pentru un fleac de-ăsta n-ar fi scăpat el ocazia să ne luăm revanșa, că am ajuns ca la fotbal, e un adevărat meci între noi și nava șapte, ce dacă al lor e comandant de divizion? Întâi că n-a fost numit definitiv și chiar dacă ar fi, tot al nostru e mai bun. Peste asta nu poa' să treacă nici granguru, cât e el de hapsân cu calificativele alea.

Ia-mă-ncet, vere, că altfel povestirea se strică, eu pot să-ți spun și-n două vorbe cum a fost, am ieșit în mare și am reușit, da asta-i prea puțin, întâi că din vorbele astea n-ai cum să-i vezi pe tunari cu dinții strânși așteptând să treacă reactoru și nici să vezi fumu de la proiectile și să-ți țiuie urechile de atâta bubuit și să nu poți să te bucuri destul când vezi acolo, sus, mingiile alea albe și pufoase crescând pe lângă manșă, da până acolo mai este, am făcut manevra de plecare, o manevră în forță cum numai al nostru știe să facă, era zor mare, trebuia să ajungem urgent în larg, unde trecea convoiu, și-atunci al nostru a dat comanda și când am pornit, a sărit apa de la elice trei metri pe cheu, iar care n-a știut din vreme să se țină a căzut în fund, așa s-a zmucit nava din loc. Al nostru stătea pe comandă cu cascheta trasă pe ochi și parcă era Marte, zeu războiului, dacă voi de la atelier cunoașteți persoana; era încruntat și-i dirija pe băieți numai din ochi și habar n-ai tu cum îl ascultă băieții! Secundu stătea pe lângă el, tot așa, cu șapca pe ochi, crede el că ăsta-i tot secretu comandantului, să poarte șapca pe ochi, da e atent și cârcotaș și are grijă de navă și d-aia nu ne supărăm când ne freacă ridichea pentru tot felul de chițibușuri, secundu trebuie să fie soacra navei, spune al nostru, și dacă spune el așa, așa este, s-a mântuit.

Am ieșit în larg și era o mare de s-o mănânci pe pâine, vere. Liniștită cum n-am văzut în viața mea. Nu-ți mai spun ce bucurie pe ăia cu rău de mare, erau siguri că de data asta n-au să rămână porții la bucătărie, ba bucătaru ne-a făcut cu ochiu și a spus că a avut el grijă să asigure și ceva suplimente în caz că se ivesc amatori. Noi i-am răspuns că suntem bucuroși și de-atât, că putem să mâncăm în liniște porția regulamentară, că nu mai trebuie să ținem farfuria în mână ca să nu se răstoarne de balans și nici să tragem cu coada ochiului la vecinu care se simte rău și trebuie să iasă numaidecât pe punte. Și nu uita că bucătarul nostru nu-i om de rând, a lucrat în civilie la „Ambasador”, dac-ai auzit de numele ăsta, hai nu da cu cotu că pot și eu să dau la o adică, știu că tu ești om umblat și nu-ți bei șprițu decât din pahare cu picior.

Hai că-ți povestesc și cu aplicația, parcă pân-acuma nu tot de asta am vorbit, ori ți-era gândul la Leana de n-ai priceput atâta lucru, da lasă-mă mai întâi să-ți zugrăvesc cadru, că altfel ți-o dau gata în două minute și-i piere tot farmecu, voi ăștia de la atelier n-aveți pic de simț poetic, are dreptate Ionescu-Tun al nostru că numai marinaru ambarcat înțelege marea și poezia ei. Nu ți-am spus de Ionescu-Tun că n-am avut ocazia, da află că el și ingineru sunt cei mai cu doxă bărbați din câți am întâlnit, și asta ți-o spune unu ca mine, care n-am trăit așa, lângă poala mămichii… Păi Ionescu-Tun e artileristu navei, el îi comandă pe tunari și pe rachetiști și tot el știe rostu la centrala de tragere, numa mașini electronice, faci o sută de aparate de radio și tot îți mai rămân piese dacă te-apuci să umbli-n ele. Controlează tensiunea cu degetu, da degeaba-ți spun eu ție, ar trebui un electrician adevărat să prețuiască ce-i de prețuit în asta; destul să-ți spun că la inspecție el nu era de față, bolnav săracu printr-o stațiune la capătu țării, habar n-avea ce se petrece la noi aici și după cât mă duce pe mine capu, dacă era el aici n-ar fi lăsat să se-ntâmple toată chestia cu granguru și cu calificativu ăla. Unii spun că granguru, cât e el de electronic, nu-i suflă-n ciorbă lui Ionescu-Tun, și dacă-s doi inși la fel de tobă de carte, trebuie să știi că-i mai bun ăla care freacă toată ziua puntea vaporului cu tălpile, nu ăla de stă-n birou și coboară pe cheu numai la controale și chestii d-astea.

Uite ce e, dacă ești grăbit, las povestea pentru altă dată, n-o s-o stric de dragu nu-știu-cui, ți-am spus că se poate povesti și-n

trei cuvinte, da-i piere farmecu. Și dacă-i așa mai bine-o păstrez pentru sufletul meu, e destul de frumoasă și puțin îmi pasă că un ageamiu ca tine nu vrea s-o asculte…

Păi atunci dă-mi voie, vere, să fac o paranteză, știu că n-ai răbdare, dar trebuie să-ți spun un lucru ca să pricepi mai bine istoria. Într-o vreme, după chestia cu granguru, eram cu toții la pământ, nu ne mai ardea de nimic, ți-am mai zis eu, au fost câteva zile pe care-aș face mai bine să le uit. Da așa-i omu făcut, să nu ducă-n vecii vecilor o supărare; ai văzut că și țâncu ăla de un an merge ce merge, se poticnește și zdup cu fundu de pământ, țipă nițel și-i trece și se scoală iar, asta-i a omului, după ce-a căzut se scoală și-o ia de la capăt. Poate nu-ți place comparația cu țâncu, nu zic că e de milioane, da tu știi că nu-s meșter la vorbă, tot șpilu e să pricepi ideea, și ideea asta este: ne-am ridicat de jos mai îndârjiți, mai puși pe fapte mari, și-a mai venit, tocmai la vreme, artileristu nostru, Ionescu-Tun, un fel de împărat în meseria tunurilor și rachetelor. De-l vezi, nu pare prea grozav, da ce-i în bila lui, nu mă-ntreba. În două zile ne-a pus pe jăratic, vere, are omulețu ăsta o tărie-n el și știe ce vrea și când a apărut el pe vapor, al nostru parcă s-a mai îmbunat, și Ionescu-Tun după el tot timpu și uită-te la asta, verifică ailaltă, vaporu zumzăia ca un stup harnic, ne-am pregătit la sânge, ca pentru zece aplicații, și după asta a urmat ce-a urmat.

Ei, dac-am ieșit în larg s-a dat ordin să luăm o formație ce nu s-a pomenit, am ocupat toată marea, nava șapte la mijloc, noi în stânga și nava șase în dreapta, tocmai la orizont, de-abia o vedeai, și goneam vere ca la foc. Iar al nostru știe să țină la formația la milimetru, ca-n filme, are el meșteșugul lui, numa din mașini o jonglează, de mergem în linie ca soldații la paradă. Și numai ce ne-am pomenit cu avioanele, c-așa era tema, convoiu pe care-l atacam era păzit strașnic și noi trebuia să trecem cu bine de toată paza asta, s-a dat alarma aeriană că le-au văzut frații pe ecran, tunurile-au fost gata cât ai zice pește și p-ormă să te ții, veneau reactoarele cu mansa după ele, noi bum-bum și dă-i și omoară, și mă crezi sau nu mă crezi, după vreo duzină de lovituri avionu care ne ataca pe noi a rămas fără mansă, a nimerit-o drept în mijloc și s-a spart ca un balon, să dea dracu dac-am mai văzut așa ceva. Ne-a felicitat amiralu prin radio și al nostru i-a spus lui Ionescu-Tun că tunarii au zece zile

permisie, așa e de când lumea, ăla care atinge manșa s-a lipit de permisie, ca să-i îndemne și pe alții să facă la fel.

Când a apărut convoiu era aproape seară, și mai trecusem noi prin multe: ne-au atacat vedetele și bum-bum și bum-bum, ai noștri, care știu să tragă și pe furtună, au lucrat țintele așa, în joacă, după aia alarmă chimică și dă-i cu furtunu pe punte, să spălăm substanțele cu care ne atinsese inamicu, și treaba asta o făceam cu costumu de protecție, habar n-ai ce plăcere-i cu coaja aia pe tine, nădușești în două minute, ochelarii de la mască se aburesc, spinarea-ți arde de parc-ai fi făcut baie și dă-i cu furtunu și tot așa…

După asta a apărut convoiu, cum îți spun, și Ionescu- Tun a stat în comandă vreun sfert de ceas; noi nu prea știam ce se petrece, am primit ordin să intrăm în adăposturi și să închidem peste tot, așa se face la lansare, stăteam acolo și așteptam, pe urmă am auzit turbinele suplimentare, asta-i ca la sfârșitu lumii, vere, îți urlă urechile două săptămâni. Auzeam mereu huruitu mașinăriilor din centrala de tragere, din adăpostu nostru s-aude bine asta, lucrau ăia ca nebunii, cred că curgea apa de pe ei ca de pe noi care stăteam în adăposturi și așteptam; iar când am auzit că se deschid capacele hangarelor, au un sunet de-ți rontăie creierii, ni s-a făcut pielea găinii, vere, ne-nchipuiam ce se petrece acolo sus, unde toate merg automat, nici țipenie de om pe punte, și dacă ai ceva defect, dac-ai uitat ceva deschis, e jalea lu Dumnezeu, da nu era nimica, am controlat la sânge, știam că nu-i glumă și după vreo trei minute ne-a dat liber din adăposturi, lansarea se făcuse fără rachetă, doar așa, din aparate, da să știi că și după asta se poate vedea cum a mers treaba, fiindcă mai târziu amiralu a felicitat pe gama șapte și gama opt pentru succes. Înțelegi tu, nici ăia de la nava șapte nu s-au lăsat mai prejos, nu-i nimica, deocamdată e meci nul, o să vedem la lansarea reală care iese deasupra. Eu unu pot să jur, vere, că nu-i om pe nava noastră care să nu dorească din toată inima revanșa; pentru asta suntem gata să mai nădușim vreo două luni de zile, și-atunci o să dovedim că granguru a greșit-o și fac pariu că o să-i pară rău că s-a dat la echipaju nostru… Și dacă mai rânjești așa te ating la muzicuță, ăsta nu-i un echipaj oarecare, vere, tot oameni tot unu și unu, și să nu te mire dacă ne-oi vedea într-o bună zi pozați la gazetă, în frunte cu al nostru cu șapca lui trasă pe ochi și cu secundu tot așa, că așa crede el

că-i stă bine marinarului…

Și am uitat să-ți mai spun că ieri l-am auzit pe al nostru râzând, cred că e prima dată când râde după inspecția aia, și când a râs el parcă s-a luminat toată marea, a râs tot echipaju și ni s-a luat la toți o piatră de pe inimă.

Partea a cincea

1

Începuseră ploile lungi, morocănoase, de noiembrie; vântul de miază-noapte se strecura prin toate cotloanele, pătrundea în firicele perfide chiar prin geamurile bine închise, fluiera ascuțit, pe mai multe tonuri și te izbea fără veste îndată ce ieșeai pe ușa blocului; bălțoacele de pe spațiile verzi erau mereu înfiorate de vârtejuri mărunte, iar dincolo de dig țâșneau spectaculos, ca fântâni arteziene izbucnite pentru o clipă, exploziile albe ale valurilor, singurul alb în această atmosferă cenușie. Alteori se așternea ceața peste port și peste mare, ceața care dura cu săptămânile; microscopice picături reci se lipeau de gene, jilăveau așternuturile scoase în balcon și transformau sarea din solnițe într-un soi de gelatină; o perdea diafană ascundea timpuriu siluetele trecătorilor zgribuliți și rari, și mai era sirena farului de ceață, nautofonul, cu urletul lui prelung, întrerupt brusc, de parcă dihania care striga spre pustiul de dincolo de dig încerca să-și asculte propriul ecou, repetat de zare și diminuat de cortina aceea imponderabilă: un urlet neliniștitor, intermitent, pătrunzând pretutindeni și ducându-te cu gândul la nenorocirile posibile din larg. Pe străzile mute, pași fără ecou; ferestre opace, parcă ascunzând încăperi pustii; oameni posomorâți, înfășurați în hainele de ploaie pe care vântul încerca să le smulgă de pe ei…

— Bucureștiul nu simte nimic din toate astea, spuse Sandi. Noiembrie la mare: ce poate fi mai trist și mai urât? Totdeauna fug de vremea asta, am un soi de alergie, simt nevoia să mă duc unde-i mișcare multă și oamenilor nu le pasă de ce se-ntâmplă afară; unde lumea nu face deosebirea dintre zi și noapte, trăind într-o lumină continuă și strălucitoare; de fiecare dată când mă întorc de-acolo îmi trebuie multe zile ca să mă readaptez…

O rafală de vânt zgudui geamurile și Anda simți aerul rece înfășurându-i genunchii ca o cârpă udă; un fior îi scutură umerii înfășurați în puloverul gros, de schior, cu care venea de câteva zile la birou. Harta lumii, cu mari pete de albastru sugerând oceane, începu să unduiască lent, de parcă oceanele de hârtie înviaseră subit. Anda le contemplă îndelung, pe gânduri. După

ziua aceea petrecută cu Emil, înainte de aplicație, una dintre puținele cu adevărat fericite, lucrurile reintraseră pe făgașul dinainte; Emil plecase pentru o săptămână și ziua aceea păruse o excepție, un accident; nu, o singură zi din zece sau din douăzeci oferă prea puțin combustibil pentru a alimenta speranțele de fericire ale unei fete de douăzeci de ani. Iarăși după-amieze și seri de singurătate, iarăși tăcerile lui, nu, nu-i asta ce mi-am dorit, poate sunt eu prea pretențioasă, poate cer prea mult de la viață, dar nu cer prea mult, cer atât cât îmi poate oferi, și depinde de mine să-mi ofere și altceva decât monotonia traiului de acum…

— Numai cine trăiește aici îl poate înțelege deplin pe Ovidiu, urmă Sandi aprinzându-și țigara. O vreme ca asta nu-ți poate inspira decât poeme triste: *„Tristissima noctis imago”*, îți amintești? Nopțile, ah, nopțile aici sunt mai triste decât oriunde, n-am prea văzut oameni aventurându-se din case după căderea serii, și asta se întâmplă ridicol de devreme, aș prefera noaptea polară, un amurg continuu, cel puțin n-ai cum să percepi deosebirea dintre zi și noapte, la mine la far așa am obiceiul, astup geamurile ca să nu-mi dau seama când se înserează, aprind focul și las ușa deschisă la sobă, sting lumina și pe pereți se întretaie lumini și umbre, un cinema abstract, prielnic ideilor care nu se pot traduce în cuvinte, pe urmă ascult Monte Carlo la radio, pe Riviera sezonul e încă în toi, stelele de cinema cu umerii goi se plimbă pe sub leandri, acolo leandrii cresc pe marginea străzii ca la noi salcâmii, mi-a povestit un prieten, și oamenii n-au sobe prin case…

Anda asculta numai pe jumătate, completând restul cu închipuirea; ce bine-i să visezi, să faci să dispară registrul de materiale și întrebarea ce-ai să găsești în piață la ora patru, când până și cei mai puțini norocoși dintre precupeți și-au terminat marfa și tarabele stau goale sub ploaie.

— N-am prins niciodată Monte Carlo.

— Aparatul meu îl prinde, am antena montată sus, pe vârful farului, lângă paratrăznet, prind și Noua Zeelandă dacă vreau, ai să te convingi. Când vii să te convingi? întrebă el brusc. De exemplu acuma. Sunt în tură liberă. Mi-ai promis o vizită și nu te-ai ținut de cuvânt; eu nu insist, nici nu mă supăr, dar tristețea și toamna și ceața sunt mai ușor de suportat în doi…

Tăcu, fumând și privind în tavan, apei strivi țigara în

scrumieră dând acestei operații o atenție mult mai mare decât merita; aflase că Emil e plecat în larg pentru mai multe zile și socotea că a sosit momentul decisiv. Deodată își ridică privirea spre ea, privirea aceea de un albastru intens, așa cum era cerut odată, demult, înaintea acestei toamne triste:

— Vii?

Anda tresări și nu știu ce să răspundă. El se ridică privind-o tot așa, intens, drept în ochi, se retrase spre ușă cu ochii mereu la ea și-i spuse hotărât:

— Te aștept la mașina de patru. Las motocicleta în pădurice, pentru orice eventualitate. Cobori la bifurcație și-o iei la stânga. După ce pleacă autobuzul vin și eu, cu motocicleta, înțelegi? Să nu-ntârzii, că plouă!

Anda vru să protesteze dar el ieșise deja, se ducea să asculte radio Monte Carlo, și Emil era departe, era acolo, undeva în ploaia cenușie, cu nava, cu oamenii, cu rachetele, cu problemele lui de viață și de moarte, la cine ții mai mult, la navă sau la mine, la amândouă, dar nu se pot iubi două lucruri deodată la fel de intens, pe una o preferi totdeauna, pe mine mă cunoști de cinci luni iar nava, acolo e sufletul tău, pentru mine rămășițele, binevoiești uneori să-mi acorzi un crâmpei din sufletul tău, dar și-atunci numai pentru un minut sau pentru o oră, pe urmă taci lângă mine, îmi mângâi umerii și taci, știu că te gândești și știu și unde, nici măcar la altă femeie, te gândești la navă, de parcă marina a început cu tine, eu sunt un fel de auxiliar, dar uite un om pentru care nu sunt deloc auxiliar, în felul lui reținut, distant, aleargă după mine de atâtea luni…

La trei și douăzeci și cinci Anda strânse registrul și-l încuie cu gesturile de totdeauna în casa de fier.

La trei și jumătate semnă condica, încercând să pară calmă.

La patru fără douăzeci era în stația de autobuz.

Mașina veni, cei câțiva pasageri, necunoscuți, urcară, și Anda urcă la rândul ei fără să privească în dreapta și-n stânga. Șoferul fuma, rezemat de volan ca un om istovit. Pasagerii luară bilete vorbind încet, ca în biserică. Pe urmă șoferul aprinse farurile și porni motorul.

— Ploaia asta te orbește, spuse el celui care se așezase pe capota motorului. Și pe mare e urgie în lege.

— Să mergi încet, nene, spuse un cetățean cu servietă și pălărie de piele. Încet dar sigur.

Încet dar sigur, Anda porni la drumul acela care i se părea a fi un anume pas în viața ei. Mașina defilă prin fața blocurilor cufundate în negură. Când opri la prima stație, dinspre mare se auzi mugetul sâcâitor al nautofonului și oamenii din mașină se zgribuliră fără voie.

— Vai de cei de pe mare, spuse femeia în negru care se așezase lângă ea. Pe vremea asta se întâmplă multe nenorociri.

Anda nu-i răspunse. Încerca să se gândească la Monte Carlo.

2

Un val uriaș se sparse chiar pe punte, la prova, și stropi mari duruiră în peretele din față al comenzii. Canoniera făcu un salt spre stânga, înclinându-se brusc, și vuietul motoarelor se potoli pentru o clipă. Valeriu încearcă să protejeze mașinile, gândi Emil, acum elicele au ieșit din apă, turația poate crește primejdios de mult, dar are grijă Valeriu, cum simte omul ăsta marea și mașina sau legătura dintre una și cealaltă, a naibii beznă, acum numai aparatele ne pot salva, se aplecă la ecranul radiolocatorului, pe cercul acela slab verzui se rotea fără-ncetare linia luminoasă care făcea să iasă din întuneric două puncte strălucitoare, simetric unul față de celălalt, suntem singuri pe toată marea, gândi Emil, numai noi, trei nave, trei echipaje și furtuna, nu-i nimica, de data asta școala mării și-a arătat toate secretele, ce poate fi mai greu pe mare decât furtuna asta și ploaia ca o pânză și noaptea, nimeni nu cutează să plece în larg, pescarii s-au retras de mult, cargourile aflate în marș au ieșit undeva, la larg, se feresc de țărm fiindcă aici, la liman, le pândește primejdia cea mai mare...

Mihalcea, palid, stătea în comandă încercând să-și țină echilibrul ca un marinar încercat. Poate-i e teamă, dar n-am ce să-i fac, acum ar fi cel mai prost moment să-i vorbesc despre teamă, totul trebuie să i se pară natural, în firea lucrurilor, lasă-l să se deprindă cu meseria, să vadă și greul, nu numai șapca pe-o ureche și chica și fetele din Turnu-Măgurele care mor după locotenenții de marină...

— A trecut o oră, tovarășe comandant, spuse Mihalcea căutând să pară calm. Permiteți să mai fac punctul cu radiofarul C...

— Încearcă, Mihalcea, dar spune operatorului să fie atent,

avem balans mare și e greu de stabilit unghiul exact. Să rotească antena încet și să controleze de mai multe ori până ajunge pe tăria maximă.

— Am înțeles, spuse Mihalcea și intră în cabina de navigație. Se simțea mai sigur acolo, în cămăruța din spatele comenzii, bine luminată, plină de zumzetul aparatelor, acolo unde nu răzbăteau decât vagi ecouri ale luptei pe care-o dădea nava cu valurile și cu vântul și cu ploaia deasă ca o perie de sârmă.

— Câteodată o ia razna, spuse maistrul timonier în chip de scuză. Simt că n-o pot stăpâni.

— Asta când ies cârmele din apă, îi explică Emil. N-are nimica, totul e să păstrezi direcția principală. La nevoie, o mai ajutăm din motoare. Dar deocamdată nu-i nevoie, se poartă destul de bine. Știi ce-i afară? Se uită la cadranul anemometrului. Forța opt. Asta se simte și pe transatlantice. Nu chiar ca la noi, bine-nțeles, zâmbi. N-ai obosit?

— Puțin, spuse maistrul timonier. Stau aici de vreo șase ore. Caporalul e la pământ.

— Ai vrea să fii acuma pe pământ, nu-i așa?

O nouă bubuitură surdă, undeva în babord. Nava vibră prelung, ca o cutie de rezonanță, și Emil simți că-i fuge puntea de sub picioare. Veni grămadă peste timonier care, la rândul lui, se prăbuși spre stânga, până ajunse cu brațele întinse înainte, orbește, la peretele căptușit cu plută. Pe urmă nava se îndreptă și începu să se încline invers, spre tribord, dar acum erau pregătiți și rămaseră bine înfipți pe picioare, la locurile lor.

— Într-adevăr, mai bine-i pe pământ, recunoscu timonierul. Se pipăi la frunte. Sânge, se miră el. Nici n-am simțit. Cred că m-am lovit de portavoce.

— Până te-nsori uiți de asta, îl asigură Emil cotrobăind în dulăpiorul de medicamente. Uite niște vată cu spirt. Ustură dar trece.

Trece. Toate trec, gândi. Până și furtuna asta, urgia de afară trebuie să aibă un sfârșit. Cu toate că îmi place, a devenit pentru mine un fel de drog, mă afund în ea ca să uit furtuna dinăuntru și nu știu care-i mai aprigă. Îmi place furtuna, sunt un om al neliniștii, aventura mării, pentru asta am fost creat și rămân mereu cu fața spre adevăr, dar nu pot singur, marina nu-i o meserie a oamenilor singuri, aici totul se petrece în colectiv, chiar și furtuna asta e o treabă a tuturor și dac-aș ști că-mi place

numai mie și-mi trebuie numai mie și toți ceilalți sunt târâți într-o aventură care nu le e necesară… Dar nu, nu cred, trebuie și furtuna, furtuna care să-i oțelească, să-i facă invincibili, pe ei ca și pe mine, un culcuș călduț te moleșește, îți stinge agerimea, te face vulnerabil la cele mai mici atingeri, or eu, dimpotrivă, vreau un echipaj invulnerabil, oare cum au suportat ei lovitura aceea nemeritată, pe care eu însumi am suportat-o cu greu, nu sunt invulnerabil, nici eu și nici ei, dar poate tocmai de incidentul ăsta era nevoie ca de un impuls suplimentar aplicat unui proiectil aflat în zbor, bucuria finală e mai deplină când a fost obținută cu greu, pentru ea plătim un preț mare noi, cei de-aici, oare va exista bucuria asta până la urmă, cum să nu existe, dacă până și eu mă îndoiesc de ea e tragic, nu, nu mă-ndoiesc, măcar eu știu sigur că nu mă-ndoiesc, dar ei, cum să pătrund în sufletul lor, să-i cercetez, să aflu adevărul capital, rezistă ei, sunt ei alături de mine, înțeleg ei totul?

Fluierul de avertizare al portavocii țiui ascuțit și Emil apropie urechea de plăcuța cu litere frumos stanțate *„puntea de comandă”*.

— ’Ova’… ’andant… se auzi neclar prin șuierul vântului de sus… ’va’… ’apte… ’ne spre noi!

— Bine, spuse Emil. Cum te simți, omule?

— Merge… Ud pân-la piele. ’Ntaua de ploaie… ’geaba. Rafale…

— Nu ți-e rău?

— …Uitat răul de mare… frig… noapte… parcă-i în cosmos…

— Bine, fii tare. Ți-am redus cartul cu o oră.

— …’Țumesc… nu era nevoie… Nava șapte vine spre noi!

Emil se aplecă spre ecranul radiolocatorului. Se vedea bine că nava din dreapta își schimbase drumul și se apropia pieziș, parcă încercând să le taie calea. Ce s-o fi întâmplat? se întrebă Emil așteptând lângă radiotelefonul deocamdată mut.

— O sută unsprezece către gama opt, se auzi în difuzor glasul contraamiralului. Am un bolnav la bord… ulcer perforat, spune felcerul. Trebuie operat în câteva ore. Cu elicopterul e imposibil pe furtuna asta. Apelez la tine, Armașule. A bătut nordul, șalupa nu poate să răzbată. Numai tu ai șanse să intri teafăr în port. Cam șaptezeci la sută șanse, așa-i?

— Nouăzeci la sută, spuse Emil. Am mai pățit-o în șaizeci și patru, cu remorcherul…

— Asta-i mai sigură ca remorcherul, dar starea mării... Încearcă, Armașule. E singura cale.

— Cine-i?

— Reporterul. Nu știam că-i suferind... Pornește turbinele, scoate din ele ce poți. Turbine mai găsim noi...

— Am înțeles. Vin spre dumneavoastră, spuse Emil și făcu semn timonierului: Cinci puncte dreapta! O să ne apropiem de pământ, fie că vrem sau nu vrem.

— Cinci puncte dreapta, repetă timonierul ca un ecou.

Urmă o jumătate de oră de chin. Cele două nave, navigând paralel, păstrau între ele oarecare distanță, ca nu cumva valurile să le împingă una împotriva celeilalte. Mergeau cu viteză redusă spre nord, ținând piept furtunii. Marinarii de la nava șapte lăsară la apă șalupa de salvare și în lumina crudă a reflectoarelor se vedeau cinci sau șase oameni, în picioare în șalupă, încercând s-o protejeze de loviturile valurilor, care o depărtau uneori primejdios de mult, și-atunci se vedeau trupurile încordate ale acelor oameni, ca niște lanțuri deznădăjduite, încercând să păstreze legătura între șalupă și navă, apoi valurile o repezeau către bordul înalt, într-o mișcare neprevăzută și iute, gata s-o strivească – și-atunci oamenii se interpuneau între navă și alcătuirea fragilă din placaj și aluminiu, devenind amortizoare vii în calea șocului acela sălbatic. Un talaz uriaș luă șalupa pe coama lui și-o aruncă spre navă și-n lumina albă se văzură așchii din parapetul ei sărind în toate părțile. Reporterul fu coborât în brațe; șalupa țâșni spre nava opt, ocolind-o ca să ajungă la adăpost, în bordul de sub vânt; aici același chin, aceiași mușchi deveniți oțel și cauciuc și lanț și pernă amortizoare; șalupa acum sălta până la nivelul punții canonierei, acum dispărea în abisul negru de dedesubt, înghițită de beznă...

Parâma aruncată cu îndemânare de ajutorul șefului de echipaj își ajunse ținta; marinarul din șalupă improviză la iuțeală un nod marinăresc și reporterul fu ridicat la bord. Un semn și șalupa se depărtă într-o jerbă de spumă albă; în pântecele canonierei începură să vuiască turbinele de atac; prin întuneric se vedeau valurile uriașe cum rămâneau tot mai repede în urmă, ca o turmă de bivoli cu spinările negre în plină goană. Printre spinările acestea negre, nava aproape că nu mai simțea balansul; viteza imprimată de turbine o făcea să se înfigă ca un

ac în valuri, să le străpungă, să le spintece, să le sară sau să-și strecoare prova ascuțită prin miezul lor clocotitor; pe puntea de la prova, inundată tot timpul de spuma fosforescentă, se vedea la lumina fulgerelor capacul negru al vinciului sau coama parapetului sparge-val unde mugeau zece cataracte odată...

— Gama opt, acostezi chiar lângă far, la prima dană. Acolo te așteaptă o ambulanță și medicii. Folosește toate rezervele de viteză!

— Am înțeles, spuse Emil cu mâna pe telegrafele mașinilor. Viteza maximă! Viteza maximă!

Secundul intră în comandă cu un aer grav.

— Cum e? întrebă Emil cu sufletul la gură.

— Rău, tovarășe comandant. Delirează. Și arde ca o sobă.

— Mă duc la el. Tu rămâi aici. Telefonează-mi când ajungem la travers de far.

— Am înțeles.

Emil făcu o mișcare spre ușă, dar se întoarse și ridică receptorul intercomunicației:

— Alo, mașina! Cum merge?

Glasul calm al șefului-mecanic îl făcu să se destindă o clipă, înaintea orelor de încordare care-l așteptau:

— Am atins turația maximă prevăzută în proiect și am depășit-o cu zece la sută. Deocamdată merge bine.

— Încă cinci la sută, se rugă Emil. Măcar unu la sută. Viața unui om atârnă de turbinele tale, Valeriu!

— Încercăm, spuse liniștit inginerul.

3

Sandi ațipise de-a curmezișul patului și în lumina schimbătoare a sobei părul de pe pieptul lui gol semăna cu o mică junglă aurie. Comparația îi venise Andei prin asociație de idei: Sandi se purta ca un sălbatic când făcea dragoste, o posedase repetat, cu un fel de furie rece; când ea îi reproșase asta, în cuvinte ocolite, el a râs destins: Da, fetițo, simt că de fiecare dată mă răzbun pe cineva, plătesc o poliță, recuperez un refuz anterior. Cum, ai fost vreodată refuzat? Foarte rar, fetițo, dar tocmai asta m-a durut mai mult de fiecare dată... Pe urmă ațipise ca un animal liniștit, care-și digeră succesul în acea catalepsie nevinovată ce urmează marii vânători...

N-avea de ce să regrete escapada asta, radio Monte Carlo murmura în continuare valsurile celebre și tangourile havaiene și bossa nova… Se învârti prin cameră cam plictisită. O contraria indiferența cu care el adormise, ar fi vrut să fie alături de ea, treaz, conștient, dacă nu cumva Cinzano-ul acela din sticla abia începută fusese de vină; dar Cinzano merge tocmai bine cu vocea aceasta de tenor, o melodie sentimentală căreia nici nu trebuie să-i înțelegi versurile ca să descifrezi sensul – trăiește intens clipa de față, ia de la viață ce-ți poate ea oferi, ba nu, astea erau versurile pe care i le fredonase el, mângâind strunele chitarei, un fel de incantație, un ritual barbar atenuat, ca un preludiu pentru dezlănțuirea senzuală de mai apoi…

Se apropie de fereastră. Ce bine-i să privești în beznă și în ploaie de la o fereastră, dintr-o cameră caldă și luminată slab, să te uiți la fulgere și să nu-ți pese de ele! Numai că de aici, ochiul nu putea vedea șuvoaiele de apă care brăzdau pământul, se vedea doar un hău negru de jur-împrejur, întretăiat de zigzagurile descărcărilor electrice, marea strălucind, norii coborâți mult deasupra apei… Deodată tresări. Într-o fulgerare de o clipă zări pe mare o formă lungă, un fel de rechin negru lunecând iute printre brazdele albe de spumă, singura prezență vie în pustiul acela fremătător.

— Sandi, Sandi! Vino repede. Mi-e teamă!

Dintr-un salt el ajunse lângă ea, la fereastră. Privi îndelung forma neagră, luminată scurt în răstimpuri; după sclipirea orbitoare din nori, bezna părea și mai adâncă, și ce mai rămânea din forma aceea era jerba de scântei albăstrui stăruind ca o cometă deasupra coșurilor.

— Motoarele în regim maxim… murmură el. Așa ceva nu se-ntâmplă în fiecare zi… Ia stai!

Se îmbrăcă cu înfrigurare, sub privirile neliniștite ale Andei. Își trase la nimereală pantalonii, iar peste pieptul gol își aruncă bluza de motociclist.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea.

— Așteaptă-mă o clipă. Mă duc jos, la stație, să aflu despre ce e vorba.

— Nu mă lăsa singură aici.

— O clipă numai. Nu vine nici dracu, se strâmbă el. Fii cuminte. O să încui ușa pe dinafară.

Îl auzi cum coboară val-vârtej scările de piatră. Pe urmă

rămase șuieratul vântului și tangoul interminabil, venit de undeva, de departe, unde leandrii cresc pe marginea străzii ca salcâmii. Se uită iarăși afară, spre mare. Umbra aceea încununată de scânteieri albastre nu se mai vedea. Reveni cu privirile în camera mică, cochetă, la pereții acoperiți cu tăieturi din reviste – stele de cinema făcând plajă, automobile stacojii, cu forme ciudate, vapoare ancorate sub palmieri; în pâlpâirea focului toate căpătau viață pe rând, pentru o clipă, picioarele lungi și bronzate schițau pași de samba, frunzele palmierilor păreau că freamătă, pe valurile albastre treceau sclipiri fugare... Chitara, agățată-n cui deasupra patului, părea un cap comic și asimetric, un uriaș jovial zâmbind cu gura până la urechi... Radio Monte Carlo transmitea acum un moment vesel, se auzeau râsetele sănătoase, calme, ale unei săli pline, ca o cascadă bine temperată, oameni frumos îmbrăcați râzând cuviincios de-o glumă, pozele din perete zâmbeau, la volanul mașinilor roșii se vedeau surâsuri, un nou hohot izbucni în sala aceea imensă, după un șir de vorbe precipitate și neînțelese...

— Îmbracă-te repede, spuse Sandi trântind ușa. Soldații de la stația radio au ascultat convorbirea. Nava căpitanului Armașu intră în port cu viteză maximă. Au un rănit sau un bolnav la bord. Spitalul a transmis că totul e gata pentru operație...

Mai întâi rămase mută, neînțelegând limpede despre ce este vorba. Apoi avu senzația fizică a primejdiei, a spaimei cuprinzând-o ca un suflu rece; stăpânită de o groază nebună începu să se îmbrace cu gesturi înfrigurate, încheind greșit nasturii, nimerind greu butonierele; rochia pârâi la cusături când încercă s-o tragă pe cap, pantofii luceau dușmănos în lumina crudă a becului fără abajur, care ucisese romantismul cămăruței cu chitară și poze colorate pe pereți.

Sandi fu gata înaintea ei; echipat de plecare, cu nasturii bluzei negre de piele încheiați până sus, cu casca de motociclist cumpănită-n mână ca o căldărușă; așternuse pătura albastră pe pat îndreptându-i cutele; evita s-o privească, să-i admire genunchii rotunzi pe care-i sărutase nebun cu câteva minute înainte; stătea cam cu spatele, se uita la pozele de pe pereți și o privea numai în răstimpuri. În cele din urmă ea fu gata, cu pardesiul strâns în jurul trupului, cu ochii încercănați, tristă și tăcută. El mai aruncă o privire prin încăpere și zări sub pernă batista ei cu chenare roz, strânsă cocoloș. O luă cam cu două

degete și i-o întinse tot așa, fără s-o privească:

— Era să uiți asta aici.

Anda întinse mâna cu un gest automat, luă batista și-o înfundă în buzunar. La radio se auzea acum un blues, un motiv prelucrat după „Rapsodia albastră”: un cântec de dragoste, povestea unui vis, o taină ascunsă dincolo de cuvinte, strălucind doar uneori în acordul suav al viorilor…

Și deodată, Anda simți o durere cumplită sfâșiindu-i inima. Îl privi cu ură pe omul acesta blond, care părea mai înalt în bluza strâmtă și neagră, încheiată până sus; pe omul acesta cu ochi indiferenți, care aștepta nemișcat în fața ei, și gestul lui de adineauri căpăta o nouă semnificație: cu câtă grijă a pus totul la loc, vrând să șteargă orice urmă a trecerii ei pe aici, trecere, trecere, pentru el nu era decât o aventură, un moment trecător, repede uitat; pur și simplu o alunga, n-avea nevoie de ea, prezența ei aici îl încurca grozav, tot ce voia era s-o ducă acasă, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, pentru el n-avea nicio importanță că…

Se repezi la el și-l pălmui repede, fără vlagă, aiurea, parcă nu izbutea să-și coordoneze mișcările, îl lovi cu pumnii în piept și se răni în fermoarul de la buzunar, el rămânea nemișcat și asta o scotea și mai tare din minți, lașule, lașule, îi striga interior, vrei să scapi de mine, de el, de toți, ai pentru asta bluza ta de piele și motocicleta și grija să nu uit nimic la tine, nimeni n-a uitat vreodată ceva la tine…

Se opri, istovită, cu ochii înotând în lacrimi, rănită de privirea lui rece, mută, inexpresivă; obrazul lui era inert ca o mască, doar puțin rumenit în stânga, unde-l nimerise cu dosul palmei; nu schițase niciun gest de împotrivire, nu întrebase nimic, i se păruse firească explozia ei de furie, de furie neputincioasă; oare omul acesta nu simte într-adevăr nimic?

— Hai să mergem, spuse el răgușit. Poate ajungem înaintea lor.

Ea o luă înainte, poticnindu-se de prag, și el o susținu apucând-o de braț; era prea istovită să se mai împotrivească, îl urmă, pipăind orbește treptele cu piciorul, și el tăcea…

Pe urmă, totul se desfășură ca într-un coșmar și Anda avea să retrăiască de multe ori, în memorie, clipele acelea de frică aproape inconștientă, de nerăbdare deznădăjduită, de spaimă și de îngrijorare. Motocicleta udă, proptită de-un colț al clădirii, și

Sandi înjurând în timp ce se străduia zadarnic s-o pornească. A intrat apă la carburator, îi explică meșterind cu șurubelnița, pe întuneric. Pe urmă drumul prost pavat, cu mari bălțoace prin care motocicleta străbătea vitejește, și sfârâitul apei sărite pe cilindrul supraîncălzit. Roțile zdroncăneau prin gropi, uneori derapau, și numai printr-o minune Sandi izbutea să-și recâștige echilibrul; ploaia o izbea drept în față, lumina crudă a farului scotea din beznă un copac, o cotitură neașteptată, urma o frână bruscă, zmucitura o împingea spre spatele lui Sandi, îl simțea rigid și înghețat, preocupat exclusiv de drumul acela îngrozitor, pe care numai un as îl putea întreprinde cu viteza asta, mai mersese cu motocicleta pe ploaie și știa ce-n- seamnă să alergi pe o șosea udă, dar asta nu era nici măcar o șosea, de ce-am venit, de ce-am venit, se întreba mereu mecanic, întrebarea asta i se rotea prin minte de parcă era incapabilă să se gândească la altceva, își aminti de o poveste a Iulianei, despre soția unui cunoscut care plecase la plimbare cu iubitul ei cu motocicleta și avuseseră un accident mortal, soțul nici măcar n-a vrut s-o vadă, dragă, au venit rudele ei și au înmormântat-o, auzi dragă ce om, nici moartă să n-o ierte…

— Totul e să ajungem înaintea lui, îi strigă Sandi când ajunseră la asfalt. Dacă nu era ploaia asta… și drumul ăsta împuțit, la vară-l pietruiesc cu mâinile mele. O să cer două camioane de nisip, nu-i chip să-l… Vorbea fără să întoarcă capul și Anda vedea nelămurit casca aceea albă cu dungă albastră, nu, albastrul nu se vedea, se vedea doar o fâșie neagră care dădea impresia că dedesubt nu mai e nimic, parcă stau în spatele unei fantome, și goana sporită a motocicletei și picăturile izbind-o nemilos în obraji; din față apărură două lumini galbene, Sandi reduse viteza și făcu semnal nerăbdător cu farurile, era autobuzul de Constanța, ea își întoarse fața instinctiv, să nu fie recunoscută.

— Stinge lumina, mortule, răcni Sandi de parcă șoferul putea să-l audă în frântura de clipă cât trecuseră unul pe lângă altul. Anda n-avusese vreme să vadă cu coada ochiului decât un lung animal gălbui sclipind pe alături, pe urmă reluară goana aceea și motorul stropit mereu de ploaie sfârâia ca o tigaie încinsă. Dacă nu era ploaie, strigă iarăși Sandi, poate aveam vreo șansă, mă silesc cât pot, cred că e zece și jumătate…

De după o cotitură, dindărătul unui pâlc de copaci, apărură

deodată două faruri; Anda auzi țipătul cauciucurilor târâte pe asfaltul ud, pe urmă zmucitura scurtă și ametitoare dinaintea căderii, un zăngănit de fier și pământul moale, rece ca gheața, răcorindu-i fruntea. Rămase nemișcată, încercând să se dezmeticească; auzi un vuiet de motor ambalat la maximum, apoi ridică puțin capul și zări prin ploaie camionul care mergea iute în marșarier, măturând cu farurile șoseaua udă, pe urmă farurile o orbiră și ea își acoperi fața cu cotul. Auzi ușa mașinii trântită cu putere și pași alergând pe asfalt, apoi o voce necunoscută:

— Ești norocos mă, fir-ar mă-ta a dracu, ce alergi așa ca nebunu pe ploaia asta, ți s-a urât cu viața și mă bagi și pe mine-n pușcărie, te-ai lovit? Hai ajută să ridicăm rabla, ce rablă că n-a pățit nimica, știi să cazi, altu-n locul tău se făcea piftie. Parcă mai erai cu cineva, hai repede să nu vină vreo mașină, nu vreau să am încurcături cu miliția, în zece ani de meserie n-am călcat o pisică, te-ai lovit la cap, unde fugi așa ca tâmpitu?

— Anda, Anda, scoală-te. N-ai nimic, nu-i așa? Te doare ceva?

Ar fi vrut că rămână acolo, pe brazda aceea udă, să nu mai știe de nimeni.

— Hai, încearcă să te ridici, zise Sandi. Apucă-te de gâtul meu... N-ai nimic, nu-i așa? repetă el prostește.

Își reveni din spaimă abia când în depărtare sclipi alburiu orașul, cu luminile lui contopite prin ploaia care tot mai cădea. Sandi gonea iarăși ca un apucat, dar ei nu-i mai păsa de nimica, tot ce dorea era s-ajungă acasă, să-și spele noroiul acela aspru de pe mâini și de pe obraji și din suflet. Evitară strada principală, precauțiune inutilă fiindcă la ora asta tot nu era nimeni prin oraș; Anda se gândi la ce-i povestise Emil odată, despre geamul luminat la care se uită cei ce se-ntorc din larg, la oaza de liniște și confort pe care-o reprezintă geamul acela pentru oamenii uzi și înghețați și arși de vânt și istoviți de veghe prelungă, dar pentru ea geamul acela luminat însemna neșansa, însemna descoperirea întregii crime, însemna sfârșitul. Îl văzu de la colțul bulevardului, nu, nu se înșela, geamul ei, luminat... O clipă avu speranța absurdă că a uitat lumina aprinsă la plecare, dar nu, își aminti cu precizie momentul în care apăsase pe comutator, dimineața, înainte de a ieși. Vru să se gândească la minciuna posibilă drept răspuns la întrebarea aspră, scurtă,

răsunând ca o sentință, dar își dădu seama că nu va avea putere să mintă.

— Oprește, îi spuse lui Sandi. Nu mai e nimic de făcut.

El opri motorul și motocicleta mai lunecă tăcută prin ploaie câțiva metri. Apoi Anda coborî încercând să-și îndrepte îmbrăcămintea.

— Îmi pare rău, spuse el. Putea să nu se întâmple asta. Nu știu care-i cu ghinionul, tu sau eu. Mâine îți telefonez să-mi spui cum te-ai descurcat.

Încercă s-o îmbrățișeze, dar se vedea bine că gestul e silit, mai mult îndeplinirea unei datorii decât o pornire firească. Anda se feri de brațul lui și plecă fără un cuvânt, ca halucinată, de-a dreptul peste fâșiile de apă strânse din loc în loc pe trotuar, intră în holul luminat și pustiu, urcă scările și scoase cheia de la intrarea apartamentului. Descuie. Linișteș. Înaintă în vârful picioarelor, cu inima bătând. Uită să-și scoată pantofii plini de noroi, haina tăvălită, gluga șiroind de apă. În sufragerie nimeni. Deschise ușa de la dormitor.

— Emil!

El se trezi cu greutate și îndreptă spre ea priviri grele ca plumbul, parcă fără să înțeleagă.

— Unde-ai fost? întrebă ca prin vis. Ai tăi nu știu nimic de tine. Erau îngrijorați.

— Emil!

— N-am dormit de treizeci de ore. O să-mi explici mâine. Dacă există vreo explicație. Mai bine du-te și liniștește-i pe bătrâni. I-am lăsat plângând. Și rămâi acolo în noaptea asta. E târziu.

Se afundă iarăși în somnul lui trudit, greu ca plumbul. Anda plânse îndelung, stând în picioare lângă pat și ascultându-i respirația grea, sacadată. Apoi se gândi la vorbele lui din urmă. Ce-o fi vrut să spună? Oricum, nu mai pot rămâne aici în noaptea asta. Dar de ce-a spus că e târziu? Târziu pentru ce? Își schimbă hainele și ieși. Pe obrajii ei, lacrimile se amestecau cu picăturile de ploaie.

4

Prin fereastră se vedea un ochi pătrat de cer și, ca un fulger negru încremenit, ramul scheletic al unui salcâm.

— Tot mai plouă afară, șopti soția reporterului.

Stătea pe marginea patului, cu mâinile încrucișate în poală, și-l privea.

— Ai început să încărunțești, zâmbi reporterul.

Ea își duse cu un gest automat mâna la tâmplă, acolo unde observase, azi-dimineață, primele fire albe, și-i zâmbi:

— Ieri mi-a telefonat iarăși contraamiralul. Mi-a vorbit așa frumos despre tine... Căuta să mă încurajeze. I-am răspuns că sunt liniștită acum și că tu te simți bine. O să vină duminică să te vadă, așa a spus.

— Om bun, zise reporterul încet. Mulți oameni buni. Așa-i descoperi, în cazuri de-astea. Au pus în pericol motoarele navei și nava și tot echipajul, ca să mă salveze.

— Un gest normal din partea lor.

— Normal, dar care totuși spune mult. Am înțeles că țin la mine cu toții, că fac parte dintre ei. O carte ca asta n-o poate scrie un spectator din afară.

— Lasă cartea, zise ea repede. Las-o acum. Nopțile de scris și țigările te-au adus aici. Știu că goleai scrumiera înainte de culcare, dar dimineața număram mucurile. Mă îngrozeam și mi-era teamă să-ți spun. Nu voiam să te tulbur cu nimica. Dar mai bine nu te lăsam și n-ajungeai aici...

— Sunt în afară de orice pericol. Mi-a spus doctorul și i-am spus și amiralului. Hai, nu plânge, că se uită oamenii ăștia, o rugă el și-o mângâie pe mână.

Ea îi luă mâna fierbinte și și-o puse pe obraz. El îi șterse lacrimile cu degetul.

— Ai slăbit tare, șopti femeia. Nu-ți mai dau voie, să știi.

— Nu-mi mai dat voie, acum? Acum, când cred că am aflat cheia? Aici în spital m-am gândit tot timpul. M-am gândit atât de intens încât uitam durerea. Și cred că știu. O să fie o carte pătimașă, o carte aspră. Mărturia unui om neliniștit, bântuit de întrebări, o pledoarie pentru bine și adevăr. Oamenii, citind-o, să devină mai frumoși. Niște eroi ideali, perfecți în omenia lor. Nu mediocri, nu cenușii, nu slabi. Oameni așa cum ar trebui să fie toți și cum au să fie odată și-odată, eliberați de egoism, de meschinărie, de invidie, de duritate, o carte despre lumea de mâine...

— Ar trebui să plecați, spuse sora. Se vede după față că are febră. În fiecare seară face febră. Mă duc să chem medicul de gardă.

— De data asta a fost o petrecere pe cinste, vere, așa ceva n-au să vadă cei de la atelier nici de acu într-o sută de ani. Eram pe mare, că asta ni-i meseria, și era nor și ziceam că nu-i nimica, numa șefu de echipaj m-a tras deoparte după masa de prânz, ce să mă mai fac cu reuma asta, zice, parcă am ace de patefon în șale, să știi flăcăule că vine-o drăcovenie ce nu s-a pomenit, fă dumneata bine și leagă tot ce-i de legat, zice, controlează bărcile de salvare să nu se fi slăbit vreo chingă și uită-te la grenadele din tribord, mai strânge șuruburile de fixare, și vezi ancora și vezi aia și vezi ailaltă.

Trei ceasuri în șir am alergat ca bezmeticu de la prova la pupa, șefu de echipaj e un om dulce da are el dichisu lui de om bătrân, nu-i place să-i facă alții treaba, ori pune el mâna ori mă lasă pe mine, singur pe mine, că am prins drag de meserie și vede că mă pricep, să mor dacă mă laud, vere, da există lucruri pe care le fac cu drag și treaba mea de pe punte e unu din lucrurile astea. Abia spre seară m-a slăbit moșu, cred că obosise și el și nu mai putea de șale, mi-a venit vremea de pensie, zice, da tare o să-mi fie greu, o viață pe mare, ia vezi flăcăule sticlele cu diluant din magazie, că o să ne joace la noapte ca pe urși și n-o să știi unde să fugi mai întâi, ei brava, asta-i vorba lui, ei brava, hai acu la mine-n cabină să-ți dau un strop de rom special, și să trag și eu unu, ție să-ți dea curaj și mie putere, am curaj, tova’ maistru, ei brava, știu că ai curaj da noaptea asta n-o să dormi nici atâtica, să-mi razi mie mustața de n-o fi așa. Și când se jură moșu pe mustață să știi că nu-i de glumă, vere, acuma eu eram pregătit sufletește, reumatismele moșului nu mint, am mai văzut d-astea, da ce-a fost nu se potrivea cu nimica din ce știam eu despre mare.

A început pe la miezu nopții, era să cad din hamac și am auzit valu bubuind în bordaj și-am zis hait, avea dreptate moșu, și încă ce mai dreptate, ne-a tăvălit toată noaptea și-a doua zi până seara și seara vine ordin să-l ducem pe reporter acasă, că-i bolnav și dacă nu-l operează-n câteva ceasuri se curăță omu. Eu am avut un unchi care-a dat în primire tot așa, din ulcer perforat și știam cum vine treaba, da moșu zice numai un nebun s-ar apuca să intre-n port pe vremea asta, e imposibil, băiete, în

trei’j’doi tot așa era să se scufunde torpiloru nostru, asta-i canonieră nu torpilor, tova’ maistru, și are putere de zece ori mai mare. Taci flăcăule, zice, marea e mare și-i parșivă și-o să ne pomenim cu peștii-n comandă, pe furtuna asta nu treci de dig nici cu submarinu, știi tu ce curenți se fac la intrare, ai, știi că digu soarbe spre el tot ce plutește, da te-ai întins la vorbă, flăcăule, și trebuie să vină ăia cu șalupa, așa a fost, au venit cu șalupa sau cu ce mai rămăsese din șalupă după ce-o izbise de nava șapte, ține-o, împinge-o, tot așa până l-am luat pe reporter în brațe și l-am dus sub punte, în cabina comandantului. Al nostru nu prea intră pe-acolo când suntem pe mare, habar n-am când doarme, vere, ziua și noaptea și în tot momentu îl vezi sus, cu șapca pe ochi, și nici glasu nu-i tremură. Nu i-a tremurat nici atunci, în capu digului; eu ședeam la prova, la vinci, cu mâna pe stopă, aveam ordin ca în caz de ceva să dau drumu ancorei; valuri mari, îți dai seama, dacă ne-mpingea prea tare-n dig, nădejdea era în ancoră, cât s-o prinde de iute pe fund, stăteam cu mâna pe stopă și mă uitam când la comandă, când la digu care se apropia de noi, cu chenar de spumă albă; dacă-l lovea un val mai mare, săreau stropii-n sus cât catargu, îi vedeam în lumina farului ca un fum alb și odată s-a lăsat prova-n jos și s-a înfipt într-o umbră neagră care-a crescut fără veste în babord și al nostru mi-a strigat prin megafon, țin-te bine, prova, și într-o clipită m-am trezit fleașcă și sărătură scârboasă în loc de aer și pălăria de furtună pa și puși, unde dracu s-o mai găsești după aia, da încolo nimic, făcusem rondou, asta era tot, după aia s-a calmat brusc și al nostru mi-a dat ordin să pregătesc bandula pentru acostare. Are al nostru un ochi ceva de speriat, la milimetru ne-a adus, da eu n-aveam cum să știu asta dinainte, am stat acolo că așa era ordin, gata să desfac stopa, da n-a fost nevoie și nu s-a mirat nimeni; după ce primejdia trece ți se pare normal că ai scăpat teafăr, da nu mă-ntreba ce simțeam atunci, la prova, cu scăfârlia goală și udă, cu dinții strânși, strepeziți de sărătură, cu urechea la comandă ca să aud ordinu; ce-i drept, mă legasem zdravăn de mijloc cu o parâmă pe care-o trecusem prin turnichetu din babord, știam eu ce știam despre rondou de la intrare și află că noaptea, pe pipăite, la caz că se-ngroașă gluma, știi să legi parâmele mai abitir ca ziua-n amiaza mare. Asta ca să am mâinile libere și să dau drumu urgent la ancoră când o zice al nostru funda ancora, da el n-a zis fiindcă la urma

urmei nu era nevoie, găsise și de data asta locu cel mai potrivit pe unde să se strecoare nesupărat, cu navă cu tot, că asta-i dibăcia lui și dacă-i el pe comandă n-ai probleme, orice-ar fi.

Când am dat legăturile la cheu, abia atunci am simțit că-mi vine amețeală de atâta liniște și mergeam pe punte ca beat, după legănatu ăla de-o noapte și-o zi. Gata să dau la boboci, pe viața mea dacă-ți mint atâtica. L-am scos pe reporter pe cheu și de acolo ni l-au luat sanitarii, au trântit ușile la mașină, mașina urla de te treceau răcorile, și duși au fost, am aflat că l-au operat chiar în seara aia, l-au scăpat pe bietu om de necaz, și asta cu ajutoru nostru, a venit a doua zi secretaru consiliului politic la noi și ne-am aliniat la pupa să-l primim, un om foarte de treabă după câte îl arată firea, râdea la al nostru și-i spunea ei, Armașule, ai pierdut aplicația dar nu-i nimic, pentru voi asta a fost cea mai bună aplicație, intrarea în port pe furtună, tur de forță, așa zicea și râdea și al nostru stătea încruntat și noi ne miram că nu se bucură, secretaru e nou venit da se pricepe la oameni, îi zice știu eu că ești modest, dar ai făcut treabă de zile mari, Armașule, uite scrisoarea de la soția reporterului, s-o pui în albumul navei și o s-o publicăm și la gazetă ca să afle toată marina de ce-ați fost voi în stare. Te felicit, Armașule, zice, da al nostru cere voie să vorbească și spune nu eu, tovarășe căpitan rangu-ntâi, echipajul tot, oamenii ăștia pe care m-am străduit să-i învăț cum să se poarte pe furtună, soldații de la motoare, maistrul timonier, semnalizatorul, radiometristul, ajutorul șefului de echipaj care-a stat acolo la ancoră… Și crede-mă vere că ne-a spus la toți pe nume și fiecare tresărea și roșea și zâmbea și lăsa ochii-n jos, pe nici unu nu l-a uitat al nostru, și-atunci secretaru a dat brațele-n lături uite-așa și a spus vă îmbrățișez pe toți, tovarăși, sunt mândru de voi și tovarășul contraamiral mi-a spus prin radio să vă transmit felicitările și mulțumirile lui, atunci am aplaudat toți și-am strigat ura cu toate că în front nu se prea obișnuiește să aplauzi și nici nu era sărbătoare să strigi ura, și secretaru aplauda cu noi odată și râdea și a dat mâna cu al nostru…

Uite, mi se pune-un nod în gât când îți povestesc, îi e dat omului să trăiască câte-un moment de ăsta pe care nu-l uită toată viața, și parcă ce știam noi ce-o să se întâmple, eu unul, ca să fiu sincer, aveam grijă să nu mă zboare peste bord, atâta, mă gândeam dac-o să reziste nodu ăla, și când venea valu

îmbrățișam vinciu și p-ormă ciuleam urechea s-aud comanda, da n-a fost nicio comandă...

Da acuma toate astea au trecut și vine altă drăcie, vere, parcă-i un făcut să n-avem liniște. Ce să-ți povestesc, ți-am spus că al nostru nu prea era în apele lui atunci, după întoarcere, a venit dimineața la bord, l-a primit cum se cuvine pe secretar, pe urmă s-a încuiat în cabină și n-a mai ieșit de-acolo, noi ne-am văzut de treabă ca de obicei, după furtună sunt multe chițibușuri pe-o navă, n-am simțit cum trece timpu. Da seara al nostru a dormit la bord și-a doua seară la fel și tot așa de-o săptămână. Ieri m-am dus la el, raportez, tova' comandant, dați-mi cămașa să v-o duc la spălat, cu rufele echipajului, n-o ieși ea ca la „Nufăru", da orișicât. A scos-o și mi-a dat-o, avea alta curată în dulap și i-am scos butonii de la asta și n-am avut de lucru și i-am zis poate vă e soția plecată undeva, atunci mi-a spus să ies dracului afară c-o să-mi dea un picior în fund dacă mă bag unde nu-mi fierbe oala, așa mi-a spus, vere, el care vorbește cu noi așa frumos, cred că e fiert tare, o fi pățit ceva acasă, se-ntâmplă, da e păcat, un om ca el ar trebui să aibă drum neted și să calce numai pe flori, da uite că viața-i scoate-n cale spini și-mi pare rău de el da nu pot să-i spun asta, eu sunt soldat și parcă ți-am mai zis eu ție, soldatu chiar dacă nu zice, gândește. Fiindcă și-n haina de soldat se-ascunde tot un om.

Acum ne pregătim de lansarea reală și tare-aș vrea să-i băgăm în cofă pe ăia de la nava șapte, ai înțeles că suntem mai valoroși ca ei și s-ar bucura nițel al nostru și aș renunța, vere, la cinci zile de permisie cu foi de drum, numa să-l mai aud o dată râzând, că tare-i cătrănit și tare nu merită să fie cătrănit!

6

Mergeau încet pe faleza măturată de vântul aspru: era frig dar Valeriu ar fi vrut ca drumul să nu se termine niciodată. Vorbeau despre lucruri mărunte și el nu izbutea să-și desprindă privirile de la ea. O cunoscuse cu câteva zile înainte, la cinematograf, era la rând în față și fata venise ultima, cu o privire disperată către mulțimea care se îmbulzea la casă. Unul? a întrebat-o mai mult din ochi și fata a zâmbit și lumea s-a luminat deodată, erau bilete cu locuri și s-au pomenit în sală unul lângă altul. Îi privise pe furiș profilul delicat, cu nasul cârn

și pistruiat abia vizibil, părul blond-auriu tuns scurt, ochii albaștri care-i atrăgeau privirile ca un magnet. Purta o rochie foarte simplă, albastră cu guleraș alb și ținea pe genunchi un uriaș pulover alb împletit de mână. În pauza de după jurnal au schimbat câteva vorbe, fusese o completare cu recitalul unui cântăreț francez pe care ea îl mai ascultase și-l admira, nu, el nu cunoștea melodiile, dar cântă într-adevăr bine și i-ar fi plăcut să audă un disc: pe urmă a început filmul și la o scenă violentă, ea s-a înclinat spre el căutând parcă protecție și el a luat-o, firesc, de mână, și au stat mână-n mână până când luminile s-au aprins peste muzica triumfală a unui happy-end. În drum spre ieșire Valeriu a întrebat-o dacă ar vrea să meargă împreună și altă dată, da, cu mare plăcere, nu numaidecât la cinema, o plimbare în aer liber de pildă, ador plimbările în aer liber, a răspuns fata, pe mine mă cheamă Valeriu, încântată, mie prietenii îmi spun Gabi, atunci pe mâine, duduie Gabi, pe mâine dar fără duduie sună prea oficial, Gabi și gata, foarte bine, atunci pe mâine, Gabi… pe mâine Valeriu…

În câteva zile se închegase între ei o prietenie strânsă; aveau impresia că se cunosc de-o veșnicie; vorbeau despre lucrurile cele mai diferite și se simțeau grozav de bine împreună.

— Să mergem la Constanța, la operetă, într-o seară, propuse el.

— Săptămâna asta nu pot. Conspectez. Am luat de la cineva un curs de istorie universală și trebuie să i-l dau repede înapoi.

— O săptămână de conspecte, brr! Bine că s-a terminat cu sezonul.

— Sezonul? N-am fost de zece ori la plajă toată vara, mărturisi fata. Își alungă cu dosul palmei o șuviță aurie pe care vântul i-o juca mereu pe frunte. Trebuie să mă duc la coafor, zise fără nicio legătură. Când am ceva important de făcut, uit de mărunțișurile zilnice.

— Și eu la fel, spuse încet Valeriu. Esențialul în primul rând. Mi se pare că prin asta trăim cu adevărat, prin lucrurile majore…

— M-am întrebat de-atâtea ori dacă e bine, spuse Gabi. Uneori mi-e rușine, dar nu pot să mă schimb. Și colega de cameră mă ia la rost câteodată – ți-am spus că ne împăcăm foarte bine, deși e mai mare ca mine cu vreo trei ani – îmi spune fii și tu mai feminină, dar dacă vrei să fii feminină înseamnă să renunți la ce-ai hotărât odată sau să amâni mereu și să pierzi

vremea la croitoreasă și la coafor și să stai în fața oglinzii și mi se pare nedemn pentru cineva să tot stea în fața oglinzii. Așa că… mă neglijez cu bună știință.

— Nu s-ar spune, râse Valeriu. Când te-am văzut atunci, la cinema, credeam că ești un manechin de la casa de mode. În vara asta a fost de câteva ori parada modei aici.

— Da? Habar n-aveam.

— Așa n-am eu habar când e meci de fotbal. Iar de parada modei am auzit cu totul întâmplător. Încep să cred că ne potrivim.

— Și eu cred, spuse fata. Și-mi pare bine.

El o strânse ușor de braț, un gest timid de afecțiune, dar oricât de timid era gestul, fata îl înțelese și strânse brațul la rândul ei și mâna lui Valeriu simți prin stofa pardesiului căldură și netezime și-l străbătu un fior nemaiîntâlnit până atunci.

— Și cum vine asta, că semănam cu un manechin? schimbă ea vorba. Mergeam țeapănă, pândind cu coada ochiului dacă se uită lumea la mine? Că manechinele așa obișnuiesc…

— Nu, râse Valeriu. Nu din punctul ăsta de vedere. De fapt ți-am făcut un compliment. Unul ocolit, dar bine intenționat și absolut sincer.

— Am înțeles de la-nceput. Ești drăguț, Valeriu. Iartă-mă, am și eu micile mele răutăți. Vreau să scot de la oameni totul, să-i fac să-și ducă gândul pân-la capăt. Deformație profesională. La noi, la psihiatrie…

— N-am fost niciodată un subiect potrivit pentru teste, Gabi. Prefer să fac eu însumi teste, asupra altora. Și vreau să încep cu tine.

— Mă supun cu dragă inimă. Numai să nu fii prea indiscret.

— Am aerul? întrebă el

— Aștept prima întrebare.

— Îți place dansul?

— La nebunie.

— Asta înseamnă zece puncte, după sistemul meu. Când o fată întrunește o sută de puncte, o iau de nevastă.

— Și ai găsit multe fete cu o sută de puncte?

— Niciuna până acum, mărturisi el.

— Înseamnă că următoarele nouă întrebări nu seamănă cu prima.

— Ești curioasă?

— Nu. Interesată.

Râseră amândoi, Valeriu se gândi că restul de nouă întrebări au să urmeze într-un ritm destul de rapid. Ea se uită pe furiș la ceas.

— E aproape zece, spuse. Astăzi mi-am trădat programul. *Mister* Fogg o să se supere.

— Ce caută la tine?

— Eu l-am adus, zise fata foarte serioasă. L-am tăiat dintr-o carte și l-am atârnat pe perete, deasupra mesei. Sub el, programul. Nu-ți mai spun cum l-a primit colega mea. Mă crede puțin țicnită.

— Îi dai destule motive, râse Valeriu. Auzi, *mister* Fogg!

— Un stimulent eficace pentru cineva lipsit de voință ca mine. Mă gândesc la precizia cu care-și respecta el planul și asta-mi dă un permanent sentiment de vinovăție. Uneori evit să-l privesc. Mi-e rușine. Alteori învăț câte o jumătate de noapte și când termin, scot limba la el.

— Ești o victimă a exploziei tehnico-științifice, râse el. O persoană cu înfățișarea ta ar trebui să stea la balcon și să asculte serenade.

— Nu pot să sufăr magnetofoanele portative. Colega mea are unul. I-am interzis să-l folosească în prezența mea.

— Eu locuiesc singur și am cărți de matematică până și-n cuier. Numai că n-am portretul lui *mister* Fogg, așa că n-am la cine să scot limba.

— Vorbești serios? întrebă repede fata. Razele lunii pătrundeau prin părul ei ciufulit și-l făceau să semene cu o aureolă. Ți-ar place să ai un portret al lui?

— E eroul meu preferat.

Fata se strânse mai mult lângă el.

— Abia acum am descoperit asta, adăugă Valeriu.

— Abia acum ai stricat tot, se supără fata.

— Este exact ce urmăream. Nu te supără atâtea coincidențe? Devine monoton.

— Ador monotonia, spuse fata. Te predispune la liniște și la înfăptuiri grandioase. Se uită iarăși la ceas. Și cu asta am pus punct. *Mister* Fogg o să mă certe.

— Îl urăsc de moarte, spuse Valeriu. Pe sâmbătă atunci, la ora opt. Poate știi că pe vremea lui nu exista sfertul academic.

— Știu, spuse fata și-i întinse mâna. La ora opt, sâmbătă.

Mister Fogg n-ar fi uitat să precizeze unde.

— Trec prin fața vilei. Sper că n-o să mă ia paznicul la ochi dacă mă-nvârtesc pe-aici o jumătate de oră.

— Nu-nțeleg de ce vrei să vii cu o jumătate de oră înainte.

El zâmbi, se întoarse și plecă. După doi pași se uită înapoi. Fata rămăsese în pragul vilei, pe treapta unde o lăsase și se uita pur și simplu după el și nimeni nu mai făcuse asta pân-acum.

— Auzi, spuse el și se opri în loc.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea rușinată că a surprins-o.

— E cam mult până sâmbătă. O sută douăzeci de ore.

— Într-adevăr.

— Când te-ntorci seara, de la cantină, am putea, o jumătate de ceas... În fiecare seară, la opt, sunt aici. După treizeci de minute te las cu *mister* Fogg și cu conspectele și eu mă întorc la ale mele.

— Bine, spuse Gabi uitând să adauge că de fapt ea nu mănâncă seara la cantină.

Se despărțiră iarăși și din colțul străzii el se întoarse spre ea. O văzu tot acolo, rezemată de tocul ușii. Ea îi făcu un semn amical, el îi făcu un semn amical, apoi ea dispăru înăuntru și el plecă spre casă mormăind un cântec pe care nu-l mai cântase de-o mie de ani.

Ajuns acasă, Valeriu văzu că cineva strângea rufele de pe frânghie.

— Bună seara, spuse.

— Bună seara, răspunse Anda.

E lată, gândi Valeriu. De-o săptămână stă aici. Și domnul Armașu doarme de-o săptămână la vapor. Trebuie să existe o legătură între aceste două fapte.

7

— Alo, Eveline? Eu sunt...

— Ți-ai mai amintit de vechii prieteni, Emil?

— Nu-ți pare bine?

— Mai încape vorbă! Unde ești?

— La autogară. Acuma am sosit. Aș vrea să te văd.

— Drăguț din partea ta. Și eu aș vrea să te văd, Emil. Cred că nici n-o să te mai recunosc. A trecut atâta vreme de când...

— Să nu exagerăm, Eveline. Șase luni.

— Ți se pare puțin? o auzi râzând în telefon. Cât e ceasul?

— Cinci și cinci.

— La cinci și jumătate sunt la librăria „Tomis”.

Emil simți cum se crispează tot.

— Acolo, în drum?

— Nu-ți place? E cel mai la-ndemână. Ușor de ajuns și pentru tine, și pentru mine.

— Bine. Te aștept...

Închise telefonul, contrariat. Ce-o fi cu Eveline? Altădată îl invita la ea îndată ce-i auzea glasul: Unde ești? Vino-ncoace și scuză-mă, la mine e cam deranj. Iarăși? o tachina el. Chiar niciodată nu izbutești să aranjezi cât de cât?... Suna la ușa apartamentului ei mic și cochet, totdeauna sclipind de curățenie, ea îi deschidea zâmbind, se sărutau în vestibul, apoi îl poftea în sufragerie, avea locul lui acolo, într-un fotoliu mic tapisat în verde cu discrete flori aurii, lângă combina muzicală de unde se revărsau discret acordurile unei uverturi din Verdi, ea aducea sticla cu vișinată și păhărelele de cristal masive, tăiate în multe fațete sclipind ca diamantele în lumina dulce a lampadarului...

Nu cumva are... pe cineva? Dar de ce acceptă să se întâlnească cu mine? O cunoaște atâta lume; nu s-ar hazarda Eveline pentru... Atunci ce se întâmplă cu ea?

— Nimic, ce să se întâmple? răspunse Eveline auzindu-i întrebarea. Nimic deosebit, în orice caz. Te rog să mă ierți că am întârziat. La mine se zugrăvește și până mi-am dezgropat hainele de sub moloz...

Emil răsuflă ușurat.

— Nu s-ar zice că au stat sub moloz, zâmbi.

Era foarte elegantă în mantoul larg, descheiat de sus și până jos, sub care se vedea rochia mulată pe corp, din același material fin, de culoarea castanei. Rochia se rotunjea sobru în jurul gâtului ei superb, protejat de un batic subțire ca un abur. Își strânsese părul într-un coc înalt, care-i lăsa libere urechile mici și ceafa albă ca marmora. Nu se fardase, nu se farda niciodată, numai pleoapele și le sublimase cu o părere de albastru, care-i evidenția și mai mult albeața mată a obrazului și strălucirea ochilor căprui.

— Frumoasă ca totdeauna, reluă Emil.

— Găsești? zâmbi ea cu cochetărie. În schimb tu ai slăbit un

pic.

Începuse să bureze. Mergeau în același pas, ea aproape la fel de înaltă ca și el, cu pantofii mici, ca de păpușă, bocănind subțirel pe trotuar. Emil o apucă de cot:

— Hai să intrăm undeva. Văd că plouă de-a binelea.

— Când eram în liceu adoram cofetăriile.

— Nu mi-ai spus asta niciodată, făcu el dezamăgit.

Nu intrase de ani de zile într-o cofetărie. Se simțea mult mai la-ndemână la bar. Un pahar de vermut cu gheața ca un clopoțel sunând la fiecare mișcare, o țigară aprinsă cu gesturi lente, prilej de apropiere și de priviri ochi-în-ochi, muzica tonomatului cu sunet plin, vibrant – totul făcut pentru a crea atmosferă… Dar la cofetărie, printre elevi de profesională și fete în uniformă de școlărițe mâncând cu religiozitate înghețată, bătrâne doamne împopoțonate, la bârfeală în fața unei cești de cafea, soldați în permisie, aplecați conspirativ asupra paharelor de suc care conțin de fapt mastică, nu se simțea prea la-ndemână.

— Plus că nu-i voie nici să fumezi, își întregi el gândul cu glas tare.

— Puțină abstinență nu strică, râse Eveline. Tot așa mult fumezi? Hai la „Mimoza”, că-i mai aproape.

Îi îndeplini dorința, cam îmbufnat. Se așezară, tot la sugestia ei, la o masă din colț. O fată rumenă, cam bondoacă, purtând coade sub bonețica albă, veni să șteargă la iuțeală cristalul de pe masă, pe care mai stăruiau urme de pahar.

— Ce doriți?

— Două cafele, ceru Emil posomorât.

Fata se depărtă dupăind mărunt cu picioarele ei robuste. Emil scoase pachetul cu țigări, îl puse la loc în buzunar, își îndreptă manșetele. Eveline tăcea și-l examina cu un zâmbet uitat parcă pe obrazul ei frumos.

— Ce-ai mai făcut în vremea asta? o întrebă el în sfârșit.

— Nimic important, Emil. Am îmbătrânit un pic.

— O spui din cochetărie. Arăți minunat. M-aș îndrăgosti de tine, dacă n-aș fi gata îndrăgostit.

Zâmbetul ei se accentuă.

— Minți frumos, Emil. Dar și o minciună frumoasă rămâne tot minciună. Cum merge căsnicia?

El simți că i se taie răsuflarea. Abia izbuti să articuleze:

— Cum, știai?

— Nu te mira. Când o persoană te interesează, afli totul despre ea. Când nu te interesează, o întrebi: Ce-ai mai făcut în vremea asta?

— E un reproș?

— N-am ce să-ți reproșez. Tu cu viața ta, cu casa ta, cu căminul tău... Voiam să te felicit când am aflat. Am pus mâna pe telefon, și când ți-am auzit glasul, am renunțat. Nu voiam să te tulbur. Nu se cade să întuneci fericirea cuiva. Mai ales dacă ți-a fost drag.

— A fost?

— A fost și... mai este încă. Ceea ce complică puțin lucrurile. Dar să lăsăm gramatica. Mai bine spune-mi ce-ai pățit. Te apasă ceva, Emil. Se vede de la o poștă.

Fata veni cu cafelele. Emil o ajută să descarce de pe tavă ceștile și paharele cu apă. Privi în jur. În cofetărie era lume puțină, mai mult femei, care vorbeau cu glas coborât.

— Trebuie neapărat să mă apese ceva? întrebă el încordat.

— Degeaba te ascunzi. Te cunosc prea bine ca să mă înșel. Am eu semnele mele. Primul e chiar prezența ta aici. De ce ai venit tocmai azi, Emil?

— Mi-era dor de tine.

— Iarăși minți, zâmbi ea. Nici tu nu crezi ce spui. Nu ți-a fost dor timp de șase luni și-acuma, deodată... Găsește și tu ceva mai elegant. Și mai plauzibil. De fapt nu-mi trebuie talent de vrăjitor ca să ghicesc. E simplu. Mi se pare că ți-a venit rândul să plătești.

— Să plătesc?

— Tu nu știai că-n viață totul se plătește? Ai zdrobit câteva inimi, Emil. Printre care, nu mă ascund, și pe a mea. Acum, a apărut cineva care te-a zdrobit pe tine. Ți-a venit rândul, asta-i. Nu era să-ți meargă la infinit!

Emil tăcu. Azvârli cuburile de zahăr în ceașcă, unul câte unul, privind bulele de aer care se iscau ca la o mică experiență chimică, și mestecă îndelung cu linguriță.

— Să-ți spun ceva, Emil, zise ea cu același zâmbet fermecător. E o jignire grozavă să dispari subit îndată ce ai găsit altă femeie. Eram prieteni buni noi doi. Sau așa credeam eu. Credeam, naiva de mine, că între noi era și altceva decât patul acela. Ești un bărbat tipic. Ai dat peste altă femeie și ai părăsit-o pe cea dinainte. Până aici, nimic surprinzător.

— Eveline!

— Nu încerca să negi. Știi bine că ăsta-i adevărul. Iar mai departe, s-a întors puțin roata. Acuma tu ești cel părăsit. Și cauți o ieșire. Sau o reparație. În situația asta, nu mă mai mir că ai îndrăzneala să mă cauți, după o jumătate de an de tăcere.

— Judeci greșit, Eveline.

— Judec lucid, Emil. La început încercam să te scuz, să inventez motive pentru dispariția ta. Nu-mi place rolul de femeie părăsită. Tu mi-ai dat rolul ăsta și a trebuit să-l primesc. Chiar dacă nu-mi place. De ce-ai venit acuma? Prezența ta mă umilește. Ce vrei de la mine?

— Nu știu. Nu vreau nimic. Simțeam nevoia să te văd, atâta. Sunt trist și…

— Și căutai veselia la mine? O salvare poate? Un refugiu în calea amărăciunilor vieții? Nu fi copil!

— Mă gândeam că… pentru tot ce ne lega odinioară…

— Nu, Emil. Sunt prea lovită de soartă ca să mai pot face concesii. Ce-a fost s-a terminat. Te-am iubit ca o nebună. Sau ca o proastă. Prevedeam un sfârșit oarecare. Sfârșitul a venit. Și știi bine că după sfârșit nu mai urmează nimic.

— Atunci de ce-ai mai…? Puteai să-mi închizi telefonul. Ceartă-mă, o merit. Și pe urmă iartă-mă. Dacă n-ai fi fost dispusă să ierți, nu veneai.

— Am venit numai ca să-ți spun toate acestea. Acum vreo lună mă gândeam să te sun. Sau să-ți scriu. Dar m-am răzgândit. Trebuia să faci tu pasul. Răbdarea mea a fost răsplătită. Acum mă simt perfect. Nici măcar nu te urăsc. Îmi ești indiferent, atât.

— Eveline! mai încercă el disperat.

— Nu-mi mai telefona niciodată. Poate mă mărit. Poate sunt cu… cineva. Poate nu sunt cu nimeni și nici nu vreau să mai fiu. Uneori și singurătatea e un medicament. Se ridică încet, privindu-l cu același zâmbet atât de diferit de adevărata ei stare sufletească. Iartă-mă că nu-ți pot asculta destăinuirile. Sunt sătulă de probleme. De ale mele în primul rând. Încearcă și tu să dregi lucrurile care te-au supărat. Și ține minte că și femeile au suflet. Mulțumesc pentru cafea. Nu-i nevoie să mă conduci. Nu-ți spun la revedere. Fără revedere, Emil.

Se întoarse atât de brusc, încât pulpanele mantoului fluturară ca două aripi, și porni spre ușă. Emil încercă s-o urmeze, dar ea

nu întoarse nicio clipă privirea. Pașii ei răsunau ferm în liniștea cuviincioasă a cofetăriei.

Emil privi minute-n șir micul afiș de sub cristalul de pe masă: *„Nu lăsați chibriturile la îndemâna copiilor!”* Ce absurd, gândi. Ce absurd!

8

N-are rost să mă gândesc acum la asta, nu trebuie, ce-o mai fi cu oamenii mei, au terminat de încărcat alimentele, trebuie să-l scutur puțin pe șeful de echipaj, dar și pe mine ar trebui să mă scuture cineva puțin, de când cu întâmplarea asta nu am liniște, ce naiba e de făcut, vine lansarea și te pomenești că tocmai când trebuie să fiu mai atent, în clipa aceea decisivă, îmi fuge gândul într-acolo și s-a zis cu lansare și cu calificativ și cu tot, au să mă-njure oamenii, dar ei nu știu ce lucru groaznic mi s-a întâmplat mie, ce lucru tragic, tragic și ridicol totodată, te pomenești că lumea a și aflat și-și dă coate pe unde trecem, eu sau ea… Dar am zis că nu mă mai gândesc, dar la ce naiba să mă gândesc, e ceva mai important pe lume în clipa asta pentru Emil Armașu decât fericirea lui Emil Armașu? Poate am pornit-o cu stângul de la început, hai să vedem unde e greșeala, nu i-am asigurat distracții, dar parcă eu m-am distrat, n-am făcut decât să muncesc ca un zănatic, să nu știu ce-i odihna, să stau pe capul oamenilor, dar ce-i pasă ei de oamenii mei, nu-i pasă dar mie-mi pasă, aici e o parte din viața mea, jumătate, teoretic, dar dac-o luăm una peste alta e mult mai mult de jumătate, săptămâni întregi pe mare, și restul timpului, zi de zi, aici, vin acasă numai să dorm și să mănânc, dar așa e viața marinarului, ar însemna ca toate nevestele de marinari să facă la fel, ăsta-i riscul, dacă le place să meargă cu un marinar de brațpe stradă, marinar nu-nseamnă numai uniformă frumoasă și leafă bună, dar ele când se mărită nu știu asta, pretind totul și în schimb uite ce se-ntâmplă… Hai să zicem c-a fost un accident… Dar asta se poate repeta, e greu până se-ntâmplă o dată… Dar ea recunoaște că a greșit, regretă și jură că… Și ce dacă jură, jurămintele s-au făcut ca să fie călcate, unde naiba am citit asta, te iubesc Emil și te-aș urma până la capătul lumii, spunea Eveline, și uite ce s-a ales din iubirea ei, oare Eveline la fel ar fi făcut, te mai iubesc și acum, te-am iubit ca o proastă, de ce

proastă, totul se plătește…

Dacă e vorba să plătim, am datorii destule, își spuse cu gândul la fata din micul port dunărean, secretara de la căpitănie. Avea cozile blonde și ochii albaștri ca un cer de vară. Când el se întorcea pe-nserat, după o zi de luptă cu sloiurile, o vedea pe cheul pustiu, în vânt, cum își strângea pardesiul pe lângă trupul firav, așteptând până se termina manevra de acostare, manevră grea, printre sloiurile îngrămădite în amonte, la cot, și curenții parșivi care furau prova și-o depărtau înainte ca marinarul de la manevră să arunce bandula… Jumătate de ceas în vântul acela rece și tăios, uneori el însuși își prelungea plăcerea așteptării și certitudinea că ea e acolo și-l așteaptă, își făcea de lucru pe punte, dădea ordine inutile oamenilor, îi învăța lucruri pe care ei le știau foarte bine și ea aștepta, răbdătoare, în sfârșit cobora și-o dojenea de formă, ți-am spus să nu mă mai aștepți aici, în frig, Marina, dar nu pot să stau acasă, zâmbea ea și-și lipea obrazul de al lui, un obraz rece ca sticla, pe urmă căldura godinului bine încins, plita înroșită pe care aburea vinul fiert cu aromă de scorțișoară și trupul ei fierbinte și jurăminte și ia-mă cu tine, te iau, minune blondă, o singură dată lipsise de pe cheiul pustiu și el simțise ceva neplăcut străpungându-l, se deprinsese cu silueta aceea tăcută, cu așteptarea de câine credincios și-acuma o învinovățea, a găsit-o dârdâind lângă godinul încins, avea febră, i-a făcut frecție și i-a dat aspirină ca la copiii mici. Dizolvată într-o linguriță cu apă, dar în zilele următoare iarăși silueta subțire nemișcată pe țărm… A plecat într-o noapte, pe neașteptate, fără să-și ia rămas bun de la ea, e mai bine așa, gândise fățarnic, o scutesc de emoțiile despărțirii, de fapt se temea de deznădejdea ei, de făgăduielile mincinoase, mă-ntorc peste o lună, nu te mai întorci, Emil, ai să mă uiți, nu te uit, minunea mea blondă, se întorsese după trei ani, la căpitănie tot ea, în hol, dădea informații, tot blondă și frumoasă, ceva mai împlinită, și alături o fetiță cu ochi albaștri, vasăzică tot ai venit, Emil, te-ai ținut de cuvânt, uite-o pe fiică-mea, Pușa, spune domnului cum te cheamă, iartă-mă, minunea mea blondă, am fost un ticălos, iar eu am fost o proastă, Emil, te-am blestemat atunci, eram un copil, aveam șaptesprezece ani, te-am blestemat să nu fii fericit, spune-mi, ești fericit, dar tu ești fericită, mulțumită, Emil, e destul atâta, sunt mulțumită dar tu nu mi-ai răspuns, n-am ce să-ți răspund, Marina, cred că

fericirea nu există decât în basmele pentru copii și lasă-mă să te mai privesc o dată-n ochi, e prea târziu, Emil, aș fi vrut să mă răzbun dar cred că o să mă răzbune viața, nu fi rea, Marina, nu-s rea dar trag nădejde că o să plătești odată lacrimile și gândurile mele…

— Tovarășe comandant, a venit reporterul.

— S-aștepte… Cum? Care reporter?

— Reporterul pe care l-am adus atunci…

Emil dădu buzna pe scări și șeful de cart abia avu vreme să-i facă loc. Urcă pe punte și-l revăzu pe omul acela care-i devenise drag, totdeauna nutrim o afecțiune pentru oamenii pe care i-am ajutat, poate ca răspuns la afecțiunea lor, sau ne arătăm cordiali ca să nu le dăm prilejul să-și arate ei recunoștința, gândi Emil, și strânse mâna reporterului îndelung, l-ar fi îmbrățișat, dar omul arăta atât de solemn în costumul lui negru, cu cămașă albă, ca un nuntaș, era ras proaspăt și slăbise nițel…

— …Dar încolo ești foarte bine, îl admiră Emil. Hai la mine-n cabină și spune-mi cum te simți.

— Nu mai cobor că sunt grăbit, mă așteaptă soția la poartă, tovarășe căpitan. Am venit doar să vă strâng mâna. Dumitale și băieților, și să-ncerc să spun ce simt acum, deși e al naibii de greu să spui exact ce simți…

— Nicio vorbă despre asta. Ne-am făcut datoria Ne-am bucurat cu toții aflând că operația a mers bine…

— Datorită dumitale și navei și caporalului ăla voinic care tot înjura și mă ținea ca pe un prunc, de nu era el ager m-ați fi pescuit din mare, dacă pe o mare ca aia poate fi cineva pescuit, îl auzeam ca prin vis, înjura al naibii de frumos, îi auzeam înjurăturile și asta era semn că mai exist, că trăiesc, o sfeclisem când mi-am dat seama că e vorba de ulcer perforat, sufeream mai demult dar asta m-a dat gata, aveam febră și mi se părea că zbor și cad și iar zbor și pe urmă înjurăturile caporalului ăla, poate nici nu era caporal, dar așa-mi închipuiam eu, că avea glas puternic și brațe tot așa, îl visam caporal pe băiatul ăla care m-a luat în brațe și înjura furtuna și m-a trecut peste balustradă…

— Este, e caporal, râse Emil. L-am avansat atunci, după ce s-a terminat toată istoria aia. Mai făcuse el lucruri frumoase și înainte.

— Tare-aș vrea să-l văd, tovarășe căpitan. Uite așa avea niște

mâini și m-a purtat ca pe un prunc și înjura de mama focului... Aș vrea să-l îmbrățișez, tovarășe căpitan...

— Îmi pare rău, dar e plecat. Știi, e ajutorul șefului de echipaj, și șeful de echipaj mai are nițel și iese la pensie, îmi dau seama, nu mai poate și nu-i reproșez, ar fi păcat după o viață-ntreagă de marinărie, dar munca e muncă și vaporul nu iartă și toată greutatea cade pe caporalul dumitale, muncește până dă în brânci și a venit vinerea trecută că are nuntă-n familie. Eu știam că n-are frați și nici surori, iar la nunta unui amic nu se pleacă cu una cu două, dar m-am făcut că-l cred, băiat bun, i-am dat trei zile, i-aș fi dat cinci dar trebuie să plecăm în larg... Specificul marin, știi...

— Știu și îți urez succes, din inimă vă urez tuturor succesul pe care-l meritați, echipajul ăsta e-n stare de minuni, poate vin cu dumneavoastră să fac un reportaj. O acțiune ca asta nu vezi în fiecare zi...

— Ei da, ne-am pregătit nu glumă, pot să spun că ies în mare cu fruntea sus și cu inima-mpăcată: am făcut tot ce-am putut.

Reporterul tăcu dar nu părea de loc grăbit cum spusese la început; vorbi cu câțiva marinari, dădu mâna cu toți cei care ieșeau pe punte, spuse câteva cuvinte calde fiecăruia și în cele din urmă i se adresă confidențial lui Emil:

— Adun mereu material pentru carte. Romanul meu total începe să capete culoare. Am reușit să înțeleg câte ceva din specificul marin de care vorbeam odată. Vreau să cred că am descoperit o nouă tehnică. Fac introducerea, expun viața și caracterul personajelor, spun tot ce știu despre ele, uzând de un pretext simplu: o poveste de dragoste. Nimic senzațional, nimic spectaculos. Viața și-atâta. Iar după asta, închei cartea. Nu acțiunea mă interesează, vreo poveste nemaiîntâlnită, la rubrica de fapte diverse găsești povești de astea câte vrei: copii care-și gonesc părinții, părinți care nu-și recunosc copiii, regăsirea după douăzeci de ani și așa mai departe. Astea sunt excepții. Pe mine mă interesează banalul, viața însăși, așa cum e de obicei. Plus specificul marin, firește...

— Specificul marin, spuse Emil trist. Am aflat și eu câte ceva, între timp. Am aflat că specificul marin nu îngăduie jumătăți de măsură, e o profesie căreia trebuie să i te dăruiești total. Cu riscul de a pierde altceva. Mi se pare că marea e de un egoism feroce: te absoarbe cu totul și te vrea numai pentru ea.

— N-aș spune asta, făcu reporterul. Cunosc zeci de oameni care-și împacă foarte bine pasiunea pentru mare cu dragostea, cu căsnicia, dacă la asta te referi.

— La asta mă refer. Dragostea cedează în fața mării.

— Nu totdeauna, spuse Valeriu care auzise ultimele cuvinte. O dragoste rezistentă nu cedează. Dragostea adevărată, cu temelie solidă. Singura care poate fi numită dragoste!

9

Plecaseră în zori și Emil citise cu o bucurie lăuntrică buletinul meteorologic: vântul în creștere, cer acoperit... Știa că toată brigada așteaptă cu interes rezultatul acestei încercări supreme, lansarea, ca pe scorul unui meci disputat cu șanse egale de doi parteneri la fel de puternici, un joc, numai că un joc prelungit mult în timp, un joc de răbdare și de ambiție, un turnir, cine învinge a avut dreptate, Miti râdea când era vorba despre asta, dar Emil dimpotrivă, știa că miza e mai mare decât calificativul acela, erau la mijloc competența lui, credința lui în succesul final, credința bazată pe fapte pozitive, pe un adevăr bine cunoscut și dovedit nu o dată, totuși se temea și echipajul îl vedea acum, în timpul marșului spre raionul de lansare, mai crispat, mai frământat, mai încordat ca oricând.

Reporterul tuși, respiră adânc și se întoarse spre el:

— Ce aer tare! Ca pe munte.

— Ei da, marea te purifică, întări Emil. Aici ne uităm necazurile noastre de bieți pământeni. Totul rămâne acolo, departe, pe țărmul care nu se mai vede. Devenim altceva, mai linear, mai limpede. Încearcă să pui asta în romanul dumitale. Au să te acuze de patriotism local. Ce, numai marinarii? Aviatorii când decolează, medicii când intră în sala de operație, chimiștii când se închid în laborator...

— Nu-i tot una, zise reporterul. Știi bine că nu-i tot una.

— De ce nu-i tot una? Argumentează.

Reporterul se gândi o clipă, căutând să-și contureze cât mai limpede această idee care deschidea o nouă perspectivă pentru cartea lui. Era încă în concediu medical dar voia cu orice preț să fie de față la lansare, aici, pe nava pe care-o simțea a lui, între oamenii pe care-i prețuia. Cu infinite rugăminți și cu promisiuni ferme că va rămâne liniștit în cușetă tot timpul marșului,

izbutise să ajungă la bord. Acum stătea pe comandă, asculta șuieratul vântului prin păienjenișul de oțel de deasupra capului și căuta argumente.

— Raportul dintre fapte e altul, zise. Medicul operează și pe urmă se duce la restaurant. Pilotul aterizează și apoi devine un cetățean oarecare. Dar dumneata, după o acțiune, rămâi aici, între oamenii care ți-au adus succesul sau insuccesul, între aparatele care te-au slujit sau nu. Rămâi aici cu cei pe care i-ai condus, rămâi cu privirile lor, cu întrebările lor, cu gândurile lor...

Începuse să ningă des, cu fulgi mărunți, aproape invizibili, care se topeau îndată ce atingeau blindajul cenușiu. Reporterul strănută de două ori și-și strânse fularul în jurul gâtului.

— Ai răcit nițel, zise Emil. Cred că sunt vreo trei grade sub zero. Prima ninsoare din iarna asta. Topor e de părere că așa o să meargă toată luna.

Reporterul strănută din nou. Emil îl apucă de braț:

— Ce-ar fi să te duci la mine-n cabină? Te chem îndată ce intervine ceva. Deocamdată nu-i nimic important de văzut aici.

— Mulțumesc, spuse reporterul. Acum douăzeci de ani făceam baie în copca cu gheață. Vine o vreme când trebuie să te mulțumești cu puțin.

— Pe etajeră găsești un roman bun. Marinăresc, firește. Și oprește ventilatorul când intri. L-am lăsat mergând. Am fumat cam mult după-amiază.

Reporterul surâse și coborî scărița. Emil ordonă semnalizatorului să aprindă luminile de poziție. Departe, în negura înserării, se vedea clipind mărunt lumina de la catarg a navei șapte. În stânga, spre țărm, plafonul de nori era aureolat de o văpaie alb-albăstruie – luminile Constanței – ca de o cale lactee coborâtă la nivelul mării. Secundul ieși din cabina de navigație îndesându-și cascheta pe cap.

— Nu te mai încape, Mihalcea? Ar trebui să te tunzi mai scurt.

— Acuma, iarna? protestă moale secundul. Raportez că peste zece minute ajungem în raionul de ancorare. Stăm acolo până mâine la șase...

— Până mâine la șase, repetă Emil. Ai controlat tot?

— Absolut, tovarășe comandant. După instrucțiuni.

— Instrucțiunile nu sunt totul. De-aia mai suntem și noi pe-aici. Să facem ceva peste ele, dacă se poate. Ne trebuie

certitudini, Mihalcea.

— Le avem, spuse mândru secundul. De data asta nu m-am mai păcălit. Porțile de la hangare…

— Ei, vezi?

— Nimic nu ne scapă, se lăudă secundul. Sută la sută pregătiți!

— Nu ți-e frig? îl întrebă Emil.

— Mie? Cândva am făcut sport de performanță.

— Cândva… Să înțeleg că te-ai lăsat din motive de vârstă?

— Ei, făcu Mihalcea roșind. Nu pot să boxez cu marinarii din echipaj. Prestigiul, tovarășe comandant, explică el. Mai ales dacă-i unul mai tare decât mine…

— În schimb ai performanțe de altă natură.

Secundul luă binoclul și începu să cerceteze fără rost orizontul pustiu. În ultimul timp făcuse câteva victime printre funcționarele din oraș. Circulau multe zvonuri despre amorurile lui.

— Te cam incomodează subiectul ăsta, insistă Emil.

— Lumea vorbește multe, tovarășe comandant. Nu prea avem vreme să alergăm după fete.

— Până nu faci foc nu iese fum, spuse Emil.

— Lucruri trecătoare, fără implicații. O singură dată era s-o încurc, cu povestea aia…

— Care poveste?

— Dacă nu m-ați fi ajutat la vreme, acuma eram însurat.

— A, vorbești de fata din Măgurele? Ai scăpat, da. Dar te previn că n-o să-ți meargă la infinit. Odată și-odată trebuie să plătești.

— Să plătesc? râse secundul. Înseamnă că trebuie să mă gândesc bine. Ca să ies cu un preț onorabil. Nu uitați că sunt pe jumătate oltean. Și nu mă păcălesc ușor…

Emil îl fulgeră cu privirea, întrebându-se dacă asta n-a fost o aluzie, dar secundul zâmbea nevinovat.

— E momentul să ancorăm, spuse el cu vocea îngroșată de importanță.

— Bine. Adâncimea, curenții, starea fundului?

Secundul era pregătit cu toate detaliile și i le înșiră, mândru de competența lui.

— Începi să devii adevărat secund, îl lăudă Emil. Fundul e nisipos și avem vânt puternic. Lăsăm ambele ancore, ca să fim

siguri că nu derapează. Îți încredințez manevra!

— Am înțeles, spuse Mihalcea cu entuziasm.

— Ce bine-ar fi să pot încredința cuiva și manevra asta atât de delicată, să pot da unui înlocuitor misiunea aceasta simplă și totuși greu de înfăptuit: să ia o hotărâre. Îți încredințez... E adevărat, am neglijat-o, dar ea trebuia să înțeleagă și să aștepte până ies la liman. E prea nerăbdătoare, nerealistă... Vrea ca toate zilele să fie duminici. Nu înțelege că viața e complicată, alcătuită din împrejurări de tot felul și că, navigând printre ele ca printre sloiuri, trebuie să-ți păstrezi sensul de marș, unul singur, cel drept și firesc. Or pe ea a abătut-o din drum întâia adiere de vânt. Și nu cred să existe cineva pe lumea asta care să-i asigure o viață cu totul lipsită de adieri!

10

Lumea din cartier vorbise o săptămână, două, apoi tăcuse. Prezența Andei acasă la părinți încetă curând să mai atâțe curiozitatea acestor oameni cumsecade dar mărginiți, care presimțiseră în evoluția căsniciei ei un subiect copios. Doreau ceva senzațional, dar senzaționalul nu se produse; așteptau de pe o zi pe alta ca la poarta familiei Cornea să se arate soțul – înfuriat, sau umilit, ferm sau rugător, triumfând sau cerând iertare – oricum, numai să vină și să realimenteze interesul tot mai anemic al străzii pentru dramă. Dar drama se desfășura îndărătul unor uși închise. Presupuneri și comentarii prudente, atâta; nimeni nu știa ceva precis; doar mama gemenilor încercase să tatoneze terenul consolând-o pe madam Cornea în termeni total nepotriviți cu situația reală: Nu-i nimica vecină, poate-i mai bine așa. O să-și găsească fata norocul, ai să vezi dumneata. Păcat că n-a nimerit-o de prima dată, dar decât o soartă ca asta... Tăcuse, așteptând o confirmare sau o replică sau măcar un comentariu oarecare, dar mama Andei se prefăcu neutră: Treaba lor, vecină. Eu nu mă mai amestec. Am făcut tot ce am putut pentru fată, îmi pare rău că are necazuri, dar nu pot să mă bag în viața ei, s-o influențez. Aștept și eu să văd ce se întâmplă. Nu vreau să mă blesteme mai târziu că i-am dat un sfat nepotrivit...

Trecu o lună și lucrurile mergeau tot așa, pe această cărare strâmbă și întortocheată, prin ceața incertitudinilor. Aparent,

Anda era liniștită: se ducea la birou, venea acasă, făcea piața sau ajuta în gospodărie, dar mama ei vedea în toate gesturile fetei, în toate mișcările, o febrilitate nouă, diferită de cea pe care i-o dăduse totdeauna firea ei neastâmpărată; o nervozitate în mișcări, în gesturi, în răspunsuri, un elan suspect în rezolvarea miilor de mici treburi casnice; Anda se străduia cu disperare să-și umple timpul cu ceva, să se lase absorbită de o treabă oarecare, să evite gândurile și remușcările. Dar seara! Seara, după ce stingea lumina și se culca în patul acela rece, între cearșafurile atât de bine apretate încât păreau aspre și stăteau departe de trup, gândurile tăbărau iarăși, haită hulpavă, să-i zguduie sufletul, să-l cerceteze, să-l rostogolească pe-o parte și pe alta, să-i scormonească toate ascunzișurile. Se gândea uneori că ar trebui să se ducă la Emil, singură, cu fruntea plecată, să-i ceară iertare, să-și recunoască vina, să-i jure că altă dată... Dar dacă el a scos-o definitiv din inimă? Dacă umilința ei n-ar fi pentru el decât triumful răzbunării, satisfacția că o vede îngenuncheată, strivită de propria-i lașitate, cu glasul stins de rușine!

Iartă-mă, Emil, am greșit, n-o să se mai întâmple niciodată. De unde să știu eu că n-o să se mai întâmple? Te asigur, am reflectat, Emil. Trebuia să reflectezi înainte. Crede-mă, îți dau cuvântul meu... Cuvântul? Care cuvânt, cel pe care l-ai călcat o dată?...

Primi scrisoarea Iulianei ca pe-o posibilă rază de lumină pe cerul mohorât sub care-și ducea, de-o vreme, viața. I-o adusese poștașul acela bătrân duhnind discret a țuică fiartă cu scorțișoară, un fel de confident al cartierului, îi oferise și ea o țuică să se-ncălzească, și bătrânul râsese, prima ninsoare domnișoară, dacă mai durează o să fiu dat afară pentru beție în timpul serviciului, dar dăduse pe gât țuica fără prea multe proteste și plecase cu vorba lui măruntă și sâcâitoare, sper că v-am adus vești bune, la toată lumea vreau s-aduc vești bune...

Dragă Anda, scria Iuliana, *ți-aș fi scris mai demult dar o gripă stupidă a dat peste mine și-mi amărăște zilele și-mi mărește singurătatea. Stau în casă cu un pled pe genunchi și-ți scriu și cred că am o caligrafie imposibilă, iartă și tu unei persoane suferinde. Mă gândesc că balurile au început, știi bine ce ne distram pe chestia asta, ei, dar nu știi cu câtă plăcere îmi amintesc de ele, balurile noastre un pic stupide și monotone, cu*

aceleași melodii învechite și cu berea și cu Perinița la miezul nopții și cu locotenenții înclinându-se stângaci în fața asistentelor de la sanatoriu, și ce ne mai omoram să ne facem toalete și cum mai comentam luni de zile care cu ce era îmbrăcată! Aici e așa de diferit, te duci la bal și nimeni nu te ia în seamă, am fost o singură dată și am plecat după două ceasuri. Nic e obosit de învățătură și s-a făcut posac, pe urmă i-au intrat în cap niște idei stupide în legătură cu domnul acela, ți-am mai scris despre el, nu vrea să mă mai lase la serviciu și era singurul loc unde mai puteam schimba și eu o vorbă cu cineva, Nic al meu e gelos, dacă poți să-și închipui una ca asta, ne certăm mereu și mă simt așa de singură, singură într-un oraș cu două milioane de locuitori...

Trebuie să-ți spun ceva în legătură cu Sandi. Te-am mințit, dragă Anda, când ți-am vorbit despre el, știam mult mai multe, în primul rând știam că el e motociclistul din poveștile care-au zguduit orașul, un crai, omul care și-a făcut din goana după aventuri un sport, te duce mai întâi cu povești despre artiștii pe care-i cunoaște, despre strălucirea vieții din Capitală, ai grijă să nu-l crezi, îi place să inventeze, ciupește din reviste un nume, un amănunt, și știe să-l înflorească; după ce-a cunoscut o femeie – cunoscut în toate sensurile – nu-i mai pasă de ea, a și pus ochii pe alta, și te conjur, ferește-te de el până nu-i prea târziu! E-n stare să-ți distrugă echilibrul sufletesc și să-ți întoarcă spatele cu indiferență, o studentă s-a aruncat de la etaj pentru el și a rămas schiloadă pe viață, alta a avut un copil cu el și Sandi al nostru nu l-a recunoscut decât în fața tribunalului, când i s-au arătat dovezi precise...

Ai să mă-ntrebi de ce nu ți-am spus toate astea atunci, la început. Pentru că te invidiam, erai tare în fața bărbaților, mai tare decât mine, eu n-am avut tăria să-i rezist lui Sandi și mă simțeam un pic umilită față de tine, aș fi vrut să guști și tu o asemenea umilință, mărturisesc, am fost rea prietenă, dar sper că nici acum nu-i prea târziu ca să te ajut...

Așadar Sandi... Și ce frumos fusese până la un punct, până la care? Vorbele lui, poveștile despre lumea strălucitoare a teatrului, dar erau povești pe care le spusese și altora, fac parte din arsenalul lui, nici măcar nu mi-a telefonat a doua zi, să afle ce a urmat, soarta mea îi era indiferentă, cine eram eu decât una dintre zecile de aventuri, fata cu registrul de materiale, de

m-aș fi limitat la registrul acela de materiale, dar el insistase, ei și ce dacă, nu era obligatoriu să reușească, dar cum să-i spun lui Emil adevărul întreg, cum să-i explic, există oare vreo explicație?

Mai privi o dată scrisoarea Iulianei, strigătul acela dictat de-o spaimă fără nume, spaima singurătății și a lipsei de dragoste, numai ce-ai pierdut prețuiești cu adevărat, spaima inutilității și a viselor mincinoase ca toate visele…

11

La trei dimineața, Mihalcea bătu la ușa cabinei comandantului. Bătu cam tărișor, gândindu-se că două ore de când comandantul coborâse în cabină nu-s un timp tocmai suficient pentru somnul de noapte al unui om trudit.

— Intră! Ce s-a întâmplat, Mihalcea?

— Raportez că vine șalupa de comandament. Cu tovarășul contraamiral. A anunțat prin radio că acostează în babord.

— Pe vremea asta? se miră Emil. Ce e pe-afară?

— Vântul crește, tovarășe comandant.

— Se simte și aici, mormăi Emil. Dar cerul?

— Se văd câteva stele, spre sud. Parcă s-a mai subțiat plafonul de nori…

— Bine. Du-te sus că vin și eu imediat.

Emil se îmbrăcă și urcă repede pe punte, încercând să ghicească ceva în întunericul opac. Numai croncănitul tot mai distinct al pistoanelor șalupei. Nicio luminiță. Contraamiralul a luat în serios aplicația, își zise. Vrea să facă manevra fără lumini…

Marinarii de pe șalupa de comandament își cunoșteau meseria. În ciuda vântului puternic și a valurilor, șalupa acostă fără dificultăți. O siluetă masivă urcă scara cu îndemânare și sări pe punte.

— Tovarășe contraamiral… începu Emil să raporteze, echipajul canonierei purtătoare de rachete opt…

— Bună seara, Armașule, sau bună dimineața, râse Dobrescu în întuneric. Ce, numai tu să faci manevre noaptea?

— E o mișcare de maestru, spuse Emil cu sinceră admirație.

— Nu încerca să mă măgulești. Crezi că aveam eu curaj să mă amestec? Maistrul de pe șalupă, el a adus-o și ți-a lipit-o ca la

carte. Știi obiceiul meu: pasager. Când ici, când colo.

Emil aruncă o privire spre umbra neagră a șalupei care se legăna cumplit undeva, mai jos de puntea navei lui. În răstimpuri, prin foșnetul valurilor auzea glasurile joase ale celor de pe șalupă:

— Ține bine!

— Mai apropie nițel cu cangea!

Uneori șalupa dispărea cu totul undeva, în jos; i se mai vedea nelămurit catargul și un crâmpei din acoperișul cabinei. Pe urmă, fără veste, sălta pe coama unui val, umbra ei creștea amenințător, se auzea scrâșnetul baloanelor din cauciuc de automobil târâte pe oțelul bordajului și gâfâitul oamenilor care-și urmau munca lor primejdioasă:

— Filează parâma! Acuma, trage!

Un marinar de pe șalupă întinse ceva peste balustradă.

— Ce-i asta, vere? se auzi un glas.

— Servieta tovarășului amiral. Fii atent!

— Lasă vere, ce, ți-e frică? Ai grijă de tine, să nu faci o baie. Un pretenar de-al meu, la Capu Horn…

— Mai puțină vorbă, spuse Emil.

— Cum stai, Armașule? întrebă contraamiralul.

— Cred că bine. La șase ridicăm ancora…

Dobrescu se îndreptă spre șalupă:

— Mulțumesc, nea Florică. A fost ca la Zidul-morții. Poți să aprinzi luminile de manevră. Liber până mâine seară. Ți-o fi ajungând cât ai colindat.

— Vă mulțumesc, spuse maistrul. Tocmai bine. Am vreme să demontez motorul din babord. Cam bate…

— Măi, ce oameni, se supără în glumă contraamiralul.

— Mola prova, comandă maistrul și șalupa se depărtă cu un vuiet intens, ca o explozie prelungită.

— Ce istorie mai e și asta, cu Capul Horn? întrebă Dobrescu.

— Povești de-ale lor, spuse Emil pe ton de scuză. Ajutorul șefului de echipaj…

— A, ăsta-i omul care n-a navigat decât pe lacul Cișmigiu? râse contraamiralul. Mi-a povestit Blăjan… Așa-i, băiete?

— Da, vă raportez, strigă fostul navigator pe Cișmigiu.

— Bine. Ai grijă de servietă.

— Am dus-o în comandă, vă raportez.

— Măi, ce oameni, spuse iarăși contraamiralul.

Prezența masivă a contraamiralului făcea să pară și mai strâmtă cabina de comandă a canonierei. Fumând țigară după țigară, comandatul brigăzii urmărea fără-ncetare tot ce se petrecea la bord și nu numai la bord: cu ajutorul aparatelor obținea informații despre celelalte nave și despre mersul țintelor...

— O radiogramă de la șase-zero, spuse sergentul Velicu.

Dobrescu luă formularul scris cu litere mărunte și elegante, despărțite între ele, trădând mâna unui radist experimentat. Citi, se încruntă și-l chemă pe Emil în camera hărților, încăperea alăturată comenzii, unde era mai liniște.

— Ia citește, Armașule.

Emil parcurse și el radiograma. Era semnată de Miti și propunea comandantului brigăzii să se amâne lansarea rachetelor, din cauza condițiilor meteorologice total nefavorabile.

— Ce zici? întrebă contraamiralul.

Emil reflectă. N-ar fi vrut să trădeze prietenia pe care i-o purta lui Miti, dar nici nu putea admite fără rezerve o părere pe care ideile lui, principiile lui o respingeau cu violență.

— Războiul nu se duce numai pe vreme bună, spuse el fraza pe care-o repetase de zeci de ori, în cele mai variate împrejurări, un fel de crez, o linie de conduită, un țel și un ghid totodată. Firește, s-ar putea invoca unele paragrafe din instrucțiuni, dar asta, știți...

— De ce te-ai oprit? Du-ți gândul până la capăt, îl îndemnă contraamiralul.

— Ar însemna să ne ascundem după deget. Să ne furăm singuri căciula. Odată și-odată tot va trebui să știm dacă rachetele se pot lansa și pe o mare ca asta.

— Daaa, făcu Dobrescu tărăgănat.

— La ora zece ar trebui să avem țintele la bătaia maximă a rachetelor. La și zece, lansăm. Mare de gradul șapte. Ar fi o experiență unică.

— Știi cât costă o rachetă?

— Știu.

Tăcură. Emil se gândi la oamenii săi, îi trecu în revistă pe toți, de la Ionescu-Tun, care aștepta în fața calculatorului electronic, și până la maistrul radiometrist, tinerelul acela cu obraz de fată,

care-i în stare să conducă trei-patru ținte deodată și să le determine cu precizie matematică distanța și drumul și viteza. Toți pregătiți, toți gata să ia parte la această încercare supremă a priceperii lor, un examen așteptat cu înfrigurare, un moment temut și dorit…

Tăceau. Contraamiralul se gândea la Blăjan, oare participa la o ședință importantă la București. Din punct de vedere tehnic, lansarea poate fi amânată, ar zice Blăjan, dar n-ar fi drept. Omul ăsta și-a făcut un țel din marea rea; are dreptul la o șansă, asta-i șansa lui, omenește n-ar trebui să i-o refuzăm… Omenește, dar dacă irosim rachetele? Știi cât costă o rachetă? l-ar întreba. Știți cât costă demnitatea unui om? ar răspunde Blăjan. Știți cât costă încrederea lui într-o idee și confirmarea acestei idei? Și, mai ales, încrederea oamenilor care l-au crezut, care l-au ascultat, care l-au urmat și acum așteaptă rezultatul trudei lor? … Dar dacă nu reușește? Tovarășe amiral, cândva aveați mare încredere în oameni, nu cred că v-ați schimbat de atunci…

— Automatele fac totul sau aproape totul, spuse Emil către reporter. Dar omul… omul nu poate fi niciodată înlocuit. Uite, calculul prim, făcut de mașinile electronice la precizie de metri. Unui contabil i-ar fi trebuit trei luni ca să facă atâtea socoteli câte-a făcut mașina în zece secunde. Dar mai e undeva prichindelul ăla, cu nasul lui cârn vârât în ecran, cu ochișorii ăia frumoși dilatați la maximum, ăsta-i specificul marin, succesul meu și al navei întregi depinde de ochii ăștia, de un omuleț cu înfățișare de fată și glas subțire…

— Circa trei minute, spuse glasul subțire prin interfon.

— Ești sigur, Negulescu? întrebă Emil.

— Am controlat de trei ori, tovarășe comandant. Abaterea e constantă într-un bord și-n altul. Provine de la valuri și se anulează.

— Are dreptate, interveni Ionescu-Tun. Erori alternative, se anulează prin compensare.

— Acum… două minute treizeci… se auzi iarăși glasul acela subțire.

— Bine…

Ionescu-Tun stătea în fața calculatorului electronic și urmărea rotația cifrelor pe cadranele slab luminate.

— Terminat controlul automat, spuse el sec. Gata de start.

— Bine, spuse Emil. Echipajul în adăposturi!

În difuzorul radiotelefonului se auzi glasul lui Miti:

— Gama opt, începeți numărătoarea inversă. Zece!

— Nu se poate, spuse încet Ionescu-Tun.

— Negulescu, cum stăm?

— Nouăzeci și două de secunde, tovarășe comandant Nouăzeci și una… Nouăzeci…

— Nouăzeci, repetă artileristul și mânui butoanele pentru programarea calculatorului.

Emil apăsă pe butonul cronometrului.

— Gama opt, start! strigă Miti în difuzor.

— E prea devreme, spuse Emil. Prea devreme!

— Gama opt, îți ordon să execuți startul!

— E prea devreme, repetă Emil. Cred că ai abatere la aparate.

— Emil, nu te juca cu focul, strigă Miti uitând să mai folosească limbajul cifrat. Start când îți spun!

Emil privi prin hubloul rotund din babord. Văzu valurile, apoi nava șapte gonind. Parcă-i un lup, gândi. Și a noastră arată la fel acum… Pe urmă, nava se înclină spre tribord și prin ochiul acela rotund nu se mai văzu decât cerul, un cer albastru ca de vară, punctat ici și colo de nori albi, pufoși. Și iarăși, în câmpul vizual, nava șapte… învăluită în fum. Semnalizatorul strigă fără să-și desprindă privirea de la periscop:

— Nava șapte a lansat!

Emil simți mâna contraamiralului pe umăr.

— Armașule, îți dai seama ce faci?

— Perfect, tovarășe contraamiral. Aparatele mele dau alte…

— Bine, dar el e navă comandant.

— Dacă ordonați, lansez chiar acum. Dar consemnez în jurnalul de bord că am predat comanda.

— Fii calm, băiete, spuse Dobrescu. Nu-ți ia nimeni comanda. Numai că…

Făcu un gest de renunțare cu mâna și se aplecă asupra ecranului de radiolocație, protejat de un tub lat de cauciuc.

— Negulescu, cum stăm? întrebă Emil.

— Cincisprezece secunde.

— Bine.

— Tovarășe comandant, racheta vine spre țintă… Ah!

— Ce s-a întâmplat?

— A trecut mai departe.

— A trecut mai departe, spuse tare Emil.

— Văd, făcu contraamiralul fără să-și desprindă ochii de la aparat. Păcat. Dacă nu era marea agitată…

În radiotelefon se auzi o voce necunoscută:

— Ciclopul către toți. Telecamera a înregistrat totul. Racheta a atins catargele țintei, le-a retezat cu aripa dar n-a explodat. S-a autodistrus dincolo de țintă.

Emil își imagină cu precizie toată întâmplarea: micul avion lansat prea de departe, câștigând viteză… Încercarea de a-i corecta traiectoria, cârmele orizontale la înclinația maximă, într-un efort cumplit al întregii mașini năpustite asupra țintei, trecerea razantă pe deasupra…

— Ce-nseamnă câțiva metri oftă el. Dacă mai aștepta două-trei secunde…

— Zece… nouă… opt… număra Ionescu-Tun.

Emil privi iute prin hublou. Orizontul părea aplecat de-o parte, fiindcă nava înainta pieziș, printr-o zonă de valuri laterale; jerbe de apă se sfărâmau de blindajul comenzii, șuvițe tremurătoare se scurgeau pe sticla groasă… Un talaz uriaș se înălța în calea navei.

— Zero! strigă artileristul.

Emil ridică mâna:

— Stai să treacă valul ăsta… Acuma… start!

Un bubuit prelung ca un muget sau ca un horcăit îi asurzi pentru o clipă. Întreaga navă se cutremură. O flacără portocalie clipi dincolo de geamuri și în clipa următoare o ceață alb-cenușie învălui comanda. Când fumul se risipi, racheta nu se mai vedea.

— Racheta a plecat, raportă Ionescu-Tun.

— Bine…

În comandă se auzea numai zumzetul aparatelor și tictacul cronometrelor. Emil vedea ceafa roșie, tunsă mărunt, a contraamiralului, încadrată de protecția neagră de cauciuc. Secundele treceau. Nimeni nu vorbea. Cineva, poate timonierul, oftă adânc. Ceafa amiralului, tunsă mărunt. Apoi țipătul lui Negulescu în interfon:

— Ținta lovită!

…Și contraamiralul, destins deodată, desprinzându-și fața obosită de la ecran:

— Îți mulțumesc, Armașule. Ai reușit. Am reușit. Și ție,

Ionescu. Mulțumesc tuturor. Bravo băieți!

12

Fulguia rar și vântul de est, o rămășiță a crivățului care bântuise marea atâtea zile, le frigea fețele. Miti îl luă de braț cu un gest prietenesc și spuse:

— Cred că șefu-ăl mare s-a molipsit de la tine. Nerăbdător și iute. Nici n-am ajuns bine-n port și a și făcut propunerea de numire.

— E operativ, spuse Emil. Nici nu-ndrăznesc să mă bucur. Mai ales de față cu tine.

— Nu-ți port pică, râse Miti. Aș fi nedrept. Meritai din plin, am spus-o de la început. Meritai mai mult decât mine…

— Nici dumneavoastră nu sunteți de compătimit, spuse Valeriu. „Bine” la lansare, pe o mare ca asta…

— Data viitoare îmi iau revanșa, spuse Miti zâmbind. În orice caz, dreptatea ta a ieșit la lumină.

Emil tăcea. Valeriu vorbi în locul lui:

— Cred că nici tovarășul Stîrcu n-o să mai obiecteze de data asta.

— Lasă-l să obiecteze, spuse Miti. E-n firea lui. Adevărul e că voi ați făcut din țintă o strecurătoare, nu el!

Valeriu și Miti izbucniră în râs. Numai proaspătul comandant de divizion, ofițerul care obținuse „foarte bine” la lansarea reală a rachetei, omul victorios, nu râdea. În gând îi răsunau frânturi din „Rapsodia albastră” și vedea nelămurit imaginea unui obraz ud de ploaie și de lacrimi.

— De ce taci, învingătorule? strigă Miti.

— Nu poți fi învingător pe toate liniile, murmură Emil Armașu. Poate că ăsta-i specificul marin…